

NAROČAMO!

PRED RAZREZOM DELEGATSKE
TRIBUNE VZEMITE NJEN SRED-
NJI DEL VEN IN GA PRILOŽITE
NA KONEC

IZ VSEBINE:

- POROČILO O DELOVANJU DELEGATSKEGA SISTEMA IN UVELJAVLJANJU DELEGATSKIH ODNOSOV V SKUPŠČINI OBČINE
- OSNOVE ZA PRIPRAVO PREDLOGA DRUŽBENEGA DOGOVORA O TEMELJIH DRUŽBENEGA PLANA OBČINE IN ZA IZDELAVO PREDLOGA DRUŽBENEGA PLANA OBČINE ZA OBDOBJE 1976 — 1980
- PREDLOG STATUTA RAZISKOVALNE SKUPNOSTI OBČINE
- IZVLEČEK ZAPISNIKA SKUPNEGA ZASEDANJA SKUPŠČINE OBČINSKE SKUPNOSTI SOCIALNEGA SKRIBSTVA
- ODGOVORI IN VPRAŠANJA DELEGATOV

POROČILO O DELOVANJU DELEGATSKEGA SISTEMA IN UVELJAVLJANJU DELEGATSKIH ODNOSOV V SKUPŠČINI OBČINE LJUBLJANA MOSTE — POLJE

za obdobje od aprila 1974 do novembra 1975

VSEBINA POROČILA

- I. UVOD
- II. ORGANIZIRANOST DELEGATSKE BAZE
- III. AKTIVNOST DELEGACIJ IN KONFERENC DELEGACIJ
- IV. KOMUNICIRANJE IN INFORMIRANOST
- V. DELOVANJE SKUPŠČINE OBČINE IN NJENIH TELES
- VI. DRUŽBENOPOLITIČNI ZBOR
- VII. ZBOR ZDRUŽENEGA DELA
- VIII. ZBOR KRAJEVNIH SKUPNOSTI
- IX. DELOVANJE SKUPIN DELEGATOV ZA SKUPŠČINO MESTA
LJUBLJANE IN SKUPŠČINO SR SLOVENIJE
- X. OCENA DELOVANJA DELEGATSKEGA SISTEMA V OBČINI
- XI. ZAKLJUČKI

„Boj za samoupravni socializem v naši družbi je boj za socialistično samoupravljanje. To ni enkratno dejanje in izpolnitev zgodovinske naloge delavskega razreda, marveč je pot do nje – pot do brezrazredne komunistične družbe, na kateri delavski razred sam in v nenehnem prizadevanju za splošni družbeni napredek premagujejo podedovana in nastala nasprotja v skladu s svojo objektivno zgodovinsko vlogo.“

(7. kongres ZKS)

I. UVOD

Delovni ljudje in občani v občini Ljubljana Moste-Polje ustvarjajo in zagotavljajo pogoje za svoje življenje in delo, usmerjajo družbeni razvoj, uresničujejo in usklajujejo svoje interese, zadovoljujejo skupne potrebe, opravljajo funkcije oblasti in uresničujejo vse druge skupne interese, razen tistih, ki jih v skladu z ustavo uresničujejo v širših družbenopolitičnih skupnostih. Za neposredno uresničevanje svojih pravic in dolžnosti ter za organizirano udeležbo pri opravljanju funkcij skupščine občine kot organa družbenega samoupravljanja in najvišjega organa oblasti v občini, delovni ljudje in občani v temeljnih samoupravnih organizacijah in skupnostih ter družbenopolitičnih organizacijah oblikujejo svoje delegacije in volijo delegate.

Samoupravne organizacije in skupnosti s svojimi statuti in samoupravnimi sporazumi podrobneje določajo pravice, dolžnosti in odgovornosti za delo delegacij in delegatov ter pogoje za njihovo delo, v skladu z zakonom oziroma statutom občine.

Organizirane samoupravne socialistične družbene sile si morajo prizadevati za uveljavljanje osnov delegatskega sistema in vsebine delegatskih razmerij ter s svojim sodelovanjem zagotoviti, da bodo z delegatskim sistemom samoupravno organizirani delavski razred in delovni ljudje dobili možnost, da neposredno izvršujejo oblast in upravljajo vse skupne zadeve, ne le svojega ozjega okolja, marveč vse družbe. Organizacija SZDL in organizacija sindikata sta dolžni s svojo dejavnostjo prispevati, da delegacije in delegati lahko kar najbolj odgovorno opravljajo svoje delo.

Z uveljavljanjem delegatskih odnosov moramo premagovati odtujitev politične oblasti od delovnih ljudi in uresničevati njihove interese v družbi.

V delegatskih odnosih se mora ob neposredni in aktivni udeležbi delovnih ljudi in občanov oblikovati vsebina družbenih odločitev. To pa pomeni, da se samoupravni proizvodni odnos, kot temeljni družbeni odnos, razširja na vse področje družbenega dela in življenja ter da se delovni človek vključuje iz temeljne samoupravne skupnosti v celotni proces samoupravnega sporazumevanja, družbenega dogovarjanja in po potrebi oblasti odločanja v širši družbeni skupnosti. Na ta način se naj delavčeva ustvarjalna dejavnost, ob neposrednem izvajanju delovnih nalog, aktivnosti delovnega človeka in občana v krajevni skupnosti in v

družbenopolitičnih organizacijah, neposredno prenaša v politiko ter sooblikovanje in sprejemanje družbenih odločitev na vseh ravneh.

Po enem letu in pol delovanja skupščine občine in njenih zborov po delegatskem sistemu, delovanja delegacij TOZD in konferenc delegacij za zbor združenega dela, delegacij krajevnih skupnosti za zbor krajevnih skupnosti in delegatov družbenopolitičnega zbora, je prav, da v luči prej navedenih misli spoznamo in ocenimo naše skupno delo.

Namen tega poročila je ugotoviti stanje, dobre in slabe strani delovanja delegatskega sistema v občini in nakazati možnosti za odpravo slabosti ter s predlaganimi zaključki zagotoviti uspešnejše delo na področju družbenega samoupravljanja, nadaljnega razvoja delegatskih odnosov in delovanja delegatskega sistema. Če smo izvršili tako zastavljeno nalogo po anketiranju vodij delegacij in vodij konferenc delegacij ter delegatov družbenopolitičnega zbora, opravljenih razgovorih z delegati in predstavniki organov upravljanja TOZD ter predstavniki družbenopolitičnih organizacij v TOZD na nivoju konferenc delegacij, naj v javni obravnavi presodijo delovni ljudje in občani.

II. ORGANIZIRANOST DELEGATSKE BAZE

Delovanje delegatskega sistema, njegova učinkovitost in tvornost je predvsem odvisna od organiziranosti delegatske baze, iz stopnje razvitosti delegatskih odnosov. Organiziranje delegatskega sistema je v glavnem zaključeno, sedaj pa nastopa trenutek, ko bomo morali posvetiti vso skrb formiranju njegove samoupravne vsebine. Zelo pomembno je, da delegati in delegacije razumejo svojo funkcijo in se povezujejo z organi upravljanja in vodstvi družbenopolitičnih organizacij v TOZD in KS ter oblikujejo stališča ob vprašanjih, ki so na dnevnem redu sej zborov skupščine občine in se z njimi dogovorijo, o katerih vprašanjih se bodo predhodno posvetovali z zbori delavcev oziroma zbori delovnih ljudi in občanov. Tu je še mnogo slabosti, za katere ležijo vzroki v objektivnih in subjektivnih okoliščinah v temeljnih samoupravnih organizacijah in skupnostih, zaradi katerih so delegacije prepuščene same sebi. Zgrešena je miselnost, da je delegatski sistem zadeva delegacij in delegatov. Uveljavljanje družbenega samoupravljanja po delegatskem sistemu je naloga vseh organiziranih subjektivnih sil v družbenopolitičnih organizacijah in vseh organih upravljanja temeljnih samoupravnih organizacij in skupnosti, kakor tudi vseh delovnih ljudi in občanov. Le ob sodelovanju vseh subjektivnih sil in v povezavi z organi upravljanja bodo delegacije in delegati lahko uspešno opravili svojo funkcijo in naloge. V zvezi s tem je nujno funkcijo, položaj, pravice in dolžnosti delegacij in delegatov opredeliti v statutih TOZD in KS.

Na področju združenega dela imamo v občini:

120 delegacij TOZD in 45 OZD, ki ne volijo delegacij.

Delegacije TOZD in OZD se povezujejo v 21 konferenc delegacij na podlagi sklenjenih samoupravnih sporazumov. Pri tem povezovanju smo skušali organizirati konference delegacij tako, da se v konference združujejo delegacije TOZD in OZD podobne dejavnosti. To pa nam v celoti ni uspelo zaradi zelo različnih dejavnosti, ki se upravljajo v občini, možno pa je izvršiti potrebne spremembe.

Svoje delegacije so izvolili kmetje in prav tako so izvolili svojo delegacijo obrtniki in njihovi delavci.

Na področju združenega dela je bilo izvoljenih skupno 802 delegata, ki sodelujejo v zboru združenega dela skupščine občine.

V vseh 17 krajevnih skupnostih imajo svoje delegacije. V delegacije KS je bilo izvoljenih skupno 208 delegatov, ki sodelujejo pri delu zbora KS skupščine občine.

Družbenopolitični zbor skupščine občine ima 25 delegatov, ki so jih izvolili na splošnih volitvah delovni ljudje in občani na predlog SZDL.

V družbenopolitičnem zboru deluje:

- 7 delegatov SZDL,
- 7 delegatov sindikata,
- 5 delegatov ZK,
- 3 delegati ZSMS in
- 4 delegati ZB.

III. AKTIVNOST DELEGACIJ IN KONFERENC DELEGACIJ

Aktivnost delegacij TOZD in konferenc delegacij ter delegacij KS je odvisna od njihove organiziranosti, kadrovske sestave in sodelovanja z organi upravljanja ter družbenopolitičnimi organizacijami in od sodelovanja z delovnimi ljudmi in občani. Seveda pa je aktivnost delegacij in delegatov tudi odvisna od vprašanj, ki so na dnevnem redu posameznih zborov skupščine občine in ki se več ali manj nanašajo na razreševanje življenjsko pomembnih vprašanj temeljnih samoupravnih organizacij in skupnosti, iz katerih izhajajo delegacije. Vsekakor značilnost delegacij konferenc delegacij in delegatov, vpliva na pomembnost obravnavanega vprašanja. Na to vpliva tudi samo gradivo, ki bolj ali manj motivira delegate za možne rešitve in za razpravo za formiranje stališč od predloženih rešitev.

V preteklem obdobju so bile zlasti aktivne delegacije in delegati zbora krajevnih skupnosti, manj pa zbora združenega dela. To je razumljivo tudi zato, ker je bilo na zasedanjih zborov skupščine občine največ vprašanj, ki so pomembna za življenje in delo delovnih ljudi in občanov organiziranih v krajevnih skupnostih.

Dosedanje uveljavljanje delegatskega sistema še ni pokazalo vseh pozitivnih možnosti v uresničevanju oblasti delavcev v TOZD in delovnih ljudi in občanov v KS. Vzrok za to je tudi v tem, da mnogi nočejo in ne morejo razumeti tega, da so pri nas delovni ljudje edini nosilci oblasti

ne glede na kateri ravni odločajo. O vseh pomembnejših družbenih odločitvah, ne glede na raven njihovega sprejemanja, bi morale delegacije dobiti verifikacijo svojih stališč od zborov delavcev oziroma od zborov delovnih ljudi in občanov. V bodoče bi morale delegacije aktivneje nastopati kot predlagatelji, da se določena vprašanja in problemi obravnavajo in rešijo v skupščini občine oziroma v drugih pristojnih skupščinah družbenopolitičnih in samoupravnih interesnih skupnostih. Gre preprosto za to, da pasivne oblike odločanja pretvorimo ali spremenimo v aktivno ustvarjanje politike o družbenih zadevah na najrazličnejših področjih.

Velikokrat pa je aktivnost delegacij in konferenc delegacij odvisna tudi od rešenih organizacijsko-tehničnih in administrativnih problemov za potrebe delegacije TOZD, konferenc delegacij in KS, kakor tudi od pripravljenosti strokovnih služb, da strokovno svetujejo in pomagajo delegacijam pri vsebinskem opredeljevanju posameznih vprašanj in pri formulacijah njihovih zaključkov.

Ugotavljamo, da je v nekaterih TOZD aktivnost delegacij majhna in da bo potrebno ukrepati za boljše in učinkovitejše delovanje delegacij. Prav tako ugotavljamo, da posamezne delegacije ne delujejo v polnem sestavu in da bo potrebno čimprej izvršiti nadomestne volitve. Za delovanje delegacij v polnem sestavu so neposredno odgovorni organi upravljanja v skladu s statutom TOZD oziroma KS.

IV. KOMUNICIRANJE IN INFORMIRANOST

Za uspešen razvoj družbenega samoupravljanja po delegatskem sistemu je nujno postaviti takšen sistem informiranja in komuniciranja, ki bo zagotavljal pravočasno in delegatom primerno posredovanje informacij za dogovarjanje in odločanje o družbenih zadevah. Proces informiranja mora teči vzporedno s procesom dogovarjanja in odločanja v skupščinah in drugih samoupravnih organih in mora zajemati vse faze nastajanja družbene odločitve. Delovnim ljudem in občanom, in seveda še prav posebej delegatom, moramo zagotoviti informacije o stanju na vseh področjih družbenega dela in življenja. Žal obstoječe informacije in gradivo še ni dovolj prilagojeno potrebam družbenega samoupravljanja in uveljavljanju delegatskih odnosov. Oblikovalci informacij na vseh ravneh morajo posredovati ažurne, popolne, kratke, jasne in kritične informacije, ki dajejo ocene, odkrivajo vzroke negativnih pojavov, identificirajo nosilce odgovornosti ter nakazujejo možne rešitve. Za zagotovitev tako zagotovljenega sistema komuniciranja in informiranosti smo v okviru Naše skupnosti ustanovili Delegatsko tribuno. Delegatska tribuna še v celoti ne prinaša vsega gradiva za sejo zborov skupščine občine in gradivo še ni tako pripravljeno kot to želimo. Z objavo dnevnih redov želimo informirati najširši krog delovnih ljudi in občanov, kakšna vprašanja bodo na prihodnjih sejah zborov

obravnavana, za povratno informacijo pa objavljamo sklepe prejšnjih zasedanj zborov skupščine. Naša skupnost in njeno prilogo Delegatsko tribuno tiskamo v 20.000 izvodih, ki jo brezplačno prejemaajo vsi delegati in vsaka družina v občini. Zavedamo se, da je poleg najrazličnejših komunikacijskih sredstev še vedno neposreden stik in razgovor najučinkovitejši način informiranja in izmenjava mnenj. Zato bo treba temu posvetiti večjo pozornost, kar nam potrjujejo opravljeni razgovori z delegati v konferencah delegacij.

V. DELOVANJE SKUPŠČINE OBČINE IN NJENIH TELES

Skupščino občine sestavljajo zbor združenega dela, zbor krajevnih skupnosti in družbenopolitični zbor. Ko preverjamo družbeno samoupravljanje in delovanje delegatskega sistema v občini, ga ocenjujemo bolj z vidika stvarnih in manj po formalnih kriterijih. Tu gre predvsem zato, koliko in kako delovni ljudje in občani resnično sodelujejo pri oblikovanju in sprejemanju odločitev o splošnih zadevah v občini. Ugotavljamo, da skupščina občine sprejema odloke in druge splošne akte, družbene dogovore in samoupravne sporazume in odloča o konkretnih zadevah, ki niso vedno v skladu s stvarnimi interesi delovnih ljudi in občanov oziroma združenega dela in krajevnih skupnosti. Glede na to ugotovitev bo nujno tudi:

- s formalne strani zagotoviti možnost stvarnega vpliva na odločitve in zaradi tega zamenjati enosmerni postopek pri sprejemanju odločitev z dvosmernim postopkom,
- pravočasneje in z ustreznim gradivom omogočiti delovnim ljudem in občanom oziroma delegacijam spoznavanje problema in možnosti njegovega aktivnega sodelovanja pri rešitvi predlaganega vprašanja,
- zagotoviti dovolj časa za oblikovanje in usklajevanje stališč v delegacijah in delovnih telesih skupščine občine za lažje in boljše odločitve na sejah zborov skupščine.

V statutu občine bo potrebno natančneje opredeliti funkcije in pristojnosti zborov. Sedaj so ta vprašanja premalo opredeljena in zato se dogaja, da o mnogih vprašanjih, ki naj bi bila v izključni pristojnosti zbora združenega dela, odločajo vsi zbori skupščine ali pa skupaj z zborom krajevnih skupnosti. Ugotavljamo, da se o vseh pomembnejših vprašanjih združenega dela odloča izven in mimo zbora združenega dela skupščine občine, to je v republiški ali zvezni skupščini.

Še najbolj ustrezno opravlja svojo funkcijo zbor krajevnih skupnosti, ki rešuje vsa pomembna vprašanja iz dela in življenja delovnih ljudi in občanov v krajevnih skupnostih.

Družbenopolitični zbor ima slabo povezavo s svojo bazo, to je z družbenopolitičnimi organizacijami v občini, deluje pa aktivno pri reševanju tekočih zadev, manj pa na problemih razvoja komunalnega sistema in samoupravljanja.

V delovanje skupščine občine se vključujejo tudi samoupravne interesne skupnosti za izobraževanje, kulturo, zdravstvo, socialno varstvo in raziskovalna dejavnost (SIS socialnega varstva združje dejavnosti: SIS otroškega varstva, stanovanjsko IS, socialnega skrbstva, pokojninsko-invalidsko, zaposlovanje). Do sedaj še ni bilo delovnega sodelovanja s skupščino občine oziroma njenimi zbori in skupščinami prej navedenih SIS. V bodoče bo nujno vzpostaviti tesno sodelovanje med pristojnimi zbori občine in skupščinami SIS ob vprašanjih, ki se naj skupno rešujejo v skupščini občine v skladu z zakoni in stauti. V tem obstajajo določene nejasnosti v zvezi s položajem občine in njene skupščine do SIS in obratno. Jasno je, da skupščina občine sodeluje pri odločanju o generalni politiki pri sprejemanju dolgoročnih, srednjeročnih in letnih programov SIS in pa v primeru nespozorazumov med IS ali v primeru neuspešnih dogovorov, ki odloči o teh zadevah skupščine občine na predlog izvršnega sveta.

V statutu občine je treba tudi opredeliti predsedstvo skupščine kot koordinacijskega telesa za pripravo sej zborov skupščine, delovanja skupščine, njenih teles in sekretariata skupščine.

Za organizacijo in delo sekretariata skupščine pa bo potrebno sprejeti poseben odlok.

Skupščina občine ima naslednje stalne komisije kot družbene organe:

- komisijo za družbeno nadzorstvo
- komisijo za prošnje in pritožbe
- komisijo za zadeve borcev in invalidov NOB
- svet za ljudsko obrambo
- komisijo za volitve, imenovanja in kadrovske zadeve
- komisijo za odlikovanja
- statutarno pravno komisijo
- versko komisijo
- komisijo za ugotavljanje izvora premoženja
- komisijo za preventivo in vzgojo v cestnem prometu, ki delujejo v skladu s svojim delovnim področjem, določenim z odlokom skupščine.

VI. DRUŽBENOPOLITIČNI ZBOR

Družbenopolitični zbor kot zbor delovnih ljudi in občanov, organiziranih v družbenopolitičnih organizacijah, spremlja politično stanje in razvoj v občini ter skrbi, da se na vseh področjih gospodarstva in družbenega življenja uveljavlja temeljna smer z ustavo določenega socialističnega samoupravnega sistema. Za tako opredeljeno funkcijo išče družbenopolitični zbor najprimernejšo vsebino, oblike in metode dela. Pri tem bi bilo pomembno prizadevanje delegatov družbenopolitičnega zbora za čimbolj avtentično in dosledno izražanje interesov, ki se oblikujejo v družbenopolitičnih organizacijah.

Družbenopolitični zbor sestavlja 25 stalnih delegatov, ki so bili izvoljeni za 4-letno mandatno dobo na splošnih volitvah.

Družbenopolitični zbor je imel 14 sej.

Na sejah družbenopolitičnega zbora je bila naslednja udeležba delegatov:

1. seja	25 delegatov
2. seja	25 delegatov
3. seja	24 delegatov
4. seja	16 delegatov
5. seja	19 delegatov
6. seja	14 delegatov
7. seja	15 delegatov
8. seja	18 delegatov
9. seja	15 delegatov
10. seja	20 delegatov
11. seja	16 delegatov
12. seja	19 delegatov
13. seja	16 delegatov
14. seja	13 delegatov

Poprečno je bilo na sejah družbenopolitičnega zbora prisotnih 18 delegatov, s tako udeležbo pa ne moremo biti zadovoljni.

V zvezi z delovanjem delegatskega sistema in razvijanjem delegatskih odnosov glede na sedanje stanje imajo delegati družbenopolitičnega zbora po posameznih vprašanih naslednje večinsko mnenje:

— seznanjanje delovnih ljudi in občanov ter delegatov z gradivom, ki se objavlja v Delegatski tribuni, prilogi Naše skupnosti, je primerno.

— 14 dnevni rok za dostavo gradiva je primeren

— delegati preberejo večino gradiva in menijo, da je podano pregledno in v glavnem razumljivo napisano, želijo pa, da bi bilo krajše in preglednejše. Včasih niso razpravljali na seji družbenopolitičnega zbora, ker niso bili dovolj seznanjeni z obravnavanimi vprašanji in problemi,

— v razpravah na seji zbora sodelujejo le pri nekaterih vprašanih v skladu z opredeljenimi stališči v družbenopolitičnih organizacijah in organih samoupravljanja,

— v večini primerov se zavzemajo za uresničevanje sklepov in zaključkov sprejetih na sejah zbora in to zlasti v družbenopolitičnih organizacijah v občini, manj v samoupravnih organih in družbenopolitičnih organizacijah v krajevni skupnosti in zelo malo v organih družbenopolitičnih organizacijah TOZD. To zavzemanje je v glavnem občasno in le delno. Večina delegatov se ni opredelila za sodelovanje pri delu skupščine na posameznih področjih,

— na dosežanje delo skupščine občine in za izboljšanje njenega dela so dali delegati naslednje konkretne pripombe:

Delo skupščine občine je še vedno preveč pod vplivom izvršnega sveta. Premalo je obravnave življenjskih problemov iz KS in TOZD oziroma SIS — sicer pa se tudi zbora ZD in KS nista kaj preveč aktivirala v tej smeri. Razprava, ki jo njuni delegati posredujejo večkrat in po „predmetu“, največkrat zajema interne probleme, ki se dajo rešiti v okviru posameznega zbora. To velja delno tudi za družbenopolitični zbor, ker je življenjska funkcija na eni strani in formalno zastopanje družbenopolitične organizacije na drugi strani, večkrat pogojeno čustveno. To

utemeljujem z dejstvom, da pač aktivno živi v samoupravni bazi in ti zgolj besede brez odgovornosti in discipliniranosti ne potrjujejo funkcije delegata družbenopolitičnega zbora.

Seje zborov skupščine občine naj bi bile manj obsežne in krajše ter bolj konkretne, čeprav pogostejše.

Potrebno je uveljaviti doslednost in vestnost pri delu, pri opravljanju sleherne funkcije.

Nikakor se ne bi smelo dogajati, da se predlagajo sklepi, ki so protizakoniti ali pa niso usklajeni z družbenimi dogovori.

VII. ZBOR ZDRUŽENEGA DELA

Zbor združenega dela, kot zbor delavcev in delovnih ljudi, zaposlenih na vseh področjih združenega dela, spremlja stanje in razvoj posameznih gospodarskih in

drugih družbenih področij, samoupravne in družbeno-ekonomske odnose, delitev dohodka in vsa druga pomembna vprašanja združenega dela.

Za izvrševanje tako opredeljene funkcije se zbor združenega dela povezuje preko delegatov s konferencami delegacij in delegacij TOZD in OZD.

Prizadeva si izražati interese delavcev in delovnih ljudi, oblikovanih na zborih delavcev, delegacijah in konferencah delegacij, Menimo, da se še vedno najpomembnejše odločitve, ki se nanašajo na združeno delo ali na njegova posamezna področja, obravnavajo in sprejemajo mimo zbora združenega dela skupščine občine zlasti v republiški skupščini.

Zbor združenega dela ima 35 delegatskih mest, na katere za vsako sejo posebej delegirajo delegate 21 konferenc delegacij, delegacijo kmetov in delegacijo obrtnikov.

Zbor združenega dela je imel v preteklem obdobju 15 sej.

Na sejah zbora združenega dela je bila naslednja udeležba:

Konf. del.	Št. del. mest	Seje zbora združenega dela														
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
I.	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	3	3		3	3
II.	3	3	3	3	3	3	3	1	3	1	2	3	3	3	3	3
III.	2	2	2	2	1	2	2	2	2	2	2	2	1	1	2	2
IV.	1	1	1	1	1	1	1	0	1	0	0	1	1	0	1	1
V.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1
VI.	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
VII.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	0	1
VIII.	2	2	2	2	1	2	2	2	2	2	2	1	2	2	2	1
IX.	2	2	2	2	1	2	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2
X.	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2	2	1	2	2
XI.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	0	1
XII.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1
XIII.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
XIV.	1	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0
XV.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1
XVI.	1	1	1	1	0	1	1	1	0	0	1	1	1	0	1	1
XVII.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0
XVIII.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0	1
XIX.	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2	2	1	1	2	2
XX.	2	2	2	2	2	2	2	1	2	1	2	2	2	1	2	1
XXI.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
obrniki	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1
kmetje	2	2	2	2	0	2	2	0	2	0	0	1	0	0	0	1
Skupaj prisotnih	35	35	35	35	35	35	35	27	33	24	27	33	29	19	27	30

Z udeležbo delegatov ne moremo biti popolnoma zadovoljni, posebno ne z udeležbo na 13. seji, ker ni bila sklepna.

V zvezi z delovanjem delegatskega sistema in razvijanjem delegatskih odnosov ugotavljajo vodje konferenc delegacij za zbor združenega dela naslednje:

— vse konference delegacij še nimajo sklenjenega samoupravnega sporazuma o združevanju delegacij TOZD in OZD v konference delegacij

— v zvezi s sestavo konferenc delegacij imajo vodje konferenc delegacij naslednje spreminjavalne predloge:

I. konferenca delegacij — „Dvigalotehna“ Zadobrova—Sneberje se kljub naknadni pripojitvi sestankov ne udeležuje.

III. konferenca delegacij — vpra-

šanje delegacije „Zlatorog“ zaradi premestitve prostorov.

VII. konferenca delegacij — predlaga, da bi izločili „Cvetličarne Sostro“, ker se konferenc ne udeležuje.

VIII. konferenca delegacij — verjetno spadajo v našo konferenco tudi centralne delavnice — TOZD popravilo strojev Ljubljana Šiška obrat Zalog, čeprav v samoupravnem sporazumu o formiranju konference niso omenjeni.

Obrt — delegacijo je potrebno številčno povečati.

— Pred sejo zbora združenega dela skupščine občine sklicujejo seje konferenc delegacij od 2 do 6 dni. Udeležba na sejah je večinoma dvotretjinska, v neka-

terih konferencah pa se je včasih dogodilo, da seja ni bila sklepčna.

— Gradivo za seje skupščine občine večinoma predhodno prouče delegati na sestankih temeljnih delegacij in njihovi delegati o nekaterih vprašanih posredujejo njihova stališča na sejah konferenc delegacij.

— Uvodne obrazložitve gradiva na sejah konferenc delegacij v večini primerov podajajo vodje delegacij, le občasno ob posameznih vprašanih dajo obrazložitve posamezni delegati ali strokovni delavci OZD. Obravnavajo pretežno vsa vprašanja, ki so na dnevnem redu seje skupščine občine ter tudi sprejemajo v večini primerov stališča, ki so vsklajena s stališči temeljnih delegacij. Večinoma delegirajo delegate za zasedanje zbora združenega dela, ki jih najbolj zanimajo obravnavana vprašanja.

— Delegati, ki so se udeležili seje zbora združenega dela skupščine občine v večini primerov prenašajo le po posameznih vprašanih stališča konference delegacij. Delegati prenašajo sklepe in stališča zbora združenega dela skupščine občine na sejo konference delegacij.

— Konference delegacij se zavzemajo redno za uresničevanje sklepov in zaključkov zbora združenega dela skupščine občine v organih in družbenopolitičnih organizacijah TOZD in OZD, ki sestavljajo konferenco delegacij.

— V večini primerov menijo, da je seznanjanje občanov in delegatov z gradivom za seje skupščine oziroma njenih zborov preko Delegatske tribune, priloge Naše skupnosti, primerno. Menijo pa, da je gradivo še vedno preobširno in preveč strokovno za preproste ljudi, v tekstu je preveč tujk, ki povzročajo, da je tekst velikokrat nerazumljiv širšemu krogu delovnih ljudi in občanov.

— Rok 14 dni za dostavo gradiva je po mnenju večine primeren.

— Veliko jih meni, da njihovi delegati včasih ne razpravljajo na sejah zbora združenega dela, ker so premalo seznanjeni z obravnavanimi vprašanji ali problemi.

— S tolmačenjem gradiva, ki ga podajajo poročevalci izvršnega sveta ali drugih predlagateljev, so v glavnem zadovoljni, nekateri pa menijo, da bi bile razlage lahko preprostejše s povzetkom bistvene vsebine obravnavanega gradiva.

— Delegatska vprašanja večinoma formulirajo na sejah konferenc delegacij in so v večini primerov zadovoljni z danimi odgovori.

— V samoupravno delovanje TOZD in OZD večinoma vključujejo le po nekaterih vprašanih. Glede izboljšanja dela temeljnih delegacij in konference delegacij pa predlagajo oziroma menijo:

— V OZD bi moralo delovati tajništvo samoupravnih organov, ki bi skrbelo za sodelovanje vseh dejavnikov v OZD znotraj in navzven v urejanju predlogov in sklepov in tudi pri njihovem izvrševanju, predvsem pri tehničnem delovanju teh organov.

— Zanimanje delegacij se je zmanjšalo, tako da so delegati v konferenci navadno vedno isti.

— Potrebno je doseči soodvisnost dejavnosti delegacij TOZD z ostalimi samoupravnimi organi v TOZD. Prav tako je potrebno vsaj dvakrat letno pripraviti na območju naše občine seminarje za delegate.

— Velikokrat se dogaja, da prihajajo delegati na sestanek konference delegacij brez stališč delegacij.

— Delo delegacij v TOZD, ki imajo sedež OZD izven občine, je težavno in največkrat neuspešno.

— Konferencam delegacij bi morale strokovne službe skupščine občine nuditi večjo pomoč.

— Večina vodij konferenc je pripravljena sodelovati pri delu skupščine občine na posameznih področjih. Za izboljšanje dela skupščine občine predlagajo:

— Delegati naj bi bili predvsem tisti, ki delajo in živijo na območju občine, ker imajo večji interes za vprašanja, ki se obravnavajo na sejah skupščine.

— Dnevni redi sej so preobširni. Velikokrat se dogaja, da se sprejme odločitve takorekoč „5 minut pred 12 uro“. Pri sejah skupščine bi se bilo treba izogibati dopolnitvam k dnevnemu redu, predvsem na samih sejah.

— Pogoste seje povzročajo težave v TOZD, pri čemer trpi redno delo.

— Vso tematiko in gradivo bi opredelili v dve skupini:

— temeljna vprašanja, ki spreminjajo ali določajo nek sistem, politiko, odločanje o nečem važnem,

— formalno sklep skupščine (imenovanja, osebni dohodki, odločbe itd.),

— občinska skupščina naj bi vključila v delo delegate samostojnih obrtnikov in društvo samostojnih obrtnikov še posebno, kadar sklepa o razvoju malega gospodarstva — obrti.

Vodje delegacij v TOZD pa menijo o delovanju delegatskega sistema in razvijanju delegatskih odnosov naslednje:

— seje delegacij sklicujejo nekateri po prejemu gradiva, drugi pa od 2 do 10 dni pred sejo skupščine občine. Udeležba je večinoma dvotretjinska in pretežno obravnavajo vsa vprašanja, ki so na dnevnem redu skupščine občine. V večini primerov podajajo uvodne obrazložitve gradiva vodje delegacij, kjer na predlog delegatov v večini primerov tudi formulirajo stališča delegacij ob posameznih vprašanih,

— Delegate delegirajo večinoma po vrstnem redu ali pa glede na strokovnost delegatov,

— delegati v večini primerov le po posameznih vprašanih prenašajo sklepe ter stališča skupščine občine v delegacijo oziroma organe samoupravljanja TOZD in OZD, kjer se zavzemajo za uresničevanje njenih sklepov in zaključkov.

— Večina jih meni, da je seznanjanje delovnih ljudi in občanov ter delegatov z gradivom za seje skupščine občine preko Delegatske tribune priloge Naše skupnosti primerno in da je rok 14 dni primeren za dostavo gradiva.

— Glede gradiva pravijo v večini, da je razumljivo, vendar bi bilo potrebno odpraviti tujke in iskati bolj poljudne obrazložitve.

— Večina meni, da je gradivo preobsežno in da bi bilo lahko krajše. Večina jih tudi meni, da včasih njihovi delegati ne razpravljajo, ker so premalo seznanjeni z vprašanjem ali problemom.

— Večina jih meni, da so tolmačenja predstavnikov izvršnega sveta ali drugih predlagateljev pretežno zadovoljiva, vendar pa velikokrat preveč strokovna in zato včasih nerazumljiva povprečno izobrazenemu delegatu. Želijo, da bi bila tolmačenja bolj konkretna in zgoščena in ne v obliki branja referata.

— Glede izboljšanja gradiva za seje skupščine občine posamezni vodje delegacij dajejo naslednje mnenje:

— Mislim, da so nekatera gradiva, predvsem komunalne zadeve, preobširna in nezanimiva. Tujke in strokovni izrazi naj bodo uporabljeni le takrat, kadar je to nujno potrebno.

— Potrebno je omogočiti delegatom, da se ustrezno seznanijo s podrobnostmi posameznega gradiva.

— Gradiva je za posamezne seje odločno preveč.

— Mislim, da bi za vsako sejo skupščine občine posameznim točkam dnevnega reda dodali še kratek povzetek o zadevi (npr. pol strani), sicer pa naj gradivo ostane takšno kot je.

— Zunanji videz, oprema gradiva in naslovi, bi morali biti bolj privlačni, format gradiva bolj praktičen, po možnosti z barvnim dodatkom.

— H gradivu bi morale biti priložene primerjave istih zadev, ki so jih že prej drugače rešili.

— Delegatska vprašanja v večini primerov formulirajo na sejah delegacij in jih prenašajo na konferenco delegacij. Večinoma so mnenja, da so odgovori na delegatska vprašanja zadovoljivi.

— Večina delegacij je vključena v samoupravno delovanje TOZD ali OZD, posamezni vodje delegacij pa menijo:

— Da ni dobre povezave med delegacijo in samoupravnimi organi v TOZD ali OZD, tako, da delegati ne vedo kakšna stališča naj zavzamejo, da bodo ta v skladu s stališči delavskega sveta in splošnimi koristmi OZD.

— Da delegacija ni vključena v samoupravno delovanje OZD tudi zato, ker vodilni delavci v našem podjetju vidijo le sami sebe oziroma OZD, ne pa tudi celotne družbe. Menijo, da je delegacija nujna le zato, ker jo določa ustava.

— Večina delegacij sodeluje z osnovnimi organizacijami sindikata vendar ne povsod in ne pri vseh vprašanih.

Za boljše organiziranje in delovanje delegacij v TOZD ali OZD predlagajo:

— delegacija bi morala občasno dati svoje poročilo zboru delavcev (vsaj vsake 3 mesece),

— v OZD bi moralo delovati tajništvo samoupravnih organov,

– v delegatski sistem je treba vključiti vse delovne ljudi, ki želijo opravljati takšno delo in izpolnjujejo vse ostale pogoje,

– pomoč strokovnih upravnih organov je minimalna,

– potrebno je sklicati občasne sestance delegatov s predstavniki družbeno-političnih organizacij,

– delo delegacije bi moralo biti skupinsko delo, ne pa samo delo, ki leži na vodji delegacije,

– čeprav se delegati trudimo pri vključevanju v delo samoupravnih organov OZD, pri tem nimamo željenega uspeha,

– nujno je dodatno usposabljanje delegatov in doseči njihovo zavednost,

– v večini delegacij ne bo potrebno izvršiti nadomestnih volitev, toda precej delegacij ni v polnem sestavu in jih bodo morale izvesti. Kot vzrok navajajo predvsem fluktuacijo in nedelavnost delegatov.

– Večina vodij delegacij je izrekla pripravljenost ob sodelovanju pri delu skupščine občine na najrazličnejših področjih.

– Na delo skupščine občine imamo naslednje pripombe:

– potrebno je več povezovanja s samoupravnimi organi v OZD,

– glede dela skupščine bi predlagal, da naj ne bodo dnevni redi preobsežni, saj s tem kvaliteta dela in uspeh realizacije zaključkov ni vedno tak, kot si ga želimo,

– potreben je daljši rok od dneva dostave gradiva delegatu do seje delegacije,

– v manjših delovnih organizacijah, kjer večina članov kolektiva sodeluje v raznih komisijah in drugih samoupravnih organih, je dolžnost vsakega posameznika, da prebere „Našo skupnost“ in svojim delegatom predlaga mnenje, pripombe itd.,

– na sejah skupščine naj razpravljajo samo o tistih točkah dnevnega reda, za katere so dobili gradivo pravočasno,

– vplivati je treba na vodilne delavce v OZD in tudi na samoupravne organe, da bi bolj upoštevali mnenja delegatov,

– doslednejše bi se morali urediti vsi dosedanji sklepi.

VIII. ZBOR KRAJEVNIH SKUPNOSTI

Zbor krajevnih skupnosti kot zbor delovnih ljudi in občanov organiziranih v krajevnih skupnostih spremlja in aktivno deluje pri vseh vprašanjih, ki se nanašajo na delo in življenje delovnih ljudi in občanov v krajevnih skupnostih in organov KS. Lahko ugotovimo, da zbor krajevnih skupnosti opravlja svojo z ustavo opredeljeno funkcijo in da je pri svojem delu aktiven ter preko delegatov tesno povezan z delom krajevnih skupnosti. Delegati se trudijo, da bi čimbolj avtentično in dosledno izražali interese delovnih ljudi in občanov in prenašali stališča obli-

kovana v delegacijah v povezavi z organi KS.

Zbor krajevnih skupnosti ima 25 delegatskih mest, na katere za vsako sejo po-

sebej delegirajo delegate delegacije krajevnih skupnosti.

Zbor krajevnih skupnosti je imel v preteklem obdobju 14 sej.

UDELEŽBA

DELEGATOV NA SEJAH ZBORA KRAJEVNIH SKUPNOSTI

DELEGACIJA KS	Št. del. mest	Seje skupščine													
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Beavnica	1	1	1	0	1	0	0	1	0	1	1	1	0	0	1
Bisovik	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Dolsko	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Hrušica- Fužine	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1
Klopc	1	1	1	1	1	0	0	1	1	1	1	0	1	1	1
Kodeljevo	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Okroglav	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1
Moste	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Nove Jarše	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Šmartn	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	0	1	1	1
Štepanjsko naselje	1	1	1	1	1	0	0	1	1	1	1	1	1	0	1
Vevče	2	2	2	2	2	2	2	0	1	1	1	2	1	2	1
Zadobrova- Sneberje	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0
Zadvor	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2	2
Zalog	2	2	2	2	2	1	2	2	1	2	2	2	2	1	2
Zelena jama	2	2	2	2	2	1	2	2	1	2	1	2	2	1	2
Polje	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Skupaj	25	25	25	23	25	20	22	22	20	22	23	23	22	21	23

Udeležba delegatov na sejah zbora krajevnih skupnosti je zelo dobra.

– Delegacije KS se redno sestajajo pred sejo skupščine občine, včasih pa se kateri zgodi, da je nesklepčna. Na sejah delegacij vedno pretežno obravnavajo vprašanja, ki so na dnevnem redu. Uvodne obrazložitve običajno podajajo vodje delegacij, stališča pa se v glavnem formulirajo na predlog delegatov. Delegate v glavnem delegirajo glede na njihovo strokovnost. Ti v večini primerov prenašajo stališča delegacij na seje zbora KS pri skupščini občine in tudi stališča zbora KS na delegacijo KS.

– Vodje delegacij KS v večini menijo, da organi KS pri svojem delu upoštevajo stališča in sklepe skupščine občine, saj z njimi tudi redno sodelujejo pri oblikovanju stališč delegacije pri posameznih vprašanjih.

– Glede gradiva za seje skupščine občine menijo, da je preobsežno in da bi bilo lahko krajše in bolj jasno napisano. Delegati za zbor krajevnih skupnosti včasih ne razpravljajo, ker so premalo seznanjeni z vprašanjem ali problemom, ki je na dnevnem redu.

– Glede izboljšanja gradiva za seje skupščine občine predlagajo:

– gradivo bi moralo biti krajše in bolj jasno,

– delegate je potrebno ustrezno izobraževati,

– na probleme, ki obravnavajo starejšo problematiko, je potrebno dati bolj obširno obrazložitev,

– pri odprtih vprašanjih je treba navesti vse možne variantne odločitve in posledice take odločitve,

– kadar je gradivo za posamezne točke dnevnega reda obširno, naj bo

poleg gradiva podana še skrajšana obrazložitev in stališče izvršnega sveta skupščine občine,

– vredno bi bilo posnemati sistem informiranja skupščine občine Šiška, kjer dobijo vsi delegati skrajšano vsebino gradiva,

– menijo, da so tolmačenja predstavnikov IS in drugih predlagateljev le včasih zadovoljiva. Želijo, da so ta tolmačenja bolj obrazložena in da se stališča IS objavljajo skupaj z gradivom.

– Delegati postavljajo delegatska vprašanja v skladu z odgovorom na seji delegacije. V večini primerov menijo, da so odgovori na delegatska vprašanja jasni in dovolj izčrpni,

– Večina delegacij KS deluje v polnem sestavu v nekaterih KS pa bo potrebno izvršiti nadomestne volitve zaradi preselitve delegatov, odhoda v JLA, nekatere pa bo treba odpoklicati zaradi nedejavnosti.

– Za izboljšanje delovanja delegacij KS predlagajo:

– potrebno bi bilo doseči boljše povezavo med občani in delegati v KS

– morda prek hišnih svetov,

– z dodatnim izobraževanjem moramo delegate usposobiti za uspešno opravljanje delegatske funkcije,

– gradivo za seje skupščine bi morali prejemati vsi delegati,

– vzpostaviti bi morali stike med delegacijami OZD in delegacijami KS na območju posameznih KS,

– predlagamo, da se zberejo vsa dosedanja gradiva (republiške konference SZDL, republiške skupščine,

CK ZKS v zvezi z delegatskim sistemom oziroma njegovim funkcioniranjem) in da se skupno analizo, ki bo iz tega vprašalnika sledila, predloži vsem delegatom,

– večjo pomoč organov skupščine občine. Mislijo, da bi delovna mesta tajnikov svetov krajevnih skupnosti morala biti ustrezno zasedena.

– Delegacije KS v večini primerov dobro sodelujejo s krajevno konferenco SZDL.

– Večina vodij delegacij je izrazila pripravljenost za sodelovanje pri delu skupščine občine na najrazličnejših področjih.

IX. DELOVANJE SKUPIN DELEGATOV ZA SKUPŠČINO MESTA LJUBLJANE IN SKUPŠČINO SR SLOVENIJE

Za delegiranje delegatov v zbor združenega dela skupščine mesta Ljubljane in za zbor združenega dela skupščine SRS, je zbor združenega dela skupščine občine imenoval skupino delegatov izmed delegatov delegacij TOZD in sicer za naslednja področja:

– področje gospodarstva – 25 delegatov, ki delegirajo 8 delegatov za sejo ZZZD skupščine mesta in 3 delegate za zasedanje ZZZD skupščine SRS;

– področje prosvete in kulture – 10 delegatov, ki delegirajo 1 delegata za sejo ZZZD skupščine mesta Ljubljane;

– socialno-zdravstveno področje – 10 delegatov, ki delegirajo 1 delegata za sejo ZZZD skupščine mesta Ljubljane;

– skupina za področje obrti je sestavljena iz 15 delegatov, ki so istočasno tudi delegacija za delegiranje 1 delegata v ZZZD skupščine občine in 1 delegata za ZZZD skupščine mesta Ljubljane,

– področje kmetijstva – delegati iz tega področja, se za delegiranje delegatov za seje zbora združenega dela skupščine mesta Ljubljana združujejo v skupino delegatov iz občine Bežigrad, Ljubljana-Center, Ljubljana-Siška, Ljubljana Moste-Polje;

– področje državnih organov – delegati s tega področja se za delegiranje delegatov za seje ZZZD skupščine mesta Ljubljana združujejo v skupino delegatov iz občine Ljubljana-Bežigrad, Ljubljana Moste-Polje, Ljubljana-Siška, Ljubljana Vič-Rudnik.

Za delegiranje delegatov za zbor občin skupščine mesta Ljubljane je zbor krajevnih skupnosti skupščine občine imenoval skupino 18-ih delegatov izmed delegatov delegacij KS. Za zbor občin skupščine SRS pa je zbor krajevnih skupnosti skupščine občine imenoval skupino 30 delegatov, ki jo sestavlja 20 delegatov KS, 5 delegatov izmed delegacij za zbor združenega dela skupščine občine in 5 delegatov družbenopolitičnega zbora.

Delo skupin delegatov je dokaj odgovorno. Za boljše delo bo potrebno izvršiti ločitev skupin za mestno in republiško skupščino, zamenjati neaktivne delegate

ter zagotoviti večjo povezavo med izvršnim svetom skupščine in skupinami delegatov in družbenopolitičnimi organizacijami v občini. Seje zborov skupščine občine naj bodo pred sejami mestne skupščine, tako da bodo skupine delegatov seznanjene s stališči skupščine občine po obravnavanih vprašanjih.

X. OCENA DELOVANJA DELEGATSKEGA SISTEMA V OBČINI

Delegatski sistem v občini je uveden s statutom občine, ki ga je sprejela skupščina občine prejšnjega sestava in v veljavi od 1. julija 1974. dalje.

Z izvolitvijo delegatov družbenopolitičnega zbora, delegatov delegacij v TOZD in krajevnih skupnostih se je oblikoval nov delegatski sestav skupščine občine. Delegatski sistem v občini je zazivel, vse bolj se razvijajo v delu skupščine občine delegatski odnosi. Seveda pa se ob tem srečujemo z novimi problemi, odprtimi vprašanji in novimi metodami dela, ki jih bo potrebno skozi delovanje skupščine občine, konferenc delegacij, delegacij in skupin delegatov razrešiti in opredeliti.

Aktivnost delegacij in delegatov se izkazuje skozi delegatska vprašanja in z razpravo o vprašanjih, ki so na dnevnem redu sej zborov skupščine občine. Delegacije in konference delegacij pa še ne nastopajo kot predlagatelji obravnave določenih vprašanj. Začetna živahnost je upadla in jo bo potrebno poživeti zlasti z obravnavo konkretnih vprašanj in predlogov, s katerimi se srečujejo delovni ljudje TOZD ali OZD. Na zasedanjih skupščine občine je manj vsebinskih in več formalnih vprašanj. Dnevnim redom in zboru vprašanj, ki bodo obravnavana na sejah zborov ali na skupnem zasedanju zborov skupščine občine, je treba v bodoče posvetiti večjo skrb. Povezava s skupščinami samoupravnih interesnih skupnosti je še majhna. Nujno je v bodoče treba usmerjati delovanje skupščine občine s programom dela, ki bo moral biti vsklajen s programi dela skupščine SRS, skupščine mesta Ljubljana in skupščinami samoupravnih interesnih skupnosti. Pri določitvi programa dela skupščine bodo morali zlasti sodelovati izvršni svet skupščine občine, skupščine samoupravnih interesnih skupnosti. Pri določitvi programa dela skupščine bodo morali zlasti sodelovati izvršni svet skupščine občine, skupščine samoupravnih interesnih skupnosti, družbenopolitične organizacije in delegacije. Veliko premalo smo storili za funkcionalno usposabljanje delegatov krajevnih skupnosti, temeljnih organizacij združenega dela in delegatov družbenopolitičnega zbora. Kadrovske sestavi delegacij bomo morali v bodoče posvetiti večjo skrb. Zelo pomembno merilo pri izboru kadrov je njihova aktivnost in pripravljenost za sodelovanje in borba za razvijanje delegatskih odnosov.

Pojavljajo se določene težave pri vsklajevanju interesov, ki morajo biti v skladu z ustavo in politično opredeljenimi cilji. Izvršilni organi morajo bolj prilagoditi

svoje delovanje in metode dela delegatskemu sistemu in razvijanju delegatskih odnosov. Delegacije so dolžne v sodelovanju z organi samoupravljanja in družbenopolitičnimi organizacijami določiti, katera so tista vprašanja glede na dejavnost temeljne samoupravne skupnosti, ki so tako pomembna, da je o njih potrebno seznaniti delovne ljudi in za katera naj delovni ljudje verificirajo stališča delegacij.

Če v oceni delovanja delegatskega sistema v občini izhajamo iz ocen, ki so se oblikovale v delegacijah in konferencah delegacij, potem lahko ugotovimo, da je delegatski sistem v občini organizacijsko zaživel, veliko več pa bomo morali napraviti za uveljavljanje delegatskih odnosov v TOZD, KS, skupščini občine in v skupščinah drugih družbenopolitičnih skupnostih.

Ne gre le za uveljavljanje delegatskih odnosov v delegatski bazi, temveč v celotni družbi. Za realizacijo te naloge bodo morale dati veliko večji prispevek zlasti vse izvršilne in strokovne strukture, saj od njihovih odnosov do delegatskega sistema v veliki meri zavisí razvoj delegatskih odnosov na vseh ravneh, kjer deluje. Razvitost delegatskih odnosov je odvisna od razvitosti samoupravljanja v TOZD, OZD in KS ter aktivnosti družbenopolitičnih organizacij in prizadevanja vodilnih ter strokovnih delavcev. To pa je v različnih temeljnih samoupravnih skupnostih zelo različno. Prej navedeno v polni meri velja tudi za delegatske odnose v občini.

XI. ZAKLJUČKI

Iz tega poročila, razgovorov z delegati, delegacij TOZD in OZD po posameznih konferencah delegacij, stanja v skupščini občine, smo spoznali nerešena vprašanja in probleme, s katerimi se srečujemo pri svojem delegatskem delu. Z izboljšanjem tega stanja in učinkovitejšim uveljavljanjem delegatskega sistema ter bolj poglobljeno razvijanje delegatskih odnosov predlagamo, da družbenopolitični zbor, zbor združenega dela in zbor krajevnih skupnosti skupščine občine sprejme naslednje

z a k l j u č k e :

1. Uveljavljanje delegatskega sistema in razvijanje delegatskih odnosov ni izključna naloga delegatov, ampak so za to odgovorni vsi delovni ljudje in občani v svojih temeljnih samoupravnih skupnostih in družbenopolitičnih organizacijah. Posebno vlogo ima pri tem organizacija SZDL in zveza sindikatov, ki morata storiti vse, da bodo delovni ljudje in občani, ki opravljajo delegatske funkcije, usposobljeni za izvrševanje delegatskih nalog.

2. Izkušnje in dosežena spoznanja v samoupravljanju TOZD, OZD in v krajevnih skupnostih, je treba preko delegatov prenašati v družbeno samoupravljanje, ki ga moramo dosledneje uveljaviti pri upravljanju skupnih in splošnih družbenih zadev. Pri tem moramo doseči, da bodo delovni ljudje in občani več sodelovali pri kreiranju družbenih odločitev

in da bodo imeli pregled nad njihovim izvajanjem.

3. Komuniciranje in informiranje je treba izpopolnjevati in preko njega doseči, da bo pretok informacij stalen in tekoč. Informacije morajo biti ažurne in posredovane na način, ki bo delovnim ljudem in občanom razumljiv, če želimo doseči njihov namen. Oblikovalci informacij so dolžni posredovati take informacije, ki so ažurne, popolne, kratke, jasne in kritične, ki dajejo ocene, odkrivajo vzroke negativnih pojavov, identificirajo nosilce odgovornosti ter nakazujejo še druge možne rešitve. Gradivo za seje skupščine naj sprejemajo vsi delegati oziroma ga je treba v bodoče v celoti objaviti v Delegatski tribuni, prilogi Naše skupnosti. Ob prej navedenemu pa je treba vzpostaviti tudi neposredne stike med delegati in delegatsko bazo, konferencami delegacij, skupinami delegatov za mestno in republiško skupščino ter zbori skupščine občine. Za informiranje delegatske baze naj delegacije tudi koristijo najrazličnejše sestanke v TOZD in KS.

Seje delegacij naj bodo odprte, vabila za njihov sklic in opredeljena stališča delegacij po posameznih vprašanjih pa je treba javno objavljati. Pri skupščini občine je nujna ustanovitev informacijskega centra.

4. Delegati so dolžni prihajati na seje konferenc delegacij oziroma na seje zborov skupščine občine z izdelanimi stališči, ki jih na sejah vskladijo s stališči drugih delegacij oziroma konferenc delegacij in na tej podlagi sprejemajo ustrezne sklepe. Prav tako so delegati dolžni informirati konference delegacij in delegacije ter tudi delovne ljudi in občane preko internih glasil o sprejetih sklepih na sejah zborov skupščine občine.

5. Skupna zasedanja vseh zborov skupščine občine naj bodo le ob tistih vprašanjih, ki so skupna za vse zборе oziroma za tista vprašanja, o katerih enakopravno odločajo vsi zbori, sicer pa naj bodo seje zborov ločene.

6. Poživiti je potrebno delo skupin delegatov za skupščino mesta Ljubljana in skupščino SRS, skupine je treba ločiti,

kadrovsko osvežiti in jim s strani družbenopolitičnih organizacij v občini, in pa zlasti izvršnega sveta skupščine občine pomagati pri izvrševanju njihovih nalog.

7. Doseči je treba večje sodelovanje med delegacijami temeljnih samoupravnih skupnosti in njihovih organov samoupravljanja ter družbenopolitičnih organizacij, kakor tudi z delegacijami za samoupravne interesne skupnosti. Vzpostaviti moramo tudi sodelovanje med delegacijo TOZD in delegacijo KS po sedežu TOZD.

Prej navedeno sodelovanje naj bo tudi ob vprašanjih, o katerih se bo razpravljalo na zborih delavcev v TOZD in zborih delovnih ljudi in občanov v KS.

Vse navedene povezave naj bodo pristne in neposredne, z zavestjo, da moramo reševati probleme skupno, ker so velikokrat problemi krajevnih skupnosti tudi problemi TOZD in obratno.

8. V statutih TOZD, OZD in KS je treba opredeliti naloge in vsebino dela delegacij ter pravice in dolžnosti delegatov.

9. Organi samoupravljanja TOZD, OZD in KS naj sprejmejo ustrezne sklepe in ukrepe za rešitev organizacijskih, strokovnih in administrativnih opravil za potrebe delegacij in delegatov.

10. O vseh sejah delegacij in konferenc delegacij je nujno voditi zapisnike ter jih v enem izvodu takoj po seji posredovati sekretariatu skupščine občine oziroma vodji konference delegacij.

11. Družbenopolitične organizacije naj nenehno skrbijo za potreben dotok kadrov na delegatske funkcije, jih za izvajanje delegatskih nalog usposablja tako, da bo delo delegacij kontinuirano in da bodo delegacije delovale vedno v polnem sestavu. Povsod, kjer je potrebno, moramo razpisati in izvesti nadomestne volitve.

12. Posebno skrb so dolžni vsi predlagatelji posvetiti pripravi gradiva in pravočasnem posredovanju gradiva skupščini občine. Gradivo naj bo pripravljeno tako, kot je navedeno pri vprašanju informiranja in komuniciranja, poleg tega pa naj bo pisano v jeziku, ki bo delegatom ra-

zumljiv, možne rešitve naj bodo predlagane variantno in točno je treba opredeliti posledice, če se neka rešitev sprejme.

V kolikor gre za vprašanja, s katerimi se spreminja vprašanje, ki je bilo že urejeno, je treba v obrazložitvi še posebej navesti, kaj se spreminja, zakaj se spreminja in kakšne bodo posledice spremembe v primerjavi s prejšnjo ureditvijo tega vprašanja. Pri obravnavi gradiva v delegacijah so dolžne strokovne službe TOZD ali OZD pomagati delegacijam pri spoznavanju vprašanja ali problema in pri formulacijah stališč.

13. Udeležba delegatov na sestankih delegacij, konferenc delegacij, skupinah delegatov za mestno in republiško skupščino ter na sejah zborov skupščine občine ni zadovoljiva, kar kaže pri delegatih na pomanjkanje čuta odgovornosti pri opravljanju delegatske funkcije. Delegati so se dolžni udeleževati sej, prenašati sprejeta stališča in posredovati informacije o sprejetih zaključkih ali sklepih. Zlasti delegati družbenopolitičnega zbora se bodo morali v bodoče bolj angažirati na vprašanju uveljavljanja delegatskega sistema in razvijanja delegatskih odnosov v TOZD, OZD, KS in občini.

14. V uveljavljanju delegatskega sistema in razvijanju delegatskih odnosov je treba vnesti več načrtnosti, to pa pomeni, da je nujno potrebno sprejeti čimprej program dela skupščine občine za bodoče leto.

15. S spremembami statuta občine je med drugim nujno zagotoviti na podlagi opredeljenih pristojnosti delitev dela med zbori skupščine občine, opredeliti vlogo predsedstva skupščine in potrebna delovna telesa formirati za delovanje skupščine. Sprejeti je treba poslovnik za delo skupščine, odlok o organizaciji in delu sekretariata skupščine in druge predpise, ki jih skupščina občine potrebuje in s katerimi se zagotavlja delovanje delegatskega sistema in razvijanje delegatskih odnosov.

16. Izvršni svet skupščine občine naj o svojem delu pripravi poročilo in ga predloži v obravnavo vsem zborom skupščine občine.

**OSNOVE
ZA PRIPRAVO PREDLOGA DRUŽBENEGA
DOGOVORA
O TEMELJIH DRUŽBENEGA PLANA OBČINE
LJUBLJANA MOSTE — POLJE
IN ZA IZDELAVO PREDLOGA DRUŽBENEGA
PLANA OBČINE LJUBLJANA MOSTE — POLJE
ZA OBDOBJE 1976 — 1980**

UVOD

Z novo ustavo in osnutkom zveznega zakona o osnovah sistema družbenega planiranja dobivajo samoupravni in družbeni plani odločujočo vlogo pri razreševanju vprašanj našega družbenega, ekonomskega in prostorskega razvoja.

V samoupravnem sistemu planiranja gre za specifične oblike in metode usklajevanja razvojnih interesov med posameznimi grupacijami, za institucijo samoupravnih sporazumov o osnovah planov na raznih ravneh združevanja TOZD in samoupravnih interesnih skupnosti ter dogovorov o temeljih družbenih planov družbenopolitičnih skupnostih. Družbeni plan občine je moč pripraviti in sprejeti šele na osnovi sporazumov in dogovorov med temeljnimi nosilci planiranja, t. j. TOZD in KS z upoštevanjem niza dogovorov med SIS oziroma republiških dogovorov o osnovah planov. Gre za ugotovitev, da je potrebno zagotoviti sočasnost nastajanja planov v vseh sredinah in na vseh nivojih z posredovanjem informacij, ki so za plane pomembne. Z zagotavljanjem srečujočega planiranja bomo zagotovili pravilno upoštevanje interesov ter možnosti posameznih grupacij kot tudi družbe kot celote. Za sistem sporazumov in dogovorov velja, da jih je moč sprejeti na širši ravni, če so elementi sprejeti na ožji ravni. V sporazumih in dogovorih ni mogoče predvideti obveznosti, če jih ni sprejel udeleženec v planiranju, ki ga ta obveznost prizadeva. Hkrati pa velja, da mora udeleženec s sprejetjem take obveznosti to obveznost ustrezno vnesti tudi v svoj plan.

Da bi kar v največji meri omogočili delovnim ljudem v naši občini, da se tvorno vključijo v TOZD kot v KS in v SIS v postopek planiranja in da bi ob tem hkrati lahko upoštevali tako družbene interese v občini, kot tudi možnost v občini, posredujemo naslednje gradivo.

V posameznih poglavjih podajamo do sedaj zbrane podatke in analize tako o razvoju v zadnjih letih kot smeri razvoja, kakor jih vidijo posamezni subjekti planiranja. Zbrano gradivo je gotovo odraz razvitosti sistema planiranja in zahteva, da so v nadaljnjem postopku v največji možni meri seznanimo z njim in da ob kritični presoji dopolnimo pregled problemov in težišč razvoja. Predloženo gradivo še ne predstavlja skladne celote, ker tudi nosilci planiranja v gospodarstvu, v družbenih dejavnostih in v KS šele pristopajo k usklajevanju svojih zamisli z možnostmi ob upoštevanju informacij o težiščih razvoja v občini, mestu in republiki.

Zbrano gradivo daje podlago za ocenitev osnov za prihodnji srednjeročni razvoj Ljubljane in za vključitev v usklajevalni proces med občinami v Ljubljani, ki ga je potrebno še zlasti pospešiti, saj ugotavljamo, da je usklajevanje potrebno skoro na vseh področjih planiranja.

Po izvedenem procesu usklajevanja v gospodarstvu, med KS in v SIS, bomo izdelali predlog družbenega dogovora o osnovah plana v občini in po podpisu le-tega še plan s cilji in nalogami, ki bo predstavljal obvezo in jamstvo delovnim ljudem v občini za trden in stabilen nadaljnji razvoj.

**KOORDINACIJSKI ODBOR
ZA IZDELAVO SREDNJEROČNEGA
PLANA OBČINE LJUBLJANA MOSTE-POLJE**

I. OSNOVNE ZANČILNOSTI DOSEDANJEGA EKONOMSKEGA, SOCIALNEGA IN PROSTORSKEGA RAZVOJA

Občina Ljubljana Moste-Polje je sestavni del Ljubljane, ki združuje pet občin: Center, Siško, Bežigrad, Vič-Rudnik in Moste-Polje.

Občina Moste-Polje je v povojnih letih nosila pečat predmestnega delavskega in kmečkega naselja, v kateri je prebivalo okoli 25.000 prebivalcev. Značilna za njen razvoj je hitra urbanizacija in s tem preosnova socialno-ekonomske strukture, ki je spremenila tudi zunanjo podobo občine.

Danes zaposluje občina Moste-Polje 15 % vseh delavcev Ljubljane in ustvarja okoli 15 % družbenega proizvoda Ljubljane. Po deležu zaposlenih in družbenega proizvoda je med petimi ljubljanskimi občinami na četrtem mestu. Število prebivalcev se je podvojilo in danes prebiva v občini 18 % vseh prebivalcev Ljubljane, gostota prebivalstva se je povečala od 165 prebivalcev na kv. km v letu 1948, na 330 prebivalcev na kv. km.

VIR PODATKOV

1. Statistični podatki zavoda SRS za statistiko
2. Podatki službe družbenega knjigovodstva (podatki so prikazi po teritorialnem principu)

A. Osnovne značilnosti dosedanjega gospodarskega razvoja

Splošna značilnost gospodarskega razvoja občine je v hitrem tempu rasti vse do leta 1966, ki se je do leta 1970 umiril, od tedaj dalje pa kaže tendenco zmanjševanja rasti.

1. DINAMIKA IN STRUKTURA DRUŽBENEGA PROIZVODA

Kljub pomanjkljivostim v zajemanju podatkov in vplivu cen je ustvarjeni družbeni proizvod najkvalitetnejši pokazatelj razvoja socialnoekonomske strukture v občini. Njegova dinamika in struktura kaže v občinskem gospodarstvu naslednje značilnosti:

Poprečna letna stopnja rasti realnega družbenega proizvoda (stalne cene 1966) je bila naslednja:

	v letih 1961–71	v letih 1971–74
Ljubljana Moste-Polje	8,74 %	5,85 %
Ljubljana	4,20
Slovenija	6,69	7,30

V letih 1961–71 je bila poprečna letna stopnja rasti realnega družbenega proizvoda večja od republiške stopnje. Vendar gibanja v posameznih letih tega obdobja kažejo na tendenco zniževanja rasti, saj je bila vse do leta 1966 stopnja rasti nadpoprečna (9–10 %), nato pa se postopoma znižuje in je v letih 1971–74 nižja od republiške stopnje za 20 %, je pa nekoliko višja od Ljubljane. Pri tem se odpira problem stalnega zmanjševanja stopnje rasti, ugotavljamo pa tudi, da je rast bolj rezultat večjega zaposlovanja kot produktivnosti dela.

Poprečno stopnjo rasti je preseгла prometna dejavnost z nosilci razvoja, podjetjem SAP in Javna skladišča, medtem ko je bila stopnja rasti industrije nekoliko pod poprečjem (okoli 7 %).

– Produktivnost dela (merjena z realnim DP na zaposlenega) zaradi ekstenzivnega zaposlovanja še vedno zaostaja za poprečjem republike za okoli 15 %. Letna stopnja rasti je znašala v letih 1961–71 okoli 4 % (v SRS 5,67 %), v naslednjih letih pa kaže tendenco zmanjševanja rasti, ki je posebno izrazita v letih 74/75. Po oceni pa se bo v letu 1975 produktivnost dela, tako v občini, Lj. in SRS, znižala celo pod raven leta 1975. Vzroke za take negativne trende ni treba iskati samo v težjih ekonomskih pogojih, katerim so podjetja v občini z ozirom na prevladujočo lahko predelovalno industrijo bolj podvržena, temveč so razlogi tudi v neracionalnem zaposlovanju, razdrobljenosti in nezadostni povezanosti gospodarstva v okviru reprodukcijskih celot.

Predvidevamo, da bi na osnovi smejših in kvalitetnejših programov v sklopu reprodukcijskih celot lahko dosegli višjo stopnjo rasti družbenega proizvoda.

– Sektorska struktura družbenega proizvoda za obdobje 1961–74 kaže na proces socialnoekonomske preobrazbe občine. Delež sekundarnega sektorja, ki je v letu 1961 ustvarjal skoraj 3/4 družbenega proizvoda občine, se je zmanjšal na 55 %, medtem ko se je delež terciarnega sektorja skoraj podvojil. Delež primarnega sektorja se v obdobju 13 let ni bistveno menjal, zmanjšal pa se je delež zasebnega sektorja v družbenem proizvodu občine od 5,9 % čv letu 1964 na 4,6 % v letu 1974.

Sektorska struktura družbenega proizvoda (družb. in zasebni sektor) č(tekoče cene)

Leto	Primarni sektor	Sekundarni sektor	Terciarni sektor	Skupaj	Delež v družbenem proizvodu Ljubljane
1961	4,3 %	71,2 %	24,5 %	100	15,2 %
1962	3,3	64,4	32,3	100	15,9
1963	4,4	69,0	36,9	100	14,0
1964	4,0	68,2	27,8	100	13,5
1965	5,4	64,8	29,9	100	13,8
1966	5,3	61,5	33,2	100	13,3
1967	5,1	59,7	35,2	100	14,0
1968	4,5	59,3	36,2	100	13,2
1969	3,4	62,0	34,6	100	13,4
1970	3,1	56,7	40,2	100	13,2
1971	2,7	56,1	41,2	100	13,6
1972	3,0	54,8	42,2	100	14,3
1973	4,5	55,7	40,0	100	14,9
1974	4,5	55,5	40,0	100	

Primarni sektor: kmetijstvo, gozdarstvo.

Sekundarni sektor: industrija, gradbeništvo, proizvodna obrt.

Terciarni sektor: promet, trgovina, gostinstvo, storitvena obrt, komunalna dejavnost.

Kljub zmanjševanju deleža je sekundarni sektor še vedno glavni ustvarjalec družbenega proizvoda občine, v njem pa industrija, na katero odpade okoli 40 % družbenega proizvoda občine. Njen delež se v tem obdobju ni bistveno spreminjal, in je upadanje deleža sekundarnega sektorja posledica zmanjševanje deleža gradbene dejavnosti (zaradi odselitve nekaterih obratov iz občine).

Ocenjujemo, da je pojav močnejšega razvoja terciarnega sektorja pozitiven, ker omogoča skladnejši razvoj ekonomsko-socialnih struktur v občini, vendar pa notranja struktura tega sektorja ni povsem zadovoljiva, kar je razvidno iz naslednjega pregleda:

Struktura družbenega proizvoda terciarnega sektorja (družbeni in zasebni)

Leto	Skupaj	Promet	Trgovina	Gostin. in turiz.	Storit. obrt	Komunalna dejavnost
1961	100	47,0	29,7	4,9	16,6	1,8
1962	100	51,6	33,9	3,0	10,4	1,1
1963	100	49,7	31,9	4,1	12,9	1,4
1964	100	53,1	27,1	3,9	14,3	1,6
1965	100	46,0	38,0	3,3	11,4	1,3
1966	100	47,5	37,1	4,6	9,7	1,1
1967	100	41,6	44,5	3,4	9,4	1,1
1968	100	41,2	43,6	4,5	9,6	1,1
1969	100	50,9	31,4	3,6	10,1	4,0
1970	100	47,6	37,8	3,0	8,0	3,5
1971	100	44,8	41,7	3,1	8,2	2,2
1972	100	42,1	44,6	3,2	7,2	2,9
1973	100	41,6	41,6	2,7	8,5	5,6
1974	100	43,5	42,9	2,8	7,5	3,3

V razvoju zaostajajo predvsem tiste dejavnosti, ki služijo občanom neposredno za zadovoljevanje njihovih potreb. Delež storitvene obrti in gostinstva se je zmanjšal skoraj za polovico, delež trgovine pa se je sicer povečal, vendar le na račun povečanja skladiščnih prostorov (Emone) in prodajnih mest naftnih derivatov. Razvoj trgovske mreže na drobno pa močno zaostaja za razvojem urbanizacije, kar dokazujejo tudi podatki o prodajnem prostoru v ljubljanskih občinah v letu 1971:

	Prodajni prostor m ²	Prodajni prostor na prebivalca
Ljubljana	79.331	0,31 m ²
Bežigrad	12.190	0,29
Center	44.289	1,07
Šiška	11.519	0,18
Vič	7.170	0,11
Moste-Polje	4.163	0,09

Glede na hiter porast prebivalstva se po letu 1971 položaj v naši občini ni izboljšal, saj je v letu 1975 odpadlo na prebivalca le 0,08 kv. m prodajnega prostora. Zato bo ob nadaljnjem procesu urbanizacije v srednjeročnem obdobju prvenstvena naloga, da bomo rešili problem preskrbe občanov, nadalje razvoj storitvenih dejavnosti, kakor tudi organizirane družbene prehrane.

Družbeni proizvod na prebivalca izražen v ZDA dolarjih kaže v letu 1971 na nadpovprečno raven splošne razvitosti naše občine, saj je bil okoli 2300 ZDA dolarjev višji od republiškega povprečja za 60 % vendar nižji od ljubljanskih občin (razen Viča). Podatki za leto 1974 pa kažejo, da v občini Moste-Polje ni bilo bistvenega premika v tej smeri. Po tem kazalniku predvsem na račun visokega porasta prebivalstva (stopnja 2,9) ob relativno nizki stopnji rasti družbenega proizvoda (stopnja 5,8). Tako je v letu 1974 družbeni proizvod na prebivalca (v ZDA dolarjih) le še za 13 % višji od republiškega povprečja. (Ta kazalnik kaže na raven splošne razvitosti občine, ne kaže pa kupne moči prebivalstva zaradi velikih migracijskih gibanj v občini).

Za dodatno oceno sposobnosti gosp. v občini prikazujemo delitev družbenega proizvoda na sredstva amortizacije, osebnih dohodkov in bruto akumulacije. Prikaz sicer ni prilagojen sedanjemu prikazovanju delitve oz. sporazumevanja o potrošnji družbenega proizvoda, vendar pa kaže na določene pozitivne premike:

Delitvena razmerja družbenega produkta (v %)

Občina	Leto	Družbeni produkt	Delež amort.	Delež OD	Delež akumul. in skladov
Moste	1967	100	9,9	41,3	48,8
	1968	100	11,9	39,1	49,2
	1969	100	12,9	39,8	47,3
	1970	100	13,1	37,4	49,5
	1971	100	13,8	36,1	50,0
Polje	1972	100	14,6	34,9	50,5
	1973	100	13,9	32,6	53,4
	1974	100	13,9	32,6	53,4
Ljubljana	1967	100	6,4	36,1	57,5
	1968	100	7,1	34,6	58,3
	1969	100	7,9	36,0	56,1
	1970	100	7,6	34,5	57,9
	1971	100	8,2	33,4	58,4
	1972	100	9,3	33,5	57,1
	1973	100	10,1	32,6	57,3

	1967	100	8,9	42,1	49,0
	1968	100	9,2	39,9	50,9
SRS	1969	100	10,0	40,0	50,0
	1970	100	10,1	39,6	50,3
	1971	100	10,3	38,5	51,2
	1972	100	11,3	37,6	51,1
	1973	100	11,7	36,5	51,8

Poprečna letna stopnja rasti v obdobju 1967-73 (nominalna)

Moste - Polje	21,8	28,8	17,0	23,6
Ljubljana	20,4	30,0	18,4	20,4
SRS	21,6	27,4	18,8	22,8

Struktura delitve družbenega produkta kaže tedenco zmanjševanja deleža neto osebnih dohodkov v korist tako amortizacijskih sredstev kot bruto akumulacije. Ugotavljamo, da je to odraz na eni strani dviganja produktivnosti dela, na drugi strani skrbi samoupravljalcev za reprodukcijsko sposobnost gospodarstva in naraščajoče obremenitve gospodarstva z zakonskimi in pogodbenimi obveznostmi. Porast produktivnosti, gledana skozi delež osebnih dohodkov ob upoštevanju rasti družbenega proizvoda, kaže na to, da je ob skoraj enakih stopnjah rasti družbenega proizvoda bil delež osebnih dohodkov v občini znatneje zmanjšan kot v Ljubljani in republiki.

UGOTOVITEV:

OSNOVNI PROBLEMI, KI JIH NAKAZUJE DINAMIKA IN STRUKTURA DRUŽBENEGA PROIZVODA SO: PADAJOČA STOPNJA RASTI DRUŽBENEGA PROIZVODA, ZNIŽEVANJE PRODUKTIVNOSTI DELA OB EKSTENZIVNEM ZAPOSOLOVANJU TER NEZADOSTNO RAZVITE DEJAVNOSTI, KI SLUŽIJO OBČANOM ZA NEPOSREDNO ZADOLJEVANJE POTREB. ZATO MORA BITI POSPEŠENA RAST GOSPODARSTVA ENA OD PRIORITETNIH CILJEV RAZVOJA V SREDNJEROČNEM OBDOBJU.

2. ZAPOSLENOST

Za opredelitev značilnosti zaposlovanja je treba poiskati relacijo med zaposlenimi in aktivnim prebivalstvom, ker aktivno prebivalstvo obsega poleg zaposlenih še aktivne kmete, lastnike zasebnih obrtnih in gostinskih obratov, svobodne poklice, nezaposlene delavce in druge (zdomce). Sektorsko strukturo zaposlenih v občini bomo prikazali ločeno od sektorske strukture aktivnega prebivalstva.

Delež aktivnega prebivalstva v občini leta 1961 je bil 51,7 % vsega prebivalstva, v letu 1971 se je delež aktivnega prebivalstva zvišal na 52,5 % (v Ljubljani 51 %), kar je dokaj visoka udeležba za urbano občino. Število aktivnega prebivalstva narašča hitreje kot število prebivalcev, kar je rezultat doseljavanja.

ZAPOSLENO PREBIVALSTVO (popis 1971)

OBMOČJE	Število prebivalcev	Število aktivnih prebivalcev	Štev. zapos.	delež aktiv. prebiv.	delež zaposlenih
Lj. Moste-					
Polje	44.717	23.463	21.011	52,5	47,0
URBAN ¹⁾	41.097	21.252	19.945	51,7	48,5
a) Jožje	22.817	12.268	11.462	53,8	50,2
b) širše	18.280	8.984	8.483	49,1	46,4
RURAL ²⁾	3.620	2.211	1.066	61,1	29,5

Opomba: 1) Urbanizirano območje

2) Izven urbanizirano območja

Iz gornjega pregleda je razvidno, da je zaposlenih 47 % vsega prebivalstva. V ožjem urbanem območju prebiva 50,2 % vseh zaposlenih, v širšem urbaniziranem območju občine pa 46,4 %. Pomembna je primerjava med gibanjem aktivnega prebivalstva in gibanjem zaposlenih, saj je med njima očitna razlika, ki kaže na migracijski značaj občine. V letu 1975 je na področju gospodarstva okoli 45 % zaposlenih iz drugih občin, medtem ko ocenjujemo, da je od domicilno zaposlenih okrog 50 % takih, ki odhajajo na delo v druge občine.

Takšna migracijska gibanja kažejo na veliko možnost zaposlovanja domicilnega prebivalstva, ki naj bo strateški cilj v po-

litiki zaposlovanja v prihodnjem obdobju. S tem bi izboljšali življenjske razmere in delovne pogoje ter ustvarjali socialno in materialno varnost za vsestranski razvoj človekove osebnosti. Ustvaritev tega cilja bo posredno vplivala tudi na večjo produktivnost dela.

Sektorska struktura aktivnega prebivalstva (popis 1971)

	1971
Skupno število prebivalcev	100 %
Aktivno prebivalstvo	52,5 %
V tem:	
primarni sektor	5,6 %
sekundarni sektor	42,9 %
terciarni sektor	31,5 %
kvartarni sektor	17,8 %
drugo	2,2 %

Od vsega aktivnega prebivalstva občine (100 %) je bilo leta 1971 v urbanem območju 90 %, v ruralnem območju pa le 9,3 %. Odstotek v urbanem območju se je zaradi novih priselitev do sedaj že povečal, v ruralnem pa zmanjšal.

Struktura aktivnega prebivalstva kaže na ekonomsko moč občine iz vidika aktivnosti. V občini je 5,6 % aktivnega prebivalstva v primarnem sektorju (zaposlenih 1,6 %). Razlika med aktivnimi in zaposlenimi v primarnem sektorju je 4 %, kar predstavlja aktivno kmečko prebivalstvo.

V sekundarnem sektorju je 42,9 % aktivnega prebivalstva, zaposlenih pa je za 56,9 %. Tu je prisotna večja dnevna delovna migracija in to (preliv delavcev iz drugih občin) predvsem na področju gradbeništva in industrije.

V terciarnem sektorju je 31,5 % aktivnega prebivalstva, zaposlenih je 33,4 %. Tudi v tem sektorju je prisotna dnevna delovna migracija in to predvsem na področju prometa, trgovine in v komunalni (Komunalna energetika Ljubljana). Aktivnega prebivalstva v kvartarnem sektorju je 17,8 %, zaposlenih pa je le 8,0 %. Ta sektor kaže na večjo dnevno emigracijo izven občine. Razlog za to je, da se ta sektor v občini ni razvijal ter ni dajal možnosti za zaposlovanje.

Število zaposlenih se je v občini v posameznih obdobjih gibalo dokaj različno. To nam kaže sledeča tabela:

POPREČNE LETNE STOPNJE RASTI ŠTEVILA ZAPOSLENIH

Območje	v letih 1961-74	ZNAČILNA OBDOBJA		
		1964-68	1968-71	1971-74
Moste-Polje	3,8	0,8	5,1	2,6
Bežigrad	4,4	-1,8	6,9	4,5
Center	2,4	-0,3	3,5	4,2
Šiška	3,9	-0,3	6,3	3,8
Vič	1,9	-1,5	3,5	2,0
mesto	3,1	-0,5	4,8	3,5
SRS	2,8	-0,8	4,2	3,8

← 2046 →

V 13-letnem obdobju 1961-74 se je letna stopnja rasti zaposlenih v ljubljanskih občinah gibala med 2 do 4 % letno (razen občine Vič 1,9 %). Gibanja po posameznih obdobjih so bila precej različna. Posebno značilna so obdobja: 1964-1968 (po letu reforme). Do konca leta 1967 je zaposlovanje izgubljalo intenzivnost, saj izkazujejo vse ljubljanske občine padajočo stopnjo rasti. Nove zaposlitve se pojavijo v letu 1968 in se stopnjujejo vse do leta 1971. V občini je nizka stopnja rasti v letih 1971-74 rezultat ukinitve nekaterih gradbenih enot, oz. premestitve v drugo občino. V dejavnostih, ki svojih enot teritorialno niso spreminjale, je stopnja rasti zaposlenih še vedno visoka kot v predhodnem obdobju (npr. v industriji 4,5 %).

V letu 1974 pa zasledimo v vseh ljubljanskih občinah zopet skokovit porast zaposlenosti, saj se je v primerjavi na preteklo leto povečala v občini Moste-Polje za 5 %, v občini Bežigrad 7 %, v Centru 5 %, na Viču 2 %, v Ljubljani 5 % in SRS 5 %. Ob tem pa je v obdobju 1971-74 v zasebnem sektorju število zaposlenih v občini Moste-Polje naraščalo poprečno letno za 1,1 %.

Sektorska struktura zaposlenih v občini Lj. Moste-Polje v obdobju 1961-1974

Leto	Zaposl. skupaj	Primarni	Sekundarni	Terciarni	Kvartarni
1962	100	4,65	58,33	28,91	8,10
1963	100	4,24	63,28	24,70	7,78
1964	100	4,88	55,67	31,96	7,49
1965	100	3,39	58,91	29,46	8,24
1966	100	2,40	60,36	28,85	8,39
1967	100	2,22	62,28	27,57	7,93
1968	100	1,88	60,46	29,87	7,79
1969	100	1,74	58,11	32,45	7,70
1970	100	1,63	56,02	34,82	7,53
1971	100	1,62	56,94	33,43	8,01
1974	100	1,5	54,9	35,1	8,2

Iz pregleda je razvidno, da je preko 50 % zaposlenih v sekundarnem sektorju in da se njihov delež v celotnem številu zaposlenih zmanjšuje. Delež zaposlenih v terciarnem sektorju se je povečal v tem obdobju (za 8,4 %) dočim v kvartarnem sektorju v tem obdobju ni bilo bistvenih premikov.

V večjem padcu pa je zaposlenost v primarnem sektorju, ki predstavlja v letu 1974 le še 1,5 % vseh zaposlenih.

Primerjava gibanja zaposlenih na področju gospodarstva in negospodarstva kaže, da je v obdobju preteklih 9 let naraščalo zaposlovanje hitreje na področju gospodarskih dejavnosti (z letno stopnjo 2,7 %) kot na področju negospodarstva (stopnja 2,3 %). Nasprotno pa je v drugih ljubljanskih občinah (razen v Šiški) kakor tudi v SRS, v tem obdobju hitreje naraščalo zaposlovanje v negospodarskih dejavnostih (npr. v Ljubljani je bila stopnja rasti zaposlovanja v gospodarstvu 2,8 %, v negospodarstvu 3,8 %, v SRS v gospodarstvu stopnja rasti 2,6 %, negospodarstvo 2,9 %). Tudi primerjava števila zaposlenih v negospodarstvu na 100 zaposlenih v gospodarstvu kaže, da je to število v občini Moste-Polje v letu 1965 najnižje (9,2) prav tako v letu 1974 (8,9). Ti podatki kažejo, da so negospodarske dejavnosti bolj zastopane v ostalih občinah. V srednjeročnem programu razvoja bo potrebno hitreje razvijati tudi področja negospodarskih dejavnosti (šolstvo, otroško varstvo, zdravstvo) in vzporedno načrtovati višjo stopnjo rasti zaposlenih v teh dejavnostih.

Podrobnejšo sliko o zaposlenih po posameznih področjih gospodarstva in negospodarstva v občini nam daje naslednja tabela:

ZAPOSLENI PO PODROČJIH GOSPODARSTVA IN NEGOSPODARSTVA	1965		Indeks	Popr. let. st. rasti
	1965	1974		
GOSPODARSTVO	19.930	17.760	127,5	2,7
Industrija	6.246	8.256	132,2	3,1
Kmetijstvo	511	280	54,8	-3,6
Gosdarstvo	19	19	100,0	0,0
Gradbeništvo	2.384	1.859	78,0	-7,3
Promet	2.598	3.129	120,4	2,0
Trgovina	1.564	3.152	201,5	8,1
Gostinstvo	140	199	142,1	4,0
Obrt	422	510	120,9	2,1
Komunala	46	346	752,2	5,1
NEGOSPODARSTVO	1288	1586	123,1	2,3
Šolstvo	385	489	127,0	2,5
Prosveta in kultura	20	19	95,0	-9,4
Zdravstvo	512	555	108,4	0,9
Socialno varstvo	140	284	202,9	8,2
Državni organi in pravosodje	200	207	103,5	0,3
Finance	10	17	170,0	6,1
Družb. organizacije	21	15	71,4	-6,3
SKUPAJ:	15.218	19.346	127,1	2,7

2046

Največji porast opazimo pri zaposlenih v trgovini (indeks 201,5 v primerjavi z letom 1965) kjer je poprečna letna stopnja rasti števila zaposlenih 8,1. To povečanje pa gre predvsem na račun nove skladiščne kapacitete (Emone itd.), ne pa na razširitev trgovske dejavnosti v občini. Večji padec zaposlenih pa je v gradbeništvu, kjer je število zaposlenih 2384 v letu 1965

padlo na 1859 v letu 1974 (indeks 8, zaradi ukinitve nekaterih gradbenih enot) ter v kmetijstvu.

Od 511 zaposlenih v letu 1965 beležimo v letu 1974 le še 280 zaposlenih (indeks 54,8). V negospodarstvu se poveča število zaposlenih v tem obdobju predvsem v socialnem varstvu. Delež zaposlenih žensk je v občini Ljubljana Moste-Polje še vedno pod republiškim povprečjem. V občini Ljubljana Moste-Polje je delež 35,2 %, v Ljubljani 46 %, v SRS 43,0 %. Ocenjujemo, da je razlog za dokaj nizek delež zaposlenih žensk zaradi nerazvitih gospodarskih dejavnosti v občini. V prihodnjem obdobju je še možno zaposlovanje ženske delovne sile.

Kvalifikacijska struktura zaposlenih:

Zaradi sodobnega tehnološkega razvoja in tehničnega napredka se problemi zaposlovanja ne izražajo le s socialno-ekonomskega, temveč tudi z vidika kvalitete živega dela oziroma kvalifikacijske stopnje in strukture delavcev.

V gospodarstvu (družbeni sektor) je bila v letu 1974 kvalifikacijska struktura zaposlenih sledeča:

Področje	Leto 1974	Ozki profil (os. šola)	S poklicno šolo	S sred. šolo	Z višjo in visoko
Skupaj	100	51,5	35,3	9,7	3,5
Industrija	100	61,8	25,4	9,2	3,6
Kmetijstvo	100	70,4	10,2	8,1	11,3
Gozdarstvo	100	-	20,0	30,0	50,0
Promet	100	29,7	60,3	8,9	1,1
Gradbeništvo	100	45,8	41,8	8,8	3,6
Trgovina	100	36,7	44,9	15,3	3,0
Gostinstvo	100	37,2	59,3	3,5	-
Obrt	100	28,5	59,9	10,6	1,0
Komunalna	100	26,6	33,9	25,8	13,7

Iz podatkov izhaja, da zaposleni (ozkega profila - os. šola), to so nekvalificirani ali priučeni delavci, predstavljajo še vedno več kot 1/2 vseh zaposlenih v gospodarstvu občine. Delež višje in visoko strokovnih kadrov pa znaša le 3,5 %.

Izobrazbena struktura zaposlenih se v primerjavi z letom 1970 ni bistveno spremenila. Takrat je bilo vseh zaposlenih z osnovno šolo 56 %.

Delež višje in visoko strokovnih kadrov pa je bil v letu 1970 nekoliko višji in je znašal 3,7 % vseh zaposlenih. Iz navedenih podatkov se kaže, da je zaposlenih preveč nekvalificiranih, manj pa strokovnih delavcev, kar je temeljna ovira za pospešeno rast ekonomike. Intenzivnejše izobraževanje mladih generacij in že zaposlenih delavcev mora biti temeljno izhodišče tega plana za prihodnje obdobje do leta 1980.

UGOTOVITEV:

VISOKA RAST ZAPOSLOVANJA, KI JE POGOJEVALA POČASNEJŠO RAST PRODUKTIVNOSTI DELA Z DODATNIM VPLIVOM OBSEŽNE DNEVNE MIGRACIJE DELOVNE SILE.

KVALIFIKACIJSKA STRUKTURA NI PRILAGOJENA ZAHTEVAM PO HITREJŠI RASTI PRODUKTIVNOSTI DELA. OB RAZREŠEVANJU TEH PROBLEMOV BO POTREBNO HITREJE SPREMINJATI SISTEM NAGRAJEVANJA PO DELU IN RAZVIJATI DRUŽBENI STANDARD ZAPOSLENIH.

3. OSNOVNA SREDSTVA

Primerljivost podatkov o vrednosti osnovnih sredstev sicer ni popolna, ker je v letih 1966 in 1971 prišlo do revalorizacije osnovnih sredstev, vendar pa v daljši časovni seriji in v primerjavi z drugimi občinami le kaže globalne dimenzije razvoja v preteklem obdobju.

Vrednosti osnovnih sredstev gospodarstva in negospodarstva (tekoče cene) so se v letih 1963-74 v primerjavi z Ljubljano in SRS povečale:

	Indeks 1973/1964		Letna stopnja rasti 1964-74	
	gospod.	negospod.	gospod.	negospod.
Moste-Polje				
Ljubljana	595	232	21,9	11,1
SRS	902	407	27,7	19,2
	470	350	21,3	17,00

Vrednost osnovnih sredstev je v gospodarstvu, predvsem pa v negospodarstvu, naraščala počasneje kot v Ljubljani. Osnovna sredstva v gospodarstvu so se v tem obdobju povečala za petkratno vrednost, v negospodarstvu pa se je njihova vrednost komaj podvojila. Spričo naglega porasta prebivalstva in s tem potreb po razvoju negospodarskih dejavnosti, kaže ta podatek na nezadostna vlaganja v to področje.

Tako v Ljubljani kot republikli so bila ob manjši stopnji rasti prebivalstva vlaganja v to področje veliko večja.

Tudi povečanja vrednosti osnovnih sredstev gospodarstva v primerjavi z Ljubljano in SRS kaže, da so v občinskem gospodarstvu na splošno premajhna vlaganja v osnovna sredstva. Ob tem, da so osnovna sredstva v občinskem gospodarstvu izrabljena (odpisana) za okoli 50 % ter delovne priprave celo za 60 %, pomeni, da bodo v srednjeročnem obdobju nujna vlaganja v modernizacijo proizvodnje, če bomo hoteli zaustaviti trend razvoja. Nosilec gospodarskega razvoja v občini je industrija (ki ima 67 % vrednosti vseh osnovnih sredstev), katere del izhaja še iz predvojnega obdobja, često z zastarelo opremo in nefunkcionalnimi gradbenimi objekti. Odpisano osnovnih sredstev nad 60 % izkazujejo v industriji: Papirnica Večje, Saturnus, Črevarna, Žima, Kolinska tovarna, Arbo, Protektor.

Struktura aktivnih osnovnih sredstev (po nabavni vrednosti v tekočih cenah) in učinkovitost osnovnih sredstev v letu 1973:

Dejavnosti	Osnovna sredstva	Struktura	v ooo din
			DP : OS na 100 din os. sred.
Industrija	1.168.062	66,8	61,13
Gradbeništvo	1.810	0,1	10.170,66
Kmetijstvo	89.239	5,1	85,25
Gozdarstvo	1.271	0,1	345,31
Materialna proizvodnja	1.260.382	72,1	77,64
Trgovina	11.850	0,7	2.548,32
Gostinstvo	10.784	0,6	180,98
Promet	310.517	17,7	97,45
Obrt	25.653	1,5	482,00
Komun. stan. dejavnost	1.29.193	7,4	31,53
Nematerial. proizvodnja	487.997	27,9	161,57
Skupaj:	1.748.379	100,0	101,07

Na materialno proizvodnjo odpade v občini 72 % vrednosti vseh osnovnih sredstev (na industrijo 66 %), na nematerialno proizvodnjo pa 28 % vseh osnovnih sredstev (na promet 17 %). Učinkovitost osnovnih sredstev je v nematerialni proizvodnji mnogo večja kot v materialni in ustvarja 100 din osnovnih sredstev v nematerialni proizvodnji 161,57 din družbenega proizvoda, medtem ko ustvarja materialna proizvodnja na 100 din osnovnih sredstev le 77,64 din družbenega proizvoda. Najmanj učinkovita so osnovna sredstva v industriji in komunalno stanovanjski dejavnosti. Ključni problem: premajhna učinkovitost materialne proizvodnje, predvsem industrije, ki ustvarja le 61,13 din DP na 100 din osnovnih sredstev, in je osnovni nosilec gospodarske dejavnosti v občini. To je eden bistvenih zaviralnih momentov hitrejšega gospodarskega razvoja in je zato ena od prioritarnih nalog prihodnjega planskega obdobja porast učinkovitosti osnovnih sredstev te gospodarske dejavnosti.

UGOTOVITEV:

VISOKA STOPNJA IZRABLJENOSTI OSNOVNIH SREDSTEV, PREDVSEM DELOVNIH PRIPRAV (OKOLI 60%), TER PREMAJHNA UČINKOVITOST OSNOVNIH SREDSTEV MATERIALNE PROIZVODNJE - INDUSTRIJE, ZAHTEVA V BODOČEM OBDOBJU VEČJA VLAGANJA V MODERNIZACIJO PROIZVODNJE IN TAKE NALOŽBE, KI BODO PRISPEVALE K VEČJI PRODUKTIVNOSTI DELA. NEZADOSTNA VLAGANJA V OSNOVNA SREDSTVA DRUŽBENIH DEJAVNOSTI PREDSTAVLJAJO OSNOVNI PROBLEM, KI GA JE TREBA PRIORITETNO REŠEVATI V PRIHODNJEM OBDOBJU.

Investicije v osnovna sredstva in sredstva skupne porabe gospodarstva in negospodarstva (v mio din)

Leto	Moste-Polje				Ljubljana				SRS			
	gosp.	indeks	negosp.	indeks	gosp.	indeks	negosp.	indeks	gosp.	indeks	negosp.	indeks
1964	83	100	8	100	417	100	78	100	2,012	100	219	100
1965	105	126	15	187	552	132	133	171	2.229	111	393	179
1966	74	89	5	58	564	135	123	158	2.089	104	278	127
1967	110	133	7	87	783	188	173	221	2.711	135	364	166
1968	165	199	2	27	828	199	141	181	3.118	155	295	135
1969	174	210	5	65	1009	242	181	232	3.996	198	359	164
1970	173	165	15	184	1230	295	300	284	5.348	265	570	260
1971	250	300	14	168	1708	410	466	597	7.112	325	945	430
1972	210	252	19	231	1267	304	497	636	7.196	357	1151	525
1973	233	280	11	140	2769	664	559	716	10159	505	1366	622
Popr. stop. rasti												
64/73	12,1		3,8		23,4		24,4		19,7		22,5	
Delež v												
DP	18,5		1,2		18,7		4,4		19,4		2,5	
Dlež v												
skup. inv.	93,7		6,3		80,7		19,3		88,5		11,5	

Iz tabele 1. je razvidno, da se je povprečna stopnja rasti investicij v osnovna sredstva in sredstva skupne porabe v gospodarstvu, predvsem pa v negospodarstvu občine gibala pod povprečjem Ljubljane in republike. Tako so gospodarske investicije v občini naraščale s povprečno letno stopnjo okoli 12 %, v Ljubljani 23 % in v republiki 19,7 %, negospodarske investicije pa so naraščale v občini le s stopnjo 3,8 %, v Ljubljani 24,4 % in v republiki 22,5 %. Tudi delež negospodarskih investicij v skupnih investicijah je bil v navedenem obdobju v naši občini mnogo nižji od Ljubljane in republike. Medtem, ko je delež negospodarskih investicij predstavljal v nekaterih občinah (Vič) tudi do 40 % vrednosti investicij, je znašal največji delež v naši občini 14,9 % v letu 1971, najnižji pa 1,3 % v letu 1968. Enako situacijo kaže tudi delež gospodarskih in negospodarskih investicij v DP občine, ki je zopet nižji od Ljubljane in republike.

Ti podatki potrjujejo ugotovitve, da so bila tako v gospodarstvu kot negospodarstvu nezadostna vlaganja, predvsem nizke investicijske naložbe v negospodarska področja. Občutno padanje investicijske dejavnosti nastopa po letu 1970, kar se odraža tudi v počasni družbeni ekonomski rasti razvoja v tem obdobju.

Tehnična struktura ustvarjenih investicij v osnovna sredstva skupne porabe gospodarstva je bila v obdobju 1969 - 1973 naslednja:

Leto	Skup.	v %								
		Gradbena dela			Opr. s mont.			Ostalo		
		Moste	Lj.	SRS	Moste	Lj.	SRS	Moste	Lj.	SRS
1969	100	46	47	44	50	49	48	4	4	8
1970	100	49	44	46	48	54	50	3	2	4
1971	100	51	42	45	47	55	51	2	3	4
1972	100	45	48	49	44	48	47	11	4	4
1973	100	35	37	44	58	60	52	7	3	4

Struktura vlaganj v investicije je bil v občini približno enak v gradbena dela in opremo, najnižji pa v „ostalo“, kjer so zajeta vlaganja v študije, projekte, investicijske elaborate, odkup patentov in licenc, odkupe zemljišč in podobno. Glede na visoko stopnjo zastarelosti opreme (okoli 60 %), bi moralo gospodarstvo v bodoče več vlagati v modernizacijo tehnoloških procesov, s tem pa tudi povečevati vlaganja v take projekte in študije, ki pogosto dajejo večjo tehnično opremljenost dela in s tem tudi večjo produktivnost. Zastarela oprema, prevelika vlaganja v gradbene objekte ter premajhne investicije v opremo in ostalo je ključni problem preteklega obdobja in dominantno vprašanje razvoja prihodnjega obdobja.

Struktura investicij v osnovna sredstva in sredstva skupne porabe po značaju izgradnje je bila v obdobju 1966 - 1973 sledeča:

Leto	Graditev novih zmogljivosti			Razširitve, rekonst. in moderniz.			Vzdrževanje obstoječih zmogljivosti		
	Moste	Lj.	SRS	Moste	Lj.	SRS	Moste	Lj.	SRS
1966	63	42	37	19	36	36	18	22	27
1967	21	38	37	18	44	46	61	18	17
1968	43	32	31	47	47	53	10	21	22
1969	58	33	31	20	50	49	22	17	20
1970	39	32	35	38	51	47	23	17	18
1971	29	28	37	58	60	50	13	12	13
1972	27	33	40	52	47	43	21	20	17
1973	38	37	44	42	49	41	20	14	15

Največje investicije v graditev novih zmogljivosti so bile v obdobju 1966 - 1969, nato pa so upadle predvsem na račun investicij za razširitve, rekonstrukcijo in modernizacijo. V primerjavi z Ljubljano in SRS je delež investicij v razširitve, rekonstrukcijo in modernizacijo nižji od Ljubljane in SRS, medtem ko je delež investicij v vzdrževanje obstoječih zmogljivosti pretežno večji od Ljubljane in SRS še posebno v letu 1967, ko je znašal delež 61 % vseh investicijskih naložb. Struktura investicij po značaju izgradnje je nezadovoljiva in ne ustvarja pogojev za hitrejši gospodarski napredek. Predvsem bi se morale večati investicije v razširitve, rekonstrukcije in modernizacijo. To je eden od osnovnih problemov dosedanjega razvoja in eden od dominantnih ciljev v prihodnosti.

Investicije v osnovna sredstva in sredstva skupne porabe 1969-1973 na zaposlenega, delež investicij v DP, delež v investicijah republike:

Občina - Leto	Investicije na zaposl. v din		Delež inv. v DP		Delež občine v invest. republike	
	Ind.	Ind.	Ind.	Ind.	Ind.	Ind.
Moste 1969	10.580	100	27,77	100	4,13	100
Moste 1970	8.479	80,0	16,70	60	2,58	62
Moste 1971	13.855	130,9	23,54	85	3,27	79
Polje 1972	12.165	115,0	16,88	61	2,74	66
Polje 1973	12.911	122,0	14,58	52	2,12	51
Let. st. rasti	5,1		-15,1		-15,5	
Moste 1969	9.471	100	22,79	100	27,34	100
Moste 1970	11.515	121,5	22,42	98	25,86	94
Lj. 1971	15.770	166,5	25,16	110	26,99	98
Lj. 1972	12.433	131,3	17,66	77	21,13	77
Lj. 1973	22.801	240,7	28,14	123	28,88	105
Let. st. rasti	24,6		65,3		1,2	
SRS 1969	8.140	100	24,71	100	100	
SRS 1970	10.622	130,5	26,09	105	100	
SRS 1971	13.844	170,1	27,54	111	100	
SRS 1972	13.863	170,3	23,15	94	100	
SRS 1973	18.500	227,3	26,06	105	100	
Let. st. rasti	22,7		1,2			

Investicije na zaposlenega so v obdobju 1969–1973 naraščale veliko počasneje kot v Ljubljani in republiki. Letna stopnja rasti je znašala v občini le 5,1 %, v Ljubljani 24,6 % in v republiki 22,7 %.

Tako zaostajanje stopnje rasti v občini je na eni strani posledica visoke stopnje rasti zaposlovanja, na drugi strani pa nižanje stopnje rasti investicijskih vlaganj kot v Ljubljani in republiki. Stopnja rasti investicij je bila v tem obdobju v občini le 8 %, medtem ko je bila v Ljubljani 29,2 % in v Sloveniji 27,5 %.

Tudi pokazatelj o deležu investicij v družbenem proizvodu kaže na upadanje investicijske dejavnosti v občini v primerjavi z rastjo družbenega proizvoda. Delež investicij v DP občine se je v tem petletnem obdobju zmanjšal za polovico, medtem ko je v Ljubljani naraščal poprečno letno za 5,3 % ter v republiki za 1,2 %.

Ravno tako se je v tem obdobju zmanjšal tudi delež občine v investicijah republike skoraj za polovico, v Ljubljani pa se je povečal za 5 %.

UGOTOVITEV:

NIZKA STOPNJA RASTI GOSPODARSKIH, PREDVSEM PA NEGOSPODARSKIH, INVESTICIJ, ZASTARELOST OPREME, SLABA INVESTICIJSKA INTENZIVNOST, ZMANJŠEVANJE DELEŽA INVESTICIJ V DP IN PREMAJHNE NALOŽBE V REKONSTRUKCIJE, RAZŠIRITVE IN MODERNIZACIJO TEHNOLOGIJE, SO KLJUČNI PROBLEM PRETEKLEGA OBDOBJA, KI GA BO TREBA V PRIHODNOSTI Z BOLJŠIM IN SMELEJŠIM NAČRTOVANJEM RAZVOJA IN ZDRUŽEVANJEM USTREZNEJŠIH SREDSTEV V OKVIRU REPRODUKCIJSKIH CELOT ODPRAVLJATI.

5. Izvozno – uvozna orientacija

V obdobju 1964–1974 se je vrednost izvoza industrijske dejavnosti, izražena v USA dol, gibala takole:

Leto	Vrednost izvoza v ooo USA \$	Od tega na konvertibilno področje	Delež izvoza v DP
1964	2.589	72 %	6,25
1965	3.826	75	9,74
1966	3.924	71	10,61
1967	3.736	79	8,61
1968	3.642	87	7,79
1969	4.036	94	7,22
1970	3.511	84	4,55
1971	4.306	80	5,48
1972	5.074	75	5,47
1973	7.142	82	6,78
1974	10.235	85	7,42
Indeks 1974/1964 = 385			119
Poprečna letna stopnja rasti = 14,4 %			1,8

Dinamika izvoza je bila v preteklem 10-letnem obdobju zelo različna. Do leta 1970 je izvozna dejavnost stagnirala, saj je bila v tem obdobju poprečna letana stopnja rasti le 4,6 %, močno pa je porasla v obdobju 1970–74, ko je znašala letna stopnja rasti 30,6 %. Poleg Papirnice Vevče, ki je bila vsa leta glavni izvoznik v naši občini, so se v tem obdobju intenzivneje vključila v izvozno dejavnost nekatera druga podjetja kot npr. Kolinska tovarna hranil.

Pretežni del izvoza je bil v tem obdobju usmerjen na konvertibilno področje, zadnja leta pa nekatera podjetja usmerjajo izvoz tudi na vzhodno tržišče (Indos, Totra, Papirnica) ter v dežele v razvoju (Velena).

Delež izvoza v družbenem proizvodu občine pa kaže nasprotno, da je bila izvozna dejavnost najuspešnejša v letih 1965 in 1966, ko je njen delež v DP znašal med 9 in 10 %.

Glede uvozne orientacije sicer ne razpolagamo s statističnimi podatki o vrednosti uvoza posameznih podjetij, vendar na osnovi spremljanja poslovanja podjetij ocenjujemo, da se razmerje med uvoženimi in domačimi surovinami in reprodukcijskim materialom ni bistveno spremenilo. Značilnost občinskega gospodarstva je v tem, da temelji na predelovalni industriji, ki je v veliki meri vezana na uvoz surovin. Na uvoz je vezano skoraj 50 % vseh surovin, ki jih podjetja v občini predelujejo, v industriji pa znaša delež uvoženih surovin okoli 65 %. Ta uvozni delež se v zadnjih letih ni zmanjšal.

UGOTOVITEV:

PROBLEM VELIKE NAVEZANOSTI NA UVOZ SUROVIN V INDUSTRIJI IN PREMAJHNA IZVOZNA INTENZIVNOST CELOTNEGA GOSPODARSTVA.

6. SAMOUPRAVNA ORGANIZIRANOST DELAVCEV V GOSPODARSTVU

V skladu z ustavnimi načeli ter določili zakona o konstituiranju OZD so vse OZD s področja gospodarstva v roku izvedle ustrezne postopke za konstituiranje in vpis v sodni register. Na področju gospodarstva posluje v občini 34 OZD, od tega 28 enovitih, 6 OZD pa ima v svoji sestavi skupno 28 TOZD, skupno 28 TOZD, od tega 16 na območju občine. V občini ima sedež poslovanja tudi 1 SOZD (HP) ter dve skupnosti TOZD (Kemična tovarna Protektor in Totra), ki vključujeta 5 TOZD. Prav tako pa v občini posluje tudi 21 TOZD, takih organizacij združenega dela, ki imajo poslovne sedeže v drugih občinah.

Precejšen premik pa je bil na področju samoupravljanja narejen tudi v vsebinskem pogledu. V samoupravnih organih deluje preko 2.000 delovnih ljudi, okoli 800 delegatov je članov delegacij za zbor združenega dela občinske skupščine, okoli 1400 pa je članov delegacij za SIS. Ugotavljamo, da je delegatski sistem zaživel, da pa se pojavlja še cela vrsta problemov pri njegovem delovanju. Primanjkuje prostorov za delo delegatov, še bolj pereč pa je problem kadrov, ki bi bili delegatom sposobni svetovati pri njihovem delu.

Delavci se prav zaradi dobrega delovanja delegatskega sistema in močne angažiranosti družbenih sil vse bolj zavedajo svoje vloge in ne dopuščajo, da bi kdo mimo njih uveljavljal svoje interese...

S tem pa ni rečeno, da problemov v zvezi s kršitvami samoupravnih pravic ni. Skupna naloga vseh družbenih dejavnikov je, da takšne pojave preprečimo že na samem začetku in ne šele takrat, ko je družbi že prizadejana materialna in politična škoda.

V gospodarstvu, zlasti pa še v industriji, so v zadnjih letih opazni veliki premiki v integracijskih procesih. 10 TOZD in delovnih organizacij je že povezano v SOZD ali skupnosti. V vseh primerih gre za horizontalno integracijo v okviru posameznih panog.

Iz navedenega prikaza lahko ugotovimo, da je uresničevanje samoupravljanja na novih osnovah zažvelo, da pa je odprta še cela vrsta vprašanj, ki jih bomo morali v prihodnje reševati.

B. Osnovne značilnosti dosedanjega socialnega razvoja

Demografska razvojna problematika ima več komponent. Nujno je, da za naše potrebe podčrtamo sledeče:

- vitalno komponento (elementi narav. gibanja)
- ekonomsko komponento (zaposlovanje, aktivnost, kvalifikacija, struktura)
- socialno komponento (vrste in obseg posameznih generacij)
- prostorsko (naseljenost prostora urbanizacija itd.).

Število prebivalstva v občini narašča že od leta 1948. Ob popisu leta 1948 je bilo 25.274 prebivalcev, v februarju 1975 pa šteje občina že 50.119 prebivalcev.

Demografska gibanja sintetično izražajo ekonomsko in socialno dinamiko, zato jih tudi tu prikazujemo kot enega najbolj reprezentativnih kazalcev.

1. Demografska gibanja

Podatke o demografskem razvoju prištevamo med primarne informacije za analizo dosedanjega in bodočega razvoja.

GIBANJE ŠTEVILA PREBIVALSTVA

Leto	Lj. Moste	Indeks	Lj. Bežigrad	Indeks	Lj. Center	Indeks	Lj. Šiška	Indeks	Lj. Vič	Indeks	Lj. mesto	Indeks	SRS	Indeks
1948	25.274	100	17.538	100	38.362	100	29.949	100	45.904	100	157.027	100	1.439.800	100
1953	27.095	107	20.839	118	42.076	109	37.637	125	48.290	105	175.937	112	1.504.427	104
1961	32.724	129	31.239	178	43.484	113	45.593	152	53.265	116	206.305	131	1.591.523	110
1971	44.717	177	41.318	235	40.134	104	65.884	120	65.747	143	257.800	164	1.727.137	120
1975	50.119	198	46.909	236	38.415	100	74.133	247	70.905	154	280.520	178	1.776.523	123

Demografski razvoj v občini Ljubljana Moste-Polje kaže hitro dinamiko rasti, kakršni smo pričla še v primerjalnih občinah Ljubljana Šiška in Ljubljana Bežigrad. V Ljubljani Center je število prebivalstva isto kot pred 27 leti.

POVPREČNA STOPNJA RASTI ŠTEVILA PREBIVALSTVA

	1953 - 1971 (18 let)	1961 - 1971 (10 let)
Lj. Moste-Polje	2,8	3,1
Lj. Bežigrad	3,9	2,8
Lj. Center	0,3	0,8
Lj. Šiška	3,2	3,7
Lj. Vič	1,7	2,1
Lj. mesto	2,1	2,3
SRS	0,8	0,8

SOCIALNE KOMPONENTE DEMOGRAFSKEGA RAZVOJA

Občina	Delež žensk v %				Število žensk na 1000 moških			
	1953	1961	1971	1975	1953	1961	1971	1975
Lj. Moste-Polje	53	51	51	51	1123	1044	1044	1049
Lj. Bežigrad	52	50	52	52	1114	1080	1018	1070
Lj. Šiška	53	53	52	52	1119	1116	1079	1096
Lj. Center	57	58	56	56	1315	1365	1269	1276
Lj. Vič	54	53	53	52	1168	1143	1225	1101
Lj. mesto	54	53	53	-	1174	1143	1108	-
Slovenija	53	52	52	-	1113	1092	1005	-

Spolna struktura prebivalstva se spreminja v korist moških do leta 1971. Od 1971 do 1975 je število žensk spet v majhnem porastu.

PREBIVALSTVO PO STAROSTI OB POPISIH 1961 in 1971

Občina	Skupaj	Starostne skupine							
		0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35 in več
Ljubljana Moste-Polje									
1961	32724	2510	2718	2548	2637	3137	15673	1327	2124
1971	44717	3665	3665	3391	3864	4400	21167	1850	3453
Indeks									
1961	100	137	146	125	116	147	140	135	136
stop. rasti		3,2	3,9	2,3	1,5	3,9	3,4	3,0	3,3
1961	100	7,8	8,3	7,8	3,0	9,6	47,9	4,0	6,1
1971	100	8,1	7,6	6,6	8,6	9,8	47,3	4,1	7,7

Starostna struktura prebivalcev - delež %

Ob popisih prebivalstva v letih 1961 in 1971 je bil delež starostnih skupin od 20 do 24 let in 60 do 64 povprečno enak. Bistveno se spremeni delež starostne skupine od 10 do 14 let, ki je nižji v letu 1971 za 1,2%, ter porast deleža starostne skupine 65 in več let za 1% v letu 1971. Povprečno lahko štejemo prebivalce občine v letu 1961 kot zrelo prebivalstvo. V letu 1971 pa že lahko uvrščamo prebivalce kot „stare prebivalstvo“.

Kot zrelo prebivalstvo se šteje tisto, ki ima do 7% ljudi starih 65 in več let, za „stare prebivalstvo“ pa se šteje tisto, ki ima nad 7% ljudi te starostne dobe.

ŠTEVILO PREBIVALCEV PO STAROSTNIH SKUPINAH februarja 1975

Občina	skupno štev. preb.	predšolski otroci		šolski otroci	mladina	mladi odrasli ljudje	odrasli ljudje	stari ljudje
		0-2	3-6	7-14	15-19	20-24	25-59	60-64 65 in več let
Lj.	50119	1466	3205	5817	3354	4770	25477	1767
Moste-Polje								
%	100	3,0	6,4	11,6	6,7	9,5	50,8	3,5

Is tabel 5 in 6 je razvidno, da je delež starostne skupine od 25-29 let narasel od 47,3 na 50,8%, ravno tako delež v starostni skupini 65 in več let od 7,7% na 8,5%. Ta pojav pogojuje padec naravnega prirastka in zaradi podaljšanja življenjske dobe. Z izgradnjo novih stanovanj in stanovanjskih sosesk in priselitvijo mladih družin, se bo starostna struktura spremenila, ot. popravila v korist mlajšega prebivalstva.

Število prebivalcev na gospodinjstvo po popisih

leto popisa	število članov na gospodinjstvo
1948	3,28
1953	3,45
1961	3,13
1971	2,97

Ob naraščajoči urbanizaciji pa obenem opažamo stalno zniževanje števila članov družine na gospodinjstvo. Ta, za razvoj urbanih območij značilen pojav, se bo še nadaljeval, kar pomeni pritisk na gradnjo novih stanovanj.

Prikazati je potrebno tudi gibanje kmečkega prebivalstva. Delež kmečkega prebivalstva se zmanjšuje, kar pokaže naslednja tabela

KMEČKO PREBIVALSTVO V %

Leto popisa	Lj. Moste	Lj. Bežigrad	Lj. Center	Lj. Šiška	Lj. Vič	Lj. mesto	SR Slovenija
1953	13,3	7,1	0,5	9,6	26,9	12,4	41
1961	9,7	3,6	0,4	6,3	17,9	8,2	30,9
1971	4,5	2,0	0	3,1	9,8	4,5	20

Razlog za tako socialno ekonomsko preobrazbo je bila industrializacija. Hkrati z njo so rastle tudi zaposlitvene možnosti. Svoj vpliv na zmanjšanje kmečkega življa pa je imela tudi urbanizacija. Nujno bo potrebno ohraniti vsaj ta, že itak minimalni, delež kmečkega prebivalstva, tako zaradi vzdrževanja kulturne krajine kot zaradi eventualnih potreb obrambnega zaledja. Čistih kmečkih gospodinjstev v širšem območju je 2 %, v ožjem pa 0,4 %.

Med značilnostmi dosedanjega razvoja štejemo tudi stopnjo urbanizacije, ki nam pove, koliko ljudi živi v mestnih naseljih oz. krajevnih skupnostih. Na območju občine je 17 krajevnih skupnosti.

Delež prebivalcev v KS izražen v % je sledeči: februar 1975

Krajevne skupnosti	100 %
KS Besnica	2,1
KS Bizovik	2,0
KS Dolsko	2,5
KS Hrušica-Fužine	2,1
KS Klopce	0,4
KS Kodeljevo	11,7
KS Lipoglav	0,6
KS Moste	16,8
KS Nove Jarše	11,2
KS Polje	11,0
KS Šmartno	1,6
KS Štepanja vas	2,5
KS Vevče-Kašelj	7,3
KS Zadobrova	5,4
KS Zadvor	6,7
KS Zalog	7,3
KS Zelena jama	8,8

Teritorialno je prebivalstvo občine koncentrirano v KS Moste – 16,8 %, KS Kodeljevo – 11,7 % in KS Nove Jarše – 11,2 %. V teh štirih KS ima stalno bivališče 50,7 % vsega prebivalstva občine. Močan porast prebivalstva se pričakuje v KS Stepanjsko naselje, Nove Jarše in Fužine.

ŠTEVILO PREBIVALSTVA V KS PO STAROSTNIH SKUPINAH

Krajevna skupnost	skupaj prebiv. let	0-3 let	3-8 let	4-14 let	15-19 let	20-24 let	25-50 let	54-64 let	nad 65 let
Besnica	1004	24	66	152	88	77	382	51	164
Bizovik	990	36	77	105	89	100	456	44	86
Dolsko	1281	51	86	189	99	102	571	48	158
Hrušica-Fužine	1045	35	67	136	59	106	491	38	113
Klopce	209	7	9	33	21	25	81	5	28
Kodeljevo	5869	113	263	486	412	700	3126	244	525
Lipoglav	311	10	26	45	15	17	135	15	48
Moste	8410	204	464	868	490	858	4532	298	693
Nove Jarše	5628	178	399	691	343	490	3090	145	392
Polje	5505	171	401	728	381	490	2753	179	402
Šmartno	824	27	57	96	64	66	403	36	75
Štepanja vas	1275	39	79	177	74	108	620	53	125
Vevče-Kašelj	3664	116	249	476	255	298	1867	102	298
Zadobrova	2710	94	216	358	149	218	1309	109	259
Zadvor	3376	118	233	441	258	338	1520	128	340
Zalog	3630	132	314	462	231	327	1816	102	244
Zel. Jama	4388	108	205	394	375	452	2321	170	413
Skupaj	50119	1466	3205	5817	3354	4770	25477	1787	4263

2001

Gibanje prebivalstva po starostnih skupinah nam kaže njegovo vitalnost. Dolgoročna razvojna predvidevanja glede na povečanje kapacitet – investicijska dejavnost v izobraževanju, otroškem varstvu, zdravstvu itd.

DINAMIKA DOSELJEVANJA

Občina	skupaj do sedaj	do leta 1945 štev. preb.	1946-1960 % štev. preb.	1961-1974 % štev. preb.
Ljubljana	23.445	4341	18,6	7.371
Moste-Polje				31,4
				11.733
				50,0

Na območju občine živi od rojstva v istem kraju v povprečju 46,6 % vsega prebivalstva.

Dinamika mobilnosti se kaže, da se je iz drugih občin priselilo 58,9 % od vseh priseljenih. Dokaj visoko udeležbo kažejo priseljeni iz drugih republik, teh je 18,7 %.

STRUKTURA PREBIVALSTVA PO IZOBRAZBI V STAROSTI 10 IN VEČ LET

prebivalci občine Moste-Polje po popisu - vsi	Lj.	brez šol. izobrazbe	4. razn. osn. šole	popolna osn. šola	šola za kval. in vis. kval.	gimnazija	šole za sred. str. kader	višje šole	fakult. in visoke šole	inštit. in visoke šole
1961	27.496	2.198	11.266	5.656	5.500	744	1.258	164	551	159
1971	37.661	1.660	7.526	13.586	8.655	1.512	2.692	664	1.164	222

STRUKTURA

Leto	100 %	8,0	41,0	20,6	20,0	2,7	4,6	0,6	2,0	0,5
1961	100 %	8,0	41,0	20,6	20,0	2,7	4,6	0,6	2,0	0,5
1971	100 %	4,4	20,0	36,0	23,0	4,0	7,1	1,8	3,1	0,6

Tabele izobrazbene strukture prebivalstva kažejo, da je v 10 letih bil dosežen velik napredek, da je padlo število prebivalcev brez šolske izobrazbe in število prebivalcev s 4. razredi osnovne šole, da je porastlo število prebivalcev, ki so dosegli izobrazbo osnovne šole, srednje šole, višjih in visokih šol. Vendar s tem ne moremo biti zadovoljni, če upoštevamo dognanje človeštva, da razvoj izobraževanja, znanosti in sploh aktiviranje človeških resursov postaja vse bolj odločilen in neposreden faktor razvoja sodobne družbe. Znanje so ugotovile in primerjave, da bo družba z najboljšim izobraževalnim sistemom zavzela enak položaj, kot ga je imela družba z največjim naravnim bogastvom ali industrijskim potencialom.

Kadrovske potrebe, ki jih je postavil srednjeročni načrt razvoja izobraževanja v SR Sloveniji 1971-1975, so znašale:

vseh zaposlenih

- delavci širokega profila (poklicne šole) 59,2 %
- delavci profila tehnik (4-letna srednja šola) 20,9 %
- delavci profila inženir (višja šola) 10,3 %
- delavci profila dipl. inž. (visoke šole) 9,6 %

Danes še ne moremo ugotoviti, kako se je izobrazbena struktura zaposlenih do leta 1975 popravila, lahko pa rečemo, da te stopnje nismo dosegli in bi na področju izobraževanja in uspoabljanja kadrov v danem načrtovalnem razvoju moral sledovati takšno strukturo.

UGOTOVITEV:

HITRA RAST STANOVANJSKE IZGRADNJE V PRETEKLEM OBDOBJU BO V PRIHODNJEM OBDOBJU ŠE IN-

TENZIVNEJE NARAŠČALA, KAR KAŽEJO ŽE SPREJETI PROGRAMI USMERJENE IZGRADNJE STANOVANJSKIH SOSEK V OBČINI. NAŠA OBČINA JE POSTALA PRISELITVENO ŠE BOLJ PRIVLAČNA. DOSELJEVANJE JE POSTALO ENA BISTVENIH ZNAČILNOSTI V OBČINI, KAR POVZROČA MOČNA NESKLADJA V LJUBLJANSKEM PROSTORU IN ZAOSTAJANJE V RAZVOJU DRUŽBENIH DEJAVNOSTI (ŠOLSTVO, ZDRAVSTVO, OTROŠKO VARSTVO) V OBČINI. ZATO MORA BITI POSPEŠEN RAZVOJ DRUŽBENIH DEJAVNOSTI PRIORITETNA NALOGA V SREDNJEROČNEM OBDOBJU.

2. Samoupravna organiziranost občanov v družbenih dejavnostih

Ustava iz leta 1974 je dopolnila družbeno ekonomsko ureditev in skupščinskemu sistemu zagotovila neposrednejšo zvezo do družbenih dejavnosti in do uporabnikov njihovih storitev. Skupščina SR Slovenije je v decembru 1974 sprejela zakone o izobraževalnih skupnostih, raziskovalni skupnosti, kulturnih skupnosti, o zdravstvenem varstvu, socialnem skrbstvu in o skupnostih socialnega varstva, še prej, v letu 1973, pa zakon o skupnosti otroškega varstva in telesno kulturnih skupnostih.

Delavci v TOZD in občani v KS so ob koncu leta 1974 in v začetku leta 1975 skupaj z delavci, ki v zavodih in organizacijah opravljajo naloge družbenih dejavnosti, sklenili samoupravne sporazume o ustanovitvi samoupravnih interesnih skupnosti v občini. Skupščine kot najvišji samoupravni organi na področju posamezne družbene dejavnosti so sestavljene iz delegatov uporabnikov storitev družbene dejavnosti in delegatov izvajalcev teh dejavnosti.

Družbene dejavnosti, ki so bile do leta 1974 financirane v glavnem preko proračunov, niso napredovale tako kot bi glede na njihovo pomembnost bilo potrebno. Družbene dejavnosti so važen činitelj v procesu družbene reprodukcije in se v njih mora bolj čutiti vpliv gospodarstva. Zato je razvoj samoupravnih interesnih skupnosti na delegatskih osnovah, v katerih uporabniki in izvajalci skupno določajo in vrednotijo programe, uresničujejo t.i. menjavo dela, načrtujejo razvoj družbenih dejavnosti in ga usklajujejo z gospodarskim in občim družbenim razvojem, smiselno in potrebno nadaljevanje graditve našega samoupravnega družbenopolitičnega sistema.

Podlaga novih družbenoekonomskih odnosov je dogovarjanje o programih, najprej torej o nalogah družbenih dejavnosti, s katerimi uresničujemo interese in potrebe delavcev in občanov v krajevni skupnosti in združenega dela. Za ta namen delavci v združenem delu določajo, koliko bodo prispevali za uresničevanje tako dogovorjenih in ovrednotenih programov. Ta odnos pripelje do uresničevanja enakopravnega položaja delavcev, ki delajo v družbenih dejavnostih. Stičišča interesov dejavnosti uporabnikov in izvajalcev s področij družbenih dejavnosti so torej v krajevnih skupnostih, kjer živimo, in v organizacijah združenega dela, kjer delamo.

V samoupravnih interesnih skupnostih uresničujejo delavci družbenih dejavnosti svobodno menjavo dela z uporabniki njihovih storitev, ki naj omogočajo:

- delavcem - uporabnikom v združenem delu, da se lahko po svojih interesih opredeljujejo za programe družbenih dejavnosti in odločajo o sredstvih, ki jih združujejo za njihovo uresničevanje, pri tem pa upoštevajo tudi širše družbene interese,
- delavcem družbenih dejavnosti pa enak družbeno-ekonomski položaj z delavci v združenem delu, kar pomeni, da enakopravno in skupno odločajo o opravljanju teh dejavnosti v skladu s skupnimi interesi in politiko pospeševanja in razvoja teh dejavnosti.

Družbene dejavnosti uresničujejo tri vrste nalog in družbenih interesov. Prvotna je nedvomno njihova odgovornost za družbeni standard na področju otroškega varstva, osnovne vzgoje in izobraževanja, zdravstvenega varstva, socialnega skrbstva in kulturne ravni življenja. Nič manj pomembna ni druga vrsta nalog, kajti družbene dejavnosti morajo prispevati k procesu ustvarjanja materialnih dobrin, ki so pogoj za obstoj in razvoj sleherne skupnosti. To pa so naloge na področjih izobraževanja in usposabljanja za delo sleherne nove generacije, za raziskovalno delo in za zagotavljanje vseh pogojev, ki omogočajo zdravo in nemo-teno ustvarjalno delo delavcev. Tretje je skrb za razvoj nacionalne kulture; vsak narod karakterizirajo poleg njegovega ozemlja, skupnega življenja in ustvarjanja, tudi skupen jezik in kultura. Z novo ustavo smo pri nas revolucionarno spremenili

družbeno ureditev, odpravili oblast manjšine in ljudstvo se je dvignilo na raven organizirane samoupravne socialistične družbe, ki gradi tudi svojo samoupravno kulturo in življenje. Zato tudi skupno razrešujejo vse strukturne neskladnosti, vprašanja človekovega okolja, in določamo družbene kriterije za obnašanje. S tem so delavci in združeno delo ne samo gospodar svojega dela in dosežkov, temveč tudi neposredno zavzeti in odgovorni za razvoj, za družbeno načrtovanje in razširjeno družbeno reprodukcijo.

Enoletno delovanje samoupravnih interesnih skupnosti pri izvrševanju njihovih nalog nas opozarja na nedograjen sistem samoupravnega delovanja predvsem v delovnih organizacijah in krajevnih skupnostih. Sprejemanje delovnih programov in določanje sredstev za izvajanje programov se je ustavilo na splošnih temeljnih delegacijah, na izvoljenih delegatih v sleherni temeljni organizaciji združenega dela, le v redkih primerih so o posameznih vprašanjih odločali na zborih delavcev v TOZD in zborih občanov v KS. Tako obnašanje je v nasprotju z zgoraj opisanimi načeli in v nasprotju z določbami ustave.

V pričakovanju, da bomo uresničili zastavljene cilje v srednje-ročnem programu za obdobje 1976-1980, moramo posredno odločanje od 1800 izvoljenih delegatov v TOZD in KS prenesti na razpravljanje in usmerjanje v zbere delavcev v TOZD in v zbere občanov v KS.

3. Vlaganje v osnovne dejavnosti in investicije

Parcialno obravnavanje posameznih področij družbenih dejavnosti v preteklosti ne omogoča celovitega pregleda nad sredstvi, s katerimi so razpolagala vsa področja skupne porabe v občini. Proračunski sistem financiranja ni omogočal ustrezne povezave med proizvodno sfero in družbenimi dejavnostmi niti sistematičnega razvijanja in usmerjanja posameznih področij znotraj družbenih dejavnosti. Racionalnost poslovanja ni bila stimulirana. Edino konkretnejše merilo za financiranje posameznih dejavnosti je bila raven porabe preteklega leta, ne glede na pomanjkljivosti in disproporce iz pretečenih let. Proračunski mehanizem financiranja se je ohranjal, vsaj v miselnosti ljudi, tudi po prehodu na nov sistem financiranja za nekatere dejavnosti (npr. prispevek za izobraževanje, varstvo, zdravstvo, pokojninsko in invalidsko zavarovanje).

Realno ugotavljanje obsega potrebnih sredstev ter njihovo delitev na investicijska in funkcionalna sredstva onemogočajo naslednja dejstva:

a) Občina sama ni vodila evidence niti ni bila informirana, koliko sredstev je bilo na njenem območju zbranih za posamezne družbene dejavnosti, ki so bile, upoštevajoč načelo - solidarnosti in vzajemnosti, financirane prek regionalnih skupnosti (zdravstvo, šolstvo, kultura itd.) oziroma republiških skupnosti (otroški dodatek), pokojnine, srednje, višje in visoke šole).

b) Običajno skromno odmerjena sredstva proračunov za funkcionalno dejavnost, in še bolj za investicije (kultura, telesna kultura, družbene organizacije in društva, socialno skrbstvo, socialne dejavnosti v krajevnih skupnostih ipd.), so usmerjale nosilce teh družbenih dejavnosti v iskanje dodatnih virov sredstev. Te so pogosto dobili po principu „vztrajnejšega“ oziroma „zvez“, največkrat po neregularni poti pri TOZD in drugih organizacijah združenega dela.

Vsi ti faktorji pa so zavirali možnost spoznavanja realne podobe razvoja posameznih dejavnosti, ne le vsake posebej, temveč tudi v kontekstu celotnega družbenega razvoja, in še posebej znotraj razvoja celotne socialne sfere, kot neločljivega dela vsega napredka. Tako smo se zaradi teh defektov nenehno gibali v začaranem krogu, v katerem nismo bili sposobni družbenega produkta ovrednotiti kot rezultat združenega dela, temveč je bil DP prisoten kot rezultat materialne sfere. Kompleksne potrebe človeka (zdravje, znanje, kultura, počitek ipd.) pa smo največkrat obravnavali kot „potrošnja“, katere dejansko ceno smo gledali v globalu republiškega ali občinskega oziroma mestnega poprečja, in tako zameglili možnosti učinkovitejših kvalitativnih, racionalnih, človeku bolj približanih rešitev. Te možnosti nam odpirajo novi družbeno-ekonomski odnosi, ki so začrtani v novi ustavi.

Priznavanje funkcionalnih izdatkov za vsa osnovna področja družbene dejavnosti je potrebno primerjati z narodnim dohodkom, ker lahko na ta način objektivneje indentificiramo položaj družbenih dejavnosti ter stopnjo integritete v družbenem razvoju.

Občina	Sredstva za skupno porabo za osnovno dejavnost						
	izobraževanje	otroško varstvo	kultura	telesna kultura	socialno skrbstvo	zdravst.	
Ljubljana							
Moste-Polje							
1971	17.360.430	3.452.00	589.060	500.000	3.266.621	710.000	
1975	37.648.967	17.024.956	1.501.115	1.132.000	7.100.521	1.887.731	
indeks	217	21,4%	492	254	826	220	265
stopnja rasti	21,4%		48,9%	26,2%	69,5%	21,8%	27,6%

Sredstva, namenjena za kulturo in zdravstvo, ne dajejo realne predstave, ker so zajeta samo sredstva za amatersko kulturno dejavnost in knjižnico v občini na nivoju mesta in zdravstvene regije.

INVESTICIJE V SOCIALNO STRUKTURO V LETIH 1965-1974

Tabela 20.

Leto	izobraževanje	Otroško varstvo	Telesna kultura	Zdravstveno varstvo	Skupaj
1965	1.288.985	912.114	35.000	439.125	26.642.04
1966	751.604	1.457.309	-	840.797	30.497.10
1967	805.601	328.759	236.000	465.330	18.356.90
1968	68.500	673.682	319.476	552.879	16.145.37
1969	318.523	357.911	2.877.020	679.360	47.328.11
1970	3.151.002	4.846.525	2.291.870	459.922	105.492.26
1971	1.312.114	2.392.829	4.004.083	323.981	80.330.21
1972	6.638.004	7.645.508	4.238.662	-	185.201.74
1973	9.923.326	8.787.950	3.378.450	-	220.022.26
1974	10.843.054	72.353	3.095.621	100.000	141.110.28
Skupaj	350.961.93	277.749.40	21.074.182	3.855.415	878.077.30
%	39,94%	31,67%	23,90%	4,49%	100%

V letih 1969-1974 opazimo občuten porast investicij na področju telesne kulture. Leta 1969 je bil ustanovljen občinski sklad za družbeni standard, iz katerega so se financirala investicijska vlaganja v objekte telesne kulture, v letu 1972-1974 pa porast investicij v izobraževanju in otroškem varstvu. Vir naložb v ti dve področji so sredstva samoprispevka.

Pri zdravstvenem varstvu so izključno proračunska sredstva za zdravstveni dom v Vevčah, oprema zobnih ambulant in udeležba občine za gradnjo Kliničnega centra.

Za področje kulture in socialnega skrbstva pa sploh ni bilo investicijskih vlaganj - kljub potrebam za dom upokoencev in

INVESTICIJE V NEGOSPODARSTVU (v 000 din)

Tabela 21.

Leto	Ljublj. Moste-Polje			Mesto Ljubljana			SR Slovenija		
	negosp. invest.	indeks	delež negosp. invest.	negosp. invest.	indeks	delež negosp. invest.	negosp. invest.	indeks	delež negosp. invest.
1964	8.220	100	9,0%	78.100	100	15,8%	219.420	100	9,8%
1965	15.339	187	12,8%	133.332	171	19,5%	393.310	179	15,0%
1966	4.793	58	6,1%	123.081	158	17,9%	278.505	127	11,8%
1967	7.161	87	6,1%	172.937	221	18,1%	363.716	166	11,8%
1968	2.182	27	1,3%	141.389	181	14,6%	295.457	135	8,7%
1969	5.380	65	3%	181.540	232	15,2%	359.472	164	8,3%
1970	15.114	184	8,9%	300.147	382	19,5%	570.365	260	9,6%
1971	13.832	168	14,9%	466.479	597	28%	944.644	432	18,8%
1972	18.961	231	8,3%	496.709	636	28,2%	1.151.324	525	13,8%
1973	11.542	140	4,1%	559.052	716	16,8%	1.365.621	622	11,8%
Ø stopn. rasti 64/70		10,7%			26,0%			23,0%	
1964/72		5,8%			24,4%			22,5%	

Iz gornje tabele je razvidno, kako močno zaostajamo v investicijskih naložbah v negospodarstvu in s tem v družbene dejavnosti. Premajhne naložbe v socialno strukturo v pretečenem obdobju so problematiko zapustile do take mere, da so danes razmere v šolstvu, otroškem varstvu in zdravstvu nevzdržne.

4. Opremljenost občinskega prostora s socialno infrastrukturo

Pomemben pogoj za razvoj družbenih dejavnosti so tudi ustrezne prostorske zmogljivosti. Po tem, kako so razporejeni objekti za družbene dejavnosti na območju občine, ocenjujemo, v koliki meri delovni ljudje in občani lahko zadovoljujejo vsakodnevne življenjske in delovne potrebe.

Otroško varstvo:

Družbeno vzgojna pomoč je izredno pomembna v otrokovem najbolj dojemljivem obdobju. Dosedanja spoznanja kažejo, da se otroci, ki so bili deležni strokovne predšolske vzgoje in varstva, razvijajo uspešneje in v marsičem prekašajo vrstnike, ki te vzgoje niso bili deležni.

Vzgojnovarstvene naloge za predšolske otroke opravljajo vzgojnovarstveni zavodi. Teh je na območju občine 13 in so locirani v naslednjih KS:

Krajevna skupnost	število prebivalcev	Število predšol. otrok 0-6 let	Štev. VVZ
Kodeljevo	5.869	376	2
Moste	8.410	668	2
Novo Jarše	5.628	577	2
Polje	5.505	572	2
Vevče-Kašelj	3.664	365	1
Zalog	3.630	446	1
Zadvor	3.376	351	1
Zelena jama	4.388	313	2

Iz navedene tabele izhaja, da so glede na obstoječe zmogljivosti vzgojnovarstvenih zavodov nepokrite potrebe po otroškem varstvu v vseh navedenih KS, največji primanjkljaj pa je v KS: Moste, Polje in Zalog. V krajevnih skupnostih, kot so: Zadobrova s 310 predšolskimi otroci, Štepanjsko naselje, kjer bo do konca leta 1976 780 predšolskih otrok, pa sploh nimamo vzgojnovarstvene ustanove.

Brez kakršnekoli oblike varstva in vzgojne dejavnosti pa so otroci primestnih in kmečkih predelov naše občine, to so KS Besnica, Bizovik, Klopce, Dolsko, Lipoglav, Hrušica-Fužine in Šmartno, kjer je 588 predšolskih otrok. Vzgojnovarstvene organizacije delujejo ly v mestnih krajevnih skupnostih in je v te ustanove vključenih 1829 otrok ali 39 %.

Šolstvo:

Na področju izobraževanja deluje v občini 6 popolnih osnovnih šol in 10 podružničnih šol, Glasbena šola, Gimnazija, Visoka šola za telesno kulturo in Šolski center tiska in papirja. Zadnji dve izobraževalni instituciji sta republiškega značaja.

Že nekaj let je ustaljena naslednja šolska mreža:

1. OŠ Kette-Murn v KS Kodeljevo s podružnično šolo Hrušica
2. OŠ Vide Pregarc v KS Zelena jama
3. OŠ Jože Moškrič v KS Nove Jarše
4. OŠ Adolf Jahkl v KS Zalog
5. OŠ Sostro v KS Zadvor
6. OŠ Polje v KS Polje s podružnicami: Besnica, Dolsko, Janče, Javor, Križevska vas, Lipoglav, Prežganje, Zadobrova in Senožeti.

Vse popolne osemletne šole so locirane v mestnih in primestnih krajevnih skupnostih, kjer je tudi največja koncentriranost prebivalstva. Kapaciteta šol je premajhna, tako da dve šoli ne moreta zajeti vseh otrok iz svojega okoliša (OŠ Vide Pregarc in OŠ Jože Moškrič). Del otrok (okrog 300) iz šolskih okolišev teh dveh šol obiskuje OŠ v občini Center in Bežigrad. Kmetijsko območje občine pa je pokrito s podružničnimi šolami, ki so vezane na centralno OŠ Polje in Dol (občina Bežigrad), katero obiskujejo otroci od 5. do 8. razreda iz območja KS Križevska vas. Za otroke višjih razredov iz podružničnih šol je urejen avtobusni prevoz v centralno šolo.

Za območje KS Štepanjsko naselje, kjer raste nova stanovanjska soseska, sta predvideni dve osemletni šoli. Ena je že v gradnji in bo začela s delom v šolskem letu 1976/77 ter tako prevzela del šolskega okoliša OŠ Kette-Murn.

Osnovna šola Sostro je v letu 1975 pridobila s prizidkom 8

novih učilnic in bo prevzela otroke podružničnih šol Besnica, Janče, Javor, Lipoglav in Prežganje in tako delno razbremenila OŠ Polje.

Glasbena šola s podružnico v Polju tudi sodi v izobraževalno področje in predstavlja za vzgojo glasbenih kadrov zelo važen del kulturnega razvoja. Potrebe in zanimanje za glasbeno izobraževanje so mnogo večje kot pa so možnosti, ki jih trenutno ima šola.

Zdravstveno varstvo:

Za zdravstveno varstvo prebivalstva občine Ljubljana Moste-Polje skrbi Zdravstveni dom Ljubljana s svojimi enotami v občini:

Služba splošne medicine: splošne ambulante v: Mostah – Prvomajska ulica, v Novih Jaršah na Šmartinski cesti, v Vevčah, v Dolskem in Prežganju.

– *Služba varstva predšolskih otrok:* ambulanta s posvetovalnicami v Mostah, Prvomajska ulica in v Vevčah ter posvetovalnica v Novih Jaršah na Šmartinski cesti in v Dolskem.

– *Služba varstva šolskih otrok in mladine:* šolska ambulanta v Mostah, Prvomajska ulica in v Vevčah.

– *Služba medicine dela:* ambulanta medicine dela v Mostah, Prvomajska ulica in obratne ambulante v Vevčah, Saturnusu in Kolinski.

– *Služba varstva žena:* ambulante s posvetovalnicami v Mostah, Prvomajska ulica in v Vevčah.

– *Pneumoftiziološka služba:* pneumoftiziološki dispanzer v Mostah, Prvomajska ulica.

– *Zobozdravstvena služba:*

– splošne zobne ambulante za odrasle v Mostah, Prvomajska ulica, v Novih Jaršah na Šmartinski cesti, v Vevčah, Dolskem in Prežganju, v OZD Saturnus in v Bolnišnici za psihiatrijo v Polju;

– šolske zobne ambulante v Mostah, Prvomajska ulica, v Vevčah, Dolskem in Prežganju;

– ortodontske specialistične ambulante v Mostah, Prvomajska ulica in v Vevčah.

– *Patronažna služba* medicinskih sester, babic in nege bolnika na domu ter strežniška služba.

– *Skupne službe:* laboratorij in fizioterapija.

– Z zdravili oskrbuje občane Lekarna v Mostah.

Zelo pereča je problematika prostorskih kapacitet, ki že mnogo let nazaj zahtevajo primerno rešitev. Sedanja uporabna površina prostorov za zdravstveno varstvo znaša 2297 kv. m, po sedanjih normativih pa bi morali imeti na razpolago že 5000 kv. m. To dejstvo potrjuje tudi zahteva sanitarne inšpekcije, ki ostro postavlja zaostitev osnovnim prostorskim in tehnično-higienskim pogojem, ki jih ne izpolnjujejo predvsem prostori nekaterih zdravstvenih služb v zgradbi na Prvomajski ulici. Povsem brez zdravstvenih prostorov oziroma organizirane zdravstvene službe pa so hitro nastajajoča stanovanjska naselja v Štepanjskem naselju in Novih Jaršah.

V službi za nego bolnikov in nego starostnikov je število zdravstvenih delavcev premajhno. Število starih občanov pa se iz leta v leto povečuje. Rešitev tega problema je v gradnji doma za starostnike oziroma upokojeence, ker ta kategorija prebivalstva potrebuje domicilno nego in bivanje.

Socialno skrbstvo:

V samoupravni socialistični družbi je socialna politika sistem družbenih ukrepov, ki imajo namen ustvarjati na vseh področjih družbenega življenja in dela pogoje za eksistenčno varnost ljudi na temelju solidarnosti in vzajemnosti. Socialno skrbstvo, kot del socialne politike s svojimi specifičnimi oblikami organiziranega in aktivnega odnosa občanov in vseh družbenih struktur, preventivno deluje in sodeluje pri odpravljanju posledic, v katerih posamezniki, družine in družbene skupine ne morejo zadovoljevati svojih življenjskih potreb, opravljati ustrezne družbene naloge in uporabljati družbenih vrednosti. S tega izhodišča imata socialna politika in socialno skrbstvo kot njen del velik pomen in sta eden poglobitvenih ciljev v razvoju socialistične samoupravne družbe.

V razvoju socialnega skrbstva v naši občini je pomemben činitelj Center za socialno delo, ki s svojimi, za to usposobljenimi delavci (9 socialnih delavcev, 1 psiholog) opravlja naloge socialnega skrbstva. Tudi v vseh osnovnih šolah in v nekaterih TOZD je zaposlenih 16 socialnih delavcev, medtem ko sedaj

nobena KS ne zaposluje profesionalnega socialnega delavca. Skupno je v občini 24 socialnih delavcev, tako da odpade na enega socialnega delavca 6200 prebivalcev.

Kultura:

Kulturno življenje v občini ima bogato tradicijo zlasti v delavskih središčih: Vevčah, Zalogu, Zadvoru in Mostah. V letu 1975 so delovala kulturno-prosvetna društva v Zadvoru, Zalogu, Dolskem, Senožetih, Slapah, Prežganju, Javorju, Besnici in pevski zbor v Mostah, akademska in amaterska likovna skupina ter harmonikarski zbor pri Glasbeni šoli. Poleg naštetih društev in skupin še delujejo kulturna društva skoraj v vseh osnovnih šolah in na gimnaziji.

V organizacijah združenega dela je organizirano kulturno življenje v Saturnusu, kjer deluje gledališka skupina, in v Papirnici Vevče, kjer poleg pihalnega orkestra snujejo še pevsko skupino.

Občinski odbor ZKPO, ki povezuje ljubiteljsko delovanje društev in skupin, je v zadnjih letih organiziral sistematično kulturno akcijo na celotnem območju občine. Tako je v letih 1974 in 1975 pripravil v vseh krajih občine preko 150 raznih kulturnih prireditev, ki jih je vsako leto obiskalo okoli 30.000 občanov.

Poklicni kulturni instituciji imamo samo dve, in sicer:

Knjižnica Jožeta Mazovca s podružnico v Polju in z izposojevališčema v Jaršah in Hrušici ima 45.000 enot knjižnega gradiva ali 0,8 knjige na prebivalca. V letu 1974 je imela 72.000 obiskovalcev in izposodila 130.000 knjig. Ljubljanski bibliobus obiskuje naslednje kraje: Besnico, Zadvor, Senožeti, Dolsko in Lipoglav.

Knjižnica v Mostah ima svoje prostore na Zaloški cesti v treh ločenih stavbah. Ti so pretesni, vlažni, brez primerne dnevne svetlobe, predvsem pa čitalnica prostorsko sploh ne odgovarja svojemu namenu.

V petih osnovnih šolah delujejo še šolske knjižnice. Po normativih bi šolske knjižnice morale imeti 8 do 10 knjig na učenca. Ta normativ je dosežen le 50%. Šola A. Jahkla v Zalogu, ki je bila ustanovljena v letu 1974, še nima šolske knjižnice.

Centralna knjižnica v Mostah se vključuje v koncept razvoja splošno izobraževalnih knjižnic v Sloveniji. Območje občine ima osnovne karakteristike sprejetega koncepta. Za dosego tega cilja moramo doseči:

1. minimalne normative prostorov od 121 kv. m na 465 kv. m

2. zadostiti osnovnim normam UNESCO — letno 1 novo knjigo na 5 prebivalcev

3. zaposliti 5 novih strokovnih delavcev z višjo in visoko izobrazbo.

Kino podjetje „Triglav“ s podružnicama v Zalogu in Vevčah bo imelo v letu 1975 1200 predstav, katere bo obiskalo 150.000 prebivalcev.

Posebna zvrst kulturne dejavnosti je „spomeniško varstvo“. Poleg klasične usmerjenosti varovanja umetnostnih in arheoloških spomenikov so se po vojni pridružile še varovanje spomenikov revolucije, etnografije, tehnični in urbanistični spomeniki, domovi pomembnih Slovencev in varovanje narave.

Naloga spomeniškega varstva opravlja Zavod za spomeniško varstvo v Ljubljani, ki deluje za območje ljubljanske regije.

Posebna pozornost v občini je posvečena spomenikom revolucije. Teh je na območju občine 71. To so spomeniki, spominska obeležja in grobišča.

Naloga kulturne skupnosti je, da skupno z organizacijami ZD in KS vzdržuje in obnavlja ta spominska obeležja. Do sedaj so na spomenikih bila opravljena in financirana najnujnejša dela. Posebne pozornosti pa je potreben spominski muzej NOV in spomenik na Urhu.

Telesna vzgoja:

Telesnovzgojna dejavnost v občini se je do leta 1962 razvijala v 19 organizacijah s 2500 člani, ki so prvenstveno gojile tako imenovani tekmovalni šport. Nov premik, predvsem na področju šolskega športa, je viden z nastavitvijo prvih profesionalnih delavcev v telesni kulturi leta 1953. Med prvimi v Sloveniji so na moščanskih šolah ustanovljena šolska športna društva, ki so že leta 1968 združevala 1543 aktivnih šolarjev.

Naloga telesne vzgoje opravljajo TVD Partizan, osnovne šole, klubi, društva in druge telesnovzgojne organizacije. V vseh osnovnih in srednjih šolah je obvezen predmet telesne vzgoje. Pri vsaki osemletni osnovni šoli je telovadnica. Pouk telesne vzgoje po vseh šolah obiskuje 5300 učencev. Površina telovadnic v šolah znaša 2205 kv. m. Vsaka osnovna šola ima športno igrišče s tekmovalnimi stezami in drugimi športnimi napravami. Tekmovalni šport se odvija v športni dvorani Kodeljevo in športnih igriščih športnega parka Kodeljevo. Na Kodeljevem in v Vevčah je plavalni bazen, v Zalogu umetno drsališče in po posameznih TOZD kegljišča in druge športne naprave. Na podružničnih šolah in izvenmestnih krajevnih skupnostih ni nobenih večjih športnih objektov, razen Trebeljevega (KS Besnica), kjer se razvija smučarski center občine.

C. Osnovne značilnosti dosedanjega prostorskega razvoja

1. Urbanizem

V preteklem obdobju je za našo občino značilna hitra rast stanovanjske izgradnje, ki je ni vzporedno spremljala izgradnja spremljajočih objektov in objektov komunalnega standarda (primarna komunalna oprema, komunikacije, šole, VVZ, zdravstveni domovi, parki, zelenice, itd.).

Zaradi skladnejšega razvoja vseh dejavnosti v prostoru je Ljubljana leta 1966 sprejela svoj urbanistični načrt – in z njim izhajajoč iz osnovnih ciljev našega družbenega razvoja – opredelila dolgoročne cilje gospodarjenja s prostorom in urejanja življenjskega okolja.

Razvoj ni bil usmerjen izključno v površine, ki jih je v določene namene predvidel generalni urbanistični plan (GUP), saj 23 % zazidalnih površin, ki jih zasedajo razne dejavnosti, po GUP ni bilo namenjenih tem dejavnostim. Večji del sprememb so povročale potrebe po stanovanjih, zato so bili v ta namen v večjem obsegu črpani rezervati, poleg tega pa so se še dodatno širila stanovanjska območja, v pretežno razpršeni obliki gradnje individualnih hiš z nizko gostoto, kot posledica neurejene zemljiške politike in nekaterih neustreznih sistemskih rešitev v stanovanjskem gospodarstvu v preteklosti. Družbenoekonomskim gibanjem je sledil urbanistični program za zunajmestno območje (UP 1972) z opredelitvijo območij, ki so bila pretežno namenjena individualni gradnji (zasebni), prvenstveno po načelu dopolnjevanja obstoječih naselij. Kljub temu zemljiško-komunalna problematika še vedno vpliva na neskladno oziroma stihijsko rast teh naselij. Značilno je, da vsa naselja na urbanističnem območju naraščajo; vzrokov je več. To si lahko razlagamo z vztrajanjem dnevnih migrantov v krajih njihovega bivanja, s stanovanjsko stisko v centralnih naseljih, drago gradnjo v družbenem sektorju ipd.

Zaradi smotrnejše izrabe prostora je bil sprejet „Odlok o določitvi območij, za katere so izdelajo zazidalni načrti“, ki je v mestnem območju občine predvidel obdelavo 15 zazidalnih otokov za stanovanjsko gradnjo, 5 zazidalnih otokov za servisne in skladiščne površine in 5 zazidalnih otokov za mestne javne službe in naprave, in sicer:

Za stanovanjsko gradnjo:

MS 2 Kodeljevo

MS 3/1 Selo

MS 3/2 in MS 112/1 Štepanjsko naselje

MS-4,5 Fužine

MS 6 Polje-Slape

MS 7/1 Slape

MS 8/1 Zg. Kašelj

MS 8/2 Zg. Kašelj

MS 8/3 Zg. Kašelj

MS 9 Polje

MS 10 Zajčja dobrava

MS 11 Zalog

MS 12/1 Nove Jarše

MS 12/1 Nove Jarše.

Za proizvodno oziroma servisne in skladiščne površine:

MP 1/1 (Obnova)

MP 1/2 (Kemična tovarna, Saturnus, Slovenija ceste, Tovarna močnih krmil)

MP 2 (Javna skladišča)

MP 3 (Letališče)

MP 4 (Živilsko predelovalna, prehrabena industrija).

Za mestne javne službe in naprave:

MM 6 (Zavod za rezerve SRS)

MM 7 (čistilne naprave, mestne kanalizacije)

MM 4/1,2 (servisno-obrtna cona)

MM 2/1 (Gradis)

MM 2/2 (Kolinska)

Od predvidenega je bilo do danes sprejetih in potrjenih 6 zazidalnih načrtov (MS 10 – Zajčja dobrava, MS 8/3 – Zg. Kašelj, MS 103/1 in MS 103/2 – Sneberje in MS 3/2 ter MS 112/1 Štepanjsko naselje), dve natančni urbanistični dokumentaciji za območje oziroma del območja zazidalnih otokov stanovanjske izgradnje, 4 regulacijsko zazidalni načrti za območje zazidalnih otokov za proizvodne, servisne in skladiščne površine in 3 regulacijsko-zazidalni načrti za območje zazidalnih otokov za mestne javne službe in naprave.

Ti so nastali zaradi zavarovanja preostalih prostih površin, namenjenih za stanovanjsko gradnjo pred neorganiziranimi stihijskimi posegi, katerih posledice so ne le minimalna izraba prostora, temveč tudi maksimalno vlaganje v komunalne objekte zaradi kasnejšega prilagajanja obstoječemu stanju.

Za tri od teh otokov so bili sicer izdelani arhitektonski deli zazidalnih načrtov, vendar zaradi neresenih problemov oskrbe bodočih naselij s primarnim komunalnim omrežjem niso bili dokončno obdelani s projekti komunalnih naprav; zato ni bilo smiselno nadaljevati nadaljnjo obdelavo urbanistične dokumentacije oziroma odpirati nove površine za individualno gradnjo z nizko gostoto, ker bi stroški priprave in opreme zemljišča tudi v najskromnejši varianti presegli meje racionalnosti.

Težka posledica neskladja med možnostmi in potrebami so tudi nedovoljene gradnje, ki leže pretežno razpršeno v nezazidaljivih zelenih in rekreacijskih površinah in na površinah, ki so zavarovane za razne skupne družbene potrebe, kot so na primer vodni rezervati za ceste, energetiko, ki jih je bilo 258 po podatkih ob popisu 1. januarja 1973. Kasnejše popis ni bil opravljen, vendar jih je po približni oceni ca. 600.

2. Stanovanjsko gospodarstvo

Sistem stanovanjskega gospodarstva, ki se je uveljavil v zadnjih desetih letih, je poleg pozitivnih rezultatov, kot so povečan interes občanov pri varčevanju za stanovanjsko graditve, na predek pri uveljavljanju sodobne tehnologije graditve, večja organiziranost in strokovnost urejanja zemljišč in vzdrževanja stanovanjskih hiš, v celoti ni prinesel zelenih rezultatov, povzročil je celo nekatere negativne, kot so:

– stanovanjski primanjkljaj je ob popisu stanovanj in prebivalstva leta 1971 v Ljubljani dosegel število 13.099 stanovanj, v občini Ljubljana Moste-Polje 2072;

– obseg stanovanjske gradnje je bil v stalnem upadanju od leta 1967 do leta 1974, ko je začel šele v teh letih naraščati;

– ker so bili praviloma grajeni le stanovanjski objekti, za katere je bil izkazan neposreden interes delovne organizacije ali posameznikov, je bila družbena gradnja razpršena na mnogo manjših gradbišč, kar je poleg neurejenega sistema financiranja nedvomno tudi eden izmed vzrokov za zaostajanje sredstev v komunalno infrastrukturo in v odkup zemljišč, ter tudi porast cene stanovanj;

– občani so se v preteklem obdobju preusmerili predvsem v zasebno gradnjo enodružinskih hiš. Posledica neorganizirane zasebne gradnje je nedvomno tudi nesmotrna raba zemljišča – kvaliteta stanovanj, grajenih za tržišče, ni bila primerna in je bila brez kontrole.

V letu 1975 je bilo v gradnji v občini Moste-Polje 2890 stanovanj od skupnega števila 7394 stanovanj v Ljubljani. Od 2890 stanovanj je bilo dokončanih 1219 ali 42,1 %. Po obsegu gradnje predstavlja 2890 stanovanj 40 % vse gradnje v Ljubljani. Prav tako je bilo v občini največ začelih stanovanj 1015 ali 35 % vse novogradnje v Ljubljani.

3. Kolektivna komunalna potrošnja in komunalna infrastruktura

Zaradi hitrega razvoja ter poseganja po vedno novih površinah, ki niso bile komunalno obdelane, je postala komunalna eden od bistvenih problemov v razvoju občine. V preteklem obdobju je bilo zgrajenih in rekonstruiranih 61 cest in ulic v skupni dolžini 34 km; ed najpomembnejšimi objekti sta bila mostova čez Ljubljanico in Grubarjev kanal, podaljšek Kajuhove ceste ter podvoza v Polje-Zalog; tako imamo na območju občine v vzdrževanju 57 km lokalnih cest in 41 km mestnih cest, na katerih je bila v okviru finančnih možnosti urejena tudi javna razsvetljava.

Obnovljeno je bilo električno omrežje v krajevni skupnosti Lipoglav, Besnica, Dolsko in Klopce ter zgrajeno in rekonstruirano omrežje v vaseh: Repče-Brezje, Pance, Lipoglav, Selo

pri Panchah, Vnajnarje, Mali vrh, Volavlje, Tuji grm, Senožeti, Laze-Vojevec, Klopce, Križevska vas in Zagorica.

Stanje kanalizacijskega omrežja kaže zaostanek v primerjavi z razvojem vodovodnega omrežja. Kljub pospešeni izgradnji primarnih zbiralnikov in sekundarne mreže je primanjkljaj v opremljenosti s kanalizacijo izredno velik, kar se vidi že iz tega, da je približno 50 % površin opremljenih z vodovodnim omrežjem priključenih na javno kanalizacijo.

Kvalitetna oskrba s pitno vodo postaja velik problem, saj so zahteve po pitni vodi glede na povišani življenjski standard in razvoj industrije izredno visoke, vodne rezerve pa niso vedno na razpolago. Z gradnjami objektov v bližini črpališč oziroma na tokovih podtalnice (zaščiteno območje vodovoda), ter neurejeno kanalizacijo in nepravilnim vkopavanjem cistern za naftne derivate v zasebni gradnji, je postala kvaliteta podtalnice močno ogrožena.

Izvenmestna naselja imajo v glavnem lokalne vodovode oziroma lastne vodnjake, ki so zaradi že omenjenega neurejenega odvodnjavanja zaradi odplak vode v stalni nevarnosti okužbe. V preteklem desetletnem obdobju smo obnovili in zgradili 17 krajevnih vodovodov (Mali vrh, Vnajnarje, Volavlje, Prežganje, Dolgo brdo, Malo Trebeljno, Tuji grm, Besnica, Senožeti, Zg. Vinje, Vinje dolina, Klopce, Klopce-Vrh, Zagorica, Križevska vas in Št. Pavel) hkrati z razširitvijo vodovodnega omrežja mestnega vodovoda.

Kljub temu, da nimamo neposrednega vira električne energije, temveč se oskrbujemo z električno energijo iz slovenskega energetskega sistema, v občini ni naselja, ki ne bi bilo oskrbovano z električno energijo.

Ogrevanje mestnega dela občine je v novih stanovanjskih naseljih zagotovljeno, vendar potrebe preraščajo zmogljivosti Toplarne in razpoložljivi viri komaj še zadovoljujejo potrebe že priključenih potrošnikov.

Osnovna značilnost dosedanjega razvoja in sedanjega stanja na področju prometa je izreden razvoj motorizacije, ki mu ni sledil ustrezen razvoj prometnih površin in naprav; nastali razkorak je takšen, da je nadaljnja rast (nova stanovanja, nova delovna mesta, nove športne in rekreacijske površine itd.) pogojena le z izboljšanjem stanja, z izgradnjo cest po desetletnem programu, z izgradnjo obvozne ceste in še z vrsto drugih naprav in ukrepov.

4. Okolje

Število prebivalstva in prostorska koncentracija prebivanja in dela sta v naši občini tako kot na ljubljanskem območju dosegli stopnjo, ko se začenjajo pojavi onesnaženja in razvrednotenja okolja, ko teh ni mogočyveč obvladovati samo z občasnimi ukrepi.

II. KLJUČNI PROBLEMI IN OSNOVNI CILJI RAZVOJA

1. Iz dosedanjega razvoja občine ugotavljamo, da tako ekonomski kot prostorski potencial nista bila uporabljena smotrno do take mere, da bi dosegli hitrejšo rast sredstev in višji nivo zadovoljevanja družbenih in individualnih potreb. Odločujoči činitelj v procesu družbene reprodukcije je človek. Od njegove organiziranosti in njegovega motiviranja bistveno zavisijo rezultati v tej reprodukciji. Ugotavljamo, da uresničevanje načel samoupravljanja in delegatskega sistema omogoča optimalno uporabo vseh človekovih sposobnosti, ki jih v preteklosti s prepočasnimi uveljavljanjem ustavnih načel nismo v celoti aktivirali.

2. Realna rast družbenega proizvoda je vse počasnejša in prirastek družbenega proizvoda vse premajhen za zadovoljevanje hitreje rastočih družbenih potreb in za izvedbo prerazdelitve porabe, ki jo zahteva zaostajanje družbenih dejavnosti v svojem razvoju.

3. Zaostajanje družbenih dejavnosti je očitnejše zaradi ekstenzivnega zaposlovanja v Ljubljani in naglega doseljavanja prebivalstva v Ljubljano. Rezultat ekstenzivnega zaposlovanja ob počasnem moderniziranju gospodarstva je stagniranje produktivnosti dela.

4. Sektorska struktura družbenega proizvoda kaže na tendenco upadanja sekundarnega sektorja ob istočasnim porastu terciarnega sektorja ter stagniranju primarnega sektorja. Pojav močnejšega razvoja terciarnega sektorja ocenjujemo na splošno pozitivno, kar omogoča skladnejši razvoj ekonomsko-socialnih struktur v občini. Vendar pa je razvoj terciarnega sektorja treba pripisati predvsem razvoju prometne dejavnosti v občini, močno pa je v zaostanku razvoj tistih dejavnosti, ki služijo občanom neposredno pri zadovoljevanju njihovih vsakdanjih potreb. To je predvsem problem preskrbe prebivalstva, nadalje razvoja storitvene obrti, kakor tudi organizirane družbene prehrane. Stagniranje primarnega sektorja je pogojeno z nadaljno urbanizacijo našega območja in prepočasnimi intenziviranjem dela v tem sektorju.

5. Nivo organizacije dela in struktura zaposlenih ne odgovarjajo intenzivnemu načinu gospodarjenja. Nivo organizacije se

odraža tudi v pomanjkanju smejejših razvojnih programov in v prepočasnem povezovanju temeljnih organizacij združenega dela tako v reprodukcijske celote kot tudi v sestavljene organizacije. Tako bi bile sposobne v večji meri zadovoljiti potrošnika ob prevladovanju kriterija preskrbljenosti tržišča nad kratkoročnim kriterijem dohodka. Večje organizacije bi tudi uspešneje razreševale vprašanja odvisnosti od uvoza s povečevanjem izvozne usmerjenosti.

6. Na produktivnost prav tako vpliva zelo visoka dnevna migracija delovne sile, ki poleg tega povečuje problematiko zaostajanja razvoja prometnih poti in zvez v Ljubljani.

7. Investicijska dejavnost je v preteklosti zaostajala za potrebami modernizacije in razširjanja kapacitet v gospodarstvu, hkrati pa je zaostajala tudi na področju družbenih dejavnosti. Zaostajanje je še očitnejše, če upoštevamo visoko stopnjo rasti prebivalstva. V gospodarstvu so investicije naraščale v obdobju 1964-73 z vsega 12,1-odstotno letno stopnjo (v Ljubljani 23,4, v SRS 19,7), na področju negospodarstva pa z letno stopnjo 3,8 (v Ljubljani 24,4, v SRS 22,5).

8. V dosedanjem razvoju je izgradnja ustrezne socialne infrastrukture zaostajala za stanovanjsko izgradnjo ter rastjo prebivalstva, čemur je sledilo zaostajanje družbenih dejavnosti in neenaka porazdelitev možnosti koriščenja teh dobrin v odnosu do ostalih ljubljanskih občin.

9. S premalo koordiniranim in usklajenim razvojem v preteklosti je prišlo do neuravnoveženega dolgoročno zasnovanega prostorskega razvoja. Ta neracionalnost v koriščenju prostora se odraža na področju nedovoljenih gradenj in v nekaterih odprtih vprašanjih pri namembnosti posameznih zemljišč.

10. Ob upoštevanju premalo racionalnega gospodarjenja v prostoru je tudi na področju izgradnje stanovanjskih objektov, kakor tudi komunalne infrastrukture in superstrukture, prišlo do neusklajenega razvoja, ki zahteva drago dopolnjevanje opremljenosti zemljišča in zaostajanje opremljenosti prebivalstva z nekaterimi storitvami (trgovine, storitvene obrti, šolstvo, varstvo itd.).

11. Odraz nenačrtovanosti, kakor tudi naglo rastočega standarda in potreb v industriji, se kaže v nezadostni oskrbi s kvaliteto vodo na mestnem območju. Pomanjkanje vlaganja večjih sredstev v te namene na izvenmestnem območju ob prav tako rastočih potrebah je tudi problem, ki ga pri usmerjanju razvoja moramo upoštevati.

12. Ogroženost okolja se izraža predvsem v onesnaženju zraka, ki često presega vse dovoljene meje. Onesnažuje ga nečista industrija, uporaba visoko žvepljenih kuriv in uporaba goriv s slabim izkoristkom, veliko število individualnih kurišč, kakor tudi slaba propustnost cestnega omrežja ob naraščajočem prometu.

OSNOVNI CILJI RAZVOJA

Razvojni cilji in naloge občanov in delovnih ljudi na območju občine Moste-Polje izhajajo iz ciljev TOZD in KS, oziroma samoupravnih interesnih skupnosti, kakor tudi ciljev družbenega razvoja Ljubljane in republike.

Končni cilj naših prizadevanj je izboljšanje življenjskih razmer in delovnih pogojev delovnega človeka, humanizacija odnosov med ljudmi in uveljavitev človeka kot družbenega bitja.

Ob upoštevanju dosedanjega razvoja, problemov v tem razvoju, in zgoraj omenjenega končnega cilja, bi morali v naslednjem obdobju predvsem:

- nadaljevati dograjevanje socialističnih samoupravnih odnosov na vseh področjih družbenega življenja ob istočasnem izgrajevanju koncepta družbene samozasčite;

- povečati tempo gospodarske rasti na osnovi intenzifikacije gospodarjenja in integracije gospodarstva;

- nadaljevati s stabilizacijskimi prizadevanji v gospodarstvu in v družbenih dejavnostih s povečanjem ekonomičnosti, produktivnosti dela, usmeritvijo na domačo surovinsko osnovo, povečanjem izvozne aktivnosti in usklajevanjem uvoza z izvoznimi možnostmi, kakor tudi z racionalnejšo organizacijo družbenih dejavnosti;

- nadaljevati s povezovanjem gospodarstva v reprodukcijske celote in interesne skupnosti, ki naj ob hitrejšem dogovarjanju v okviru delegatskega sistema zagotove racionalnejšo proizvodnjo in večjo strukturo usklajenosti tako gospodarstva kot družbenih dejavnosti;

- politiko zaposlovanja je potrebno uskladiti z možnostmi dogovarjanja socialne infrastrukture in uskladiti z zahtevami po povečanju konkurenčne sposobnosti gospodarstva;

- zagotoviti skladnejši in racionalnejši razvoj urbanizacije s poudarkom nesočasni in intenzivnejši izgradnji socialne infrastrukture,

Glede na zastavljene cilje na področju gospodarskega razvoja je potrebno zlasti pospešiti razvoj izobraževanja, zdravstva in otroškega varstva, ki v večji meri vplivajo na rast produktivnosti dela, pri tem pa je potrebno zagotoviti tudi skladen razvoj ostalih družbenih dejavnosti.

Razvoj teh dejavnosti je potrebno uskladiti v ljubljanskem prostoru in na osnovi vzajemnosti in solidarnosti zagotoviti enotno raven in enako oskrbljenost za vse občane in in delovne ljudi v ljubljanskih občinah. Temu cilju je potrebno prilagoditi tudi ustrezno štipendijsko in kadrovsko politiko.

- za zagotovitev racionalnejšega razvoja družbenih dejavnosti je potrebno pospešiti dograjevanje sporazumevanja in dogovarjanja med krajevnimi skupnostmi TOZD iz gospodarstva in TOZD s področja družbenih dejavnosti;

- za učinkovitejšo izrabo prostora je potrebno pospešiti dela na novelaciji GUP-a in urediti nezakonito stanje na področju nedovoljenih gradenj;

- uskladiti programe graditve stanovanj s pridobivanjem in urejanjem zemljišč in z izgradnjo spremljajočih objektov;

- koncentrirati gradnjo na družbeno usmerjena gradbišča ob istočasnem dopolnjevanju sosesk s tem, da gradimo ob njih spremljajoče objekte družbenega standarda;

- organizirati individualno gradnjo kot integralni del usmerjene graditve stanovanj;

- na mestnem območju zavarovati vodne rezervate in zagotoviti racionalno potrošnje vode. Na izvenmestnem delu je potrebno prav tako zaščititi vodne vire, ustrezno organizirati in združiti vodne sisteme oziroma zgraditi večje kapnice za potrebe posameznih gospodarstev;

- za preprečevanje onesnaževanja zraka sprejeti in izvajati predpise, ki naj s sanacijskimi programi preprečijo nadaljnje poslabšanje razmer na tem področju;

- zagotoviti organizacijsko in materialno pripravljenost za splošni ljudski odpor.

III. PROJEKCIJA RAZVOJA ZA OBDOBJE 1976 – 1980

A. Splošna koncepcija družbenega razvoja

Na podlagi dinamike razvoja preteklih let ter predvidevanj gospodarskega razvoja TOZD ob pogoju uresničitve postavljenih ciljev razvoja, je izdelana globalna projekcija razvoja za obdobje 1976–80:

DRUŽBENI PROIZVOD

Poprečna letna stopnja rasti v %

	Občina		Ljubljana			
	Varian- ta I. * (MK obr.)	Varian- ta II. (ocena)	Podatki MK obr.	ocena	Podat- ki MK obr.	ocena
Realni družbeni proizvod	11,1	8,6	12,0	8,6	12,7	7,4
Zaposlovanje	3,2	2,7	3,5	2,5	3,8	2,5
Produktivnost dela	7,6	5,7	8,2	6,0	8,3	4,8
Bruto OD	7,6	4,9	-	-	-	-

Globalni kazalci razvoja so za občino Lj. in SRS prikazani v dveh variantah, in sicer: na podlagi ankete o minimumu razvoja TOZD, v drugi varianti pa je podana ocena glede na sprejeta izhodišča in realne možnosti razvoja. Predvidevanja, ki temeljijo na anketi TOZD, kažejo; da se samoupravni nosilci družbenega razvoja zavedajo nujnosti dinamične rasti gospodarskega razvoja ter kažejo na pripravljenost, da se prelomi z dosedanjim ekstenzivnim načinom gospodarjenja.

Vendar pa so ta predvidevanja v tem trenutku še neuskaljena z realnimi materialnimi možnostmi naše družbe, so pa tendence povsem sprejemljive.

Projekcija globalnih kazalcev razvoja občine kaže naslednje značilnosti:

Varianta I. temelji na predvidevanjih TOZD ob 100 % realizaciji načrtovanih investicijskih programov (v višini okoli 4 milijarde din). Po tej varianti bi realni družbeni proizvod naraščal z dinamiko 11,1 % letno, ob 3,2 % stopnji rasti zaposlenih, ter stopnji produktivnosti dela 7,6 %. Tako visoke stopnje rasti pa bi terjale tudi maksimalno izkoriščanje obstoječih zmogljivosti in notranjih rezerv.

* MK. obrazci ankete opravljene spomladi 1975 v TOZD, OZD in drugih organizacijah združenega dela.

Varianta II. temelji na okoli 65-odstotni realizaciji investicijskih programov TOZD, kakor tudi trendih dosedanjega gospodarskega razvoja. Po tej varianti bi družbeni proizvod naraščal z povprečno letno stopnjo rasti okoli 8,7%, ob stopnji zaposlenosti 2,7%, produktivnost dela pa bi naraščala z stopnjo 5,7%.

Ocenjujemo, da je projekcija po I. varianti, ki temelji na minimalnih kazalcih TOZD, težko uresničljiva. Pri prvi oceni razvoja TOZD niso upoštevale vseh realnih možnosti tako glede reprodukcijskega materiala, možnosti uvoza, kadrov itd., predvsem pa so se pri napovedovanju investicijskih vlaganj vse preveč orientirale na tuje vire financiranja. Okoli 50% potrebnih finančnih sredstev za realizacijo investicijskih programov je nezagotovljenih, niti niso v izdelavi programi za vse načrtovane investicije. Na podlagi razgovorov z nosilci večjih investicij ocenjujemo, da so realnejša predvidevanja po II. varianti. V primerjavi z tempom razvoja v predhodnem obdobju 1971-74, ko je znašala letna stopnja rasti realnega družbenega proizvoda le 5,85 in produktivnost dela okoli 4%, ter da so se v letu 1975 stopnje rasti tako družbenega proizvoda kot produktivnosti dela možno znižale, pomenijo tudi napovedovanje stopnje rasti po II. varianti še vedno velike premike v rasti družbenega proizvoda kot produktivnosti dela. Ti premiki temeljijo tudi na novih kapacitetah v industrijski coni Most, ki bodo aktivirane v tem obdobju.

Glede na različno časovno aktiviranje investicijskih naložb in možnosti postopnega uvajanja boljših organizacijskih oblik poslovanja, bodo stopnje rasti družbenega proizvoda v posameznih letih srednjeročnega obdobja različne, in sicer:

leta 1976 okoli 5 do 5,5 %
 leta 1977 - 6 do 6,5 %
 leta 1978 - 8 do 9 %
 leta 1979-80 - 10 do 11 %

Na podlagi predvidenih investicijskih naložb in možnosti razvoja je v posameznih sektorjih gospodarstva pričakovati po varianti II. naslednje stopnje rasti družbenega proizvoda:

		(v %)	
		1971-1975	1976-80
Gospodarstvo	okoli	5,85	8,7
- primarni sektor		4	4,9
- sekundarni sektor		6,7	9,2
- terciarni sektor		3,8	7,0

S tem pa se bo spremenila tudi sektorska struktura družbenega proizvoda in sicer:

(struktura %)			
	Primarni	Sekundarni	Terciarni
1974	4,5	55,5	40,0
1980	okoli 3	64,7	32,3

Sekundarni sektor, zlasti razvoj industrije, bo imel še naprej odločilno vlogo pri povečanju družbenega proizvoda. Hitrejši razvoj tega sektorja je vezan na izgradnjo industrijske cone v Mostah, kjer bo že do leta 1980 aktiviranih več industrijskih objektov. Zaradi hitrega razvoja sekundarnega sektorja se bo v osnovni strukturi gospodarstva zmanjšala udeležba primarnega, kakor tudi terciarnega sektorja. Terciarni sektor ne sme zaostati v svojem razvoju, ker bi to lahko povzročilo neskladen razvoj ekonomskosocialnih struktur v občini.

2. PROJEKCIJA DEMOGRAFSKEGA RAZVOJA

Demografska gibanja v zadnjih 14 letih so vezana na pospešen razvoj urbanizacije prostora v občini ter kažejo na hitro dinamiko rasti prebivalstva kakor tudi spremembo strukture prebivalstva. V tem obdobju se je število prebivalcev povečalo od 32.724 v letu 1961 na 50.119 v začetku leta 1975 oz. za 17.395. V tem obdobju je prebivalstvo v občini naraščalo s povprečno letno stopnjo rasti 3,1%.

Izhajajoč iz dosedanjih demografskih gibanj, ter možnosti nadaljnje urbanizacije prostora v občini, smo izdelali projekcijo prebivalstva do leta 1980:

LETO	popr. st. rasti
1975	5,2 %
1976	50.119
1977	53.000
1978	55.756
1979	58.655
1980	61.705
	65.000

Projekcija je izdelana na osnovi dosedanjih trendov naravnega in selitvenega prirasta prebivalstva z upoštevanjem naglega priseljevanja v novih stanovanjskih soseskah, predvsem v Štepanjskem naselju in Novih Jaršah. Število prebivalstva v občini bo po naših predvidevanjih naraščalo s povprečno letno stopnjo rasti 5,2% in se bo povečalo za okoli 15.000 prebivalcev. Tako bo leta 1980 v občini 65.000 prebivalcev. Tako visoko stopnjo rasti predvidevamo tudi na osnovi letošnjih gibanj, saj se je z delno naselitvijo Štepanjskega naselja število prebivalcev povečalo do septembra letošnjega leta za okoli 2.500. Ta stopnja rasti ni uravnavana s predvidevanjem rasti v Ljubljani (v projekciji mesta je predvidena popr. letna stopnja rasti za našo občino 3%), ker ne upošteva večjega selitvenega prirasta v novih stanovanjskih soseskah.

Predvidena struktura prebivalstva v letih 1961-1980 po generacijah

Generacija	1961	1971	1975	Stop. r. 5,2 % l. 1980
Skupaj	32.724	44.817	50.119	65.000
0 - 6 let	3.534	5.321	4.671	6.155
%	10,8	11,9	9,4	9,5
7 - 14 let	4.254	4.918	5.817	7.460
%	13,0	11,0	11,6	11,4
15 - 19	2.654	3.845	3.354	6.780
%	8,1	8,6	6,7	10,1
20 - 24	3.141	4.382	4.770	4.275
%	9,6	9,8	9,5	6,3
25 - 59	15.674	21.061	25.477	33.225
%	47,9	47,1	50,8	51,3
60 in več	3.468	5.187	6.030	7.105
%	10,6	11,6	12,0	11,0

Ocenjujemo, da se bo starostna struktura prebivalstva s priseljevanjem mladih ljudi bistveno spremenila in izboljšala. Delež stare generacije se bo zmanjšal, povečal pa se bo delež „delovne generacije“, oz. aktivnega prebivalstva (25-59 let), kar je pozitivno za gospodarski razvoj, pogloblja pa se problem povišanja deleža predšolske (0-6 let) in srednješolske generacije (15-19 let).

S predvideno priselitvijo mladih družin v nove stanovanjske objekte v obdobju 1975-80 se bo povečalo tudi število gospodinjev. Leta 1971 je bilo v občini 15.048 gospodinjev, za leto 1980 pa predvidevamo, da se bo število povečalo na 21.600 gospodinjev.

Ker imajo gospodarski in socialni tokovi v določenem časovnem obdobju odraz na demografski razvoj ali obratno, predvidevamo tudi spremembo demografske strukture prebivalstva. Delež aktivnega prebivalstva je v letu 1975 - 54,9% (v letu 1971 - 52,5%) v letu 1980 predvidevamo okoli 56-odstotni delež.

Število kmečkega življa se je v preteklem obdobju zmanjšalo. Delež kmečkega prebivalstva v občini je bil leta 1971 4,5% (pod republiškim povprečjem), kar je za urbano občino razumljivo. Do leta 1980 sicer predvidevamo povečanje za okoli 400-500 kmečkih ljudi, vendar bo delež kmečkega življa v strukturi prebivalstva še vedno v upadanju. Razlog za to ne bo deagrarizacija, temveč večje priseljevanje zaposlenih prebivalcev.

Število prebivalcev občine bo naraščalo predvsem v urbanem območju (ožjem in širšem). V letu 1971 je 90,7% prebivalcev živelo v urbanem območju. Ta odstotek se bo spremenil

in bo leta 1980 višji, ker je usmerjena gradnja stanovanjskih objektov v ožjem in širšem urbanem območju.

Zaradi intenzivnosti stanovanjske izgradnje bo doseženo tudi v prihodnjem srednjeročnem obdobju ključna značilnost občine. Takšno priseljevanje povečuje precejšnje socialne probleme in zahteva tudi večja sredstva za razvoj družbenih dejavnosti in komunalne infrastrukture.

3. PROJEKCIJA ZAPOSLOVANJA:

V gospodarstvu in negospodarstvu občine je bila v preteklem obdobju dinamična rast zaposlovanja. V obdobju 1961-74 je število zaposlenih v družbenem in zasebnem sektorju naraščalo po povprečni letni stopnji rasti 3,8 (v SRS 2,8, v Ljubljani 3,1).

Število zaposlenih v gospodarstvu in negospodarstvu občine Moste-Polje bo v prihodnjem obdobju, t.j. do leta 1980 počasneje naraščalo, v skladu z ekonomsko politiko SRS. Glede na možnost realizacije predvidenih investicij v gospodarstvu smo enako kot pri projekciji družbenega proizvoda tudi za projekcijo zaposlenosti izdelali dve varianti, in sicer:

ZAPOSLENI V GOSPODARSTVU IN NEGOSPODARSTVU V LETIH 1975 in 1980

VARIANTA I. LETO	GOSPODARSTVO				Skupaj gospodarstvo in negospodarstvo	
	družbeni	zasebni	akupaj	Negospodarstvo		
1975	18.487	550	19.037	1711	20.748	
1980	21.638	575	22.213	2129	24.342	
Stopnja rasti	3,2	1,0	3,2	4,5	3,2	
VARIANTA II.	1975	18.487	550	19.037	1711	20.748
1980	21.114	575	21.689	2129	23.816	
Stopnja rasti	2,7 %	1,0 %	2,7	4,5	2,7	

Po I. varianti je prikazana projekcija zaposlenosti, ki jo načrtujejo OZD in TOZD v občini. Zaposlenost bi naraščala po povprečni stopnji rasti 3,2%. Ta stopnja je vezana na celotno realizacijo predvidenih investicijskih programov OZD in TOZD v občini.

II. varianta temelji na delni realizaciji investicijskih programov, zato predvidevamo povprečno stopnjo rasti 2,7%. Večja dinamika stopnje rasti števila zaposlenih v gospodarstvu se predvideva v industriji (3,5%), komunalni energetiki (7,3%) in obrti (5,7%).

Zaposlenost v negospodarstvu (t.j. šolstvo, socialno varstvo, zdravstvo) bo predvideno po I. in II. varianti naraščala po stopnji rasti 4,5%. Ta stopnja rasti temelji na podlagi predvidene stopnje rasti števila prebivalcev in spremljajočih potreb po novih oz. razširiti obstoječih šol, vzgojno varstvenih zavodih in zdravstvenih domovih.

V občini je bil leta 1974 delež zaposlenih žensk od skupnega števila zaposlenih nižji od republiškega povprečja in je znašal 35,2% (SRS - 43%). Od tega v gospodarstvu 31,4% in negospodarstvu 74,4%. Do leta 1980 TOZD ne predvidevajo povečanje odstotka zaposlenih žensk. Kljub razpoložljivi ženski delovni sili ni možnosti odpiranja primernih delovnih mest.

Vsled sodobnega tehnološkega in tehničnega napredka se problem zaposlovanja izraža tudi z vidika kvalifikacijske stopnje in strukture delavcev. Zato se zaposlitev novih delavcev ne kaže le v kvantitativni, temveč predvsem v kvalitativni luči. Že za le v kvantitativni, temveč predvsem v kvalitativni luči. Že za dosedANJI razvoj je značilno, da v občini kot tudi v Sloveniji obstaja dokajšnja vrzel pri strokovnem kadru. Glede na podatke iz leta 1972 in predviden obseg zaposlovanja v občini leta 1980 bomo potrebovali naslednjo kvalifikacijsko strukturo:

Formalna izobr. l. 1972	Struktura	Potrebe l. 1980	Struktura
Visoka	3,5 %		4,5 %
višja	2,5 %		3,3 %
srednja	12,5 %		14,8 %
nižja	7,7 %		5,3 %
VKV	5,7 %		10,8 %
KV	28,3 %		30,4 %
PKV	14,5 %		22,0 %
NKV	29,3 %		8,9 %

Iz podatkov sledi, da primanjkuje delavcev z visoko, višjo in srednjo izobrazbo, prav tako se predvideva večja potreba VKV in PK delavcev. Zmanjšati bo potrebno odstotek zaposlenih z nižjo izobrazbo in nekvalificiranih.

OZD in TOZD v gospodarstvu na območju občine v letu 1975 zaposlujejo 46,2% delavcev iz drugih občin. V letu 1980 predvidevajo, da bo odstotek delavcev iz drugih občin povišan in bo znašal 47,2%, ter bo v posameznih dejavnostih naslednji:

	1975 v %	1980 v %
industrija	40,0	41,6
kmetijstvo	38,3	38,2
gozdarstvo	68,0	68,0
promet	77,3	74,0
gradbeništvo	43,1	47,1
trgovina	51,8	52,5
gostinstvo	41,8	39,1
obrt	48,5	42,1
komunala	62,4	64,3

Politika zaposlovanja v občini bo morala v srednjeročnem obdobju težiti k večji stopnji zaposlovanja občanov iz območja občine. Tako se bo izboljšalo razmerje med dnevno delovno migracijo iz občine in dnevno delovno migracijo v občini. Predvsem je treba to razmerje izboljšati v prometu, kjer je skoraj 3/4 zaposlenih iz drugih občin, nadalje v trgovini in industriji.

4. INVESTICIJSKA POLITIKA

V srednjeročnem obdobju bo treba z ustrezno investicijsko politiko zagotoviti večje naložbe predvsem v področja družbenih dejavnosti. To narekuje ugotovitev, da so bila investicijska vlaganja v preteklih 15 letih v socialno področje kljub visoki stopnji rasti prebivalstva veliko nižja kot v drugih ljubljanskih občinah in republikah (v občini so naraščale z letno stopnjo 3,8%, v Ljubljani 24,4% in v republici 22,5%), na drugi strani pa zahteva pospešena vlaganja v področje družbenih dejavnosti predvidena še višja stopnja rasti prebivalstva kot doslej (po stopnji 5,2%). Zato je s srednjeročnim planom predvidena večja udeležba negospodarskih naložb v skupni investicijski vrednosti, in sicer od dosedanjih 6,2% v obdobju 1964-73, na 12,5%. Taka preusmeritev je potrebna, saj mora biti skrb za delovnega človeka temeljni cilj družbenega razvoja občine.

Struktura investicij v obdobju 1976-80 po programih podjetij:

	ooo din (cene 1974)	Struktura %	Delež inv. v družb. proizvod.
Investicije v oas. sred. gosp.	4.213.756	81,0	27,0
Investicije gosp. za družb. stand.	341.870	6,5	2,2
Skupaj gosp. investicije	4.555.626	87,5	29,2
Negospodarske investicije	650.804	12,5	4,2
Skupna vrednost investicij	5.206.430	100	33,4 %

V osnovna sredstva bodo TOZD gospodarstva predvidoma vložila prek 4 milijarde dinarjev, v družbeni standard pa okoli 340 milijonov dinarjev. S tem bi se investicijska stopnja (delež investicij v družbenem proizvodu) v gospodarstvu povečala od 18,47% v obdobju 1964-73 na 27%, v negospodarstvu pa od 1,23% na 2,2%.

Kljub ocenjeni realizaciji načrtovanih investicijskih programov le v višini okoli 65%, ki temelji na hitrejši ekonomski in družbeni razvoj občine postaviti kot cilj uresničevanje zasnovanih razvojnih programov TOZD. Tudi v negospodarskih dejavnostih bi bilo povečanje stopnje investicijskih vlaganj od 6,2% v obdobju 1964-73 na 12,5% nujno, da se doseže kontinuiran in skladen razvoj vseh področij socialne sfere.

Na osnovi take razvojne politike je pričakovati skladnejši razvoj socialnega in gospodarskega področja, seveda pa bo k razvoju take politike morala prispevati celotna Ljubljana v obliki solidarnostnega prelivanja sredstev za skupno porabo.

5. IZVOZNO-UVOZNA ORIENTACIJA

Na podlagi programov OZD in TOZD ocenjujemo, da se bo vrednost izvoza občinskega gospodarstva v srednjeročnem obdobju povečala od 12,5 milijonov USA dolarjev na okoli 33 milijonov dolarjev (indeks 261). Delež izvoza v družbenem proizvodni občine se bo predvidoma povečal od 8,2 % v letu 1975 na 12,8 % v letu 1980. Skoraj 90 % celotnega izvoza ustvarja industrija, njen delež v skupnem izvozu se do leta 1980 predvidoma ne bo spreminjal.

Istočasno pa se bo vrednost uvoženih surovin in reprodukcijskega materiala, izražena v USA dolarjih, povečala od 31 milijonov na 50,4 milijone (indeks 162). Razmerje med izvozom in uvozom je bilo v letu 1971 1 : 2,5, v letu 1980 pa naj bi se to razmerje predvidoma zmanjšalo na 1 : 1,5. Skoraj celoten uvoz (96 %) odpade na industrijo.

Ne glede na realizacijo predvidenih programov gospodarstva (glede na problem zagotovitve investicijskih sredstev) bi morali doseči zgoraj omenjena razmerja med uvozom in izvozom.

B. Projekcija gospodarskega razvoja

1. PROJEKCIJA RAZVOJA PRIMARNEGA SEKTORJA

Primarni sektor, ki v naši občini zajema kmetijstvo in gozdarstvo, ustvarja le okoli 4 % celotnega družbenega proizvoda občine. Ta delež se v zadnjih 15 letih bistveno ni spreminjal, v posameznih letih je variiral od 3 do 5 %. V nadaljnjem razvoju predvidevamo, da se bo delež primarnega sektorja v družbenem proizvodu nekoliko znižal, na okoli 3 %, zaradi predvidenega hitrejšega razvoja sekundarnega sektorja. To ne pomeni absolutnega znižanja vrednosti DP primarnega sektorja, temveč le njegovo počasnejšo rast v primerjavi z ostalimi sektorji. Ocenjujemo, da bo v obdobju do leta 1980 ob intenzivnem gospodarjenju stopnja rasti okoli 5 % letno (1961 do 71 = 3,57 %, v letu 1971-75 pa se nekoliko dvigne zaradi vključitve podjetja Perutnina v družbenem sektorju). Okoli 30 % družbenega proizvoda primarnega sektorja ustvarja družbeni sektor, okoli 70 pa zasebni sektor. To razmerje se do leta 1980 ne bo bistveno spremenilo.

Za razvojno usmeritev so pomembni podatki o strukturi zemljiških površin (v ha po stanju 1975) v občini:

Skupna površina občine je 15.236 ha, od tega je:

	Družbeni	Zasebni	Skupaj	Struktura v %
njive in vrtovi	360	2086	2446	16,1
sadovnjaki	105	196	301	1,9
vinogradi		1	1	
travniki	107	1872	1979	12,9
Skupaj obdel. zemlja	572	4155	4727	30,9
pašniki	5	652	657	4,4
Skupaj kmetijska zemlja	577	4807	5384	35,3
gozdovi	940	7220	8160	53,6
nerodovitne površine	1479	213	1692	11,1
	2996	12240	15236	100,0

Občina Ljubljana Moste-Polje ima relativno največ gozdnih površin (53,6 %). Stanje gozdnih površin je dokaj ugodno, saj so se kljub nekaterim krčivam gozdne površine v zadnjih letih povečale, kmetijske površine pa so se zaradi urbanizacije znatno zmanjšale. Dolgoročni koncept razvoja občine predvideva, da se bodo kmetijske površine v obdobju 1975-90 še zmanjšale. Razmejitev med kmetijskimi površinami in površinami, predvidenimi za gradnjo, bo določena s prostorskim načrtom.

Srednjeročni plan in prostorski načrt sta temeljna orientacija, da se kmetijska kultura zemlje ohrani v novih ekonomskih, prostorskih in socialnih pogojih. Kmetijske proizvajalce bo s tem zanimalo delo in vlaganje investicij za modernizacijo proizvodnje. Kmetijstvo občine se s tem vključuje v oskrbo prebivalcev občine in Ljubljane.

Kmetijske površine so za preskrbo mestnega prebivalstva s hrano ter s stališča varstva narave izredno dragocene. Uskladitev teh problemov bo v naši občini čedalje težja, kar nam potrjujejo naslednji podatki:

Zemljiške površine na prebivalca v arih:

	občina		Slovenija
	1. 1961	1. 1975	1. 1970
orne površine	10	5,5	20
travniki	11	5,5	37
kmetijske površine	22	11	57
gozdne površine	23	16	117
koristne površine	45	27	114

Iz pregleda je razvidno, da je na prebivalca v občini iz leta v leto manj površin. Edini izhod iz te situacije je skrajno racionalno izkoriščanje zemljišč v kmetijske namene, na drugi strani pa morajo tudi urbanistični plani bolj racionalno posegati v kmetijske površine.

Gibanje strukture zemljišč od 1. 1963-1975

	1.1963 v ha	1.1975 v ha	RAZLIKA - 1963-1975
njive in vrtovi	2.905	2.446	- 459
sadovnjaki	319	301	- 18
vinogradi	-	1	+ 1
travniki	2.267	1.979	- 288
OBDELOVALNE POVRŠINE	5.491	4.727	- 764
pašniki	1.425	657	- 768
KMETIJSKE POVRŠINE	6.916	5.384	- 1.532
gozdovi	7.571	8.160	+ 589
nerodovitne površine	717	1.692	+ 975
vse površine skupaj:	15.204 ha	15.236 ha	

Skupna površina občine se je povečala zaradi korektur občinske meje v korist občine Ljubljana Moste-Polje za 32 ha.

V strukturi zemljišč so bile od leta 1963 do 1975 največje spremembe v kategoriji nerodovitnih zemljišč in sicer so se v tem obdobju povečala za 975 ha. Te površine je zajela urbanizacija (gradnje, ceste, gramoznice) na njivah in travnikih v ravninskem predelu občine. Povprečno je šlo v zadnjih 13 letih na račun urbanizacije letno 75 ha obdelovalnih površin. Gozdovi so se v zadnjih 13 letih povečali za 589 ha. To povečanje gre na račun zaraščanja pašnikov v hribovitih predelih.

Hitra urbanizacija prostora na območju občine je vplivala tudi na upadanje deleža kmečkega prebivalstva:

Delež kmečkega prebivalstva v %:

	občina	SRS
1953	13,3	41
1961	9,7	30,9
1971	4,5	20
1975	4,5	-

Deagrarizacija prebivalstva je bila največja v obdobju 1953-1971. Če hočemo normalno obdelati zemljo in obdržati kmečki videz vasi zlasti v obrobni in hriboviti predelih občine, se število kmečkega prebivalstva ne bi smelo nadalje zmanjševati. Proces padanja števila kmečkega prebivalstva se je v zadnjih petih letih umiril, kar je pozitiven rezultat družbenega vrednotenja kmetijske proizvodnje, akcij pospeševanja kmetijstva, investicijskih vlaganj v zasebno kmetijstvo, davčno politiko in razne olajšave za zasebne kmetijske proizvajalce.

Urbanizacija in zmanjševanje kmečkega prebivalstva je najbolj očitna v krajevnih skupnostih Štepanja vas, Moste, Polje in Zalogu.

Za projekcijo so pomembni tudi podatki o kmečkem prebivalstvu po krajevnih skupnostih, ki so prikazani v naslednji tabeli:

Kmečko prebivalstvo na območju občine Lj. Moste-Polje (stanje po anketi maja 1975):

Zap. št.	Krajevna skupnost	Štev. kmetij	Otroci in mladina do 18 l.	Aktivni od 18-60 let	Nad 60 let	Skupaj
1.	Štepanjako naselje	7	6	6	6	18
2.	Hrušica	25	16	32	30	78
3.	Bizovik	26	15	45	28	88
4.	Moste	9	1	5	3	9
5.	Polje	31	27	20	31	78
6.	Zalog	11	5	14	11	30
7.	Šmartno	48	36	57	34	127
8.	Zadobrova					
9.	Sneberje	35	40	59	24	123
	Vevče					
	Kašelj	36	28	37	29	94
10.	Zadvoj	137	176	134	114	424
11.	Besnica	185	234	283	172	689
12.	Lipoglav	46	66	35	46	147
13.	Dolako	109	141	108	99	348
14.	Klopce	24	29	32	18	79
	Skupaj:	729	820	867	645	2332

V številu kmetij so zajete vse kmetije z nad 1 ha obdelovalne zemlje.

Število otrok in mladine do 18 let je v primerjavi s popisom leta 1971 naraslo, naraslo je tudi število prebivalcev, starih nad 60 let. Na kmetijah živi še 633 članov kmečkih družin v starosti od 18 do 60 let, ki so v raznih službah. Ti po službi, v prostem času, tudi delajo na kmetijah.

Od skupnega števila kmetij je na območju občine 429 tako zvanih čistih kmetij in katerih lastniki so kmetijsko, zdravstveno in socialno zavarovani.

Razvojna usmeritev kmetijstva:

Bistveni premiki v zasebnem kmetijstvu so se začeli leta 1970. Z načrtnim vlaganjem je bilo v tem obdobju preusmerjeno 91 kmetij. Za obdelavo zemlje je bilo nabavljenih 280 traktorjev s pripadajočimi priključki. Stopnja rasti živinorejske proizvodnje je bila v povprečju 3,4 % letno. Pitanje živine je najbolj naraslo v obdobju do sredine leta 1974. Vsa leta in tudi sedaj, narašča proizvodnja mleka in to za 4,3 % letno.

V poljedelski proizvodnji je bila stopnja rasti pridelkov 3,5 % letno. Največji napredek je bil v proizvodnji krme in povrtnin.

Kmetijstvo na območju občine se bo predvidoma razvijalo v treh smereh:

a) razvoj specializiranih kmetij, ki bodo sposobne v kooperaciji proizvajati tržne viške in s tem dosegati približno enake dohodke kot v ostalih gospodarskih dejavnostih;

b) razvoj mešanih kmetij, kjer se le del družinskih članov ukvarja s kmetijstvom in ustvarja tržne presežke;

c) pospešeni razvoj družbene kmetijske proizvodnje.

Na območju občine je 729 kmetij, ki so sposobne proizvajati tržne viške. Od tega je 429 čistih kmetij, katerim je kmetijstvo edini vir dohodka in še 300 mešanih kmetij, na katerih posamezni člani družine hodijo v službo in deloma še delajo na kmetiji.

Skupščina občine, kmetijska razvojna skupnost in zemljiška skupnost bodo izvajali tako kmetijsko politiko, ki bo zavarovala kmetijsko, zlasti obdelovalno zemljo. Konkretno bo to določeno s prostorskim planom, poleg tega se pripravljajo odlok o zaščitenih kmetijah.

Kmetijska politika in ukrepi v kmetijstvu bodo predvsem ekonomskega značaja: kreditiranje kmetijskih gradenj, kmetijske mehanizacije, reprodukcijskega materiala, plemenske živine, kmečkega turizma in obnove nasadov jagodičevja idr. Opuščene kmetije in posamezne parcele je treba vključiti v občinski zemljiški sklad in s pomočjo združevanja, zamenjav ponovno aktivirati za proizvodnjo. Kmetom, ki bodo zaradi urbanizacije izgubili kmetijsko zemljo, moramo pomagati pri nakupu kmetijskih zemljišč, z melioracijami pa izboljšati zamočvirjena zemljišča. Vsi ukrepi težijo k povečanju kmetijske proizvodnje in k ohranitvi kulturnega prostora.

Za doseg zastavljenih ciljev bo potrebno izvesti naslednje naloge:

- Zasebno kmetijstvo povezati z družbenim na osnovi kooperacijskih odnosov pri proizvodnji, prodaji in odkupu, pri nabavi gnojil, semen, zaščitnih sredstev, plemenske živine in mehanizacije.

Uvesti organizirano in stabilno kreditiranje. Hranilno-kreditna služba mora imeti pravočasno in zadostno količino sredstev, kar je eden od pogojev za izvedbo plana.

V zasebnem in družbenem kmetijstvu dvigniti produktivnost dela s pomočjo mehanizacije, hemizacije, preko pospeševalne službe, z združevanjem obdelovalne zemlje, dalje s pomočjo skupno organizirane proizvodnje preko proizvodnih in strojnih skupnosti.

- Sistematično izobraževanje o sodobni kmetijski proizvodnji mora zajeti najširši krog kmetijskih proizvajalcev. Mladini, ki bo ostala na kmetijah, nuditi možnost za šolanje na kmetijskih šolah.

- Naše kmetijstvo bo skupno z ostalimi ljubljanskimi občini sodelovalo pri oskrbi Ljubljane s hrano. Glede na proizvodne kapacitete, bližina tržišča ter naravnih pogojev, bo v tej akciji poudarek na proizvodnji mleka, govejega mesa, mesa perutnine, jajc, povrtnine, zelenjave in jagodičevja.

- Glavna panoga kmetijstva na območju občine je živinoreja. Predvideva se, da bo število glav goveje živine raslo po letni stopnji 3,5 %. To bo možno doseči s povečanjem vzreje plemenskih telic iz domače reje in delnim nakupom rodovniških telic in krav iz priznanih rejskih območij. Proizvodnja živinoreje bo rasla 4,4 % letno. Poljedelska proizvodnja bo naraščala po stopnji 4,1 % s poudarkom na povečanju pridelka krmnih rastlin. Bilanca krmljenja se mora naslanjati na doma pridelano krmo. Pri ostalih kulturah je poudarek na povečanju pridelka povrtnin. Nasadi jagod na hribovitem območju se bodo povečali za 40 %, od sedanjih 20 ha na 28 ha.

- Racionalnemu izkoriščanju kmetijske mehanizacije moramo posvetiti vso pozornost. Traktorjev je v ravninskem predelu občine že zadostno število, nekoliko jih še primanjkuje v hribovitih predelih. Velik problem postajajo razni priključki. Večina kmetij je ekonomsko prešibka za nabavo vse mehanizacije. Rešitev je v tem, da bi stroje, ki jih je mogoče skupinsko izkoriščati, nabavljalo več kmetov skupaj v okviru strojnih skupnosti.

- Kmetijska pospeševalna služba bo delala predvsem pri organizaciji kmetijske proizvodnje na usmerjenih kmetijah. Takih kmetij je na območju občine sedaj že 91. Predvideva se, da bo v petletnem obdobju preusmerjeno še 60 kmetij. Nadaljevala se bo selekcija živine z molzno kontrolo na vseh kmetijah, ki oddajajo tržne viške mleka. Kmetijska pospeševalna služba bo prevzela mentorstvo pri aktivni mladih združnikov in pri aktivni ženi zadrugnic, ki je v fazi ustanavljanja.

- V letu 1976 bo z družbenim dogovorom ustanovljena Kmetijska razvojna skupnost za območje občine. Ta skupnost bo v skladu z novo ustavo in zakonodajo prevzela vlogo, ki jo je dosedaj imel Sklad za pospeševanje kmetijske proizvodnje SOB. Ustanovitelji te skupnosti bodo SOB Ljubljana Moste-Polje, krajevne skupnosti, TIS, Kmetijska zemljiška skupnost in vsi TOZD, ki so povezani s kmetijsko proizvodnjo v občini.

- Investicijska izgradnja bo usmerjena v gradnjo hlevov in silosov. Ostale investicije bodo vložene v nabavo kmetijske mehanizacije, obnovo jagodičevja in mehanizacijo zamočvirjenih zemljišč. Od skupnih investicij v kmetijstvo bo v družbenem sektorju po programih TOZD investirano 2.200.000 din, v zasebnem sektorju bo po planu TOZD - kooperacija investirano 21.500.000 din, za melioracijo v Sadinji vasi bo po planu Zemljiške skupnosti investirano 4.000.000 din.

- Za potrebe SLO bodo zaščitene nekatere kmetije na hribovitem območju. Tem kmetijam je treba nuditi pomoč pri razvoju.

- Na podlagi zakona o dedovanju kmetijskih zemljišč bo SOB sprejela odlok in vodila register zaščitenih kmetij na območju občine. S tem se bo preprečilo drobljenje perspektivnih kmetij.

Razvojna usmeritev gozdarstva:

Občina Ljubljana Moste-Polje ima 53,6 % vse površine pod gozdovi. Skupna površina gozdov je 8160 ha. Po strukturi lastništva je gozdov v družbeni lastni 940 ha in 7220 ha v zasebni lasti. Gozdne površine se vztrajno širijo na račun nekdanjih kmetijskih zemljišč, ki so jih kmetje v zadnjih letih opustili, bodisi zaradi neprimernosti (iz pedoloških, topografskih) bodisi zaradi drugih razlogov (socialno-ekonomskih).

Narashanje gozdnih površin na območju občine je bilo naslednje:

vseh gozdov l. 1963 - 7.571 ha
vseh gozdov l. 1975 - 8.160 ha

Fizični obseg proizvodnje za preteklo obdobje in plan do 1980 je naslednji:

Leto	Obseg (kub. m)
1. 1966	6.456
1. 1970	6.990
1. 1974	9.641
1. 1980	10.962

posek lesa v kub. m

Gozdovi na območju občine so v razmeroma slabem stanju. Od skupne površine je 1850 ha degradiranih gozdov. Skupna lesna masa na 8.160 ha gozdnih površin je 1.036.448 kub. m. Letni prirast na 1 ha je v poprečju 2,50 kub. m.

Gojitvenim delom je podana vsa pozornost. Glavni ukrep za popravilo zaloga bo nega obstoječih panjastih sestojev z vnašanjem iglavcev na ugodnih rastiščih. Gojitvena dela se bodo izvajala v obdobju 1976-80 na 765 ha. Gradnja gozdnih komunikacij je pogojena z ekonomskimi kazalniki in interesom lokalnega prebivalstva. Gozdne ceste so pomembne za spravilo lesa in povezavo naselij in zaselkov na hribovitem območju. Do leta 1980 bo na območju občine izgrajeno na novo 9 km utrjenih gozdnih cest. Ostala dejavnost bo usmerjena na vzdrževanje obstoječih gozdnih cest in poteh. Pri tem bodo sodelovali TOZD gozdarstva, krajevne skupnosti in gozdni posestniki.

Investicijska vlaganja v obdobju 1976-80: obnova (na 60 ha) in gradnja utrjenih gozdnih cest v dolžini 9 km v vrednosti 900.000 din.

Na podlagi zakona o gozdovih in zakona o združevanju kmetov so se gozdni obrati Litija, Domžale in Grosuplje preformirali v obrate za kooperacijo. V samoupravnih organih teh obratov sodelujejo tudi zasebni gozdni posestniki.

2. PROJEKCIJA SEKUNDARNEGA SEKTORJA

Sekundarni sektor vključuje industrijo, gradbeništvo in proizvodno obrt. Njegov strukturni delež se bo v skupnem družbenem proizvodu občine predvidoma povečal od 58,4 % v letu 1975 na okoli 65 % v letu 1980. Vodilno mesto v tem sektorju je že v preteklosti pripadalo industriji, ki je bila v družbenem proizvodu občine udeležena z okoli 40 %, do leta 1980 pa se pričakuje še hitrejši razvoj te dejavnosti, kar je razvidno iz naslednjega pregleda:

	1970	1975	1980	
			Varianta I.	Varianta II.
Delež sekundarnega sektorja v DP občine	56,0	58,4	65,0	64,7
Od tega:				
Industrija	39,1	42,0	47,8	46,3
Gradbeništvo	13,6	14,2	15,1	16,3
Proizvodna obrt	3,3	2,2	2,1	2,1

Projekcija po varianti I. in II. predvideva hitrejši tempo rasti sekundarnega sektorja predvsem na račun industrije, kar je razvidno tudi iz programiranih stopenj rasti realnega družbenega proizvoda do leta 1980:

	1971-75	1976-1980	
		Varianta I.	Varianta II.
Sekundarni sektor	6,7	11,8	9,2
industrija	6,6	15,9	10,5
gradbeništvo	7,2	7,8	7,6
proizvodna obrt	7,0	7,6	7,5

Kljub ocenjeni delni realizaciji investicijskih programov industrijskih podjetij v občini (varianta II) predvidevamo, da se bo industrija hitreje razvijala od ostalih dejavnosti, na kar bo vplivalo tudi aktiviranje novih proizvodnih zmogljivosti v industrijski coni Most.

Na osnovi programov gradbene dejavnosti in proizvodne obrti ocenjujemo, da se bosta ti dve dejavnosti razvijali s približno enakim tempom razvoja kot v preteklem obdobju.

Sekundarni sektor načrtuje (varianta I) rast zaposlenosti do leta 1980 po 3,4-odstotni letni stopnji (1961-71 = okoli 4 %), produktivnost dela pa bi naraščala s poprečno letno stopnjo 8,2 % (1961-71 = 2,9 %). Izhajajoč iz realnih možnosti razvoja ocenjujemo (po varianti II) rast zaposlenosti v tem sektorju 3,0 % poprečno letno, s tem pa bi produktivnost dela naraščala po realni poprečni stopnji 6 % letno.

Glede na dosedanji trend razvoja tega sektorja, pomenijo tudi ocenjene stopnje rasti (po varianti II) velik napredek, ki ga bo

mogoče doseči le ob boljši organizaciji dela, modernejši tehnologiji ter boljšem izkoriščanju proizvodnih zmogljivosti in znanja. Spremeniti bo potrebno kvalifikacijsko strukturo, ki je v tem sektorju izredno šibka, saj mora biti bistvena naloga razvojne politike prihodnjega obdobja v višji strokovni opremljenosti živega dela. Medsebojna povezovanja ter usklajevanje razvojnih interesov v okviru reprodukcijskih celot ožjega in širšega prostora morajo prav v tem sektorju priti do večje veljave in postati osnovna orientacija pri načrtovanju razvojne politike posamezne organizacije združenega dela.

Pomembnost sekundarnega sektorja je tudi njegovo vključevanje v mednarodno delitev dela, ki je odvisna od uresničenja predhodno postavljenih ciljev razvoja. Izvozna aktivnost bo morala biti v srednjeročnem obdobju usmerjena v iskanje novih tržišč, v boljšo organiziranost, večjo kvaliteto zunanjetrgovinskega kadra, prestrukturiranje izvoza v korist finalnih proizvodov ipd. Osnovni cilj zunanjetrgovinskih prizadevanj se mora obdržati v izboljšanju izvozno-uvoznega salda.

Industrija

je nosilec gospodarskega razvoja v občini in ustvarja 47,7 % celotnega družbenega proizvoda občine. Nosilne panoge v tej dejavnosti so kovinska, papirna in živilska industrija, ki ustvarjajo 65,2 % družbenega proizvoda te dejavnosti. Rast in strukturo družbenega proizvoda posameznih panog industrije kaže sledeča tabela (po minimumu kazalcev):

Panoge	1975 po MK	Struk. v %	Plan 1980 v %	Struk. v %	Indeks 1980/1975	Popr. letna st. rast 75/80
Industrija	1.156.270	100,0	2.412.338	100,0	208,6	15,9
-elektroenergija	66.943	5,8	66.900	2,8	99,9	0,0
-kovinska ind.	293.553	25,4	570.524	23,7	194,4	14,2
-kemična ind.	125.762	10,9	386.113	16,0	307,0	25,1
-ind. gradb. mat.	71.136	6,2	124.448	5,2	174,9	11,8
-elektroindustrija	4.243	0,4	10.305	0,4	242,9	19,4
-papirna ind.	188.146	16,3	507.000	21,0	269,5	22,0
-tekstilna ind.	122.701	10,6	254.826	10,6	207,7	15,8
-živilska ind.	271.730	23,5	463.522	19,2	170,6	11,3
-ostala ind.	12.056	1,0	28.700	1,2	238,0	18,9

Predvidevanja podjetij na osnovi izvedene ankete po minimalnih kazalcih razvoja kažejo na izredno visoko stopnjo rasti realnega družbenega proizvoda (15,9 %). Že v globalni projekciji razvoja je obrazloženo, da temeljijo tako visoke stopnje rasti na 100-odstotni realizaciji predvidenih investicij in polnem izkoriščanju obstoječih kapacitet. Če upoštevamo možnosti lastnega financiranja in možnosti zagotovitve tujih sredstev, menimo, da bo pod sedanjimi pogoji investiranje lahko realizirano le okoli 60 do 65 % predvidenih investicij. Za nekatere predvidene investicije še niso izdelani projekti. (Vprašanje, ali bo možno realizirati investicijske programe do leta 1980 v podjetjih: Julon, Indos, Saturnus TOZD Domžale, Teol, Kolinska TOZD Kemin). Na tej osnovi predvidevamo, da bi družbeni proizvod v industriji lahko naraščal z letno stopnjo 10,5 %, v tej stopnji pa je zajet tudi družbeni proizvod, ki ga bodo dajale nove proizvodne kapacitete, ki jih bodo v naši občini gradile druge OZD predvsem v industrijski enoti Most.

Industrija zaposluje 8.700 delavcev ali približno 1/2 vseh zaposlenih v družbenem sektorju gospodarstva. Leta 1980 bo ta gospodarska panoga zaposlovala 10.450 ali približno 1750 ljudi več. Z izgradnjo industrijske cone v tem obdobju pa znašajo potrebe okoli 2.500 delavcev. Industrija zaposluje 41,5 % ženske delovne sile, ki je pretežno zaposlena v kovinski, tekstilni in živilski industriji. Temeljne organizacije združenega dela v industriji načrtujejo sledečo kvalifikacijsko strukturo v obdobju 1975-1980 (podatki iz MK 1 obrazce):

	1975	1980	Ind. 80/75	Popr. letna st. rasti
Povprečno zaposleni	100 %	100 %	119	3,5
Delež zaposl. žensk	41,5 %	41,8 %	120	3,7
ozki profil	61,5 %	61,1 %	124	4,4
s poklicno šolo	25,7 %	24,6 %	119	3,5
s srednjo šolo	9,1 %	9,9 %	137	6,5
s višjo šolo	1,4 %	1,8 %	157	9,4
s visoko šolo	2,3 %	2,6 %	143	7,4

Takšna kvalifikacijska struktura, ki jo načrtuje industrija, opozarja na to, da temeljne organizacije vse premalo izpostavljajo problem usposabljanja kadra za prevzemanje novih, modernejših tehnoloških postopkov ter splošen dvig znanja, ki je temelj za samoupravno odločanje delavcev. Prioritetna naloga prihodnjega obdobja bo morala biti tako višja strokovna opremljenost živega dela v zaposlitveni in kadrovske politiki. To pa kaže tudi nujno potrebo po večjih investicijah v znanje.

Podjetja načrtujejo poprečno letno stopnjo rasti zaposlovanja 3,5 % po vmiranti II. pa ocenjujemo, da je ob intenzivnejšem zaposlovanju sprejemljiva stopnja 2,5 % letno.

Pri načrtovani stopnji rasti DP 15,9 % in v poprečnem letnem zaposlovanju 3,5 % (varianta I) bi produktivnost dela naraščala s poprečno letno stopnjo 11,7 %. Po predvideni ocenjeni stopnji rasti DP 10,5 % in zaposlovanju 2,5 % poprečno letno (varianta II) pa bi produktivnost naraščala poprečno letno po stopnji 7,9 % (1961–1971 realno 2,2). Takšna stopnja rasti produktivnosti se mora izraziti v višji reproduktivni sposobnosti, to je v višji akumulaciji na enoto poslovnih sredstev. Industrija ustvarja danes na 1 din poslovnih sredstev 0,15 din akumulacije in bi v letu 1980 dosegla 0,22 din.

Značilnost industrije v občini je visoka izrabljenost osnovnih sredstev (54,3 %) ter opreme (68,6 %), po napovedi za leto 1980: 46,0 % os. sred. in 55,8 % oprema. To stanje pomeni, da bo industrija morala kreniti k osnovnim izhodiščem: k višji stopnji tehnologije in tehnike ter k ustrezno višji kadrovske strukturi delavcev.

V prihodnjem obdobju bo po programih TOZD odpadlo na industrijo 53,6 % vseh bruto investicij v osnovna sredstva gospodarstva. Glavni nosilci investicij v prihodnjem obdobju so naslednje TOZD:

Bruto investicije industrije v osnovna sredstva v obdobju 1975–1980.

	v tisoč din			
	Vrednost invest.	Delež v skup. inv. gosp.	Sredstva TOZD OZD	Druga sredstva
Industrija	2.234.655	53,6	1.182.177	1.215.808
SATURNUS-TOZD avtoopr.	193.965	4,6	153.479	40.481
SATURNUS-TOZD embalaža	127.348	3,1	127.348	-
TEOL	85.500	2,0	34.000	51.500
KTM-Protector	75.690	1,0	57.690	18.000
YULON	420.000	10,1	100.000	320.000
Papirnica Vevče	450.512	10,8	76.378	374.134
Velana	99.739	2,4	79.844	19.895
Kolinska TOZD Kemin	257.500	6,2	68.000	189.500
Ostale del. org.	524.401	12,6	349.898	174.503
	2.234.655	53,6	1.046.637	1.188.013
	100 %		46,8 %	53,2 %

Večje investicije predvidevajo:

– SATURNUS: izgradnja nove tovarne avtoopreme v industrijski coni in rekonstrukcija sedanje. Nova tovarna je že v izgradnji. Preveriti pa je treba investicijo v razširitev obstoječih kapacitet tovarne embalaže glede na jugoslovanske potrebe po tovrstnih izdelkih.

– TEOL: novogradnja proizvodnje alkanalmina in upravne stavbe z laboratorijem.

– KTM-Protector: dokončanje avtopralnice, rekonstrukcija Al-sulfata, izgradnja nove protektivnice, razširitev proizvodnje gumijasto-tehničnih izdelkov in sovlaganje v Cinkarno Celje zaradi velikih potreb po surovini, ki jim je dobavljala ta organizacija.

– YULON: povečanje kapacitet z izgradnjo novih obratov za proizvodnjo poliamidov.

– PAPIRNIČA VEVČE: gradnja V. papirnega stroja na obstoječi lokaciji se je že začela.

– VELANA: razširitev kapacitet – gradnja nove proizvodne hale in nabava opreme za proizvodnjo sintetičnih filamentov in preje. Gradnja je že v teku.

– KOLINSKA: rekonstrukcija proizvodnje želatine in preselitev na novo lokacijo.

Realnost investicijskih programov TOZD Yulon, Teol, Kolinske TOZD Kemin, Saturnus TOZD Embalaže, Indos bo potrebno preveriti predvsem zaradi zagotovitve sredstev.

V družbeni standard bodo industrijska podjetja investirala 163 milijonov dinarjev ali okoli 48 % vseh sredstev gospodarstva v te namene. Največja vlaganja predvidevajo: Saturnus, Indos, KTM-Protector, Yulon in Kolinska.

Poleg navedenih investicij OZD s sedežem v občini pa predvidevajo večja investicijska vlaganja tudi investitorji s sedežem izven občine, predvsem v industrijski coni Moste. Po programih se bodo v srednjeročnem obdobju gradili naslednji objekti:

– Koteks-Tobus: Tovarna želatine v sklopu Kolinske, Črevarna in Linija za predelavo krvi. Kraj investicije: Zalog, okvirna predračunska vrednost 200 milijonov din.

– Plutal: gradnja novega obrata kovinske embalaže – zaporko v industrijski coni, predrač. vrednost 48,2 milijona din.

– Pletenina: izgradnja pletilnice, skladišča in pomožnih obratov v industrijski coni v okvirni vrednosti 27,9 milij. din.

– Rog: Izgradnja tovarne koles, industrijska cona, okvirna vrednost 55,5 milijona din.

– Tiskarna „Jože Moškrič“: preselitev proizvodnje grafičnih izdelkov v industrijsko cono, predračunska vrednost 32,9 milijonov din.

Skupna okvirna predračunska vrednost investitorjev znaša 264,6 milijonov din.

Zaradi pomanjkanja in podražitev surovin v svetovnem merilu, navezanosti te gospodarske dejavnosti na uvoz surovin iz tujine in drugih republik, predvsem kovinska, tekstilna in kemična industrija, se postavlja pred delavce industrije ena osnovnih planskih nalog, to je štednja in racionalno izkoriščanje surovin, kakor tudi večje povezovanje s podjetji, ki pridelujejo surovinsko osnovo v Sloveniji in Jugoslaviji. Zlasti pomembna je tudi izvozna funkcija industrije, ki predvideva, da se bo izvoz v tem petletnem obdobju povečal skoraj za trikrat. Indeks družbenega proizvoda industrije 1980 (1975 = 100) znaša 209, indeks izvoza 269.

Zunanjetrgovinska aktivnost industrije je bila doslej izvozna-uzovna pasivna. Industrija mora čimprej doseči aktivni izvozni saldo oziroma se mora zmanjšati izvozna pasiva. Da si je industrija zadala to nalogo, nam kažejo naslednji podatki:

	I z v o z		Indeks 1980/1975	Popr. let. st. rasti
	1975	1980		
V UB dolarjih	11.096.453	29.847.100	269	24,9
delež v DP industrije	16,8	24,2	144	7,6
na zaposlenega v UB dolarjih	1272	2855	224	17,5
	U v o z		Indeks 1980/1975	Popr. let. st. rasti
	1975	1980		
V UB dolarjih	30.533.219	49.584.815	162	10,1
delež v DEF ind.	11,2	10,7	95,5	- 1,0
na zaposlenega v UB dolarjih	3500	4.744	135	6,2
delež v mat.str.ind.	15,5	15,1	97	- 0,6

Pri realizaciji tako načrtovane projekcije uvoza in izvoza bi se razmerje izvoza v primerjavi z uvozom: 2,7 v letu 1975 spremenilo v letu 1980 na 1:1,6. Za 40 % se bo tako znižal uvoz na zaposlenega v dolarjih leta 1980.

Največji delež k izvozu prispevajo: Papirnica Vevče, Kolinska, Velana in Totra, ki so s približno 70 % udeležene v skupnem izvozu. Med večje uvoznike spada Saturnus, ki absorbira okrog 45 % celotnega uvoza industrije in Papirnica Vevče z okrog 20 % uvoznim deležem. Med večjimi uvozniki z okrog 2 do 3 milijone dolarji v tem planskem obdobju so še: Kolinska, Velana, Arbo, Yulon, KTM-Protector in Črevarna.

Kakšen razvoj načrtujejo posamezne delovne organizacije industrije v obdobju 1975–1980 (po minimumu kazalcev) nam ponazarja naslednja tabela:

Projekcija rasti DP, števila zaposlenih, BOD in DP/zaposleni v industriji 1975-1980 (stalne cene 1974) 1975 = 100 (po MK₁ obrazcih)

Industrija

(cene leta 1974)

Delovna org.	DP	Zaposleni	BOD	DP/zaposl.	Stopnja povprečne letne rasti			
					DP	Zaposl.	BOD	DP/zaposl.
Toplarna Saturnus	99,9	100,6	101	99,5	0,0	0,0	0,2	- 0,2
-TOZD avtooprema	248,7	128,5	127,3	193,1	19,9	5,1	4,9	14,1
-TOZD orod.in vsdr.	155,8	114,9	114,7	136,0	9,2	2,7	2,7	6,3
-TOZD embalaža	179,6	112,0	115,7	160,5	12,3	2,3	2,8	9,9
Indos	210,0	165,7	174,9	126,9	16,0	8,6	11,8	4,9
C.d. sa vsdr.lokom.	152,1	123,6	157,2	123,2	8,7	4,4	9,4	4,2
Arbo	264,8	126,0	177,5	210,6	21,5	4,7	12,1	16,1
Teol	213,0	133,6	175,3	159,4	16,3	5,9	11,8	9,7
KTH-Protektor	208,9	119,6	137,8	174,6	15,9	3,7	6,7	11,8
YULON	454,5	241,6	213,9	188,9	35,4	19,2	16,4	13,5
Minerol	150,1	114,9	148,9	130,7	8,4	2,8	8,2	5,5
Isolirka	183,9	114,5	152,3	160,5	13,0	2,8	8,7	9,9
Ellux	242,9	223,5	224,0	108,4	19,4	17,5	17,5	1,6
Papirnica Vevče	269,5	99,0	176,3	272,0	22,0	- 0,2	12,0	22,2
Tetra	184,0	102,7	105,4	174,1	12,3	0,6	1,0	11,7
Velana	220,5	132,4	215,2	166,7	17,2	5,7	16,5	10,8
ŽITO								
-TOZD Mlini	118,8	110,7	111,0	107,0	3,5	1,9	2,1	1,4
-TOZD Sumi	134,9	110,0	111,2	122,5	6,0	1,9	2,1	4,2
-TOZD Pekarne	108,8	110,2	114,3	98,2	1,7	1,9	2,7	- 0,4
KOLIBSKA								
-TOZD tovr. hranil	270,5	106,5	150,0	253,5	22,1	1,2	8,4	20,5
-TOZD Kemini	195,9	119,4	153,9	164,4	14,4	3,5	9,0	10,4
MIZ- Zaleg	135,5	100,0	135,4	135,5	6,2	0,0	5,4	6,2
tev. moč.krnal	120,5	90,5	108,2	133,0	3,7	-2,1	1,6	5,9
Orevarna	152,0	121,2	150,7	125,6	8,7	3,7	8,4	4,7
Zima	238,0	122,8	227,4	193,4	18,9	4,2	17,8	14,1

Podatki iz srednjeročnih programov nekaterih TOZD industrije glede na predvidene nizke stopnje rasti zahtevajo ponovno preverjanje svojih programov predvsem v sledečih delovnih organizacijah: Toplarna, Indos, c. d. za vzdrževanje lokomotiv, Arbo, Yulon, Mineral, Ellux, Žito in Tovarna močnih krmil.

V tej gospodarski dejavnosti pogrešamo kvalitetne projekte večjih zanimivih novih gospodarsko-tržnih industrijskih dejavnosti in nove sodobne tehnološko zanimive projekte, ki bi jih kot prve financirali iz združenih sredstev. S tem bi zagotovili hitrejši razvoj industrije in seveda celotnega gospodarstva občine.

Zato bo usklajevanje teh planov in investicijskih programov z realnimi možnostmi ena izmed temeljnih nalog v usklajevalnih postopkih in sporazumevanju združenega dela. Vsekakor pa bo pri usklajevanju treba upoštevati prioriteto tistih naložb, ki bodo dale največje investicijske učinke. Nujno bo izpostaviti tiste gospodarske dejavnosti, ki imajo možnosti in pogoje, da se združujejo oziroma povezujejo v večje reprojekte. Živilska industrija ima vse pogoje, da se poveže v agroživilski reprojekte.

Gradbeništvo v naši občini nima nobene samostojne OZD, temveč je na našem območju 13 TOZD. Ta dejavnost je specifična gospodarska panoga, ki soustvarja gospodarske in druge objekte in s svojo dejavnostjo pomembno vpliva na aktivnost drugih gospodarskih in družbenih dejavnosti. Specifična je ta panoga po teritorialni vezanosti. TOZD gradbeništva bodo do leta 1980, glede na predvidene in pričakovane naložbe v gospodarstvu, družbenih dejavnosti, infrastrukturi, stanovanjski in komunalni gradnji, v družbenem in zasebnem sektorju, povečali družbeni proizvod za 40 % in bo poprečno letno naraščal po stopnji 7,0 %. Delež DP TOZD gradbeništva se bo tako povečal od 14 % v letu 1975 na 16 % v letu 1980 v skupnem DP gospodarstvu.

Gradbeništvo zaposluje danes 3.300 delavcev in bo letno naraščalo število zaposlenih po stopnji 2,3 % ter doseglo leta 1980 3.700 zaposlenih. Naraščajoča mehanizacija ter posamični (neserijski) načini dela terjajo v glavnem visoko kvalificirane in kvalificirane delavce.

Ta panoga gospodarske dejavnosti načrtuje 5-odstotno letno stopnjo rasti produktivnosti dela v prihodnjem obdobju. Predračunska vrednost gospodarskih investicij v gradbeništvo znaša 582.121 tisoč dinarjev. Okrog 85 % sredstev so sredstva TOZD in OZD in 15 % predstavljajo druga sredstva. S 57 % v skupnih

investicijah te panoge je udeležen Gradis-TOZD strojno prometni obrati, ki načrtuje naložbe v nabavo nove in zamenjavo stare in zastarele strojne opreme ter druge mehanizacije gradbeništva. Investicije drugih TOZD so predvidene za enake naložbe.

Delež gospodarskih investicij v skupnih gospodarskih investicijah v osnovna sredstva bo v tem obdobju dosegel 14 %, medtem ko znaša delež investicij v družbeni standard v teh skupnih gospodarskih investicijah okoli 37 %.

V prihodnjem obdobju bo potrebno večje sporazumevanje racionalni gradnji, štednji s prostorom, materialom in časom, sistemu urbane gradnje itd.

Posebna pozornost pa bo posvečena sistemu gradnje stanovanj in komunalnih objektov. Graditelji stanovanj in komunalne infrastrukture, ki bodo združevali korist vseh udeležencev v procesu: kupcev, naročnikov, financerjev (banka), projektantov in urbanistov ter gradbenikov, se bodo morali med seboj sporazumeti v ceni stanovanjske površine in komunalnih objektov se bo najbolj odražala učinkovitost takšnih sporazumov. Realnost cen pa bo vplivala tudi na število dograjenih stanovanj. Le-to je še vedno eno od glavnih razvojnih vprašanj občine v tem planskem obdobju.

Proizvodna obrt se uvršča v sekundarni sektor, storitvena obrt in komunalna pa v terciarni sektor. Zaradi funkcionalnega prepletanja vseh teh vrst jih obravnavamo skupaj v terciarnem sektorju.

2. PROJEKCIJA RAZVOJA TERCIARNEGA SEKTORJA

Terciarni sektor vključuje: promet, trgovino, gostinstvo, storitveno obrt in komunalno dejavnost.

Analiza preteklega razdobja kaže, da se ta sektor krepi. Vendar pa v celoti ne ustreza njegova notranja struktura, predvsem zaradi zastopanja razvoja tistih dejavnosti, ki služijo občanom za zadovoljevanje potreb, tj. trgovine na drobno, storitvene obrti ter gostinstva in turizma. Do leta 1980 predvidevamo, da se bo ta sektor razvijal z višjo realno stopnjo rasti (okoli 7 %) družbenega proizvoda kot v predhodnem obdobju 1971-1975, in sicer:

poprečna letna stopnja rasti

	1971-1975	1976-1980
Tercialni sektor skupaj	3,8 %	7 %
V tem:		
Promet	3,2 %	6,7 %
Trgovina	4,0 %	10,0 %
Gostinstvo	1,9 %	5,7 %
Obrt	5,7 %	7,0 %
Komunalna	3,7 %	5,7 %

Višje stopnje rasti, predvsem v trgovini, storitveni obrti in gostinstvu, bodo omogočile pokriti primanjkljaj v teh dejavnostih. S tem se bo spremenila tudi notranja struktura terciarnega sektorja v korist deleža trgovine (na drobno) in storitvene obrti.

Predvidevamo naslednjo strukturo terciarnega sektorja:

	1975	1980
Terciarini sektor	100	100
- Promet	28,1	24,4
- Trgovina	58,4	62,8
- Gostinstvo	1,9	1,6
- Obrt	6,2	6,6
- Komunalna	5,4	4,6

V letu 1975 je v terciarnem sektorju zaposlenih 4802 delavcev. Po predvidevanjih se bo število zaposlenih do leta 1980 povečalo za 718 delavcev, kar pomeni, da bo naraščalo po poprečni letni stopnji rasti 2,7 %.

- Investicijska vlaganja

V obdobju 1975-80 so predvidene naslednje investicije:

	v 000 din	
	Vrednost	Delež v skup. gosp. invest.
gospodarske investicije v osn. sredstva	1.409.003	33,8 %
Investicije v družbeni standard	46.522	13,6 %

Največja investicijska vlaganja so predvidena v trgovini in prometni dejavnosti.

Promet

V občini ima sedež podjetje SAP (4 TOZD), ki prevažata osebe in blago v cestnem prometu. V področje prometa prištevamo tudi Javna skladišča (2 TOZD).

- Delež, ki ga predstavlja področje prometa v celotnem družbenem proizvodu gospodarstva, je v letu 1974 znašal 17 %.

- Po predvidevanjih TOZD v prometu bo v obdobju 1975-80 poprečna letna stopnja rasti družbenega proizvoda 6,7 % ob poprečni letni stopnji rasti zaposlenih 2,1 %.

- Do leta 1980 se predvidevajo večje gospodarske investicije v vrednosti okoli 355 milijonov dinarjev, kar predstavlja 25 % vseh gospodarskih investicij v občini.

Po predvidevanjih TOZD SAP so investicije v vrednosti 220 milijonov dinarjev namenjene za zamenjavo dotrajanih osnovnih sredstev (tovornjakov, avtobusov, prikolice in vlečnih vozil). V prihodnjem srednjeročnem obdobju pa so v Javnih skladiščih namenili okoli 135 milijonov za razširitev kapacitet, nabavo opreme in adaptacijo objekta.

Prometno podjetje SAP predvideva v letu 1975 realizacijo izvoza storitev v višini 1.089.120 USA dolarjev, v letu 1980 pa 1.498.000 USA dolarjev, kar predstavlja okoli 37-odstotno povečanje v primerjavi z letom 1975 oziroma bodo storitve naraščale po poprečni letni stopnji rasti 6,5 %.

Trgovina

Razvoj maloprodajne trgovske mreže v zadnjem obdobju močno zaostaja za hitrim razvojem urbanizacije. V letu 1974 je bilo na območju občine 44 klasičnih trgovin s prehrabeniimi proizvodi, 9 samopostrežnih trgovin in 28 trgovin z neprehrabeniimi proizvodi. Na prebivalca odpade le 0,09 kv. m prodajnega prostora (najmanj v okviru ljubljanskih občin), ob tem,

da normativi o prodajnih površinah za ljubljanske soseske določajo za leto 1975 0,151 kv. m prodajnega prostora na občana.

Za delno rešitev problema maloprodajne trgovske mreže bo potrebno do leta 1980 uresničiti sklepe, ki sta jih sprejela zbor krajevnih skupnosti in zbor združenega dela občinske skupščine na seji dne 13. novembra 1975. Na osnovi teh sklepov bo potrebno:

- Realizirati program izgradnje trgovin za osnovno preskrbo v novih stanovanjskih soseskah Ljubljane, ki so ga sprejeli na skupščini mesta Ljubljane dne 12. marca 1975. Po tem programu bodo na območju naše občine zgrajeni naslednji objekti:

MS-3/2 Štepanjsko naselje:

a) Izgradnja samopostrežne trgovine v investiciji trgovske hiše „NAMA“, katere dograditev je predvidena v letu 1976.

b) v II. fazi izgradnje te stanovanjske soseske bo trgovsko podjetje „EMONA“ zgradilo samopostrežno trgovino z obratom družbene prehrane.

Ta dva trgovska objekta bosta v celoti krila potrebe po osnovnih živilih novega Štepanjskega naselja.

MS-11 Zalog:

Izgradnja samopostrežne trgovine s 600 kv. m prodajnega prostora.

Investitor bo veletrgovina „MERCATOR“.

Rok izgradnje je leto 1976.

MS-6 Polje:

Programirana je samopostrežna trgovina tipskega značaja s 600 kv. m prodajnih površin. Investitor bo trgovsko podjetje „MERCATOR“.

Rok izgradnje je 1976/1977.

V istem roku bo podjetje Sadje-Zelenjava v tej soseski postavilo svoj kiosk.

MS-10 Zadobrova—Novo Polje:

Programirana je izgradnja samopostrežne trgovine v investiciji veletrgovine „MERCATOR“. Objekt je tipskega značaja s 600 kv. m prodajnih površin.

Rok izgradnje 1976/77.

MS-12/2 Nove Jarše:

V tej soseski, ki bo v končni fazi imela 10.500 prebivalcev, bo veletrgovina „EMONA“ zgradila v letu 1978 samopostrežno trgovino s 2.500 kv. m poslovnih površin. V objektu bo vključen tudi obrat družbene prehrane.

Poleg te investicije bo podjetje Sadje-Zelenjava postavilo v tej soseski kiosk za prodajo svojih artiklov.

MS-4/5 Fužine:

Program izgradnje maloprodajne mreže v tej soseski še ni bil obravnavan na nivoju mesta. Dinamika gradnje te soseske pa bo zahtevala že v letu 1978 gradnjo ene samopostrežne trgovine, do leta 1980 pa še druge, obe pa sta urbanistično tudi načrtovani.

Možni investitor obeh objektov je veletrgovina „MERCATOR“.

Poleg programa izgradnje trgovin pod točko 1. bo treba realizirati tudi program izgradnje modernizacije in razširitev trgovske mreže v drugih soseskah, predvsem pa na izvenmestnih območjih, in sicer:

Senožeti:

Za pokrivanje potreb po osnovnih živilih je za to območje v programu izgradnja manjše samopostrežne trgovine in investicija trgovskega podjetja „MERCATOR“ ob sodelovanju K. S.

MS - 103 Sneberje:

Stanovanjska izgradnja te soseske odpira že za obdobje do leta 1980 gradnjo manjše samopostrežne trgovine. Investitor za to gradnjo še ni znan, niti ni lokacija urbanistično pripravljena.

MS - 110 Bizovik:

Veletrgovina „MERCATOR“ ima že izdelan projekt za razširitev in adaptacijo sedanje klasične trgovine v samopostrežno, ki bo vključevala tudi manjši gostinski obrat. Program naj bo realiziran v obdobju 1976-77.

MS - 103 Spodnja Zadobrova:

Obstoječa klasična trgovina „MERCATOR“ v Zadrudnem domu se razširi in preuredi v samopostrežno trgovino. Program bo realiziran v letu 1976.

MS - 109 Dobrunje:

Po ukinitvi trgovine ob Litijski cesti je v teku akcija za pridobitev lokacije za gradnjo nove manjše samopostrežne trgovine. Ta trgovina bi pokrivala potrebe območja bivše trgovine.

Možni investitor je trgovsko podjetje „MERCATOR“. Upoštevajoč sedanjo ceno kv. m poslovnega prostora bo v te novogradnje in modernizacije investiranih 121 milijonov din. Nadaljnih 20 milijonov znaša investicijski predračun za izgradnjo tržnice v Mostah, ki jo bo v tem srednjeročnem obdobju zgradilo SGP Pionir.

Z realizacijo programa izgradnje trgovin v novih soseskah bo prišlo na prebivalca v novih soseskah 1,13 kv. m prodajnega prostora, v občinskem merilu pa se bo to poprečje iz sedanjih 0,09 kv. m zvišalo na 0,25 kv. m.

Ta program zajema tudi potrebe, ki so jih programirale krajevne skupnosti, vendar te potrebe še niso usklajene z razvojnimi programi trgovskih organizacij.

Gostinstvo in turizem

Gostinstvo (družbeni in zasebni sektor) ustvarja le okoli 1,5 % družbenega proizvoda občine. Do leta 1980 ni predviden večji razvoj te dejavnosti, saj je predvidena letna stopnja rasti družbenega proizvoda le okoli 5,7 %. Spričo naglega dosežanja novih občanov gostinska mreža ne pokriva več potreb. Investicije, ki so bile v zadnjih petih letih vlozene predvsem v saniranje in večje adaptacije, so dvignile le raven stredbe in izbiro. V občini je trenutno 10 obratov družbenega lastništva in 36 gostinskih lokalov v lasti zasebnikov. Od tega števila je 10 bifejev, ki v celoti zadovoljujejo potrebe po tej vrsti gostinskih uslug. V družbenem in zasebnem gostinstvu je zaposlenih 272 delavcev in 36 zasebnih lastnikov. Zaposlovanje v gostinstvu se bo v obdobju 1975-80 predvidoma povečalo po poprečni letni stopnji rasti 3,9. V srednjeročnem načrtu razvoja je načrtovana največja investicijska naložba v končno ureditev gradu Kodeljevo v sodoben hotelski objekt. S to preureditvijo, ki bo po programu končana v letu 1978, bo podjetje Figovec pridobilo 150 restavracijskih sedežev in prve prenočitvene kapacitete v občini sploh.

Nove, oziroma dodatne, investicije bo treba usmeriti v dograditev rekreacijskega centra v Zajčji dobri, predvsem v ureditev rekreacijskih površin.

Družbeno gostinstvo se bo moralo v prihodnjem srednjeročnem obdobju vključiti v integracijske procese za večji razvoj te dejavnosti.

Skupščina podpira razvoj zasebnega gostinstva in ugotavlja, da so novi gostinski obrati (izvzeti so bifeji) družbeno zanimivi. S tem lahko zasebni investitorji najamejo bančne kredite pod ugodnejšimi pogoji v okviru družbenega dogovora o pospejevanju razvoja malega gospodarstva. V tem srednjeročnem obdobju bo po sedanjih predvidevanjih zgrajen le zasebni gostinski lokal na Pečarju.

Perec pa je v občini problem družbene prehrane. Večje delovne organizacije imajo za svoje delavce obrate družbene prehrane, ki pa so zaprtega tipa. Odprtega tipa je le obrat družbene prehrane v Javnih skladiščih, ki pa krije le potrebe delavcev iz bližnjih delovnih organizacij.

Določeno vlogo v pogledu družbene prehrane opravlja gostinsko podjetje Moste. Posebno pereče je to vprašanje v ožjem območju Most in Novih Jarš. V Mostah bo zato potrebno ponovno preučiti možnosti realizacije že predčasno programiranega objekta družbene prehrane v Ulici 15. aprila.

Osnovni problem v razvoju družbene prehrane je vprašanje investitorstva. To pa je tudi problem v drugih ljubljanskih občinah, zato bo izdelana študija, ki bo ugotovila stanje in potrebe ter nakazala možnosti razreševanja problema družbene prehrane v celi Ljubljani.

Kmečki turizem je lahko pomembna stranska dejavnost kmečkih gospodarstev in istočasno danes dokaj iskano dopolnilo turizma nasploh.

Za njegov razvoj pa morajo biti podani nekateri specifični pogoji, ki v naši občini obstajajo na območjih krajevnih skupnosti Besnica, Lipoglav in delno Zadvor ter Dolsko.

Da bi pospešili začetni razvoj te dejavnosti, je potrebno zlasti: — rešiti dokončno možnost kreditiranja naložb v kmečki turizem in to pod enakimi pogoji, kot so jih deležna vlaganja v modernizacijo in sanacijo kmetij;

— v okviru komisije za kmetijstvo nadaljevati z izobraževanjem kmečkih gospodinj, še posebno pa tistih, ki bi sodelovale v kmečkem turizmu.

Posebna dejavnost v tem okviru je rekreacijski turizem. Za tak turizem so dane naslednje prostorske možnosti: Janče, Tuji gmn, Prežganje, Trebeljevo, Mali vrh, Lipoglav in Osredki. Za hitrejšo realizacijo danih pogojev je potrebna urbanistična obdelava teh predelov in preučitev možnosti izboljšanja prometnih povezav. Prostorski plan kmetijskih površin v občini že opredeljuje predele za razvoj turizma.

OBRT

Družbena in zasebna obrt je ustvarjala v letu 1974 — 5,8 % družbenega proizvoda občine. Od tega deleža predstavlja 2/3 družbeni sektor in 1/3 zasebni sektor.

Poprečna stopnja rasti družbenega proizvoda v obdobju 1971 — 75 je bila 5,7 %, v obdobju 1976-80 pa se bo morala ta dejavnost hitreje razvijati, zato predvidevamo poprečno letno stopnjo rasti družbenega proizvoda okoli 7,0 %. Podatki o gibanju obrtne dejavnosti družbenega sektorja in obrtnih delavnic samostojnih obrtnikov v SRS, kakor tudi v občini, kažejo za obdobje 1965-1975, da je do leta 1969 njihovo število v zasebnem sektorju naraščalo, po tem letu pa se je ta rast ustavila. Družbena obrtna dejavnost pa je v tem obdobju celo v upadanju. To ugotovitev kaže naslednja tabela:

STROKA	Štev. obrt. del.		Štev. obrt. del.		Štev. obrt. del.		Razlika	
	Družbeni	Zasebni	Družbeni	Zasebni	Družbeni	Zasebni	69 1975	65 1965
predelov. nekovin	-	2	-	5	-	11	+3	+9
predelov. kovin	1	90	-	127	-	140	+36	+49
izdel. elektr. apar. in pripomočkov	2	14	1	32	-	30	+17	+14
izdelov. kemič. izdel.	1	5	1	6	1	7	+1	+2
izdelov. gradb. mater.	-	5	-	9	-	10	+4	+5
predelava lesa	-	29	-	35	3	39	+4	+8
18 misar.	1	2	1	16	-	19	+14	+17
predel. papirja	-	2	-	6	-	6	+4	+5
izdelov. tekst. izdel.	-	42	-	60	-	61	+18	+19
16 krojašev	1	17	1	13	-	7	-5	-11
predelava usnja	1	2	1	2	-	2	+0	-1
5 ševlj.	1	7	-	12	-	7	+4	+2
izdelov. gumij. izdel.	-	-	-	4	-	2	+4	+2
izdelov. šivilj.	-	-	-	-	-	-	-	-
tiskanje in knjigov.	-	-	-	-	-	-	-	-
izdelov. in popr.	-	31	-	35	-	43	+4	+12
razn. izdel.	3	56	3	116	4	95	+66	+58
Stavbna obrt	-	-	-	-	-	-	-	-
Osebn. in druge storitve	3	43	2	32	1	55	-12	+10
Triserstvo, kem. čist.	-	-	-	-	-	-	-	-
kozmetika, fotograf.	-	-	-	-	-	-	-	-
aranzorji	-	-	-	-	-	-	-	-
Skupaj:	17	345	11	504	9	526	+153	+173

V družbenem sektorju obrti je v letu 1975 9 obrtnih podjetij. Zaradi specifičnosti v obrti obravnavamo v tem poglavju celotno obrt, t. j. proizvodno in storitveno. Razmerje med proizvodno in storitveno obrto je 1:1. V družbenem sektorju prevladujejo sledeče stroke: stavbna in predelava lesa. V zasebnem sektorju so bolj zastopane stroke: predelovanje kovin (kovinska galanterija), stavbna obrt in izdelovanje tekstilnih izdelkov.

V letu 1975 je obrti zaposlenih 962 delavcev, od tega v družbenem sektorju 469 in v zasebnem 493 (največ v stavbni in kovinski stroki). Zaposlovanje bo po predvidevanju obrtnih podjetij družbenega sektorja in na podlagi trenda preteklega obdobja v zasebnem sektorju naraščalo po povprečni letni stopnji rasti okoli 3 % (v obdobju 1964-1974 2,7 %).

Kvalifikacijska struktura zaposlenih v obrti je bila v letu 1975 sledeča:

Družbeni sektor:

STRUKTURA	
Skupaj	100
VISOKA ŠOLA	0,2 %
VIŠJA ŠOLA	0,8 %
SREDNJE ŠOLE	11,0 %
KV	59,3 %
PK	18,3 %
NK	10,4 %

Zasebni sektor:

STRUKTURA

Skupaj	100
KV	48,4
PK	13,9
NK	37,5

V prihodnjem srednjeročnem obdobju namerava obrt družbenega sektorja zaposliti 161 novih delavcev s kvalifikacijsko strukturo:

nekvalificirani:	11,9 %
polkvalificirani:	6,8 %
kvalificirani:	70,1 %
s srednjo izobr.:	10,0 %
z visoko:	1,2 %

V zasebnem sektorju pa se po naši oceni predvideva predvsem zaposlovanje kvalificiranih in polkvalificiranih delavcev.

V družbeni obrti niso predvidena večja investicijska vlaganja. Skupna vrednost predvidenih investicij znaša 31 milijonov dinarjev, od tega 26 milijonov za osnovna sredstva in 5 milijonov za investicije v družbeni standard.

Večje naložbe v osnovna sredstva predvideva le OLMA (12 milj. din) za nakup zemljišča in gradnjo novega proizvodnega objekta, ter Mizarstvo in tesarstvo Zadobrova (8 milijonov din) za gradnjo proizvodne hale in opremo. Programirane investicije v obrti temeljijo na lastnih sredstvih.

Obrtna dejavnost je v občini dokaj slabo razvita. V družbenem sektorju imata le dva obrtni podjetja nove in ustrezne poslovne prostore ter opremljenost, ostala podjetja pa poslujejo v slabih in tesnih prostorih, kar je tudi ovira za večji razvoj.

Zato bi bilo nujno potrebno, da v svojih programih razvoja obrtna podjetja zagotovijo del investicij za novo tehnologijo in ne le v povečanje živega dela.

V zasebni obrti prav tako primanjkuje primernih poslovnih prostorov in je tudi to eden od pomembnih razlogov, da se ta obrt ni razvijala. Obrtne delavnice so slabo opremljene, zato je tudi storilnost sorazmerno nizka, prav tako je nizka tudi akumulativnost.

Zasebna obrt je najmočnejše razvita na ožjem urbanem območju, v že zaključenih stanovanjskih soseskah, saj je na teh območjih (Moste, Kodeljevo) skoraj 50 % novih obrtnih delavnic v občini.

Značilno je, da na vseh območjih prevladuje stavbna in kovinsko-predelovalna obrt. Povpraševanje je mnogo večje od ponudbe zlasti in strokah, ki predstavljajo storitve in usluge vsake stanovanjske soseske.

Spričo stanovanjske izgradnje v obdobju 1975-1980 (Štepanjsko naselje, Nove Jarše, Fužine) bo potrebno usmerjati v ta območja razvoj storitvenih dejavnosti. Pozitivno je, da so prav v teh stanovanjskih soseskah urbanistično načrtovani spremljajoči objekti namenjeni tem obrtnim storitvam.

Za razreševanje problematike, ki ovira hitrejšo rast storitvene obrti in dosego planiranih novih zmogljivosti, bi bila v obdobju 1975-1980 nujna **NASLEDNJA USMERITEV**:

- v stanovanjskih soseskah Štepanjsko naselje, Nove Jarše in Fužine bi morali skupaj s stanovanjsko skupnostjo poiskati možnosti za gradnjo najemnih lokalov in jih nameniti izključno obrtnim strokam iz skupine „osebni in drugih storitev“.

- Tiste storitvene dejavnosti, ki so se usmerile na obrtno-servisno cono, je treba nujno podpirati pri najetju investicijskih kreditov pod ugodnimi pogoji. Take pogoje nudi družbeni dogovor o pospeševanju malega gospodarstva.

- Iste pogoje je treba nuditi tudi tistim samostojnim investitorjem, ki bi z lastnimi sredstvi želeli pridobiti samostojen poslovni prostor v okviru organizirane izgradnje spremljajočih objektov v novih stanovanjskih naseljih ali tudi izven teh.

- Nadalje je pomembno prilagajanje politike obdajevanja načelom ustave in obrtnega zakona o odpravljanju strukturnih neskladij, povečanju zaposlovanja, odpiranju novih delovnih mest.

- Preučiti možnosti dodatnih davčnih olajšav za nove obrtne obratovalnice storitvene dejavnosti.

- Pospeševati moramo večlanjevanje zasebnih obrtnikov storitvenih dejavnosti v obrtno-nabavno prodajne zadrage.

- V srednjeročnem programu razvoja voditi politiko usmerjanja zasebnih obratovalnic, ki imajo pogoje za ustanavljanje POZD.

KOMUNALNA DEJAVNOST

Področje komunale na območju občine predstavlja le OZD Komunalna energetika Ljubljana (KEL). Predmet poslovanja KEL je:

- proizvodnjanje, prenos, nakup in prodaja toplotne energije, tehnološke pare, izvajanje (gradnja) toplotnih naprav in podobno.

V letu 1974 je bil delež družbenega proizvoda v celotnem družbenem proizvodu v občini 1,3 %. V preteklem obdobju razvoja se predvideva poprečna letna stopnja rasti družbenega proizvoda za 5,7 %.

Po predvidevanju KEL bodo znašale celotne investicije v srednjeročnem razvoju okoli 588 milijonov (v energetske vire in primarno omrežje). Od teh investicij bo porabljeno okoli 129 milijonov sredstev za zgraditev primarno vročevodnega omrežja za ogrevanje usmerjenih stanovanjskih sosesk v občini Moste-Polje.

C. Projekcija socialnega razvoja v obdobju 1976 — 1980

Osnovne značilnosti socialnega razvoja

Temeljna značilnost gospodarskega razvoja občine Ljubljana Moste-Polje je, da industrija ustvarja okoli 40 % družbenega proizvoda, kar občino uvršča med pretežno-industrializirane občine v Sloveniji.

Pričakovati bi bilo, da bodo s porastom prebivalstva rasle tudi naložbe v družbeni standard za zadovoljevanje potreb prebivalstva. Podatki iz tabele 7: pa kažejo prav nasprotno. Poprečna stopnja rasti investicij v negospodarstvu občine se je gibala močno pod povprečjem Ljubljane in republike. Tako so naložbe v negospodarstvu naraščale v občini le s stopnjo 3,8 %, v Ljubljani 24,4 % in v republiki 22,5 %.

Delež negospodarskih investicij v skupnih investicijah (tabela 8.), je bil vsa leta v naši občini mnogo nižji od primerjalnih občin: Ljubljane in ljubljanskih občin, Škofje Loke, Kranja in republike. Medtem, ko je delež negospodarskih investicij predstavljal v nekaterih občinah tudi do 40 % vrednosti celotnih investicij, je znašal največji delež v naši občini 14,9 % v letu 1971, najnižji pa 1,3 % v letu 1968.

Za ta srednjeročni plan je značilno, da socialne elemente postavlja kot odločilen faktor za vse večjo družbeno, individualno in podjetniško produktivnost dela. Posebno pomembno v tem kompleksu je **izobraževanje, zdravstvo in otroško varstvo**, pri tem pa se ne zanemarijajo ostale dejavnosti, kot so: socialno skrbstvo, kultura in telesna kultura.

Iz analize dosedanjega socialnega razvoja občine se da zaključiti naslednje:

1. Hitra rast stanovanjske izgradnje, ki je vzporedno ne spremlja izgradnja infrastrukturnih objektov.

2. Obremenjenost družbenih dejavnosti zaradi priseljivanja. Na 100 novih prebivalcev je 58,9 % priseljencev.

3. Neenaka porazdelitev socialnih dobrin v ljubljanskih občinah, ki se kaže v naši občini v nedostopnosti nekaterih dobrin in uslug družbenih dejavnosti in v njihovi slabši kvaliteti.

Za odpravo teh neusklajenosti med občinami v ljubljanskem prostoru so potrebni naslednji ukrepi:

1. povečati investicijska vlaganja v šolstvo, otroško varstvo, osnovno zdravstveno varstvo in druge dejavnosti;

2. izdelati kriterije za postopno uveljavitev vzajemnosti in solidarnosti ter vlaganja sredstev za izenačevanje delovnih ljudi in občanov ljubljanskih občin v zadovoljevanju osnovnih potreb;

3. štipendiranje in drugi ukrepi kadrovske politike ter izenačevanjem OD zaposlenih v družbenih dejavnostih z OD delavcev v gospodarstvu, izboljšanje kadrovske strukture in pridobitev manjkajočih kadrov v družbenih dejavnostih.

Za zagotovitev skladnega razvoja občine, je za predviden obseg investicij v družbene dejavnosti do leta 1980 potrebno zagotoviti naslednja investicijska sredstva:

otroško varstvo	160.000.000
izobraževanje	155.000.000
zdravstveno varstvo	37.000.000
socialno skrbstvo	60.000.000
telesna kultura	34.000.000
S k u p a j :	476.000.000

V navedenem znesku niso zajete investicije v stanovanjsko izgradnjo, katera je sicer po svojem značaju sestavni del socialne strukture.

V investicijah za izobraževanje je zajeta tudi telovadnica pri VI. gimnaziji Moste, katere dejavnost sicer financira Republiška izobraževalna skupnost iz dela sredstev za modernizacijo pouka na osnovnih šolah.

Podrobnejši elementi projekcije socialnega razvoja so obdelani v osnutkih srednjeročnih posameznih samoupravnih interesnih skupnosti v občini.

Izhajajoč iz osnovnih značilnosti socialnega razvoja, potreb delovnih ljudi in občanov v KS in projekcij srednjeročnega razvoja samoupravnih interesnih skupnosti, predvidevamo na posameznih področjih družbenih dejavnosti naslednji razvoj:

VZGOJA IN IZOBRAŽEVANJE

Nadaljnji razvoj vzgoje in izobraževanja v občini Moste-Polje bomo gradili na že omenjenih splošno uveljavljenih družbenih izhodiščih, na ugotovitvah analize ter izpostavljenih ključnih problemih in ciljih, na osnovi predvidenih demografskih in gospodarskih gibanj v občini, ob upoštevanju dosežkov vzgoje in izobraževanja ter poznavanju interesov in potreb občanov in delovnih ljudi v občini.

Demografski razvoj

Projekcija rasti prebivalstva v občini Moste-Polje za obdobje 1975-80

Leto	varianata (stop. rasti 5,2)
1975	50.119
1976	52.725
1977	55.467
1978	58.350
1979	61.384
1980	64.576

O p o m b a : — poleg stanovanjskih sosesk, ki so že v gradnji, upošteva tudi delno izgradnjo nove soseske Fužine, kot tudi notranjo migracijo prebivalcev občine

Ocena predvidene strukture prebivalstva v občini Moste-Polje v letih 1961-80

Leto	1961	1971	1975	1980
SKUPAJ	32.724	44.717	50.119	64.575
0-6	3.548	5.321	4.671	6.135
%	10,8	11,9	9,4	9,5
7-14	4.227	4.919	5.817	7.360
%	13,0	11,0	11,6	11,4
15-19	2.637	3.846	3.354	6.780
%	8,1	8,6	6,7	10,5
20-24	3.137	4.382	4.770	4.070
%	9,6	9,8	9,5	6,3
25-29	15.673	21.062	25.477	33.125
%	47,9	47,1	50,8	51,3
60 in več	3.502	5.187	6.030	7.105
%	10,6	11,6	12,0	11,0

Predvideva se intenziven razvoj prebivalstva, zlasti še aktivnega prebivalstva od 15-59 let, ki se bo do leta 1980 povečalo za

31%. Zelo se bo povečala tudi osnovnošolska in srednješolska generacija, medtem ko se bo študentska generacija nekoliko zmanjšala.

V kolikor demografska predvidevanja v tem planskem obdobju ne bodo dosežena, temveč bo njihova realizacija posegala še v naslednje plansko obdobje, bo možno tudi predlagano projekcijo in ukrepe dogovorno premakniti v naslednja leta, kajti izhajamo iz stališča, da plan ni statični temveč dinamični usmerjevalec družbenega razvoja.

Mala šola

V skladu z resolucijo o dolgoročnem razvoju vzgoje in izobraževanja v SRS, da bo treba do konca leta 1985 začeti osnovno šolo s 6 letom starosti (z malo šolo že sedaj pripravljamo otroke na zgodnejše učenje), ter upoštevajoč družbenopolitično orientacijo izravnavanja pogojev otrok pri startu v življenje, bomo v srednjeročnem obdobju 1976-1980 težili predvsem k povečanju sedanjega deleža (56,5%) otrok, zajetih v celoletno malo šolo čim bolj povečati.

Ocena celotne predšolske generacije 0-6 let in število otrok, starih 6 let

Leto	1975	1976	1977	1978	1979	1980
0-6	4.671	4.963	5.256	5.549	5.842	6.135
6 let (18,26%)	853	906	960	1.013	1.067	1.120

Predvideno zajetje predšolskih otrok v mali šoli

letno	1975	1976	1977	1978	1979	1980
Skrajšana mala šola (105 ur)	482	490	497	490	452	420
%	56,5	53,0	50,0	46,0	40,0	35,0
celoletna mala šola (570 ur)	371	434	498	576	678	780
%	43,5	47,0	50,0	54,0	60,0	65,0
Število oddelkov	41	46	50	52	56	58

KAKO BOMO DO LETA 1980 V CELOLETNO MALO ŠOLO ZAJELI 780 OTROK STARIH 6 LET (65%), ZA KAR PA BOMO MORALI POVEČATI TAKO OBSTOJEČE KADROVSKE KOT TUDI PROSTORSKE KAPACITETE. ČE SE BO VSA MALA ŠOLA PRENESLA V VRTCE, BO V LE-TEH POTREBNO POVEČATI ŠTEVILNO VZGOJITELJSKEGA KADRA TER POVEČATI PROSTORSKE ZMOGLJIVOSTI ZA 17 ODSOTKOV.

Osnovna šola

Razvoj osnovnega šolstva v občini Moste-Polje bo temeljil: — na povečanju števila osnovnošolskih otrok (cca 400 otrok vsako leto), kar zahteva tudi nujno povečanje sedanje mreže vzgojno izobraževalnih institucij

— na povečanju materialne osnove vzgoje in izobraževanja, da bomo lahko na več področjih odstranili izkazano zaostajanje za že doseženim nivojem v Ljubljani in celo republiko. To dokazuje naslednja tabela:

Položaj učencev v občini Moste-Polje v odnosu do drugih občin in SRS:

	1973/74 *		1971/72 *		1974/75 *	
	število učen. na oddelke	štev. učen. na učitelja	% učen. v podalj. bivanju	sred. za osn. dej. na učen.	% zajetih otrok v glasb. šoli	
SRS	25	21				
Ljubljana						
Moste-Polje	28	24	10,4	7,025	7,8	
Ljubljana	27	20	18,2	7,741	12,2	
Ljubljana-Center	28	18	31,5	8,687	20,0	

* Vir: razpoložljivi podatki Zavoda za statistiko in MIS Ljubljana

— na politiki razvoja družbene funkcije osnovnega šolstva, ki zagotavlja vsej mladi generaciji med 7 in 14 letom enake startne

osnove ter s tem izenačevanje pogojev izobraževanja vseh otrok; — na nadaljnjem izboljšanju in povečanju učnega kadra ter njegovih življenjskih pogojev (ustrezno nagrajevanje, družbeno in materialno vrednotenje dela, zagotovitev stanovanj itd.);

— na povečanju oz. vključevanju dela na šolah v vsakdanje in prihodnje življenjske probleme in potrebe tam živeče mladine in ljudi, s čimer bi odpravili odtujenost šole okolju, ki je bila prisotna v bližnji preteklosti. Pri tem ima veliko vlogo pedagoški kader, ki naj bi delal v najožjem stiku z živo problematiko okolja, v katerem vzgojno izobraževalni zavod deluje.

Dispersivna poselitve v občini Moste-Polje narekuje precejšnje število osnovnih šol v občini, in sicer 16, od tega kar 10 podružničnih. Kljub tako velikemu številu le-teh, pa bo v občini razmestitev šol še naprej zagotavljala otrokom do četrtega razreda šolanje v najbližjem možnem okolju, kar narekuje ohranitev mreže podružničnih šol tudi v naprej. To pa obenem terja izboljšanje pogojev in kvalitete pouka tudi na podružničnih šolah, kjer bo počasi omejevan kombiniran pouk in še učinkoviteje reševanje problem prevozov (in proučena možnost približevanja učiteljev k učencem). Kljub majhnemu številu otrok na podružničnih šolah (9,14 % oz. 494 učencev) imajo taki ukrepi posebno vrednost, saj je zagotavljanje enake kvalitete pouka tudi tem otrokom najučinkovitejši ukrep odprave socialnih razlik ter ohranjanja živega podeželja in kulturne krajine.

Mreža osnovnih šol se bo zaradi povečanja števila otrok morala nujno povečati.

Potrebne investicijske naložbe v osnovno šolstvo temeljijo na oceni števila osnovnošolske generacije od 7–14 let in števila učencev v osnovnih šolah (cca 96 %)⁺⁺ v občini Moste-Polje.

Leto	1975	1976	1977	1978	1979	1980
generacija od 7–14 let	5.817	6.125	6.434	6.740	7.051	7.360
Štev. učencev v O.Š.	5.403	5.696	5.984	6.268	6.557	6.845

Lokacija novogradenj

Ko se bo po realnih predvidevanjih število prebivalstva povečalo od 50.119 v letu 1975 na cca 65.000 v letu 1980 in število šoloobveznih otrok od 5.800 na 7.800 (od tega sedaj 300 otrok obiskuje osnovne šole v drugih ljubljanskih občinah), bo za enoizmenski pouk potrebno zgraditi oziroma dopolniti osnovnošolsko mrežo v občini takole:

Šolaki okoliš šole	Stanje 31/12-75			predv. do 31/12-75		
	štev. otrok	število učiln.	izmena	štev. otrok	štev. učiln.	predvid. grad. novih šol
Kette-Murn	934	24	1,42	700	24	1
Vide Pregarc	750	15	1,73	900	30	1 šola 15 uč.
J. Moškrič	957	20	1,33	1200	41	1 šola 21 uč.
T. Trtnik-Sostro	425	16	2	700	23	1 - 7 uč.
A. Jahk-Zalog	571	16	1,33	600	20	1 - 4 uč.
Kajuh Štep.n.	-	2 Hrušica	-	1300	41	2 šol 39 uč.
Polje	1852	42	1,28	1800	60	1 šola, 18 uč.
Fužine	-	-	-	600	24	1 šola 24 uč.
				7800		6 šol 128 uč.

(Opomba: S stanjem leta 1975 pripada osnovni šoli Polje še 12 učilnic podružničnih šol. Od leta 1976 dalje pa bo s spremembo šolskega okoliša 7 učilnic podružničnih šol priključenih osnovni šoli T. Trtnika Sostro, in 5 učilnic podružničnih šol pri osnovni šoli Polje)

Uresničitev tega programa izgradnje šol bi prav gotovo vplivalo tudi na izboljšanje učnega uspeha. Do leta 1980 se moramo približati 100 % učnemu uspehu in približamo 4 % generacijskemu osipu. Pravočasna izpolnitev osnovnošolskih obvez (v 8 letih) namreč pomeni pomembno družbeno-ekonomsko prednost, ki se kaže v manj vloženi sredstvih na učenca, hitrejšem dotoku živega dela, manjši obremenitvi učnega osebja ter tudi celovitejši psihološki stabilnosti mladih in večji možnosti za vključitev v poklic.

⁺⁺ 3–4 % otrok se šola in usposablja v posebnih šolah in zavodih za usposabljanje

Poleg boljše kvalitete pouka pa so za izboljšanje učnega uspeha v srednjeročnem obdobju 1976–80 potrebne še druge spremembe oz. izboljšave:

— važno vlogo v težnji za zmanjšanje generacijskega osipa ima dobro organizirano podaljšano bivanje otrok v šoli, saj učenci tu preživijo racionalno ter organizirano del svojega prostega časa. Do leta 1980 bomo zato morali podaljšano bivanje še razširiti in vanj vključiti cca 1.700 do 1.800 otrok (leta 1974/75 je vključenih 921 otrok), kar predstavlja 25 % vseh otrok.

Predvideno število zajetih otrok v podaljšano bivanje

Leto	1975	1976	1977	1978	1979	1980
%	17 %	18 %	19 %	20 %	22 %	25 %
štev. otrok v pod. bivanju	921	1.025	1.137	1.254	1.443	1.700

Vključitev takega števila otrok (879 otrok ali skoraj 100 % več kot leta 1974/75) pa bo zahtevalo tudi zaposlitev novih kadrov. Tako bo za podaljšano bivanje potrebno do leta 1980 zaposliti 44 novih pedagoških delavcev.

— Pedagoška vodstva šol bodo morala v tem planskem obdobju posvetiti vso pozornost konkretnim ukrepom za nadaljni razvoj modernizacije pouka (kabinetni oz. skupinski pouk, uporaba AV sredstev, aktivne oblike dela z laboratorijskimi vajami, redno vsakoletno testiranje šolskih novincev, reševanje prenatrpanosti učnega načrta, ki ni prilagojen zmogljivosti večine otrok v osnovni šoli itd.)

— Kot pomembna oblika učnovzgojnega dela, ki vpliva na izboljšanje učnega uspeha, je **dopolnilni pouk**, zlasti za učence, ki težje dojemajo učno snov. 8.811 ur za 1.225 učencev prav gotovo ne bo leta 1980 zadovoljevalo potreb, posebno še, če upoštevamo nadaljnje povečanje osnovnošolske generacije, zato bo treba tudi za to dopolnilno dejavnost povečati zmogljivosti.

Dodatni pouk za nadarjene učence je še zelo slabo organiziran, saj še ni v celoti zajel vseh učencev ter pokrtil vse smeri njihove nadarjenosti. Zato bo v naslednjem planskem obdobju potrebno načrtno organizirati oblike in metode dela in jih prilagoditi intelektualnim sposobnostim in interesom otrok.

— Še naprej bo treba tudi razvijati **svetovnalno službo**, ki je sedaj opravlja 13 delavcev, projekcija pa do leta 1980 predvideva 20 strokovnih delavcev. Svetovnalna služba bo ob sodelovanju z učitelji morala posebno pozornost posvetiti poklicnemu svetovanju mladim, ki pa naj bo usklajeno s kadrovskimi potrebami.

— Delovanje učencev v **prostovoljnih dejavnostih** je sestavni del vzgojnoizobraževalnega procesa mladih. V prostovoljne dejavnosti je bilo v šolskem letu 1974/75 vključenih 2.802 učencev oz. 51,8 %; v prihodnje obseg, vsebino in oblike dela prostovoljnih dejavnosti ne smemo prepustiti stihiji, temveč jih bodo morali pedagoški delavci prilagajati potrebam učencev, šole in okolja, v katerem živijo (zgodnejše zbujanje interesa mladih oz. usmerjanje le-tega). Do leta 1980 bi morali doseči vsaj 60-odstotno vključitev učencev v prostovoljne dejavnosti. Za razširitev in vsebinsko poglobljanje prostovoljnih dejavnosti bodo šole še bolj navezovale stike s kulturnimi, športnimi in drugimi društvi ter organizacijami in širile krog mentorjev.

— Doseženo organizacijo **malic**, ki jo prejema cca 91 % otrok in kosil, ki ga prejema 17,5 % otrok, bodo šole ohranile in jo poskušale še izboljšati s tem, da bodo predvsem kosil deležni vsi potrebni otroci.

— **Fond brezplačnih učbenikov** je do sedaj zelo majhen (leta 1974/75 je bilo zbranih 2.687 knjig). Akcija zbiranja učbenikov poteka prepočasi, v zadnjem šolskem letu se je fond celo zmanjšal, čemur botruje v veliki meri tudi nepripravljenost staršev za sodelovanje, verjetno pa tudi slaba organizacija na šolah. Zato bo potrebno to dejavnost na osnovnih šolah povečati in s tem omogočiti počasen prehod na brezplačno šolanje.

— Poglobljanje in širjenje dejavnosti osnovnih šol ter delno uvajanje celodnevne šole v občini pa bo terjalo tudi pridobivanje **novih učnih kadrov** ter izpopolnjevanje kvalifikacijske strukture že delujočih pedagoških delavcev. Do leta 1980 bomo tako potrebovali okrog 170 novih učiteljev, in sicer:

- 7 za nadomestitev manjkajočih učiteljev
- 44 za organiziranje razširjenega podaljšanega bivanja
- 105 za novo odprta mesta in izboljšanje kvalitete pouka

- 12 za nadomestitev že upokojenih delavcev
- 22 za realizacijo celodnevne šole

Del potrebnega pedagoškega kadra bomo zadovoljili s študenti, ki jih je v letu 1975 skupaj 33 (15 na Pedagoški gimnaziji, 12 na Pedagoški akademiji, 6 na Filozofski fakulteti), do leta 1980 pa bo število potrebno povečati vaj na 68 študentov. Obstoječa strokovna zasedenost pa bo izboljšana tudi z izobraževanjem že zaposlenih delavcev, katerim bodo odgovorni dejavniki omogočili dopolnilno usposabljanje.

Pri reševanju kadrovskih vprašanj vzgoje in izobraževanja ne moremo mimo **stanovanjskih problemov** pedagoškega in drugega kadra, ki je eno izmed osnovnih vprašanj njihovih življenjskih pogojev in delovne uspešnosti. Tako do leta 1980 predvidevamo potrebe po 70-80 stanovanjih za pedagoški kader.

Poglabljanje samoupravne organiziranosti vzgoje in izobraževanja.

Realizacija potrebnih sprememb terja odločne in dosledne ukrepe vseh družbenih dejavnikov občine, strokovnih in samoupravnih dejavnikov šol, samoupravnih interesnih skupnosti, krajevnih skupnosti, družbenopolitičnih organizacij in delovnih ljudi v TOZD, ki bodo z razvijanjem in utrjevanjem delegatskega sistema in odnosov uresničevali dogovorjeno politiko srednjeročnega razvoja osnovnega šolstva.

Financiranje dejavnosti vzgoje in izobraževanja v občini

Za uresničevanje načrtovanih ciljev in ukrepov na področju vzgoje in izobraževanja bo v občini Moste-Polje potrebno zagotoviti dokajšen obseg sredstev. V planskem obdobju 1976-80 predvidevamo naslednje možne vire sredstev za vzgojo in izobraževanje:

1. Prispevek od mase brutto OD

	v 000 din					
	1975	1976	1977	1978	1979	1980
masa brutto OD	1556000	1674256	1801499	1938414	2085732	2244248
stopnja rasti	7,6	7,6	7,6	7,6	7,6	7,6
% od brutto OD za vzgojo in izobraž.	3,77	3,77	3,77	3,77	3,77	3,77
sredstva za vzgojo in izobraž. od Brutto OD	58661	63119	67917	73078	78632	84608

Na osnovi dogovora med ljubljanskimi občinami predvidevamo prispevek iz bruto OD v višini 3,77 v vsem planskem obdobju. Ta izračun pa kaže, da bi lahko s tako zbranimi sredstvi pokrili le dejavnost vzgoje in izobraževanja v občini, upoštevajoč povečano število učencev. Ne bo pa sredstev za uresničitev predvidenih ukrepov za zboljšanje kvalitete pouka, da bi zajeli 20% otrok v celodnevno šolo, razširili podaljšano bivanje ipd. Hkrati ostaja odprto tudi vprašanje sredstev, potrebnih za investicije, kar bi celo poslabšalo obstoječe stanje, saj bi otrokom občine grozil troizmenski pouk.

Vrsta dejavnosti	1975	1980	Indeks	Stopnja rasti
1. Število učencev	5.403	7.800	144	7,6
2. Dejavnost osn. šol glede na število učencev	37.960.653	55.005.600	144	7,6
3. Skupaj dejavnost za vzgojo in izobraževanje	62.530.347	92.376.635	147	8,0
4. Celodnevna šola (20% otrok)		4.214.920		
5. Investicije	18.700.000	119.625.000	634	44,7
Skupaj 3 + 4 + 5	81.230.347	216.216.555	266	21,6

(Op.: Pri skupni dejavnosti za vzgojo in izobraževanje za leto 1980 je upoštevana tudi razširjena dejavnost glasbene šole in otroškega varstva.)

Potrebna sredstva za vzgojnoizobraževalno dejavnost, vključujoč tudi sredstva za odpravo deficitov in izenačevanje pogojev vzgoje in izobraževanja otrok naše občine z otroki iz drugih ljubljanskih občin, v višini 186,951.530 dinarjev presegajo sredstva, zbrana od bruto OD po dogovorjeni stopnji 3,77. Izkazano visoko razliko bo potrebno nadoknaditi z naslednjimi možnimi viri:

- s povečano prispevno stopnjo iz bruto OD, ali prerazporeditvijo globala sredstev med samoupravnimi interesnimi skupnostmi v občini;
- s podaljšanjem samopriskevka občanov po letu 1976,
- s solidarnostnim združevanjem in prelivanjem sredstev med ljubljanskimi občinami,
- s sredstvi, zbranimi z neposrednim samoupravnim sporazumevanjem s TOZD.

Glasbena šola

Glasbena šola kot vzgojno-izobraževalna ustanova opravlja pomembno kulturno ter vzgojno-izobraževalno funkcijo, s tem, da:

- seznanja zainteresirane učence z glasbeno kulturo in jih navaja k estetskemu doživljanju glasbene umetnosti,
- sodeluje s svojo dejavnostjo pri načrtnem organiziranju izrabe prostega časa mladih ter kulture v občini,
- vzgaja in izobražuje učence, da lahko nadaljujejo glasbeno izobraževanje.

Te izpostavljene naloge so v velikem razkoraku s položajem, v katerem deluje glasbena šola v občini Moste-Polje. V primerjavi z drugimi ljubljanskimi občinami je v naši občini daleč najmanjši delež otrok vključenih v to obliko dopolnilnega izobraževanja le 7,8%. Zato je v tem srednjeročnem obdobju treba nujno ustvariti pogoje, da tudi z glasbeno izobraženje omogočimo tolikšnemu številu učencev, da bi dosegli ljubljansko povprečje 12%.

	1975	1976	1977	1978	1979	1980
učenci v glasbeni šoli	425	460	495	530	565	600
delež od vseh učencev v osnovni šoli	7,8%	8,0%	8,5%	10,0%	10,5%	12%

Izboljšati je tudi kadrovska struktura pedagoškega kadra v glasbeni šoli in jo ustrezno povečati, saj pride sedaj na enega učitelja kar 32,7 učencev. To pa je tudi najslabše razmerje glede na stanje v drugih ljubljanskih občinah.

Predvideno število učiteljev

	1975	1976	1977	1978	1979	1980
štev. učiteljev	13+(14)	15+(15)	17+(15)	20+(15)	23+(13)	25+(10)
učenci/učit.	32,7	30,6	29,1	26,5	24,6	24,0

Opomba: številke v oklepajih navajajo honorarne učitelje.

Program razvoja glasbene šole in njenega financiranja je prav gotovo sestavni del programa tako kulture kot vzgojno in izobraževalne dejavnosti v občini, zato bo treba rešitve iskati v obeh samoupravnih interesnih skupnostih.

Posebna šola

(Usposabljanje otrok in mladostnikov z motnjami v telesnem in duševnem razvoju)

Dosežke na področju šolanja in usposabljanja otrok motenih v razvoju bodo morale ljubljanske občine še naprej utrjevati in razvijati. Zlasti bo potrebno posvetiti pozornost predšolski vzgoji in varstvu ter poklicnemu usposabljanju. Zato bodo morale samoupravne interesne skupnosti občine v sodelovanju s posebno osnovno šolo in VVZ, službo socialnega varstva in drugimi, v vrtcih omogočiti organizacijo posebnih predšolskih vzgojnih skupin. Tako skupino bo vodil vzgojitelj ali otrok pedagog.

Služba socialnega varstva bo morala zagotavljati še bolj organizirano in pravočasno kategorizacijo in detekcijo v razvoju vseh motenih otrok. Povečati bo potrebno prostorske in kadrovske kapacitete posebne osnovne šole v Ljubljani ter zavodov za usposabljanje oz. dokončanje že začete gradnje.

Še v večji meri bo potrebno omogočiti usposabljanje težje prizadetih otrok v Demonstrativno eksperimentalnem centru ter poklicno usposabljanje srednje prizadetih otrok v učno vzgojnih delavnicah.

Izobraževanje na srednji, višji in visoki šoli

Sodobni tehnološki razvoj proizvodnih sil v vse večji meri temelji na znanju in njegovi praktični uporabi v procesih druž-

bene reprodukcije. Medtem, ko sta bila v preteklosti kapital in naravno bogastvo osnovna produkcija tvorca, postaja v sedanjem času in še bolj v bodočnosti primarni nosilec vsega napredka strokovno izobražen in kulturno razgledan delavec. Zaradi tega ta plan postavlja kot važno izhodišče razvoja tudi izobraževanje mladine in odraslih. To izobraževanje je v preteklosti le deloma odgovarjalo realnim potrebam.

Značilno za dosednji razvoj v občini je dokajšnja vrzel pri strokovnem kadru. Tako bomo glede na predviden obseg zaposlovanja v občini do 1980. leta potrebovali:

Izobrazba	Formalna izobr. l. 1972		Potrebe l. 1980		Razlika
	Število	Struktura	Število	Struktura	
Visoka	631	3,5 %	957	4,5 %	+ 326
Višja	440	2,5 %	702	3,3 %	+ 262
Srednja	2.238	12,4 %	3.148	14,8 %	+ 910
NIŠja	1.375	7,7 %	1.227	5,3 %	- 248
VKV	1.016	5,7 %	2.297	10,8 %	+ 1.281
KV	5.074	28,3 %	6.466	30,4 %	+ 1.392
PKV	2.597	14,5 %	4.679	22,0 %	+ 2.082
Izobrazba	Število	Struktura	Število	Struktura	Razlika
NKV	4.538	25,3 %	1.893	8,9 %	- 2.645
Skupaj	17.909	100,0 %	21.269	100,0 %	

Odrpito je vprašanje ali je v občini možno računati z usposobitvijo tolikega števila delavcev za zahtevnejša delovna mesta v 5-letnem obdobju. Odgovor je verjetno lahko pritrdilen iz naslednjih razlogov:

— več let se že povečuje delež srednješolske generacije (indeks 1971/1961 je 127), ki se bo v naslednjih letih še povečeval,

— število mladih, ki se šolajo na srednjih šolah in število študentov raste in bo po predvidevanjih leta 1980 naslednje:

Leto	št. gen. od 15-19 let	št. dijakov na sred. šolah	%	št. gen. od 20-24 let	št. študentov	%
1974/75	3.534	1.995	59,5	4.770	1.093	22,9
1979/80 (st. r. 6, 8)	7.910	4.751	65-70	4.388	1.316	28-31

— v preteklih letih se je močno povečalo tudi število izrednih študentov

(indeks 1974 je 248)
1970

Za dejansko izboljšanje izobrazbene strukture pa je v občini potrebna bolj organizirana in programirana kadrovska ter študijska politika. V ta namen so potrebni naslednji ukrepi:

— osnovne šole bodo vodile evidenco o interesih osnovnošolcev ter ob sodelovanju strokovnih svetovalnih centrov pravočasno usmerjale mlade v nadaljnje izobraževanje ter pravilno izbiro poklica;

— potrebno je sistematično spremljati vse dijake na srednjih šolah ter voditi evidenco nadarjenih dijakov in jih načrtno usmerjati v poklice, ki so najbolj potrebni za gospodarski in družbeni razvoj občine.

V skladu z reformo usmerjenega izobraževanja in z željo, da bi ustvarili čim bolj racionalne mreže zavodov izmerjenega izobraževanja, bo potrebno skupaj z Republiško izobraževalno skupnostjo proučiti možnost ustanovitve ustreznih šol usmerjenega izobraževanja in nove srednje šole (gimnazije), ki bi pokrila povečane potrebe srednješolske generacije glede na močan porast prebivalstva v občini.

— Povečal naj bi se tudi vpis na višje in visoke šole, vendar naj ne bi presegal 30 % generacije, poleg tega pa bi moral biti bolj selektiven, tako da bi se zmanjšala prevelika razlika med vpisom in kasnejšim osipom.

Število slušateljev na visokih šolah in fakultetah iz občine Moste-Polje

Leto	Skupaj	Družbene vede	Tehniške vede	Kmet. v.	Medic. v.		
1969/70	414	199	48,1 %	165	39,9 %	13	37
1970/71	497	252	50,7 %	172	34,6 %	42	31
1971/72	540	280	51,9 %	192	35,6 %	33	35
1972/73	587	328	55,9 %	178	30,3 %	36	45
1973/74	660	402	60,9 %	180	27,3 %	36	42

Vir: Statistični podatki v občini, Zavod SRS za statistiko

Gornji prikaz vsekakor kaže na to, da je potrebno s primernimi ukrepi in ustrezno študijsko politiko usmerjati mlade za povečan vpis na tehniške fakultete.

— Ob izobraževanju mladine pa je nujno potrebno tudi načrtovati pospešeno rast izobraževanja odraslih oziroma izobraževanja ob delu. Dosedanji rezultati v obdobju 1971-75 nikakor niso ugodni v pogledu kvalifikacijske strukture zaposlenih. Ideja o nujnosti permanentnega izobraževanja skozi vse aktivno delo človekovega življenja mora biti živa.

— Samoupravna interesna skupnost za vzgojo in izobraževanje bo morala v sodelovanju s TOZD ter mestno in republiško izobraževalno skupnostjo izoblikovati boljšo študijsko politiko, ki naj bi postala instrument združenega dela, stimuliranje mladih ljudi za nadaljnje izobraževanje ter omogočanja študija tudi slabše situiranim.

Dosedanja gospodarska rast občine Moste-Polje in realne možnosti za njen nadaljnji razvoj jamčijo, da bosta prepletena ekonomska in izobraževalna aktivnost vzpodbujali njeno celovito rast. Pri tem bo pospeševanje in pravilna izraba razpoložljivega in potencialnega izobrazbenega ljudskega faktorja igrala pomembno vlogo.

Zaradi izrazitega zaostajanja področja vzgoje in izobraževanja v občini, bodo morali vsi dejavniki v občini izgrajevati in uresničevati politiko vzgoje in izobraževanja, ki bo popravila dosedanje stanje. Zelo pomembno vlogo pri tem ima zlasti samoupravna interesna skupnost za vzgojo in izobraževanje, ki si bo prizadevala za združevanje sil, sredstev in znanja pri reševanju nalog in načrtovanih družbenih akcij na tem področju.

2. OTROŠKO VARSTVO

Vzgoja in varstvo predšolskih otrok, kot pomembna funkcija dopolnjevanja družinske vzgoje in učinkovita pomoč zaposleni družini, kaže v preteklem obdobju na območju občine sicer določen napredek, vendar jo bo potrebno v prihodnjem planškem obdobju še bolj intenzivno in sistematično razvijati.

Nadaljnji razvoj vzgoje in varstva predšolskih otrok v občini Moste-Polje gradimo na že splošno znanih izhodiščih, na dosedanjih in bodočih pokazateljih demografskega razvoja in na osnovi predvidevanj gospodarskih gibanj v občini.

Izhajajoč iz podatkov o dosedanjem gibanju prebivalstva v občini, ki spričo gradenj dobiva vse bolj značaj priselitvene občine in na osnovi planirane izgradnje novih stanovanj (6-7 tisoč), bo stopnja rasti prebivalstva po minimalni varianti 5,2, kar pomeni povečanje od 52.119 v letu 1975 na 65.000 v letu 1980.

Projekcija prebivalstva za obdobje 1976-1980 s posebnim oziranjem na generacijo od 0-6 let

leto	Število vseh prebivalcev in otrok	
	vsi prebivalci	vsi otroci 0-6 let
1975	50.119	4.671
1976	52.725	4.964
1977	55.467	5.257
1978	58.350	5.550
1979	61.384	5.843
1980	65.000	6.200

Delež predšolske generacije se bo do leta 1980 povečal v primerjavi z letom 1975 za 31 %.

Tako intenziven razvoj prebivalstva, zlasti deleža aktivnega

prebivalstva in pospešen ekonomski razvoj, pa je odvisen le od dovolj usklajenega družbenega razvoja.

Že v obstoječih razmerah nezadostno pokrite potrebe po družbeno organiziranem varstvu in vzgoji predšolskih otrok v občini bodo do leta 1980 predstavljale še večji problem, če ne bomo z vsemi možnimi napori pospešili gradnjo novih vrtcev, zlasti na območju najbolj intenzivnih stanovanjskih gradenj ter organizirali ustreznih nadomestnih začasnih oblik družbene vzgoje in varstva otrok. Le tako bomo realizirali zastavljeni cilj 63 % v vrtec vključenih predšolskih otrok do leta 1980.

Projekcija števila predšolskih otrok in novih mest v vrtcih v obdobju 1976–1980

Leto	Štev. vseh predšol. otrok	skupno št. otrok v varstvu	% zajetih otrok v VVZ vseh	od tega nove kapacitete	nova mesta v VVZ		nova mesta izven VVZ	
					št. v. KS	drugi prost. KS	Štep. nas. Zalog	Jarše Polje Štep. nas.
1975	4.671	1.842	39	240	240	N. Jarše	-	-
1976	4.964	2.209	45	367	104	VVZ A. Ocepek	263	Štep. nas. Zalog
1977	5.257	2.786	52	577	120	Selo Štep. nas. An. Ocepek	187	Jarše Polje Štep. nas.
1978	5.550	3.146	56	360	60	Zdobrova N. Jarše Zdobrova	-	-
1979	5.843	3.816	62	620	120	Zalog Štep. nas. N. Jarše Polje	-	-
1980	6.200	3.906	63	80	80	Fužine	-	-

Prirast 1975–80	+1.529	+2.064
Indeks 75:80	131	210

Glede na izkazane potrebe v KS predvidevamo, da je predvidena projekcija realna. V usklajevalnem postopku pa bo potrebno doseči dogovor glede števila novih mest, njihove lokacije po KS in časa gradnje.

Orientacijski izračun potrebnih sredstev za gradnjo omejenih kapacitet, upošteva povprečno ceno na otroka (80.000 din), znaša za 2.064 novih mest 165.000.000 dinarjev.

Pri tem je potrebno odšteti mesta:

1. VVZ A. Ocepek – 100 mest (sredstva že zagotovljena)
2. VVZ A. Ocepek – 24 mest (sred. že zagotovljena za duševno motene otroke)
3. VVZ Selo – 80 mest (sredstva iz samoprispevka)
4. VVZ Polje – 120 mest (sredstva iz samoprispevka)
5. VVZ Štepanjsko naselje – 200 mest (sredstva iz samoprispevka)

Skupaj: – 524 mest ali 41.920.000 din

V nadaljevanju usklajevalnega postopka bo potrebno doseči tudi dogovor glede virov sredstev za investicije, ki so predvsem v:

- opredeljeni prispevni stopnji iz bruto OD
- uvedbi novega samoprispevka za območje vseh ljubljanskih občin
- prispevki TOZD iz dohodka na osnovi samoupravnih sporazumov
- sredstva krajevnih skupnosti
- drugo.

Vključevanje otrok motenih v razvoj

V občini Moste-Polje doslej ni bilo poskrbljeno za pravočasno vzgojno delo otrok, ki so v razvoju lažje moteni. Z uspo sobitvijo VVZ A. Ocepek bosta v tem planskem obdobju pričeli delovati 2 oddelka za 24 otrok.

Mala šola

Mala šola bo postopoma prehajala v izključno domeno VVZ, tako bodo do leta 1980 vsi 6-letni otroci v občini deležni enotne celoletne organizirane priprave na vstop v šolo.

Število šolskih novincev v mali šoli bo naslednje:

Leto	1975	1976	1977	1978	1979	1980
Število otrok 0-6 let	4.671	4.964	5.257	5.550	5.843	6.200
Štev. šolskih novincev	853	904	957	1.010	1.064	1.130
Indeks rasti 1975-80	100	106	112	119	125	132

Porast števila 6-letnih otrok vključenih v malo šolo v okviru VVZ za 32 % do leta 1980 v primerjavi z letom 1975 predstavlja potrebo po zagotovitvi 56 oddelkov.

Kadrovske potrebe:

Ob predvidenem povečanju vključenih predšolskih otrok (na 63 %) do leta 1980 (za 3.900 otrok) bomo potrebovali 380 kvalificiranih delavk, kar pomeni povečanje za 100 % v primerjavi z letom 1975. Po tej varianti bi potrebovali po letu 1976 dodatnih 36 otroških sester, 64 vzgojiteljic in 67 varuhinj.

Manjkajoči strokovni kader bo potrebno zagotoviti

- s primerno štipendijsko politiko
- z odpravo razlik v OD v primerjavi z gospodarstvom in
- zagotovitvijo primernih stanovanj.

Vzgoja in varstvo izven VVZ

V tem planskem obdobju še vedno ne bodo zajeti vsi otroci v družbeno vzgojo in varstvo v VVZ.

Da bi odpravili razlike med otroci na podeželju in tistimi v mestu, bo potreben sporazum med krajevnimi skupnostmi, SIS otroškega varstva, kulturno skupnostjo in telesno kulturno skupnostjo, VVZ ter društvi prijateljev mladine, sporazum o organizaciji potujočih vrtcev, pravljličnih, ritmičnih in glasbenih ur, lutkovnih predstav, telovadnih ur in tečajev itd.

Plani bodo grajeni na prizadevanjih:

- da dosežemo maksimalno kvaliteto programa, ki vpliva na osebnostni razvoj otroka;
- da bodo dejavnosti približane v otrokovo normalno bivalno okolje;
- da bo razporeditev dela, časa in kadrov vplivala na najvišjo mero racionalizacije;
- da bodo prostorski pogoji ustrezali minimalnim sanitarno-higienskim normam.

Že v letu 1976, kar bo postala stalna oblika dejavnosti v prihodnje, bodo v prostorih podružničnih šol: Besnica, Prežganje, Javor, Janče, Lipoglav in Dolsko organizirani potujoči vrtci in mala šola. Tako bo v to obliko vzgojne dejavnosti vključeno dvakrat tedensko 100–120 otrok iz kmečkih predelov naše občine.

Posebna pozornost bo posvečena izgradnji in vzdrževanju otroških igrišč in zelenih površin, ki jih omenjajo KS Bizovik, Hrušica, Fužine, Moste, Štepanjsko naselje.

V planih vzgoje in varstva otrok v KS bodo natančneje opredeljene tudi potrebe po že uveljavljeni praksi organiziranega počitniškega letovanja za predšolske otroke. To obliko dejavnosti na področju otroškega varstva opravlja občinska zveza prijateljev mladine. Le-ta ima v Zambratiji pri Umagu počitniški dom, ki sprejme letno na letovanje 820–850 otrok.

V počitniški bazi letujejo predvsem otroci iz socialno ogroženih družin in otroci z zdravstveno indikacijo. Objekt je potreben rekonstrukcije, pa tudi njegove zmogljivosti so glede na potrebe premajhne in jih je potrebno razširiti.

Dejavnost te ustanove je za vsestranski razvoj predšolske in šolske generacije otrok zelo pomembna. V njej se uresničujejo naloge vseh samoupravnih interesnih skupnosti (otroško varstvo, vzgoja in izobraževanje, zdravstvo, socialno varstvo, kultura in telesna kultura). Zato bo za rešitev tega problema potreben dogovor vseh SIS.

Za rekonstrukcijo počitniške baze Zambratija je potrebna investicijska naložba cca 6.000.000 din. Poleg navedenih SIS bi se v dogovor o skupni akciji vključili tudi TOZD, ki tudi skrbe za otroke svojih delavcev.

Varstvo otrok v drugih družinah

Ker v tem planskem obdobju še vedno ne bodo pokrite vse potrebe glede vključevanja otrok v vrtece, predvsem za dojenčke,

bo skupnost otroškega varstva skupno z VVZ, KS in DPM organizirala varstvo otrok v drugih družinah.

Financiranje otroškega varstva

V sistemu financiranja vzgoje in varstva otrok bo v planiranem obdobju potrebno doseči dogovore in sporazume ter uskladiti vire za naslednje naloge:

– financiranje družbenih pomoči za otroka in družino (otroški dodatek), dodatek materam za rojstvo otroka, podaljšan porodniški dopust, dodatek kmečkim otrokom itd., bo tudi v tem planskem obdobju ostalo v domeni Republiške skupnosti otroškega varstva,

– o višini, kriterijih za pridobitev ter o obsegu potrebnih sredstev, ki jih bodo prispevale občinske skupnosti OV v obliki prispevne stopnje iz brutto OD, se bodo dogovorili delovni ljudje in občani,

– financiranje investicij, ki so prikazane v prejšnjem delu, bo tudi potreben dogovor v procesu usklajevalnega postopka.

Potrebna sredstva za osnovno dejavnost v VVZ v občini Ljubljana Moste-Polje od leta 1975 do leta 1980

Leto	Otroci v VVZ	Potrebna sredstva din
1975	1.842	17.135.000
1976	2.209	20.805.000
1977	2.786	27.609.000
1978	3.146	30.311.000
1979	3.816	36.805.000
1980	3.906	37.759.000
Skupaj:	+ 2.064	20.624.000
Indeks		
75/80	212	220

Sredstva za osnovno dejavnost VVZ bo še v letu 1976 zagotovila v okviru prispevne stopnje občinska izobraževalna skupnost. V letu 1976 bo treba doseči dogovor o prenosu sredstev za financiranje osnovne in razširjene dejavnosti VVZ na občinsko skupnost otroškega varstva, s čemer bi le-te vodile celovito politiko in financiranje otroškega varstva v občini.

Hkrati bo SIS za otroško varstvo v planskem obdobju še naprej skrbelo za financiranje vzgojnih dejavnosti z otroki v KS, organizaciji in vsebini dela skupno z VVZ pri varstvu otrok v drugih družinah ipd. ter za investicijsko dejavnost. V tem planskem obdobju bo potrebno računati z ohranitvijo prispevne stopnje 0,38.

Izkazane potrebe daleč presegajo sredstva, ki jih je možno zbrati po prispevni stopnji 0,38 od brutto OD, zato bodo nujne potrebne naslednje uskladitve:

1. dogovor o obsegu in vrstah investicijskih dejavnosti na področju otroškega varstva;
2. dogovor o prenosu prispevka za delo VVZ na SIS za otroško varstvo;
3. dogovor o novem samoprispevku za obdobje 1977 in naprej;
4. dogovor med vsemi SIS o skupnem financiranju posameznih dejavnosti (počitniška baza Zambratija);
5. dogovor s krajevnimi skupnostmi o njihovem delovnem ali materialnem prispevku;
6. neposredni dogovor s TOZD glede prispevkov.

3. ZDRAVSTVENO VARSTVO

Na organizacijo obstoječe osnovne zdravstvene službe je vplivala predvsem koncentracija prebivalstva v treh večjih centrih občine: Moste-Zelena jama, Nove Jarše in Polje. Vsa

osnovna zdravstvena služba v občini deluje kot enota Zdravstvenega doma Ljubljana s sedežem za Bežigradom.

Z letom 1976 se vse zdravstvene službe v občini organizirajo v TOZD Moste-Polje, ki bo v okviru enotne OZD ZD Ljubljana. V ZD — enota Moste-Polje je vseh zaposlenih 209, od tega 29 zdravnikov in 21 zobnih terapevtov ter 7 farmacevtov, ostali so srednji medicinski kader ter administrativno-tehnično osebje. Na enega zdravnika odpade 1963 prebivalcev, na zobnega terapevta pa 2.120 prebivalcev.

V občini je 49.000 zavarovanih oseb, od tega delavsko aktivno zavarovanih 22.000.

Kmečko zavarovanih je 1289 oseb, od tega nosilcev kmečkega zavarovanja 455.

V letu 1974 je bilo izvršenih 80.667 prvih pregledov, od tega:

– v splošnih ambulantah	39.582
– v obratnih ambulantah	10.106
– v otroških dispanzerjih	18.628
– v šolskih dispanzerjih	12.351

Od skupnega števila opravljenih pregledov so bile ugotovljene naslednje vrste bolezni:

– bolezni dihal	38,36 %
– bolezni oči in ušes	7,04 %
– bolezni prebavnega trakta	7,68 %
– bolezni kože in podkožja	7,56 %
– bolezni kosti in mišic	7,48 %
– poškodbe izven dela	5,80 %
– živčne in duševne bolezni	4,08 %
– bolezni srca in ožilja	4,62 %
– poškodbe na delu	1,67 %
– ostale bolezni	15,71 %

Relativno orientacijo o zdravstvenem stanju prebivalstva v določenem obdobju kažejo izostanki z dela. Pozornost zaslužijo naslednji podatki:

– % bolniškega staleža v letu 1974 je znašal 4,8 %, v prvih osmih mesecih leta 1975 pa že 5 %;

– primerjava prvih osmih mesecev 1974/75 pokaže povečanje za 0,3 %, t. j. od 4,7 % na 5 %.

Rodnost se iz leta v leto znižuje.

Splošna umrljivost v primerjavi s prejšnjimi leti kaže težnjo k naraščanju.

Stopnja umrljivosti dojenčkov je v ljubljanskih občinah višja od regijskega povprečja.

Na zdravnika je v letu 1974 odpadlo 6,3 % pregledov na uro, normativ pa znaša le 4 preglede na uro. Pred 10 leti je bilo izvršenih 4,5 pregledov na uro. V zadnjih 15 letih je enota Moste zaposlila samo enega zdravnika splošne prakse.

V letu 1962 je bilo v občini Moste-Polje 2.297 kv. m uporabne površine za zdravstveno dejavnost, v tem trenutku pa bi jo potrebovali že 5.000 kv. m.

Otroški dispanzer v Mostah ima samo eno čakalnico, ki je skupna za bolne in zdrave otroke. Zaradi pomanjkanja prostora se otroci največkrat ne naročajo na ponovne preglede.

Otroški dispanzer v Novih Jaršah dela samo enkrat tedensko in to v prostorih splošne ambulante.

Ambulanta za živilsko stroko v Mostah uporablja za čakalnico hodnik, enako tudi ambulanta za borce NOV, ki dela dvakrat tedensko, in to v popoldanskem času.

Obratna ambulanta za OZD, ki nimajo lastne obratne ambulante, deluje v enoti Bežigrad.

Omenjeni so le nekateri glavni problemi, ki poleg slabe tehnične opremljenosti in kadrovske deficitarnosti ovirajo boljše organiziranost zdravstvene službe in zadovoljevanje potreb zdravstvenega varstva prebivalstva.

Kljub opisanim problemom pa je ob veliki zavzetosti obstoječega zdravstvenega kadra zdravstveno stanje prebivalstva občine približano zdravstvenemu stanju prebivalstva v drugih ljubljanskih občinah in ljubljanski zdravstveni regiji.

Zdravstveno varstvo je sestavni del družbene reprodukcije in pomemben dejavnik produktivnosti dela ter obrambne sposobnosti naroda. Istočasno sodi med bistvene elemente socialne politike in življenjske ravni vseh delovnih ljudi in občanov.

Spričo tega se s srednjeročnim programom zdravstvenega varstva opredeljuje naslednje prioritete naloge:

– zagotovitev učinkovitega, smotrnega in načrtnega zdravstvenega varstva glede na biološko, poklicno ter interesno in zaposlitveno strukturo prebivalstva ob upoštevanju posebnosti delovnega in življenjskega okolja, kot se manifestirajo v življenju in zaposlitvi v strnjem mestnem območju, oziroma v kmečkih predelih ali pri zaposlitveni migraciji z ožjega in širšega gravitacijskega območja;

– neogibno, četudi postopno izenačevanje materialnih in strokovnih pogojev dela v posameznih zdravstvenih dejavnostih z gledišča regije in občin ter z vidika dopolnjevanja med regijami in zagotavljanja usklajene rasti zdravstvenega varstva na republiški ravni;

– potreba po boljši organizaciji in večji funkcionalni povezanosti med posameznimi oblikami zdravstvenega varstva, vključujoč tudi najsmotrnejšo organiziranost in delitev dela na področju zdravstvenih dejavnosti.

Projekcija razvoja 1976–1980

Plan srednjeročnega razvoja je zasnovan na doslej doseženi ravni neposrednega zdravstvenega varstva in na strokovno ocenjenih predvidevanjih, ki izhajajo iz obolenosti in specifičnih gibanj na območju občine.

Pri planiranju potrebne števila novih zdravstvenih delavcev in sodelavcev do leta 1980 so upoštevani doslej veljavni kadrovske normativi za hospitalno in specialistično ambulantno dejavnost. Za lekarniško dejavnost so normativi uporabljeni ob nujni prilagoditvi dejanskim potrebam zaradi funkcionalne in organizacijske uskladitve med območji.

Spričo nedvomno ugotovljene večje zahtevnosti prebivalstva in dosedanje manifestacije medicinsko ugotovljenih potreb, kar je izraženo v večjem obsegu temeljnih dejavnosti, je bilo treba kadrovske normative v zdravstvenih domovih delno dopolniti oziroma spremeniti in uskladiti.

Pogoj za nove zaposlitve v osnovni zdravstveni službi je izgradnja novih zmogljivosti, oziroma rekonstrukcija sedanjih prostorov, se pravi, neposredna in posredna izpopolnitev mreže zdravstvene dejavnosti.

Predvidevamo, da bomo do 1980. leta dosegli v osnovni zdravstveni službi razmerje 1.355 prebivalcev na zdravnika in 1.800 prebivalcev na zobnega terapevta. Za druge zdravstvene delavce in sodelavce naj bi veljalo razmerje 2,4 v primerjavi z zdravnikom in zobnim terapevtom skupaj.

V zdravstvenem domu je potrebno okrepiti zlasti službo splošne medicine, službo medicine dela pri aktivnem varstvu delavcev, področje zdravstvenega varstva borcev NOV, dispanzerje za šolsko mladino in za ženske in v zobozdravstveno varstvo odraslih.

Dejanske potrebe po zdravnikih v Zdravstvenem domu bodo verjetno manjše zaradi delnega vključevanja okrog sto zdravnikov z Medicinske fakultete v neposredno bolnišnično dejavnost. Najbolj pa primanjkuje kadrov za nego in oskrbo bolnikov na domu.

V tem planskem obdobju predvidevamo naslednje potrebe po zdravstvenem kadru:

	1975	Predvideno po normativu do leta 1980 ⁺⁺
Število zdravnikov:		
– splošne ambulante	12	21
– medicine dela	5	7
– varstvo žena	2	2,1
– otroško varstvo	4,5	4,5
– pneumoftiziološka služba	1	1,6
– zobozdravstvena služba	21	31
Skupaj:	50,5	74,2

⁺⁺ normativ, računano glede na število potrebnih ur

Obstoječa zdravstvena mreža bo ostala več ali manj nespremenjena. S stališča strokovnosti in ekonomičnosti ne kaže drobiti zdravstvene službe in jo nameščati v vsako stanovanjsko sosesko. V občini naj bi se realiziral koncept gradnje treh večjih (in popolnih) zdravstvenih domov (v Mostah, Polju in novi soseski Fužine), od katerih bi vsak zajemal od 25–30 tisoč prebivalcev. V skladu s tem konceptom se bo prostorsko obstoječa zdravstvena služba v občini krepila in razvijala:

1. v Mostah: Zdravstveni dom Prvomajska 5 – zdravstveni dom z vsemi službami, ki bo pokrival območja KS: Moste, Koželjevo, Štepanjsko naselje, Bizovik, Zelena jama in delno Hrušica, Nove Jarše in Šmartno, ter ambulanta za medicino dela za del OZD oziroma TOZD v občini. Navedeno območje zajema okrog 30.000 prebivalcev.

Da bo zdravstveni dom lahko zadovoljivo opravljal zdravstveno varstvo na tako velikem območju, je potrebno:

– prizidati nove prostore z uporabno površino najmanj 500 kv. m (za otroški dispanzer in druge službe)

– ukiniti pralnico za potrebe celotnega zdravstvenega doma Ljubljana in te prostore preurediti za potrebe zdravstvene službe

– sedanje prostore Lekarne Moste na Zaloški cesti urediti za potrebe patronažne in strežniške službe in s tem sprostiti del prostorov v samem zdravstvenem domu.

2. V Vevčah: Zdravstveni dom z vsemi službami, ki bo pokrival območja KS: Polje, Vevče–Kašelj, Zadobrova, Zadvor in Zalog. Območje zajema sedaj 22.000 prebivalcev, glede na planirano stanovanjsko gradnjo pa bo zajemalo okrog 30.000 prebivalcev. Prostorji za vse navedene zdravstvene dejavnosti obstojajo, potrebno jih je dopolniti z manjkajočo opremo in izpolniti kadrovske zasedbo z zdravniki specialisti ter drugim medicinskim kadrom. Glede na planiran porast prebivalstva na tem območju pa je potrebno obstoječe prostorske zmogljivosti povečati in normative uskladiti s potrebami, saj lokacijske možnosti prizidave ali nadzidave pri tem zdravstvenem domu obstojajo.

3. V Novih Jaršah: zdravstvena ambulanta in otroški dispanzer za KS: Nove Jarše in Šmartno. Uvedena zdravstvena služba se prostorsko na tem območju ne bo razvijala, povečalo pa se bo število zdravstvenega kadra v dveh ambulantah. V letu 1976 se bodo uredili prostori (v stanovanjskem bloku) za otroški dispanzer velikosti cca 30 kv. m. Prebivalstvo tega območja bo koristilo v teh enotah le osnovne zdravstvene storitve. Druge zdravstvene usluge pa jim bodo zagotovljene v ZD v Mostah.

4. Novo stanovanjsko naselje Fužine: Ta nova soseska bo v končni fazi izgradnje štela okrog 15.000 prebivalcev. V soseski je predvidena gradnja novega zdravstvenega doma z vsemi službami. V letu 1976 bo izdelana vsa projektna dokumentacija. Z gradnjo zdravstvenega doma se bo začelo v letu 1978. Po dokončani izgradnji bo zdravstveni dom poleg soseske Fužine pokrival tudi potrebe po zdravstvenem varstvu prebivalstva sosednjih krajevnih skupnosti.

5. Obratne ambulante: OA Kolinska, OA Papirnica Vevče, OA Saturnus se prostorsko in lokacijsko ne bodo spreminjale. Kadrovske se bodo izpopolnile v skladu s planom zaposlovanja novih kadrov.

*Kazalci stanja in razvoja za občino Ljubljana Moste–Polje	1974	1975	1980	Indeks 1980/1975
Splošna medicina, medicina dela, specialistična ambulantna služba				
1. Štev. pregledov v službi splošne medicine – skupaj od tega:	123.422	127.199	145.189	114.1
– prvih pregledov	39.582	40.793	47.046	115.3
– ponovnih pregledov	83.840	86.406	98.143	113.6
2. Število aktivnih zavarovancev–delavcev	20.676	21.399	24.564	114.8
3. Število obiskov aktivnih zavarovancev v:				
– splošnih ambulantah	83.568	86.125	99.327	115.3
– v specialističnih ambulantah	83.568	86.125	99.327	115.3
4. Štev. pregledov aktivnih zavarovancev v službi medicine dela–skupaj od tega:	34.047	46.089	40.468	115.3
– prvih pregledov	10.106	10.415	12.012	115.3
– ponovnih pregledov	23.941	24.674	25.456	115.3
5. Število preventivnih pregledov	7.986	8.230	9.492	115.3
6. Število kmečkih zavarovancev	1.289	1.256	1.065	84.8
7. Štev. obiskov kmet. zavarovancev v: – splošnih ambulantah	793	817	942	115.3
8. Štev. rutinskih pneumoftizioloških pregledov	2.301	2.371	2.734	115.3
Zobozdravstveno varstvo				
1. Štev. obiskov v zobozdravstvenih ambulantah–skupaj od tega:	73.002	75.234	86.770	115.3
– prvih obiskov	15.515	15.990	15.441	115.3
– ponovnih obiskov	57.487	59.244	68.329	115.3
2. Število storitev	111.002	114.399	131.936	115.3

6. Splošne in zobne ambulante v Dolskem in Prežganju nadaljujejo svojo dejavnost v sedanjem obsegu.

7. Za Lekarno Moste bo v letu 1976 nabavljena oprema za nove lekarniške prostore, preselila pa se bo v nove prostore v Rojčevi ulici.

Za planirano povečanje prostorskih zmogljivosti v MOstah in Novih Jaršah je v letu 1976 potrebno zagotoviti investicijska sredstva v višini 10.000.000 din.

Glede na sedanje stanje osnovne zdravstvene dejavnosti predvidevamo do leta 1980 naslednji razvoj:

Razvoju osnovne zdravstvene službe in preventivne zdravstvene dejavnosti je treba v občini nujno zagotoviti prednost, saj bo le tako mogoče odpraviti posledice dosejanega prepočasnega razvoja.

V nadaljnjem razvoju zdravstvenega varstva na območju občine in regije bo potrebno poleg družbeno poudarjenih prioritet na področju zdravstvenega varstva v Socialistični republiki Sloveniji upoštevati zlasti naslednje specifične naloge:

- nenehno izpopolnjevanje vsestranskega varstva delavcev na delovnem mestu ter aktivne populacije nasploh;
- ustrezna rešitev kadrovskih in tehnoloških zmogljivosti osnovne zdravstvene dejavnosti predvsem z gledišča zdravstvenega varstva predšolske in šolske mladine, žensk in starejših občanov;

- delitev dela in sodelovanje med nosilci vseh zdravstvenih dejavnosti in izvajalci sleherne oblike zdravstvenega varstva, upoštevajoč neobhodno izpopolnitev zmogljivosti v osnovnem varstvu, zobozdravstvu in specialistični ambulantni dejavnosti.

Kazalci stanja in razvoja za občino Ljubljana Moste-Polje	1974	1975	1980	Indeks 1980/1975
Varstvo predšolskih otrok				
1. Število predšolskih otrok	5.480	5.755	6.638	115.3
2. Število pregledov pri zdravniku skupaj	43.736	45.074	51.984	115.3
od tega:				
- prvih pregledov	18.774	19.348	22.314	115.3
- ponovnih pregledov	24.962	25.726	29.670	115.3
3. Štev. obiskov babic in patronažnih sester	5.654	5.827	6.720	115.3
Varstvo šolskih otrok				
1. Štev. šolskih otrok in mladine	6.465	6.663	7.684	115.3
2. Štev. pregledov pri zdravniku skupaj	20.249	20.869	24.068	115.3
od tega:				
- prvih pregledov	12.351	12.729	14.680	115.3
- ponovnih pregledov	7.898	8.140	9.388	115.3
Varstvo žensk				
1. Štev. žensk v rodnem obdobju	14.304	14.742	17.002	115.3
2. Štev. pregledov pri zdravniku skupaj	5.710	5.885	6.787	115.3
od tega:				
- prvih pregledov	2.630	2.710	3.125	115.3
- ponovnih pregledov	3.080	3.175	3.662	115.3
3. Štev. obiskov za kontracepcijo skupaj	5.704	5.878	6.779	115.3
od tega:				
- prvih pregledov	379	390	450	115.4
- ponovnih pregledov	5.325	5.488	6.329	115.3
4. Štev. obiskov na domu nosečnic, porodnic, otročnic- skupaj	5.973	6.154	7.101	115.4
od tega:				
- obiskov babic	3.817	3.933	4.534	115.3
- obiskov patronažnih sester	2.156	2.221	2.567	115.6

PRIKA Z SREDSTEV ZDRAVSTVENE DEJAVNOSTI V OBČINI MOSTE - POLJE DO LETA 1980

TEKST	1974	1975	1980	1976-80	Indeks 1980/1975
I. DOHODKI					
1. Prispevek iz OD družbenega sektorja	73.528	92.175	143.785	606.558	156.0
2. Prispevek iz OD delavcev, zaposlenih pri zasebnih delodajalcih in od samostojnih poklicev	3.978	5.055	6.796	30.292	134.4
3. Prispevek iz dohodka OZD	13.159	16.927	26.404	111.385	156.0
4. Prispevek iz dohodka občanov, ki z osebnim delom samostojno opravljajo gospodarsko ali negospodarsko dejavnost	498	935	1.257	5.601	134.4
5. Prispevek za zdravstveno zavarovanje upokojujencev	11.625	14.810	22.891	96.890	154.6
6. Prispevek iz OD od kmetijstva	1.078	1.292	1.476	7.002	114.2
7. Ostali prispevki	871	978	1.411	6.127	144.3
8. Ostali dohodki	1.323	1.027	1.700	7.033	165.5
DOHODKI SKUPAJ	106.060	133.199	205.720	870.888	154.4

4. SOCIALNO SKRIBSTVO

Ob analizi dosedanjega razvoja socialnega skrbstva v naši občini ugotavljamo, da je preteklo obdobje pomenilo uveljavljanje in poglobljanje strokovnega socialnega dela na vseh področjih socialnega skrbstva. Z ustanovitvijo samoupravne interesne skupnosti socialnega skrbstva v letošnjem letu pa so podani temelji, da se v prihodnjem petletnem obdobju razvijajo odnosi med vsemi nosilci socialnega skrbstva na novi osnovi. Z dosedanjim uveljavljanjem samoupravnih odnosov na področju socialnega skrbstva se ne bodo le bolj učinkovito reševale razne vrste socialne problematike, ampak se bo dosegalo tudi bolj usklajeno delovanje vseh sil, boljša vključitev socialnega

skrbstva med ostale življenjsko pomembne funkcije skupnosti in neposreden vpliv občanov na razvoj in delovanje vseh dejavnikov.

Pri planiranju dela strokovne službe bo potrebno v večji meri upoštevati kriterije družbene pomembnosti določenih sklopov problematike. S tega vidika bo potrebno posvetiti večjo pozornost vaškim območjem, več dela bo potrebno z vso mladino v prostem času, iskati bo treba več možnosti za pomoč mladim delavcem in njihovim družinam, ki se priseljujejo na naše območje, da bi se lažje in bolje vključili v to okolje. Več pozornosti in dela bo treba posvetiti vsem starejšim občanom z razvijanjem možnosti za preživljanje prostega časa ter za sosedsko pomoč in nego na domu.

UKREPI

Na področju pomoči družini in otrokom moramo zagotoviti strokovno izvajanje nalog, ki jih nalaga izpolnjevanje rodbinske zakonodaje, kazenske zakonodaje in drugih predpisov. Te naloge so predvsem:

- pomoč otrokom in materam samohranilkam
- izvajanje rejništva za otroke, katerim starši ne morejo zagotoviti pogojev za normalno življenje in razvoj
- pomoč otrokom z motnjami v telesnem in duševnem razvoju in njihovo vključevanje v razne oblike usposabljanja
- preventivno in kurativno delo z vedenjsko motenimi mladostniki (stroške nadzorstva, strokovno svetovanje, zavodski ukrepi in drugi disciplinski ukrepi)
- skrbništvo nad mladoletniki, za katere starši ne skrbijo.

Poleg teh nalog bomo razvijali še druge oblike dela. Zlasti je nujno delo z otroki in mladino v prostem času in to v mestnih ter obmestnih, kot tudi v podeželskih območjih. Ker ima tako delo tudi velik preventivni pomen, bo strokovna služba nastopala kot iniciator, pa tudi kot izvajalec določenih nalog.

Pri izvajanju vseh ukrepov in akcij na področju varstva družine ter dela z otroki in mladino bomo razvijali razne oblike laičnega in prostovoljnega dela (npr. rejništvo, skrbništvo, izvajanje vzgojnih in disciplinskih ukrepov, mentorstvo v krajevnih skupnostih in drugod, kjer mladina živi in dela). Za vse sodelavce bodo organizirane specifične oblike usposabljanja in pomoči pri delu.

Na področju varstva odraslih bomo zagotovili strokovno izvajanje sledečih oblik pomoči, ki izhajajo iz zakonov in ostalih pozitivnih predpisov:

- skrbništvo nad osebami, ki niso sposobne skrbeti zase, za svoje pravice in koristi ter upravljati s svojim premoženjem
- zavodsko varstvo, ki se vrši z namestitvijo v splošne in posebne socialne zavode in urejanju plačila oskrbnin (npr. domovi upokojecev, zavodi za telesno in duševno prizadete ter zavodi azilnega tipa)
- izvajanje postopkov za dodelitev vseh vrst in oblik družbeno denarnih pomoči
- nameščanje odraslih (duševni bolniki, matere z otroci, onemogli in ostareli itd.) v družinsko nego in oskrbo
- delo z različnimi kategorijami deviantnih oseb in njihovo vključevanje v posebne oblike obravnave in pomoči (alkoholiki, odpuščeni obsojenci, klateži itd.)
- nudenje pravne pomoči pri urejanju vseh socialnih vprašanj.

Poleg teh oblik dela, ki sodijo v krog zakonskih obveznosti, bomo razvijali še nekatere druge, ki imajo pretežno preventivni in splošno socialno-politični pomen:

- s sodelovanjem in povezovanjem družbenopolitičnih organizacij, krajevnih skupnosti ter humanitarnih organizacij in društev bomo razvijali razne oblike solidarnosti občanov (sosedstva pomoč, laična nega itd.). Potrebno bo razviti možnosti za rekreacijo in preživljanje prostega časa vseh kategorij občanov, zlasti pa neaktivnega prebivalstva (npr. invalidi, upokojevci itd.).

- posebnega pomena za pomoč starejšim občanom bo dom upokojecev, ki ga bomo pričeli graditi najkasneje do 1979. leta. Dom bo zasnovan tako, da bo predstavljal tudi center za pomoč in nego na domu, kot tudi za razne oblike rekreacije starejših občanov.

Vse navedene postopke - zlasti tiste, ki spadajo v zakonske obveznosti, bo še naprej opravljal Center za socialno delo Ljubljana Moste-Polje, ki bo moral svoje strokovne in kadrovske možnosti v prihodnjih letih ustrezno krepiti. V tem srednjeročnem obdobju predvidevamo naslednjo

KADROVSKO ZASEDBO:

	Leto							
kadri	1974	1975	1976	1977	1978	1979	1980	
strokovni delavci	11	11	12	13	14	15	16	
računovodski delavci	-	2	2	2	2	2	2	
administrativno tehnični delavci	1	2	2	2	2	3	3	
socialni delavci v KS	-	-	1	1	1	1	1	
Skupaj	12	15	17	18	19	21	22	

Kadrovski plan utemeljujemo s porastom števila prebivalstva. V naši občini predvidevamo v tem obdobju porast prebivalstva za najmanj 15.000 občanov. Tako velika migracijska gibanja pa vedno večjajo socialno problematiko. Poleg večanja obsega dela pa socialno delo postaja tudi kvalitetno bolj zahtevno.

Za razvijanje vseh oblik solidarnosti in prostovoljnega dela občanov je potrebno ustanovljati in razvijati delo posebnih komisij kot so:

- socialno zdravstvene komisije pri KS
- komisije za delo z mladino v prostem času
- komisije za sosedsko pomoč in laično nego bolnikov na domu
- komisije za rekreacijo ostarelih in različnih kategorij prizadetih občanov.

Socialni delavci Centra za socialno delo bodo v teh komisijah prevzemali vodilne vloge, vendar bo treba pridobivati in usposabljaliti še druge sodelavce, zlasti računamo na aktivno sodelovanje predstavnikov vseh družin in drugih samoupravnih interesnih skupnosti. Komisije bodo delovale za vso občino in se povezovale z ustreznimi delovnimi telesi v krajevnih skupnostih.

Za izpolnjevanje vseh navedenih nalog bo nujno potrebno, da tudi v naši občini vsaj v nekaterih krajevnih skupnostih namestimo socialne delavce. Zato predvidevamo do 1980 zaposliti 5 socialnih delavcev v večjih krajevnih skupnostih.

Predvidevamo tudi nujno povezovanje in sodelovanje z drugimi SIS, in sicer:

- s stanovanjskimi skupnostmi pri načrtovanju gradenj in predvsem spremljajočih objektov ter dodeljevanju stanovanj in subvencioniranju stanarin družinam z nizkimi dohodki, materam samohranilkam, invalidnim in ostarelim osebam itd.,
- s skupnostjo otroškega varstva pri načrtovanju gradenj novih vzgojnovarstvenih ustanov, s politiko sprejemanja otrok v varstvene ustanove in odmerjanju prispevka staršev ter organizacijo varstva duševno prizadetih otrok,
- z izobraževalnimi skupnostmi in skupnostjo pokojninskega in invalidskega zavarovanja pri reševanju problemov usposabljanja otrok z motnjami v telesnem in duševnem razvoju ter graditvi ustreznih ustanov ter pri reševanju problematike šolske prehrane in njenega subvencioniranja,
- s skupnostjo zdravstvenega varstva pri reševanju zdravstvenih problemov nezavarovanih oseb ter laične nege in pomoči na domu ter problematike klubov zdravljenih alkoholikov,
- s skupnostjo zaposlovanja ter skupnostjo pokojninskega in invalidskega zavarovanja glede zaposlovanja, rehabilitacije ter organiziranja delavnic za invalidne osebe.

SREDSTVA

Obseg potrebnih sredstev za realizacijo predvidenih ukrepov je razviden iz priloženih tabel.

Predvidena investicija je gradnja doma za upokojevce in to najpozneje v letu 1979. Dom naj bi imel 200 ležišč. Po dosedanjih cenah je potrebno zagotoviti za dom upokojevcev 60.000.000 din.

TABELI NA STRANI 45

5. KULTURA

Bližina kulturnih ustanov v centru Ljubljane in bogata kulturna tradicija v občini zlasti v delavskih središčih v Vevčah, Zalogu, Zadvoru in Mostah, omogočajo občanom bogato kulturno življenje. V naštetih in drugih manjših krajih so že pred vojno delovala napredna kulturno prosvetna društva. V prvih povojnih letih je bilo kulturno prosvetno življenje izredno množično, nato je sledila večletna stagnacija. Kulturno-prosvetna dejavnost se zopet oživlja in je v letih 1973 do 1975 dosegla lepe uspehe.

Nosilci kulturno-prosvetnega življenja so kulturno-prosvetna društva, orkestri, akademska in amaterska likovna skupina s prirejanjem razstav v Jelovskovi galeriji in kulturna društva s osnovnih solah. V društvih so zlasti razvite gledališke in literarne skupine ter pevski zbori.

Skoraj v vseh večjih delovnih organizacijah imajo organizirane abonmajske predstave za delavce v gledališčih. OZD „Žito“ vsako leto organizira za svoje delavce razstavo likovnih umetnikov.

OSNUTEK PLANA ZA OBDOBJE 1975-1980

Dohodki v letu 1975

Prispevek iz OD po stopnji 0,58% 8,964.000

Vračilo skupnosti soc. skrbstva Slovenije za DDP 218.400

Skupaj dohodki 9,182.400

Zap. št.	Naziv	1975	1980	indeks 1980/75
Izdatki:				
1.	Center za socialno delo Ljubljana Moste-Polje	1,549.329	2,711.000	175
2.	Družbeno denarne pomoči	832.169	1,556.000	187
3.	Oskrbnine za odrasle v domovih	1,758.713	3,552.000	202
4.	Oskrbnine za otroke v domovih	1,162.980	2,267.000	195
5.	Rejnine	386.141	718.000	186
6.	Pomoč pri šolanju in varstvu	148.758	327.000	219
7.	Šolske malice	209.610	435.000	208
8.	Počitniško letovanje otrok	314.415	656.000	208
9.	Prispevek za zdrav. zavar. užíval. DDP	219.335	438.000	199
10.	Pogrebni stroški nepremožnih	15.985	30.000	188

Zap. št.	Naziv	1975	1980	Indeks 1980/75
11.	Financiranje delovanja skupnosti soc. skrbstva Slovenije	3.920	7.000	178
12.	Financiranje dejavnosti skupnosti soc. skrbstva Slovenije	1,135.000	1,986.000	174,9
13.	Delovanje občinske skupnosti soc. skrb. Ljubljana Moste-Polje	250.000	437.000	174,8
14.	Porast dajatev soc. skrbstva na račun povečanja prebivalstva	635.000	1,111.000	174
15.	Sistemizacija novega delovnega mesta socialnega delavca in ostalih delovnih mest		400.000	-
16.	Demonstracijski eksperimentalni center za dnevno varstvo in delovno usposabljanje prizadete mladine v Ljubljani	290.343	508.000	175
17.	Varstvo begovcev v Ljubljani	65.300	114.000	174
18.	Obveznosti do društev in organizacij	115.762	202.000	175
19.	Obvezna rezerva	89.640	157.000	175
Skupaj izdatki		9,182.400	17,612.000	191

Pri oblikovanju kulturne politike ter pri sprejemanju in nudenju kulturnih dobrin delovnemu človeku je treba kulturo obravnavati ne samo v okviru občine temveč širše ob dejstvu, da Ljubljana z vsem svojim zaledjem predstavlja enotni kulturni prostor.

Za uspešnejše kulturno poslanstvo, ki ga usmerjata samoupravna interesna skupnost občine Moste-Polje in Zveza kulturno prosvetnih organizacij, pa je potrebno, da so dani osnovni materialni pogoji - to so predvsem prostori, kjer naj se razvija amaterska kulturna dejavnost. Pomanjkanje prostorov pa je osnovna ovira za še večji razmah ljubiteljske kulturne dejavnosti oziroma kulturnega razvoja na sploh.

Po osvoboditvi ni bil zgrajen niti eden kulturni dom ali dvorana. Vse, kar danes obstoja in služi kulturno-prosvetni dejavnosti, je bilo zgrajeno pred vojno. V obdobju treh desetletij so bili sanirani in delno usposobljeni za amatersko kulturno dejavnost prostori v Zadvoru, Zalogu, Javoru, Hrušici, Dolskem in Vevčah. V Šmartnem in Zeleni jami pa jih je potrebno za to usposobiti. V Senožetih in Bizoviku ter najbolj naseljenih območjih občine: Mostah, Kodeljevem, N. Jaršah in v Polju pa prostorov za kakršnokoli kulturno dejavnost sploh ni.

Zgodovinsko obogatena kulturna zavest iz davne in bližnje preteklosti ter sedanjosti obvezuje delovne ljudi v TOZD in

občane v krajevnih skupnostih občine Ljubljana Moste-Polje, ob sodelovanju družbenopolitičnih organizacij, da:

- ohranjajo svojo bogato kulturno tradicijo;
- odpravljajo neenake možnosti za kulturno prosvetno dejavnost in uživanje kulturnih dobrin;
- načrtno zmanjšujejo prostorske deficite, ki ovirajo intenzivni razvoj amaterskih kulturnih dejavnosti;
- pospešujejo razvoj takih kulturnih dejavnosti, pri katerih človek ne bo samo pasivni koristnik poklicno posredovanih kulturnih dobrin, temveč skupaj z delavci iz kulturnih institucij aktiven ustvarjalec le-teh.

Za uresničenje teh osnovnih razvojnih kulturnih ciljev, katerih nosilca sta kulturna skupnost in zveza kulturno prosvetnih organizacij, s sodelovanjem poklicnih kulturnih institucij, delovnih organizacij, krajevnih skupnosti in družbenopolitičnih organizacij moramo:

- a) za najmlajše v vzgojnovarstvenih zavodih pripravljati program lutkovnih predstav, ure pravljic, petja in drugih aktivnosti, ki naj jih bodo deležni še otroci izven vzgojnovarstvenih zavodov;
- b) nuditi strokovno in materialno pomoč šolskim društvom pri oblikovanju novih zvrsti kulturnega življenja in dela;
- c) delavci v organizacijah združenega dela in občani v krajevnih skupnostih lahko dosežejo kvalitetni razvoj in množično

koristijo kulturne dobrine (amaterske kulturne dejavnosti, gledališke predstave, razstave likovnih umetnikov, knjižnice) le ob tesni povezanosti TOZD in KS;

č) na področju knjižničarstva urediti izposojevališče v Hrušici in Novih Jaršah, odpreti izposojevališče v Štepanjskem naselju, urediti mladinski oddelek v Mostah ter preurediti knjižnico v Zalogu. Ljubljanski bibliobusni oddelek bo razširil svojo dejavnost še na Prežganje, Trebeljevo, Gaberje, Javor, Križevsko vas in Klopce.

Knjižni fond se bo povečal za 100 %. Matična knjižnica bo povečevala nakup knjig od 1 na 2 knjigi na prebivalca.

Za uspešno delovanje predvidene mreže knjižnic bo knjižnica do leta 1980 pridobila 12 novih strokovnih sodelavcev z višjo in visoko izobrazbo;

d) kulturne akcije v organizaciji ZKPO približati prebivalcem vsakega večjega kraja v občini. Zato moramo izkoristiti velike sposobnosti in možnosti, ki jih ima Ljubljana na področju kulture;

e) povečati organizirane obiske delavcev iz TOZD ter občanov KS na kulturnih prireditvah in v gledaliških hišah ter tako omogočiti delovnemu človeku osnovni kulturni standard.

S tako razdelitvijo nalog na generacijske skupine, se ne razbija celota kulturne dejavnosti, temveč s tem onemogočamo zanemarjenost kulturnega izobraževanja vseh generacij prebivalstva.

Izvršitev vseh navedenih in drugih nalog na področju kulture nam narekuje, naslednja investicijska vlaganja:

1) v tem planskem obdobju moramo zgraditi kulturni center v Mostah s površino 1600 kv. m, kjer bodo dobile svoje prepotrebne prostore osrednje kulturne institucije (Knjižnica J. Mazovec, Kino Triglav, ZKPO, SIS kulturna skupnost in druge kulturne dejavnosti);

2) v Polju s KS Polje in OZD Saturnus rešiti vprašanje kulturnega doma;

3) v Štepanjskem naselju, v stanovanjskih blokih, pridobiti prostore (80–100 kvad. m) za začetek razvijanja raznih oblik kulturne dejavnosti;

4) v Senožetih zgraditi kulturni dom;

5) v Prežganju zagotoviti soudeležbo finančnih sredstev pri gradnji gasilskega doma, kjer bo dvorana za kulturne prireditve;

6) iz tekočih sredstev kulturne skupnosti adaptirati dvorano v Besnici in Jelovškovo galerijo;

7) obstoječe prostore v Šmartnem, Zeleni jami in Zalogu je treba preurediti, da bodo usposobljeni za najosnovnejše kulturne dejavnosti.

Potrebna sredstva za investicije v objekte za kulturno dejavnost do leta 1980 znašajo 30.000.000 dinarjev.

Letni plani predvidenega razvoja kulture v občini bodo sprejeti na skupščini kulturne skupnosti na podlagi predlogov delovnih ljudi v TOZD in občanov v krajevnih skupnostih ter nosilcev kulturne dejavnosti v občini.

6. TELESNA KULTURA

Veliki napori in ambicije, na katerih se snuje srednjeročni program, zahtevajo dobro telesno kondicijo kot osnovo za intelektualen in splošen kulturni razvoj človeka, za oblikovanje njegove osebnosti, za podaljšanje njegove aktivnosti in za večjo proizvodnost.

Za večji družbeno-ekonomski razvoj občine so ugotovitve o vlogi telesne kulture posebnega pomena, ker se je v povojnem obdobju močno spremenila ekonomsko-socialna struktura prebivalstva. V kakšnem obsegu je v tej spremenjeni podobi občine prisotna telesna kultura, nam kažejo naslednji podatki:

– v razne organizirane oblike telesno-kulturne dejavnosti je vključenih 7.628 občanov, kar predstavlja 15 % celotnega prebivalstva.

Ti so vključeni: v osnovnih šolah 1.405, v srednjih šolah 320, v športni rekreaciji (TOZD in KS) 2.000, v specializiranih organizacijah rekreativne dejavnosti 2.358 in v športno tekmovalnih organizacijah 1.546 občanov;

– na prebivalca odpade 1,39 kv. m pokrite in nepokrite površine vseh športnih igrišč in objektov, kar je daleč pod jugoslovanskim in evropskim normativom, ki znaša 4 kv. m na prebivalca;

– v zadnjih desetih letih je bilo zgrajenih pri osnovnih šolah 7 telovadnic s 2.498 kv. m površine, športni park na Kode-

ljemem, igrišča v Vevčah, žičnica v Trebeljevem in vrsta drugih objektov za rekreacijsko dejavnost delovnih ljudi in občanov.

Večletno zaostajanje na področju telesne kulture ni moglo biti v nekaj letih v celoti nadomeščeno z močnim vlaganjem v telesno kulturo preko sklada za družbeni standard in z ustanovitvijo samoupravne interesne skupnosti za telesno kulturo v občini. Še vedno zaostajamo v celi vrsti aktivnosti, kot so:

1. Pri najmlajši generaciji – pri predšolskih otrocih še ni bilo ničesar storjenega za organizirano obliko telesne kulture (plavalni tečaji, smučarski tečaji ipd.). Do leta 1980 predvidevamo v redno telesno kulturno dejavnost vključiti 1400 predšolskih otrok ali 20 % vse generacije. Za izvajanje te aktivnosti bo potrebno do leta 1980 usposobiti in zaposliti 8 amaterskih in profesionalnih športnih delavcev.

2. Pouk telesne kulture osnovnošolske mladine je najslabše organiziran na podružničnih šolah, kjer ni telovadnic in športnih igrišč. Primanjkuje tudi telesnovzgojnih učiteljev. Na osnovnih šolah jih imamo 35, potrebno pa bi jih bilo 79. Če temu dodamo, da večina učiteljev dela tudi v šolskih športnih društvih, je jasno, da gre za preobremenjenost in primanjkljaj tega kadra. Navedena dejstva že opredeljujejo cilje na tem področju.

3. Gimnazija Moste in Šolski center tiska in papirja, ki sta edini srednješolski ustanovi v občini, imata skupno 873 učencev ter 5 rednih in enega honorarnega profesorja telesne vzgoje. Rešiti je treba problem športnih igrišč in telovadnic, ker obstoječi objekti niso primerni za pouk telesne vzgoje.

4. Pri rekreativnem udejstvovanju občanov, ki se odvija predvsem v organiziranih športno-rekreativnih tekmovanjih (mali nogomet, namizni tenis, kegljanje, streljanje, smučanje, tenis, balinanje), v občasnih akcijah („vsi na kolo“, „naučimo se plavati“) in redni telesnovzgojni vadbi, je opazna slaba udeležba žensk, kljub temu, da predstavljajo 51,5 % vsega prebivalstva, oziroma 35 % vseh zaposlenih. Zaradi tega bo potrebno v petletnem obdobju ženski rekreaciji posvetiti posebno pozornost.

Še večji razmah športne rekreacije ovira pomanjkanje športno rekreativnih objektov, na kar kaže tudi podatek, da 5 KS nima niti enega kv. m urejene športne površine (npr. asfaltna ploščad), da v občini ni TRIM steze itd. Primanjkuje pa tudi strokovnih kadrov za organiziranje in vodenje športne rekreacije v KS, TOZD itd.

Do leta 1980 predvidevamo povečanje števila aktivnih članov v KS in delovnih organizacijah na 7.900. Da bi se lahko predvideno število aktivnih vključevalo v rekreacijsko dejavnost, moramo zagotoviti:

a) objekte, ki služijo izključno rekreativni dejavnosti (TRIM steze, asfaltna ploščadi, sprehajalne steze in TRIM kabinete) v vsaki KS;

b) dovolj amaterskih, delno pa tudi profesionalnih organizatorjev športne rekreacije v KS, v delovnih organizacijah in specializiranih športnih organizacijah.

5. Trenutno je v občini 30 osnovnih organizacij s približno 3.400 člani, ki se ukvarjajo s tekmovalnim športom. Sem so vključene tudi organizacije, ki sodijo v rekreativno področje in na katere odpade kar 2.358 članov. S pravim tekmovalnim športom se ukvarja le 1.546 aktivnih članov. Odnos med tekmovalnim športom in športno rekreacijo je treba rešiti predvsem v korist množične športne rekreacije. Ta je poleg pomanjkanja športnih objektov osnovni problem na tem področju.

V nadaljnjem razvoju je potrebno:

– ob dogovorih za novo razvrstitev prioritetenih športnih panog v Ljubljani ter predlogu o spremembi tekmovalnih sistemov moramo racionalizirati tekmovalni šport, razmejiti športno rekreacijo in rekmovalni šport ter v skladu s tem reducirati že obstoječe programe razvoja tekmovalnega športa;

– ustvariti pogoje za boljšo povezanost in sodelovanje klubov in ŠSD ter s tem omogočiti neprekinjen razvoj mladih športnikov;

– s strokovnim izobraževanjem usposabljeni in pridobivati nove strokovne kadre za področje telesne kulture, ki bodo v tej dejavnosti opravljali naloge kot profesionalci ali amaterji.

V tem planskem obdobju predvidevamo naslednja investicijska vlaganja:

1. V krajevnih skupnostih, ki še nimajo telesnokulturnih objektov: Besnica, Bizovik, Klopce, Štepanjsko naselje, Lipoglav in Dolsko zgraditi asfaltna ploščadi, primerne za rekreacijo občanov.

2. Pokriti plavalni bazen v Vevčah, dokončati gradnjo drsališča v Zalogu, zgraditi TRIM stezo na Golovcu, preurediti obstoječa igrišča v KS Moste in Zeleni jami.

3. Zgraditi telovadnico pri VI. gimnaziji, telovadišče TVD Partizan Moste in tenis igrišče v krajinskem parku Zajčja dobrava.

4. Izdelati študijo o gradnji rekreacijskih centrov v Novih Jaršah in novi soseski Fužine.

5. Za nudenje preventivnih in kurativnih zdravstvenih uslug športnikom usposobiti zdravstveno ambulanto na Kodeljevem.

Iz programa STKS izhaja, da je bilo v letu 1975 porabljenih 33,3 % vseh sredstev za vzdrževanje in nove naložbe v telesno-vzgojne objekte, za množično telesno kulturo pa le 2,7 % vseh sredstev. Leta 1980 naj bi sredstva za množično telesno kulturo predstavljala 12,1 % vseh sredstev (indeks 269).

Ob isti prispevni stopnji (0,58 %) bo občinska STKS v tem srednjeročnem obdobju razpolagala z 71.715.000 din, kar pomeni, da bo povprečna stopnja rasti 8,3 %.

Da bo lahko realiziran planiran investicijski program, bo potrebno racionalizirati porabo v manj pomembnih športnih in funkcionalnih dejavnostih, med uporabniki in izvajalci pa skleniti samoupravni sporazum in z njim določiti prednostne gradnje objektov glede na čas, vrsto in lokacijo objektov ter možnosti financiranja.

7. KRAJEVNE SKUPNOSTI

V tem gradivu predstavljamo probleme in cilje razvoja krajevnih skupnosti v srednjeročnem planskem obdobju 1976–1980. Povzetek je izdelan na podlagi predloženih osnutkov planov krajevnih skupnosti, ki predstavljajo več ali manj popis želja, potreb in nalog le-teh. Osnutki planov krajevnih skupnosti predstavljajo osnovni dokument nadaljnega planiranja in usklajevanja s samoupravnimi interesnimi skupnostmi, TOZD in ostalimi institucijami, katerih delo posega na področje krajevnih skupnosti. V usklajevalnem postopku vseh zainteresiranih pa se bodo naloge uskladile, določila se bo prioriteta področij dejavnosti in izvedbe ter določili viri financiranja.

Financiranje dejavnosti krajevnih skupnosti bo v tem planskem obdobju potekalo na podlagi samoupravnega sporazuma o financiranju KS z doslednim upoštevanjem načel tega sporazuma.

Izvečki iz programov krajevnih skupnosti ne navajajo posameznih konkretnih akcij temveč posplošeno dejavnost krajevnih skupnosti in njihove specifične dejavnosti. Konkretne in dogovorjene naloge iz osnutkov planov krajevnih skupnosti pa bodo po izvedenem usklajevalnem postopku povzete v srednjeročne programe SIS in drugih izvajalcev. To je prilika, da krajevne skupnosti ponovno preverijo načrtovane potrebe in zadane naloge, ter izmed njih izdvojijo tiste, katerih realizacija je v tem obdobju najpotrebnejša in najrealnejša za splošni standard občanov občine Moste-Polje kot celote. Tako izločene in ponovno preverjene ter dogovorjene naloge so realna osnova za usklajevanje in določanje prioritetenih področij med nosilci izvajanja nalog.

Iz osnutkov srednjeročnih planov krajevnih skupnosti izhajajo predvsem naslednje usmeritve in naloge:

Področje organiziranosti krajevne samouprave in uveljavitve delegatskega sistema je najpomembnejše področje delovanja krajevne skupnosti. Le z dobro uveljavljenim delegatskim delovanjem se bomo lahko dogovorili za prioritete tistih nalog, ki pomenijo zadovoljitev skupnih potreb delovnih ljudi v krajevnih skupnostih. Dobro organizirano delo delegatov bo še bolj spojeno z delom, življenjem in potrebami krajanov.

Družbeno in tehnično funkcijo povezovanja interesov občanov in izvajanja dogovorjenih nalog običajno prostovoljno opravljajo aktivisti krajevnih skupnosti, katerih delo je potrebno ustrezno družbeno ovrednotiti.

Na področju komunalnega gospodarstva so si krajevne skupnosti zadale veliko nalog. Urejeno komunalno področje v najširšem pomenu predstavlja urejeno življenje krajanov in lepšo podobo občine kot celote. Iz planov vseh krajevnih skupnosti izhaja skupna potreba po boljši prometni povezanosti, po napeljavi vodovodne in kanalizacijske mreže ter ureditvi drugih komunalnih področij, specifičnih za posamezne krajevne skupnosti.

Na področju šolstva predvidevajo krajevne skupnosti, da bodo s preureditvijo dosedanjih šolskih prostorov, s prizidavo novih učilnic, predvsem pa z gradnjo novih šolskih objektov v novih stanovanjskih soseskah, zagotovili podaljšano bivanje in postopen prehod na celodnevni pouk.

Na področju otroškega varstva predvidevajo krajevne skupnosti, da bo z zazidavo novih VVZ in z novimi organizacijskimi oblikami, zagotovljeno ustrezno varstvo večini otrok.

V kulturni dejavnosti planirajo predvsem ustanovitev in razvoj lastnih amaterskih dejavnosti z ustanavljanjem amaterskih skupin za posamezne kulturne dejavnosti.

Predvideni razvoj telesno-kulturne dejavnosti pa naj bi potekal predvsem v razvijanju množične rekreacije in aktivnosti občanov vseh starostnih struktur ter v gradnji osnovnih športno-rekreacijskih objektov v tistih krajevnih skupnostih, ki jih še nimajo.

Področje planiranja stanovanjskega gospodarstva ni področje planiranja krajevnih skupnosti. Zahtevajo pa, da se izdela enotna zazidalna dokumentacija, zaokroženih zazidalnih območij in poenostavitve ter skrajšanje postopka za pridobitev lokacijske in gradbene dokumentacije. Pri izgradnji novih stanovanjskih sosesk zahtevajo krajevne skupnosti vzporedno gradnjo vseh spremljajočih objektov splošne rabe, sicer ne bodo dovolile pričetka gradnje novih sosesk.

Na področju zdravstva so si zadale krajevne skupnosti skupno nalogo, da bodo skrajšale čakalno dobo v zdravstvenih domovih in specialističnih ambulantah. Za doseg tega cilja je potrebna prostorska in kadrovska krepitev osnovne zdravstvene mreže.

Na področju socialnega skrbstva bodo krajevne skupnosti sodelovale pri organiziranju oblik sosedske pomoči bolnim, ostarelim in socialno šibkim krajanom. Ustrezna strokovna institucija mora zagotoviti zadostno število socialnih delavcev za delo na področju posamezne krajevne skupnosti.

Da bodo srednjeročni plani in programi čim realnejši je nujno, da o njih razpravljajo vsi občani in delovni ljudje po krajevnih skupnostih in v temeljnih organizacijah združenega dela ter s svojimi pripombami prispevajo k dokončnemu oblikovanju potreb in zastavljenih ciljev.

PREGLED PLANIRANIH NALOG IN DEJAVNOSTI KRAJEVNIH SKUPNOSTI 1976–1980

V nadaljnjem tekstu so navedene splošne naloge, povzete iz osnutkov srednjeročnih planov krajevnih skupnosti. Programirane naloge in dejavnosti so posplošene tudi zato, ker bodo v usklajevalnem postopku z dogovarjanjem vseh osnovnih nosilcev planiranja (TOZD, SIS, KS) določene prioritete dejavnosti, nosilci nalog in možni viri financiranja za posamezne dogovorjene naloge.

KS BESNICA

1. Urejanje naselij:

– letne akcije urejanja zapuščenih zelenih površin

2. Komunalna dejavnost:

- gradnja novega cestnega omrežja, asfaltiranje cest, vzdrževanje obstoječega cestnega omrežja
- napeljava telefonske mreže po vaseh
- gradnja novih vodovodov in vzdrževanje obstoječih
- ojačanje transformatske postaje in napeljave električnih vodov in javne razsvetljave
- ureditev pokopališč

3. Šolstvo, vzgoja, izobraževanje:

– ureditev centralnega ogrevanja šolskih prostorov v šoli Javor in Besnica

4. Otroško varstvo:

– zagotoviti organizacijo za potujočo malo šolo

5. Socialno skrbstvo:

– zagotoviti pri ustreznih strokovnih socialnih in zdravstvenih službah stalno socialno delavko in patronažno sestro

Zdravstveno varstvo:

- organizirati preventivno zdravstveno službo za zdravljenje alkoholikov

6. Kultura, prosveta:

- ureditev potrebne dokumentacije za izgradnjo kulturnega doma na Prežganju

7. Krajevna samouprava:

- organizacija vaških sosesk in preko njih uveljavljanje delegatskega sistema
- organizirati skupnosti potrošnikov

8. Splošni ljudski odpor, civilna zaščita in družbena samozaščita:

- priprava planov dela, nabava opreme, praktično delo in gradnja zaklonišč.

KS BIZOVIK

1. Urbanizacija krajevne skupnosti:

- izdelava dokončnega zazidalnega načrta krajevne skupnosti z upoštevanjem vseh obstoječih objektov
- poenostavitev in skrajšanje postopka pridobivanja lokacijske in gradbene dokumentacije

2. Gospodarski razvoj – trgovina:

- razširitev obrata Pletenine
- izgradnja nove samopostrežne trgovine
- razširitev obrtne servisne dejavnosti

3. Telesna kultura:

- gradnja novih športnih objektov (nogomet, košarka, odbojka, balinanje itd.)
- zagotovitev množičnosti v športnem in rekreacijskem udejstvovanju

4. Kultura, prosveta:

- ustanovitev novih kulturnih dejavnosti in izboljšanje organizacije že obstoječih (pevski zbor, literarno-dramska sekcija)
- ustanovitev filmske sekcije, modelarskega krožka in drugih dejavnosti
- zagotovitev ustreznih prostorov za udejstvovanje mladine v vseh planiranih dejavnostih
- vzdrževanje spomenikov NOV

5. Šolstvo:

- gradnja novega šolskega objekta zaradi prehoda na sodoben način šolanja (kabinetni pouk, celodnevni pouk)

6. Promet:

- uskladitev in sprememba vozniških redov avtobusov

7. Zdravstveno in socialno varstvo:

- ne predvidevajo posebnih akcij na področju zdravstva
- pomoč socialno šibkim občanom
- organizirati sosedsko pomoč bolnim in ostarelim občanom
- zagotoviti socialno delavko in patronažno sestro

8. Komunalna dejavnost:

- gradnja kanalizacije in vodovoda
- asfaltiranje in modernizacija cest
- napeljava telefonskega omrežja in javne telefonske govornice
- ureditev odvažanja smeti
- vzdrževanje obstoječih komunalnih naprav in objektov
- regulacija bizoviškega potoka

9. Krajevna samouprava:

- organizirati svete in komisije
- izboljšati delovanje delegatskega sistema
- oživiti delo z mladino in jo vključiti v delo krajevne samouprave
- rešiti problem prostorov za delo

10. Splošni ljudski odpor, civilna zaščita in družbena samozaščita:

- izdelati programe dela, nabava potrebne opreme, izgradnja zaklonišč in vzgoja prebivalcev

KS DOLSKO

1. Družbeni prostori:

- dograditev kulturnega doma v Dolskem

2. Komunalna dejavnost:

- izgradnja kanalizacijske mreže
- na podlagi opravljenih raziskav zgraditi vodovodno omrežje
- ureditev pokopališč
- izgradnja trafo-postaj in modernizacija električnega omrežja
- ureditev javne razsvetljave

3. Promet:

- izgradnja in obnova cestnega omrežja
- postavitev javne telefonske govornice
- dogovoriti se za obratovalni čas poštne službe

4. Trgovina:

- zgraditi trgovino v Senožetih
- zgraditi trgovino v Dolskem

5. Šolstvo in otroško varstvo:

- zgraditi dodatne prostore pri obstoječi šoli v Dolskem in prehod na sodoben način pouka
- ista rešitev za šolo v Senožetih
- gradnja VVZ v Dolskem, v Senožetih pa postavitev podružnice VVZ
- organizirati „potujoči vrtec“ in uvesti dopolnilne aktivnosti otrok
- gradnja otroškega igrišča

6. Kmetijstvo:

- organizacija tečajev s področja sadjarstva, vrtnarstva, čelbendarstva in podobno
- organizirati strojno skupnost
- organizirati odvoz mleka
- urediti nabavno prodajno skladišče za kmetijske pridelke, umetna gnojila in drugo

7. Prosveta, kultura:

- dokončati kulturni dom
- organizirati gostovanje drugih KUD
- ustanoviti mešani pevski zbor

8. Telesna kultura:

- asfaltiranje igrišča v Dolskem
- ureditev igrišč za nogomet in ostalih igrišč
- ustanoviti športno društvo Dolsko
- organizirati vadbo za vse starostne kategorije občanov

9. Socialno skrbstvo:

- organizirati stalno oskrbo bolnih in ostarelih ljudi
- stalno delovanje na področju varstva in vzgoje problematičnih občanov (nezaposleni, alkoholiki)

10. Krajevna samouprava:

- vzpostaviti krajevno samoupravo po delegatskem načelu
- zagotoviti vire financiranja krajevne skupnosti
- zagotoviti pogoje za delo enot civilne zaščite
- organizirati predavanje o družbeni samozaščiti

KS HRUŠICA – FUŽINE

1. Urejanje naselja:

- letne delovne akcije urejanja zelenih površin, čiščenja potčnih strug ter zasipanja izčrpanih gramoznic

2. Gospodarska dejavnost:

- gradnja nove trgovine

TA DEL DELEGATSKE TRIBUNE PRILOŽITE NA KONEC! (GLEJTE ŠTEVILKE NA STRANEH)

3. Stanovanjsko gospodarstvo:
 - izdelati urbanistično dokumentacijo za gradnjo individualnih hiš
4. Komunalna dejavnost:
 - rekonstrukcija in asfaltiranje dela cestnega omrežja
 - postavitve trafopostaje
 - postavitve javne telefonske govornice
 - ureditev dodatne javne razsvetljave
 - ureditev potoka Mejaš
 - redno vzdrževanje obstoječih komunalnih naprav
5. Šolstvo:
 - gradnja popolne 8-letne šole z igriščem in prostorom za zobno ambulanto
6. Otroško varstvo:
 - gradnja VVZ z zmogljivostjo 80 otrok
7. Socialno skrbstvo:
 - vključitev v gradnjo doma za ostarele
8. Zdravstveno varstvo:
 - ni predvidenih akcij, razen zobne ambulante v novi šoli
9. Kultura, prosveta:
 - obnova stavbe kulturnega doma
 - vzdrževanje parka in spomenikov NOV
 - izdelava plana kulturno-prosvetne dejavnosti
10. Telesna kultura:
 - obnovitvena in vzdrževalna dela na obstoječem igrišču
11. Splošni ljudski odpor, civilna zaščita in družbena samozščita:
 - usposobitev in oprema enot, gradnja zaklonišč in redna vzgoja prebivalstva po programu

KS KLOPCE

1. Urejanje naselij:
 - stalna akcija urejanja in odstranjevanja gnojišč ob javnih poteh
2. Komunalna dejavnost:
 - napeljava telefonskega omrežja
 - gradnja in rekonstrukcija ceste, da bodo sposobne za avtobusni promet
 - popravilo in vzdrževanje vodovoda in gradnja črpališč
 - vzdrževanje obstoječih komunalnih objektov
3. Gradnja družbenih prostorov:
 - gradnja doma za potrebe kulturno-prosvetne dejavnosti, dela krajevne samouprave, družbenopolitičnih organizacij, gasilcev in trgovine
4. Šolstvo:
 - ni posebnih akcij
5. Otroško varstvo:
 - ni posebnih akcij
6. Socialno skrbstvo:
 - ni posebnih akcij
7. Zdravstveno varstvo:
 - ni posebnih akcij

8. Kultura, prosveta:
 - gradnja potrebnih prostorov
 - ustanovitev KUD
 - vzdrževanje spominskega obeležja NOV
 9. Telesna kultura:
 - gradnja telovadnice pri OŠ Križevska vas
 10. Splošni ljudski odpor, civilna zaščita in družbena samozščita:
 - usposabljanje in oprema enot, vzgoja prebivalcev po izdelanem programu
- ### KS KODELJEVO
1. Komunalna dejavnost:
 - ureditev ulic – cestnega omrežja in Grubarjevega kanala, javne razsvetljave
 - postavitve javnih telefonskih govornic
 - napeljava toplovoda
 2. Šolstvo, vzgoja, izobraževanje:
 - z adaptacijo obstoječih šolskih objektov zagotoviti možnost prehoda na celodnevno šolo
 - pridobiti in urediti prostore za glasbeno šolo
 - reševanje prostorskega problema VŠTK
 3. Otroško varstvo:
 - dograditev dodatnih prostorov za dnevno bivanje otrok pri obstoječem VVZ
 4. Socialno varstvo:
 - ni predvidenih posebnih akcij; nadaljevali bodo z dosedanjim načinom dela
 5. Zdravstveno varstvo:
 - zagotovitev prostorov za ambulantne preglede in posve-tovalnico za nosečnice in dojenčke
 6. Kultura in prosveta:
 - zagotoviti prostore za delo mladine in razviti dejavnost mladine
 - redno vzdrževanje spomenikov NOB
 7. Telesna kultura:
 - zagotoviti množičnost pri športnem društvu Slovan
 - organizirati rekreacijsko dejavnost občanov
 8. Ljudska obramba, civilna zaščita in družbena samozščita:
 - izpolnjevanje načrtov za splošno obrambo, zagotoviti sredstva za opremo enot civilne zaščite in skrb za izobraževanje občanov

KS MOSTE

1. Osnovni problem in cilji razvoja:
 - zagotoviti izboljšanje pogojev za življenje in delo krajanov, kar pomeni zagotovitev ugodnega kulturnega vzdušja, zdravih pogojev življenja in dela, možnosti izobrazbe, zaščite otrok, izboljšanje stanovanjskih pogojev in komunalne higiene, prometnih zvez in odpravljati neupravičene socialne razlike itd., doseči skladen materialni in socialni razvoj krajanov.
2. Družbeno-ekonomski razvoj:
 - stabilizacijo ter večjo produktivnost v sekundarnem sektorju, hitrejši razvoj terciarnega sektorja in skladen porast kvartarnega sektorja.
 - intenzivno se bo pričelo z gradnjo proizvodnih, skladiščnih in servisnih objektov
 - s sodelovanjem kmetijske zemljiške skupnosti občine Ljubljana Moste-Polje zavreti zmanjšanje števila kmetijskih proizvajalcev, zaradi pozidave kmetijskih površin
 - zainteresiranim kmetijskim proizvajalcem nuditi prosta kmetijska zemljišča v drugem predelu občine
 - skrbeti za izvajanje strogega režima čistoče pri novozgrajeni tržnici

– razširitev prodajalne Mercatorja in gradnje nove stavbe Veletekstila

– razvijati servisno dejavnost s pridobitvijo lokalov

3. Komunalna dejavnost:

– ob konicah zagotoviti večje število avtobusov mestnega potniškega prometa

– na novo namestiti in vzdrževati cestno prometno signalizacijo in zagotoviti nove telefonske priključke ter javne telefonske govornice

– izdelati zazidalni načrt za območje med Pokopališko in Kajuhovo cesto

– opraviti popis vseh barak in stanovalcev ter reševati ta problem

– s priključitvijo na toplovodno ogrevanje zmanjšati število individualnih kurišč ter opozoriti delovne organizacije na namestitvev prečiščevalnih naprav,

– zadolžiti hišne svete, da skrbijo za okolico objektov

– odstraniti objekt na Zaloški c. 81, bife Partizan in prodajalno Tobak na vogalu ulice Vide Pregarčeve in Pokopališke ulice

– predvidena rekonstrukcija ceste Vide Pregarčeve in Zaloške ceste

4. Socialni razvoj in zdravstveno varstvo, kulturna in telesna kulturna dejavnost

– poskrbeti za vzgojo in zaščito otrok

– gradnja novih objektov otroškega varstva in osnovne šole

– organiziranje dopolnilnega družinskega varstva

– razvijanje samoupravljanja v šolah z vključevanjem učencev, staršev in zainteresiranih občanov

– urediti prostor pri TVD Partizan v igrišče in ureditev otroškega igrišča ob Rojčevi ulici

– prostorsko razširiti in kadrovske okrepiti zdravstveno službo v ZD Moste

– posebno pozornost posvetiti otroškemu dispanzerju in preventivni zdravstveni zaščiti z patronažno službo

– skupno z RK organizirati sosedsko pomoč in druge oblike socialne pomoči

– prizadevati si za izgradnjo doma upokojevcev

– v MS-1 zgraditi predviden objekt za družbeno-kulturni center

– za razvoj telesno-kulturne dejavnosti zagotoviti ustrezne objekte

– v okviru TVD Partizan razviti široko rekreacijsko dejavnost

– v organizaciji odbora za SLO pripraviti razna strokovna predavanja

5. Stanovanjsko gospodarstvo:

– v tem obdobju bo potrebno pričeti z rekonstrukcijo in adaptacijami starega stanovanjskega fonda

– vzporedno z gradnjo fužinske soseske graditi tudi vse spremljajoče objekte (VVZ, šola, trgovinski in servisni lokali)

6. Skrb za realizacijo programa je skrb vseh krajanov, posebno pa stalnih in občasnih odborov in komisij krajevne skupnosti, kot vseh družbenopolitičnih organizacij.

KS NOVE JARŠE

1. Zdravstvo in socialno skrbstvo:

– dograditev in usposobitev otroške ambulante

– preureditev prostorov za razširitev splošne ambulante, zobne ambulante in fizioterapevtskega oddelka

– izboljšati varstvo ostarelih, vključevanjem mladine

– pri zavodu za socialno delo zagotoviti socialnega delavca, ki bo odgovarjal za področje KS

2. Otroško varstvo in pomoč družini:

– izgradnja novega VVZ v MS 12/2

– organizirati dnevno varstvo predšolskih otrok staršev, ki nimajo otrok v varstvu v VVZ

– organizirati pravljичne in risalne ure in druge aktivnosti

– skupaj z VVZ organizirati družinsko varstvo otrok

3. Šolstvo, vzgoja, izobraževanje:

– izgradnja nove osnovne šole v MS 12/2

– organizirati nove mladinske dejavnosti

– izobraževanje občanov s področja zdravstvene vzgoje, tehnike in podobno.

4. Stanovanjska vprašanja, komunalna, gradbeništvo:

– zagotoviti programirani pričetek in dokončanje gradnje Soseske MS 12/2

– izgradnja vseh zasnovanih zelenic, otroških igrišč, peš cone, parkirišč in podobno

– vzporedna gradnja vseh spremljajočih objektov: družbeni center, VVZ, šola, trgovina in drugo

– obnova in vzdrževanje zelenic

– urediti cestno prometno signalizacijo

– vzdrževanje in popravilo doma družbenih organizacij

– asfaltiranje cest in gradnja kanalizacije

5. Kulturna dejavnost:

– povečanje mešanega pevskega zbora

– obnova prostorov knjižnice in povečanje izbora knjig

– priprava in izvedba kulturnih programov in sodelovanje s kulturno skupnostjo

6. Telesna kultura in rekreacija odraslih:

– organizirati tedensko rekreacijsko vadbo v OŠ

– ureditev balinišč

– doseči množičnost pri odraslih občanah z vključevanjem v aktivnosti, kot so: kegljanje, balinanje, streljanje, smučanje, plavanje in ostalo

– izdelati program in pridobitev novih površin za rekreacijske in športne dejavnosti

7. Ljudska obramba, civilna zaščita in družbena samozaščita:

– ažuriranje vojnih načrtov in vodenje ustrezne kadrovske politike

– organizirati predavanja o družbeni samozaščiti in opremiti enote CZ

8. Medsebojni človeški in družbeni odnosi:

– vzpostavitev več manjših socialnih enot (blok, del naselja) za opredeljevanje skupnih interesov in boljše samoupravne organiziranosti

– pridobitev novih družbenih prostorov v soseski MS 12/2

9. Trgovina, servisna dejavnost:

– razširitev obstoječe trgovine „Emona“

– vzporedno z gradnjo soseske MS 12/2 pričeti z izgradnjo trgovskega centra

– urediti in pridobiti nove servisne dejavnosti

– ustanovitev lastnega servisa za vzdrževanje zelenih površin

10. Prometna povezanost, varstvo okolja, urejanje naselij:

– ureditev odprtih garažnih mest – parkirišč

– vzdrževanje spominskih kamnov ob Aleji spominov in tovarištva

– vspostavitev komunalno-redarske službe pri občini oz. mestu

– rekonstrukcija dela cestnega omrežja

– dogovor o preusmeritvi prog mestnega potniškega prometa

– napeljava telefonskih priključkov v času izgradnje nove soseske

– tekmovanje za najbolj urejen del naselja

– stalno varstvo prostora pred onesnaževanjem

KS ŠMARTNO OB SAVI

1. Ureditev naselij:

– predvidene so akcije zasaditve in ozelenitve dodatnih površin in ureditev ulic

2. Družbeni prostori:

– dokončno ureditev doma občanov

– ureditev prostorov za delo mladine in kluba upokojevcev

3. Stanovanjsko gospodarstvo:
 - ni predvidene dejavnosti
4. Komunalno gospodarstvo:
 - ureditev zelenic
 - rešiti problem odvoza smeti
5. Šolstvo, vzgoja, izobraževanje:
 - ni predvidenih posebnih akcij
6. Otroško varstvo:
 - predvidena izgradnja prizidka pri domu občanov za VVZ
7. Socialno skrbstvo:
 - opraviti evidentiranje socialno šibkih občanov in jim zagotoviti podpore
8. Zdravstveno varstvo:
 - ni predvidenih konkretnih akcij
9. Kulturna dejavnost:
 - dokončanje spominske plošče na domu občanov
10. Telesna kultura in rekreacija:
 - ureditev športnih objektov vzporedno z nogometnim igriščem
 - vzporedno z nogometom razviti še ostale rekreacijske dejavnosti in zajeti čim širši krog občanov
11. Splošni ljudski odpor, civilna zaščita in družbena samozščita:
 - redna vzgoja prebivalstva z organizacijo predavanj
 - izdelava in izvršitev planov in oprema enot
12. Krajevna samouprava:
 - utrjevanje in razvijanje samoupravnih odnosov v KS in utrjevanje delegatskega sistema
 - razširitev dejavnosti sveta potrošnikov in ostalih komisij

KS ŠTEPANJSKO NASELJE

1. Urejanje naselij:
 - dokončno izdelati zazidalni načrt
 - v okviru izgradnje nove soseske zgraditi garažno hišo
 - izdelati projekte in pričeti z gradnjo kanalizacijske mreže na obstoječih zazidanih površinah
 - izvršiti sanacijo ostalih komunalnih napeljav (vodovod, elektrika, javna razsvetljava, PTT, prometna signalizacija)
 - gradnja objekta za družbene potrebe in potrebe KS
2. Prometna povezanost:
 - ureditev in rekonstrukcija cestnega omrežja
 - namestitve ustrezne cestno-prometne signalizacije
 - vzpostavitev novih prog mestnega prometa in ureditev postajališč
3. Preskrba prebivalstva – gospodarska dejavnost:
 - predvidena je razširitev obratov Ellux-a in s tem pridobitev novih delovnih mest
 - zgraditi primerno število trgovinskih lokalov različnih strok, ki so predvidene po zazidalnem načrtu
 - zagotoviti ustrezne obrtne prostore za nove servisne delavnice
4. Šolstvo, vzgoja, izobraževanje:
 - dokončati gradnje nove osnovne šole in začeti s pripravami za gradnjo druge
 - zagotoviti ustrezno število stanovanj za delavce v šolah
5. Otroško varstvo:
 - predvidena gradnja novega VVZ z zadostnimi zmogljivostmi
6. Zdravstveno varstvo:
 - organizirati dnevno splošno ambulanto in zdravstveno ambulanto
 - zagotoviti patronažno sestro, odgovorno za področje te krajevne skupnosti
 - predvideti gradnjo zdravstvenega doma in lekarne za jugovzhodni del občine
7. Socialno skrbstvo:
 - organizirano pristopiti k reševanju skrbi za starejše občane
 - zagotoviti socialno delavsko, odgovorno za področje te skupnosti
8. Kultura in prosveta:
 - ni programa aktivnosti
 - pogoj za aktivnost na kulturnem in prosvetnem področju je gradnja prostorov
9. Telesna kultura in rekreacija:
 - izgradnja vseh igrišč, predvidenih v urbanističnem in zazidalnem načrtu
 - ureditev trim steze
 - gradnja večsteznega kegljišča
10. Splošni ljudski odpor, civilna zaščita in družbena samozščita:
 - izpolnjevanje programov dela splošnega ljudskega odpora in civilne zaščite ter oprema enot CZ
 - gradnja zaklonišč
 - redna programirana vzgoja občanov
11. Krajevna samouprava:
 - za izpolnitev vseh zastavljenih nalog je treba nujno aktivirati vse občane te krajevne skupnosti

KS ZALOG

1. Šolstvo in vzgojno varstvo:
 - zagotoviti prehod na celodnevno šolanje in podaljšano bivanje otrok
 - dosedanjemu objektu dozidati nove učilnice
 - preurediti staro šolo in na novo opremiti vse učilnice in dodatne prostore
2. Komunalna dejavnost in zaščita okolja:
 - asfaltiranje krajevnih cest
 - napeljava vodovodnega omrežja
 - električno omrežje: postavitev transformatorja in obnova električnega omrežja in javne razsvetljave
 - ureditev odlagališča odpadkov
 - ozelenitev vseh razpoložljivih površin
 - priključitev na kanalizacijo
3. Stanovanjska izgradnja:
 - predvidena gradnja vrstnih hiš in individualnih hiš
 - izdelati zazidalni načrt za stari Zalog in Spodnji Kašelj
4. Kultura in prosveta:
 - načrtovati družbeni center
 - adaptacija obstoječega doma
 - predstavitev spomenika NOB
5. Telesna vzgoja in rekreacija:
 - gradnja doma TVD „Partizan“
 - plavalni bazen (skupno z ostalimi KS)
 - smučarski center v Podgradu ali Podgorju
6. Zdravstveno varstvo in socialno skrbstvo:
 - razširitev zdravstvenega doma Vevče ali gradnja novega ZD v Novem Polju ali Zadobrovi
 - reševati vprašanja rejništva otrok, kmečkega zavarovanja, posvojitve otrok, posredovanje za dom onemoglih občanov
 - pomoč onemoglim, ostarelim in drugim občanom

7. Preskrba — trgovina:
 - povečati prodajne površine prehrabnenih proizvodov in tehničnega blaga z gradnjo večje samopostrežnice
 - v okviru nove samopostrežne trgovine zagotoviti prostor za gostinsko dejavnost
 - izgradnja projektiranega obrtnega servisa za dejavnosti šiviljstva, avtomehanike, elektromehanike in inštalacijske dejavnosti
8. Prometna povezanost:
 - vzpostavitev poštne izpostave v Zalogu
 - zagotoviti nove telefonske priključke in javne telefonske govorilnice

KS ZADOBROVA—SNEBERJE

1. Urejanje naselja:
 - urejevanje krajinskega parka Zajčja dobrava
 - izdelati ureditveni načrt rekreacijskega področja desnega brega Save
 - urejevanje in vzdrževanje začasnih rekreacijskih površin in ureditev otroških igrišč
 - vzdrževanje obstoječih krajevnih cest in poti
2. Stanovanjska gradnja — urbanizem:
 - pri novelaciji GUP-a uvesti površine za organizirano gradnjo individualnih hiš
3. Komunalno gospodarstvo:
 - izgradnja kanalizacijske mreže
 - izgradnja vodovodne mreže
 - rekonstrukcija cest in pločnikov
 - izgradnja avtobusnega postajališča
 - postavitve javne razsvetljave
 - postavitve mreže javnih telefonskih govorilnic
4. Šolstvo, vzgoja, izobraževanje:
 - zagotoviti dodatne prostore s prizidavo in gradnjo nove šole in zagotoviti prehod na celodnevno šolo
5. Otroško varstvo:
 - takoj pričeti z gradnjo k VVZ po potrjenih zazidalnih načrtih
6. Preskrba — trgovina:
 - preureditev in povečanje trgovine v združenem domu
 - gradnja samopostrežne trgovine v Novem Polju
 - gradnja samopostrežnice v Sneberjah
7. Organiziranost KS:
 - v nekaterih primerih posvečati aktivnost organov KS s konkretnimi zadolžitvami

KS ZADVOR

1. Prometna povezanost in cestno omrežje:
 - predvidena rekonstrukcija Litijske ceste in ceste II. grupe odredov z dodatno kolesarsko stezo in pločnikom
2. Gospodarska dejavnost:
 - povečati zmogljivosti servisnih storitev
3. Vzgoja in izobraževanje:
 - poleg novih učilnic zagotoviti še dodatne prostore za prehod na celodnevno šolo
4. Otroško varstvo:
 - razširiti obstoječi VVZ in podvojiti njegovo kapaciteto
5. Telesna kultura:
 - zgraditi ustrezna igrišča za košarko, odbojko, trim stezo in drugo
 - dogovorno najustrezneje izkoriščati telovadnico in organizirati ustrezno vadbo za vse starostne kategorije občanov

5. Zdravstvo:
 - zagotoviti dodatne prostore in ustrezno kadrovsko zasedbo v zdravstvenem domu Polje
7. Socialno skrbstvo:
 - organizirati patronažno službo in redne obiske po domovih v okviru organizirane sosedske pomoči
 - zagotoviti priključek na vodovod v Dobrunjah
8. Trgovina:
 - pripraviti vse potrebno za gradnjo nove trgovine v Dobrunjah
10. Elektrifikacija:
 - rekonstrukcija električnega omrežja
11. Komunalna dejavnost:
 - pripraviti potrebno dokumentacijo za novo pokopališče
 - pripraviti načrt regulacije Dobrunjščice
 - pripraviti načrt za rekonstrukcijo cestne razsvetljave
 - zagotoviti priključek na vodovod v Dobrunjah

KS ZELENA JAMA

1. Promet:
 - ureditev podvoza ali podhoda pod železniško progo iz Zvezne ulice na Proletarsko c.
 - ureditev postjališč in prometa na končni avtobusni postaji na Kavčičevi ulici
 - preureditev križišča med Kajuhovo ulico in Šmartinsko cesto
2. Komunalna dejavnost:
 - obnoviti in modernizirati javno razsvetljavo
 - povečati število telefonskih priključkov in javnih telefonskih govorilnic
 - priključek na plinovod
 - priključek na toplovod
 - obnova dela vodovodnega omrežja
 - izboljšati odvoz smeti in odpadkov
 - obnova dotrajanih cest in pločnikov
3. Trgovska mreža:
 - z izgradnjo novih trgovskih lokalov izboljšati preskrbo občanov z osnovnimi življenjskimi potrebščinami
 - urediti sodoben gostinski lokal
4. Socialno in zdravstveno varstvo:
 - rešiti vprašanje otrok problematičnih družin
 - izboljšati pomoč ostarelim, bolnim in socialno šibkim občanom
 - sodelovati pri izgradnji doma ostarelih
5. Šolstvo:
 - izgradnja nove šole v KS Moste in uvedba celodnevne šole
 - sodelovanje pri reševanju prostorskega problema v Šolskem centru tiska in papirja
6. Varstvo okolja:
 - zahteva za postavitve filtrskih naprav na tovarniških dimnikih
 - organiziranje akcij za očiščenje okolja
 - zagotoviti ustrezno komunalno redarsko službo
7. Kultura, prosveta in telesna vzgoja:
 - predvidena gradnja novih družbenih prostorov in s tem poživitev kulturne dejavnosti
 - gradnja športno-rekreacijskega centra
8. Splošni ljudski odpor, civilna zaščita in družbena samozščita:
 - analiza dosedanjega dela odborov
 - zagotoviti finančna in materialna sredstva za delo enot CZ
 - aktiviranje in usposabljanje hišnih svetov za delo

D. Projekcija prostorskega razvoja

Industrija

je v naši občini najpomembnejše gospodarsko področje, še posebej glede na dejstvo, da se v planiranem obdobju odpirajo pri nas nove industrijske površine v:

- a) MP 3 Moste
 - kare 1: Intertrade, Papirografika, Veletekstil (skladiščna dejavnost) (pričetek gradnje 1976-1977)
 - kare 4: Yulon, Saturnus - proizvodna dejavnost (v gradnji)
 - kare 5: Pletenina, Plutal - proizvodna dejavnost (Plutal v gradnji, Pletenina 1976)
 - kare 6: Javna skladišča (skladiščna dejavnost) ZŽTP (pričetek gradnje 1977)
 - kare 9: neznani investitor (proizvodna dejavnost)
- b) MM 4 - obrtno servisna cona (pričetek gradnje 1976-1977)
 - plinska postaja (gospodinjstvo in ogrevanje Fužin)
 - kurivo - selitev iz MP 2 v MM 4 - skladiščna dejavnost (pričetek gradnje 1976-1977)
 - Toplarna - MM 4/1 (razširitev)

- c) MP 4 - živilska industrija
- d) MP 5/2 ali MP 6/2 - ali lokacija zahodno od Podgrada preko Ljubljance za potrebe gradbene industrije in asfaltne baze - je kot predhodno lokacijo uskladiti z interesi kmetijske zemljiške skupnosti
- e) energetska cona Dolsko
- f) G 6 - gramoznica Obrije - pričetek črpanja 1976, konec črpanja 1978 - kapaciteta 350.000 kub. m.

STANOVANJSKO GOSPODARSTVO

Poleg odpiranja novih gradbišč stanovanjske gradnje bodo v srednjeročnem planskem obdobju zaključeni že pričeti objekti na družbeno usmerjenih gradbiščih. Odlok o izboru zemljišč za ureditvenem območju mesta Ljubljane (Ur. list SRS, št. 45/73) je opredelil v ureditvenem območju mesta dovolj površin za gradnjo stanovanj do leta 1980. Ker je potrebno za izgradnjo stanovanj, ki naj bi bila vseljiva v letu 1980, pričeti že eno do dve leti prej, mora srednjeročni program že opredeliti zemljišča in začrtati naloge, ki jih je treba opraviti, da se v letu 1979 lahko prične z gradnjo stanovanj na novih površinah.

V našem prostoru je možen ob ustrezni izgradnji komunalne infrastrukture v planskem obdobju pričetek gradnje MS/5 Fužine s 3500 stanovanji ob predvideni dinamiki 1000 stanovanj letno.

SREDNJEROČNI PROGRAM IZGRADNJE STANOVANJ V LETU 1976 - 1980 V SOB LJUBLJANA MOSTE - POLJE

ZAP. št.	Označba lokacije		Število stanovanj, predvidenih za graditev po posameznih letih						Opombe
	v gradnji	v obdelavi ali pripravi	1976	1977	1978	1979	1980	Skupaj	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
A. Po odloku o izboru zemljišč - blokovna ureditev									
1. MOSTE - POLJE									
	MS 3/2, 112/1	-	1200	450	-	-	-	1650	
	MS 6	-	240	-	-	-	-	240	
	MS 11	-	22	-	-	-	-	22	
		MS 12/1	143	-	-	-	-	143	
		MS 12/2	63	360	423	315	-	1161	
	SKUPAJ		1668	810	423	315	-	3216	
2. B. Izven odloka o izboru zemljišč - blokovna ureditev									
MOSTE - POLJE									
		MS 3/2 "3B"	-	386	-	-	-		
	SKUPAJ		-	386	-	-	-	386	
3. C. Individualna gradnja - organizirana									
MOSTE - POLJE									
		MS 8/3	75	94	-	-	-	196	
		MS 103/2	36	III faza	-	-	-	36	
	SKUPAJ		111	94	-	-	-	205	

V programiranem obdobju se bo začela izgradnja vodovodnega obroča, ki bo dovajal potrebne količine vode v mesto. Poleg zaključene gradnje vodovodnega omrežja v začetih stanovanjskih soseskah bo potrebno izvesti čimveč priključitev ostalih naselij, ki sedaj niso priključena na javni vodovod. Izgradnjo konzumnih vodovodov bo treba v soglasju s programom kanalizacije prilagoditi izgradnji usmerjenih stanovanjskih sosesk in industrije.

Na izvenmestnem območju bomo v tem obdobju oskrbeli s pitno vodo KS Dolsko, Besnica, Lipoglav, Bizovik in Zadvor.

IV. OKOLJE

Varovali bomo zelene površine: rekreacijske v občini Zajčja dobrava, športni park Kodeljevo, športni park Zelena jama, ozelenjene bodo tudi opuščene gramoznice. Nadaljevana bodo ureditvena dela na Savi na odseku od sotočja za Ljubljano do

mostu v Dolskem ter reguliran Bizoviški potok in Mejaš. Urejena bodo odlagališča smeti za območje Ljubljane, Podutik.

Podjetja, ki so glavni viri onesnaževanja zraka (Izolirka, Toplarna, Teol in Kemična industrija), so dolžna izdelati sanacijske programe, ki bodo v okviru realnih možnosti zagotovili izboljšanje stanja. Dolžna skrb proizvajalcev je, da izbirajo tehnologijo, ki ne ogroža okolja, da spremljajo svoje proizvode od surovine preko menjave do iztrošenja in odpadkov, ter uvajajo metode vračanja iztrošenih proizvodov in odpadkov nazaj v proizvodnjo, da izboljšujejo kvaliteto svojih proizvodov in jim tako podaljšujejo rok trajanja in uporabe. Poleg tega je potrebno posebno skrbno pretehtati na novo prihajajoče investitorje.

V skladu s programi proizvajalcev energije bo izvedena postopna toplifikacija objektov iz centralnih toplovodnih virov in s tem ukinjena individualna kurilna, ki so eden najmočnejših virov onesnaževanja zraka zaradi izredno slabega izkoristka goriv.

E. Ljudska obramba

S srednjeročnim načrtom razvoja ljudske obrambe je potrebno v vseh organizacijah združenega dela, krajevnih skupnostih, samoupravnih interesnih skupnostih in v drugih samoupravnih organizacijah, v družbenopolitičnih in družbenih organizacijah ter pri delovnih ljudeh in občanih, zagotoviti pripravljenost in usposobljenost za oboroženi odpor, civilno zaščito in ostale naloge, ki izhajajo iz koncepta splošnega ljudskega odpora.

V srednjeročnem razvojnem načrtu občine Ljubljana Moste-Polje so upoštevani vsi zakonski in drugi predpisi, ki urejajo odnose in obveznosti družbenih in drugih subjektov na področju ljudske obrambe, zlasti pa zaključki iz vojno politične ocene ogroženosti občine v primeru vojne. Upoštevane pa so tudi vse obveznosti, ki jih ima skupščina občine na področju obrambnih priprav v okviru mesta Ljubljane.

1. Teritorialno obrambo v srednjeročnem načrtu zajemamo in obravnavamo tako, da bo postala sestavni del samoupravnih odnosov, obenem pa tudi funkcija družbenega in političnega sistema. Zaradi tega predvidevamo dosledno izvrševanje obrambnih in vojnih priprav v vseh sredinah, ki so pomembne za uspešno izvajanje postavljenih nalog.

Osnovna izhodišča srednjeročnega načrta predstavljajo realen prikaz potreb, ki izhajajo predvsem iz sledečih dejstev:

- zahteve in potrebe po nenehnem vzdrževanju visoke stopnje bojne pripravljenosti,
- popolna opremljenost enot NZ z materialno-tehničnimi sredstvi,
- visoka strokovna usposobljenost starešin in vojakov.

Enote NZ in TO se opremljajo z materialno-tehničnimi sredstvi po formaciji in v taki meri, da bodo v vsakem času in v vseh situacijah sposobne izvršiti postavljene naloge.

Poleg nabave materialno-tehničnih sredstev smo v srednjeročnem načrtu posvetili pozornost vprašanju vzgoje in urjenja enot.

2. Civilna zaščita

je oblika široko organiziranega sodelovanja delovnih ljudi in občanov v vseh njihovih asociacijah, katere poglavitna naloga je zaščita življenja in materialnih dobrin pred posledicami vojnih akcij ter elementarnih in drugih nesreč.

- Z načrtovanim in programiranim izvajanjem obrambne vzgoje nerazporejenega prebivalstva moramo v primeru vojne ali ob težjih nesrečah doseči zadovoljivo stopnjo samozaščite občanov;

- za uspešno in povezano delovanje delovnih ljudi in občanov na področju civilne zaščite, je potrebno ustanoviti občinski štab CZ ter ga kadrovske, materialno in funkcionalno usposobiti za izvrševanje postavljenih nalog;

- za izpolnjevanje nalog v primeru vojne ali težjih nesreč je potrebno ustanoviti občinske enote civilne zaščite in jih usposobiti ter ustrezno opremiti.

3. Gospodarstvo

OZD in druge samoupravne organizacije in skupnosti se vključujejo v spreminjanje družbeno-ekonomskega položaja delovnih ljudi, s tem pa izvršujejo pravice in dolžnosti kot temeljni subjekti na področju priprav ljudske obrambe.

- OZD in druge samoupravne organizacije morajo s svojimi obrambnimi načrti, načrti proizvodnje in storitvene dejavnosti,

zagotoviti maksimalno stopnjo pripravljenosti za delo v vojnih pogojih;

- na področju gradbeništva, urbanizma, komunale in energetike moramo razvoj dejavnosti usmerjati tako, da bodo v največji meri upoštevani interesi in potrebe ljudske obrambe, zlasti z vidika hitrega in učinkovitega prehoda v vojno stanje in delovanje v vojni.

Pomembna naloga tekoče in razvojne politike je kmetijska proizvodnja. Vso pozornost je treba posvetiti krajevnim skupnostim v hribovitem območju, ki zaostaja v družbeno-ekonomskem razvoju za drugimi območji. Potrebno je pospešiti razvoj planinskih območij za doseg maksimalnih rezultatov v živinoreji in setvenih načrtih.

4. Krajevna skupnost

V krajevni skupnosti delovni ljudje z uresničevanjem samoupravnih odnosov uresničujejo bolj celovito družbeno-ekonomske razmere, s tem pa zagotavljajo svoje mesto in vlogo v podružabljanju in krepitvi ljudske obrambe, predvsem v oboroženem delu in civilni zaščiti.

- Krajevna skupnost vzpostavlja tesne oblike sodelovanja z OZD in drugimi samoupravnimi organizacijami, skupnostmi in društvi na svojem območju, kadar gre za vprašanja obrambnih priprav.

- Krajevna skupnost neposredno sodeluje pri formiranju, krepitvi in celotnem delovanju enot NZ na svojem območju.

- V krepitvi enot civilne zaščite je potrebno v civilno zaščito vključiti najmanj 11 % nerazporejenih občanov.

- Pospešiti ustanavljanje splošnih enot CZ pri hišnih in uličnih svetih.

- Opremiti in okrepiti enote CZ krajevne skupnosti, zlasti gasilske in enote za prvo pomoč.

- Načrtno skrbeti za obrambno varnostno vzgojo delovnih ljudi in občanov.

5. Samoupravne interesne skupnosti

Samoupravne interesne skupnosti prevzemajo z ustavo del funkcij, ki so jih doslej opravljali državni organi, s tem pa so postale oblika podružabljanja delovanja državnih organov. Na osnovi tako zasnovanih samoupravnih interesnih skupnosti smo dobili nov demokratični in samoupravni mehanizem, ki bo v veliki meri izboljšal učinkovitost našega samoupravnega sistema, predvsem pa veliko pripomogel k najširšemu organiziranju delovnih ljudi in občanov na področju delovanja ljudske obrambe.

- Samoupravne interesne skupnosti morajo organizirati obrambne priprave za delo v vojni in v tem primeru zagotoviti zaščito materialnih dobrin.

- Samoupravne interesne skupnosti sodelujejo neposredno z organizacijami združenega dela s področja gospodarstva, da bi krepile obrambne priprave in reševale vprašanja ljudske obrambe.

6. Strokovne organizacije in društva

Posebno pozornost velja posvetiti takim organizacijam in društvom, ki v svojo dejavnost vključujejo mladino, saj je ta glavna sila naše obrambe. Tu mislimo predvsem na zvezo tabornikov, društvo radioamaterjev, strelska društva, pionirsko organizacijo ter Rdeči križ, gasilska in športna društva.

- Vse našete organizacije in društva sodelujejo v pripravah za ljudski odpor predvsem z vzgojo in izobraževanjem svojih članov za borbene in druge aktivnosti na področju ljudske obrambe in civilne zaščite.

- Sodelujejo po svojih interesnih področjih z enotami oboroženih sil.

PREDLOG STATUTA RAZISKOVALNE SKUPNOSTI OBČINE LJUBLJANA MOSTE—POLJE

RAZISKOVALNA SKUPNOST
OBČINE LJUBLJANA MOSTE — POLJE
IZVRŠNI ODBOR

OBRAZLOŽITEV

Izvršni odbor raziskovalne skupnosti občine Ljubljana Moste-Polje posreduje predlog statuta raziskovalne skupnosti občine Ljubljana Moste-Polje vsem delavcem in delovnim ljudem v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih, občanom krajevnih skupnosti in delovnim ljudem, ki z osebnim delom opravljajo kmetijsko in obrtno dejavnost, kot osnovo za javno obravnavo in obravnavo na sejah splošnih delegacij, konferenc delegacij in skupščini raziskovalne skupnosti.

Predlog statuta je koncipiran, upoštevajoč in zakonska določila glede konstituiranja, pristojnosti, organizacije in delovanje samoupravnih interesnih skupnosti.

Celotna organizacija in način delovanja ter sprejemanja odločitev raziskovalne skupnosti in njenih organov temelji na delegatskem principu. Nadzor nad izvajanjem sprejete politike, uveljavljanjem pravic in delovanjem raziskovalne skupnosti opravlja odbor za samoupravni nadzor.

Pripombe, mnenja in predloge sporočite do 25. januarja 1976 na naslov: Raziskovalna skupnost občine Ljubljana Moste-Polje, Ljubljana, Proletarska 1.

Na podlagi 21. člena samoupravnega sporazuma o ustanovitvi Raziskovalne skupnosti občine Ljubljana Moste-Polje je skupščina raziskovalne skupnosti občine Ljubljana Moste-Polje na svoji ... seji skupščine, dne ... sprejela

S T A T U T RAZISKOVALNE SKUPNOSTI OBČINE LJUBLJANA MOSTE POLJE

I. TEMELJNE DOLOČBE

1. člen

Raziskovalna skupnost občine Ljubljana Moste-Polje (v nadaljnjem besedilu raziskovalna skupnost) je samoupravna interesna skupnost, ki so jo s samoupravnim sporazumom o ustanovitvi raziskovalne skupnosti občine Ljubljana Moste-Polje ustanovili:

- delavci in delovni ljudje temeljnih in drugih organizacij združenega dela in delovnih skupnosti;
- občani v krajevnih skupnostih;
- delovni ljudje, ki z osebnim delom opravljajo obrtno in podobno dejavnost in
- delovni ljudje, ki z osebnim delom opravljajo kmetijsko dejavnost.

Samoupravni sporazum o ustanovitvi raziskovalne skupnosti je potrdila skupščina občine Ljubljana Moste-Polje z odločbo št. ... z dne ...

2. člen

Raziskovalna skupnost je pravna oseba.
Raziskovalna skupnost zastopa predsednik skupščine raziskovalne skupnosti.

Predsednik skupščine lahko pooblasti tudi drugo osebo, da zastopa raziskovalno skupnost.

3. člen

Sedež raziskovalne skupnosti je v Ljubljani, Proletarska c. 1.

4. člen

Raziskovalna skupnost ima žig okrogle oblike z besedilom: OBČINA „LJUBLJANA MOSTE POLJE“ — „RAZISKOVALNA SKUPNOST“.

5. člen

Delo raziskovalne skupnosti je javno.

Skupščina raziskovalne skupnosti in njeni organi obveščajo javnost o svojem delu preko sredstev javnega obveščanja in preko drugih primernih oblik obveščanja.

Samoupravni sporazum o ustanovitvi raziskovalne skupnosti, ta statut in drugi splošni akti raziskovalne skupnosti se objavljajo v občinskem glasilu SZDL „Naša skupnost“.

II. DELOVNO PODROČJE

6. člen

V raziskovalni skupnosti člani zlasti:

- ugotavljajo in oblikujejo skupne interese po raziskovalni dejavnosti v občini ter usmerjajo raziskovalne pobude svojega območja v zvezi s programiranjem družbeno ekonomskega razvoja občine;
- dajejo pobude za načrtovanje družbenega razvoja občine;
- organizirajo in pospešujejo samoupravno sporazumevanje ter sodelujejo pri sklepanju družbenih dogovorov na področju raziskovalnega dela ter pri tem sodelujejo s področnimi raziskovalnimi skupnostmi in Raziskovalno skupnostjo Slovenije;
- spodbujajo novatorstvo in izumiteljstvo na vseh področjih družbenega življenja v občini, zlasti pa v organizacijah združenega dela ter skrbe za razvoj samoupravnih odnosov iz tega področja;

- sodelujejo pri oblikovanju raziskovalne politike v občini in programa področnih in Raziskovalne skupnosti Slovenije;
- podeljujejo priznanja novatorjem, izumiteljem in racionalizatorjem;
- vspodbujajo ustanavljanje novih raziskovalnih organizacij;
- spodbujajo, pospešujejo in skrbijo za uporabo raziskovalnih rezultatov in drugih rezultatov znanosti v proizvodnji in družbeni praksi;
- skrbijo za obveščenost o raziskovalnem delu, spodbujajo in podpirajo družbena prizadevanja in akcije, ki podpirajo ustvarjalnost delavcev v združenem delu, zlasti pa akcije za popularizacijo znanosti, posebej med mladino;
- se povezujejo z raziskovalnimi organizacijami izven občine in z njimi sodelujejo pri programiranju in izvajanju raziskovalnih nalog;
- opravljajo tudi druge zadeve, pomembne za razvoj ustvarjalne miselnosti ter razmah raziskovalne dejavnosti v občini.

7. člen

Za financiranje v občinski raziskovalni skupnosti dogovorjenih programov in projektov se zagotavljajo sredstva razen preko področnih raziskovalnih skupnosti s pogodbami in samoupravnimi sporazumi.

Raziskovalna skupnost organizira in pospešuje družbeno dogovarjanje in samoupravno sporazumevanje za financiranje raziskovalnih programov in projektov.

8. člen

Raziskovalna skupnost se bo pri sprejemanju dolgoročnih in letnih programov zavzemala za uveljavitev tistih izhodšč, ki prvenstveno pogojujejo planirani razvoj občine: kot tudi širših družbenopolitičnih skupnosti.

III. ORGANIZACIJA RAZISKOVALNE SKUPNOSTI

9. člen

Raziskovalna skupnost ima skupščino skupnosti, izvršilni odbor in odbor samoupravne družbene kontrole.

10. člen

Raziskovalna skupnost ima svojo strokovno službo, lahko pa opravljanje vseh ali posameznih administrativnih, finančnih in drugih del, poveri s sklepom skupščine raziskovalne skupnosti skupni službi samoupravnih interesnih skupnosti občine Ljubljana-Moste-Polje oziroma ustrezni strokovni službi druge samoupravne organizacije združenega dela, upravnemu organu ali posameznemu delavcu take službe.

SKUPŠČINA RAZISKOVALNE SKUPNOSTI

11. člen

Raziskovalno skupnost upravlja skupščina raziskovalne skupnosti.

Skupščina raziskovalne skupnosti sestavljajo delegati:

- delovni ljudje iz združenega dela;
- občani iz krajevnih skupnosti;
- delovni ljudje, ki z osebnim delom opravljajo kmetijsko ali obrtno in podobno dejavnost.

12. člen

Skupščina raziskovalne skupnosti šteje 40 delegatskih mest. V skupščino raziskovalne skupnosti delegirajo:

- delovni ljudje v združenem delu – 21 delegatov
- občani v krajevnih skupnosti – 17 delegatov
- delovni ljudje, ki z osebnim delom opravljajo kmetijsko dejavnost – 1 delegata
- delovni ljudje, ki z osebnim delom opravljajo obrtno dejavnost – 1 delegata

13. člen

Skupščina raziskovalne skupnosti odloča o vseh zadevah iz delovnega področja raziskovalne skupnosti, razen o tistih, ki so s tem statutom prenesene v pristojnost drugim organom raziskovalne skupnosti.

14. člen

- Skupščina raziskovalne skupnosti zlasti:
- sprejema srednjeročni in letne programe raziskovalnih dejavnosti in smernice za delo in razvoj teh dejavnosti v skladu z družbenimi potrebami in družbenim planom občine;
 - določa prioritetni vrstni red raziskovalnih nalog, ki jih priporoči za financiranje drugim;
 - daje pobude in predloge za načrtovanje družbenega razvoja občine;
 - oblikuje politiko raziskovalnega dela;
 - sklepa o družbenih dogovorih in samoupravnih sporazumih, h katerim pristopa raziskovalna skupnost;
 - enakopravno z občinsko skupščino odloča o bistvenih zadevah s področja raziskovalne dejavnosti in njenega razvoja;
 - sprejema statut in druge splošne akte raziskovalne skupnosti;
 - sprejema finančni načrt in zaključni račun raziskovalne skupnosti;
 - sprejema poslovnik o delu skupščine raziskovalne skupnosti in njenih organov;
 - sklepa o sodelovanju z drugimi raziskovalnimi skupnostmi;
 - voli predsednika skupščine raziskovalne skupnosti in njegovega namestnika;
 - voli člane izvršilnega odbora;
 - imenuje tajnika raziskovalne skupnosti;
 - volijo člane delegacij za delegiranje delavcev na zasedanje zbora uporabnikov Raziskovalne skupnosti Slovenije in vsake področne raziskovalne skupnosti;
 - daje smernice za delo delegatom v Raziskovalno skupnost Slovenije in v področnih raziskovalnih skupnostih;
 - obravnava poročila o izvajanju programov raziskovalne skupnosti;
 - obravnava poročila o delu raziskovalne skupnosti in njenih organov;
 - zagotavlja javnost dela ter obveščanje članov raziskovalne skupnosti in širše javnosti.

15. člen

Skupščina izvoli na prvi seji izmed delegatov predsednika skupščine in podpredsednika skupščine raziskovalne skupnosti.

Predsednik skupščine predstavlja skupščino raziskovalne skupnosti, sklicuje in vodi skupne seje skupščine, jim predseduje, podpisuje akte skupščine, skrbi za izvrševanje sklepov skupščine in za zakonitost in skladnost dela skupščine z samoupravnim sporazumom o ustanovitvi občinske raziskovalne skupnosti, s statutom ter drugimi splošnimi akti raziskovalne skupnosti.

Če je predsednik skupščine odsoten ali zadržan, ga nadomeštuje namestnik predsednika skupščine.

16. člen

Skupščina raziskovalne skupnosti ima lahko stalna in občasna delovna telesa za obravnavanje posameznih zadev z njenega delovnega področja.

17. člen

Delo in organizacijo skupščine raziskovalne skupnosti podrobneje ureja poslovnik.

IZVRŠNI ODBOR

18. člen

Za opravljanje izvršilnih funkcij ima skupščina raziskovalne skupnosti izvršni odbor.

19. člen

Izvršni odbor šteje 6 članov, ki jih izvoli skupščina raziskovalne skupnosti na svoji prvi seji praviloma izmed delegatov.

Najmanj polovica članov izvršnega odbora mora biti izvoljena izmed delegatov.

Mandat članov izvršnega odbora traja štiri leta.

20. člen

Izvršni odbor skupščine raziskovalne skupnosti zlasti:

- izvaja politiko skupščine;
- skrbi za izvrševanje splošnih aktov in sklepov skupščine;

– pripravlja in predlaga skupščini v obravnavo in sprejem statut, njegove spremembe in dopolnitve, poslovnik, načrte in programe, družbene dogovore in samoupravne sporazume, finančni načrt in zaključni račun in druge splošne akte raziskovalne skupnosti;

– spremlja izvrševanje programov raziskovalne skupnosti;

– v skladu s sklepi skupščine usmerja in nadzoruje uporabo finančnih sredstev ter predlaga ukrepe za racionalizacijo potrošnje na področju raziskovalne dejavnosti;

– razporeja finančna sredstva raziskovalne skupnosti v okviru finančnega načrta skupnosti in v skladu z njenimi smernicami ter pooblastili;

– predlaga skupščini prioriteten vrstni red raziskovalnih nalog, ki jih ta priporoči za financiranje drugim;

– navezuje in vzdržuje stike z drugimi organi in organizacijami področnimi raziskovalnimi skupnostmi, Raziskovalno skupnostjo Slovenije in drugimi raziskovalnimi skupnostmi;

– spremlja delo članov delegacij, ki jih voli skupščina raziskovalne skupnosti za delegiranje delegatov v zbor uporabnikov področnih skupnosti in Raziskovalne skupnosti Slovenije;

– poroča skupščini raziskovalne skupnosti o svojem delu;

– nadzoruje in usmerja delo strokovne službe;

– usklajuje delovanje vseh organov raziskovalne skupnosti;

– ustanavlja stalne in občasne komisije in druge organe za spremljanje in poglobljeno preučevanje posameznih vprašanj na posameznih področjih raziskovalnega dela, imenuje njihove člane, usklajuje njihovo delo in obravnava njihova poročila;

– na predlog komisije za pospeševanje racionalizatorske, novatorske in izumiteljske dejavnosti, odloča o podelitvi nagrad in priznanj za izume, odkritja in izpopolnitve;

– skrbi za razvoj oblik, obveščanja članov skupnosti, delegatov in širše javnosti o dejavnostih in problemih raziskovalne skupnosti in preučuje uspešnost svojega sistema obveščanja v praksi;

– opravlja druge naloge, ki mu jih poveri skupščina raziskovalne skupnosti ali, ki izhajajo iz njegove izvršilne funkcije.

21. člen

Izvršni odbor dela na sejah.

Seje izvršnega odbora sklicuje in vodi predsednik izvršnega odbora. Predsednik mora sklicati sejo izvršnega odbora, če to zahtevajo najmanj štirje člani izvršnega odbora, ena od stalnih komisij, ali predsednik skupščine raziskovalne skupnosti.

Če predsednik v osmih dneh od vložitve zahteva ne skliče seje, jo lahko skliče predlagatelj.

Izvršni odbor je sklepčen, če je na seji navzoča večina vseh članov. Sklep je veljavno sprejet, če je zanj glasovala večina navzočih članov.

O seji izvršnega odbora se piše zapisnik.

22. člen

Predsednika izvršnega odbora izvoli izvršni odbor na prvi svoji seji izmed svojih članov.

Predsednik izvršnega odbora sklicuje in vodi seje izvršnega odbora, skrbi za izvajanje njegovih sklepov, predstavlja izvršni odbor v skupščini raziskovalne skupnosti in njenih telesih, je odredbodajalec za izvrševanje finančnega načrta skupnosti ter opravlja druge naloge, ki mu jih poveri izvršni odbor.

23. člen

Izvršni odbor je za svoje delo odgovoren skupščini raziskovalne skupnosti.

24. člen

Izvršni odbor poroča skupščini raziskovalne skupnosti na lastno pobudo ali zahtevo skupščine, zlasti o izvajanju politike skupščine, bodisi v celoti ali o posameznih vprašanjih, o stanju razvoju in družbenih odnosih na vseh področjih raziskovalne dejavnosti, o izvrševanju splošnih aktov, ki jih je sprejela skupščina in o drugih zadevah, s katerimi se je ukvarjal ter o problemih, ki jih je pri tem ugotovil.

25. člen

Po obravnavi poročila izvršnega odbora lahko skupščina raziskovalne skupnosti sprejme stališča o delu izvršnega odbora in o njegovi odgovornosti, sklepe, s katerimi se določijo obvez-

nosti izvršnega odbora in mu da smernice v zvezi z izvajanjem politike in z izvrševanjem splošnih aktov skupščine.

Skupščina raziskovalne skupnosti lahko postavi na predlog najmanj 10 delegatov vprašanje zaupnice izvršnemu odboru. Predlog zaupnice mora biti obrazložen.

Če je skupščina raziskovalne skupnosti izglasovala izvršnemu odboru nezaupnico, je izvršni odbor dolžan odstopiti.

26. člen

Če izvršni odbor meni, da ne bo mogel zagotoviti izvajanja določene politike ali izvrševanja splošnega akta skupščine, katerega izdaja se predlaga, ali da ne more prevzeti odgovornosti za opravljanje svoje funkcije, če ne bo sprejet predlagani splošni akt, katerega izdajo predlaga, lahko postavi vprašanje zaupnice.

Vprašanje zaupnice postavi v imenu izvršnega odbora njegov predsednik.

27. člen

Izvršni odbor lahko kolektivno odstopi; odstopi pa lahko tudi predsednik izvršnega odbora ali vsak član izvršnega odbora.

Če odstopi predsednik izvršnega odbora, izvoli izvršni odbor izmed svojih članov novega predsednika.

Odstop večine članov izvršnega odbora ima za posledico odstop celotnega izvršnega odbora.

28. člen

Če odstopi večina članov izvršnega odbora, razreši skupščina raziskovalne skupnosti dolžnosti vse člane izvršnega odbora.

Če izvršni odbor kolektivno odstopi, ali če mu je bila izglasovana nezaupnica, opravlja svojo funkcijo do izvolitve novega izvršnega odbora.

29. člen

Za preučevanje posameznih vprašanj in za pripravo predlogov s področja raziskovalne dejavnosti ima lahko izvršni odbor komisije.

Člane komisij imenuje izvršni odbor izmed svojih članov, delegatov ali drugih občanov.

Predsednike komisij imenuje izvršni odbor iz vrst svojih članov.

Komisije štejejo 3 do 9 članov.

Komisije nimajo pravice odločanja. O svojem delu so dolžne poročati izvršnemu odboru raziskovalne skupnosti.

30. člen

Komisije so stalne in občasne.

Člani stalnih komisij se imenujejo za štiri leta.

Občasne komisije prenehajo, ko opravijo naloge, za katere so bile imenovane, in se jih razreši.

Izvršni odbor ima naslednje stalne komisije:

– za pripravo samoupravnih aktov;

– za pospeševanje raziskovalne dejavnosti

– za pripravo delovnega programa raziskovalne skupnosti.

Izvršni odbor lahko imenuje še druge stalne komisije.

31. člen

Stalne komisije opravljajo zlasti naslednje naloge:

– spremljajo in proučujejo problematiko posameznih področij raziskovalne dejavnosti;

– pripravljajo predloge usmeritve dela in programov raziskovalne dejavnosti ter predloge za druge ukrepe;

– ugotavljajo potrebe po raziskavah in materialnih sredstvih na posameznih raziskovalnih področjih;

– spremljajo uresničevanje dogovorjenih raziskovalnih nalog;

– poročajo izvršnemu odboru o svojem delu;

– izvršujejo druge naloge na predlog ali po naročilu izvršilnega odbora raziskovalne skupnosti;

32. člen

Naloge občasnih komisij se določajo z aktom o ustanovitvi. Predsednik občasne komisije poroča izvršnemu odboru o rezultatih opravljenih nalog.

33. člen

Komisija izvršnega odbora sprejema stališča na seji z večino glasov vseh njenih članov. Seje komisije sklicuje in vodi predsednik komisije.

Komisija sklicuje tudi razširjene seje in se po potrebi sestaja z drugimi komisijami. Skupne seje komisij vodi predsednik izvršnega odbora.

Delegacija skupnosti

34. člen

Za delegiranje delegatov v skupščino območne raziskovalne skupnosti Ljubljana, izvoli skupščina raziskovalne skupnosti 5-člansko delegacijo, v področne raziskovalne skupnosti pa 3-člansko delegacijo.

Odbor samoupravne družbene kontrole

35. člen

Za uresničevanje in varstvo samoupravnih pravic v raziskovalni skupnosti imajo člani raziskovalne skupnosti pravico in dolžnost, da v okviru sistema samoupravljanja uveljavljajo samoupravno družbeno kontrolo.

36. člen

Samoupravno družbeno kontrolo izvršujejo člani raziskovalne skupnosti preko odbora samoupravne družbene kontrole.

Odbor samoupravne družbene kontrole šteje 5 članov, ki jih izvolijo delegati na konferencah delegacij iz vrst delegatov.

Člane odbora samoupravne družbene kontrole se voli za štiri leta.

Nih če ne more biti dvakrat zapored izvoljen za člana odbora samoupravne družbene kontrole.

37. člen

Odbor samoupravne družbene kontrole:

– opravlja nadzor nad izvajanjem programov in načrtov raziskovalne dejavnosti in nad izvajanjem določene politike;

– opravlja nadzor nad delovanjem organov raziskovalne skupnosti in nad delovanjem strokovne službe raziskovalne skupnosti;

– nadzira izvajanje določil tega statuta in drugih splošnih aktov raziskovalne skupnosti;

– preverja ali je zagotovljeno pravočasno obveščanje delegatov o vseh vprašanih iz dela skupnosti;

– nadzira materialno finančno poslovanje raziskovalne skupnosti;

– poroča članom skupnosti vsaj enkrat letno o svojem delu.

Odbor samoupravne družbene kontrole ima pravico vpogleda v celotno poslovanje raziskovalne skupnosti; njegovi člani imajo pravico, da se udeleže seje vsakega organa raziskovalne skupnosti.

38. člen

Odbor samoupravne družbene kontrole ima predsednika in njegovega namestnika, ki ju izvoli na prvi svoji seji izmed svojih članov.

39. člen

Odbor samoupravne družbene kontrole dela na sejah, ki jih sklicuje predsednik odbora po lastni presoji v skladu z nalogami odbora.

Predsednik odbora samoupravne družbene kontrole mora sklicati sejo odbora za obravnavanje letnega poročila in zaldjučnega računa raziskovalne skupnosti, ali če to zahtevajo vsaj 3 člani raziskovalne skupnosti ali skupščina raziskovalne skupnosti.

40. člen

Odbor samoupravne družbene kontrole obravnava posamezne zadeve po svoji pobudi ali na zahtevo članov skupnosti.

Odbor samoupravne družbene kontrole lahko zahteva od organov in služb še dodatne informacije če sodi, da so gradiva nejasna ali pomanjkljiva.

41. člen

Odbor samoupravne družbene kontrole seznanja o svojih ugotovitvah pristojne organe skupnosti in jim predlaga ustrezne ukrepe.

Organ, kateremu je odbor poslal svoj predlog, je dolžan predlog obravnavati na prvi naslednji seji, o njem odločiti in o svoji odločitvi seznaniti odbor.

Če odbor samoupravne družbene kontrole ni zadovoljen z odločitvijo pristojnega organa, sporoči to skupščini raziskovalne skupnosti, da ta o predlogu ponovno razpravlja.

Če skupščina raziskovalne skupnosti ne odloči po predlogu odbora samoupravne družbene kontrole, lahko ta o zadevi seznaní organ, ki nadzoruje zakonitost poslovanja raziskovalne organizacije ali družbenega pravobranilca samoupravljanja.

IV. PRAVICE IN DOLŽNOSTI DELEGATOV V SKUPŠČINI IZOBRAŽEVALNE SKUPNOSTI

42. člen

Delegati v skupščini raziskovalne skupnosti imajo zlasti naslednje pravice in dolžnosti:

– proučujejo razmere, interese in potrebe po raziskovalni dejavnosti v svojem delovnem in življenjskem okolju;

– delujejo kot ustvarjalne osebnosti pri uresničevanju svojih delegatskih nalog v procesu izražanja, soočanja in usklajanja ožjih in širših interesov ter pri sprejemanju skupnih stališč oz. odločitev;

– seznanjajo skupščino raziskovalne skupnosti in njene organe s stališči svoje delegacije in volilcev;

– imajo pravico do informacij o vseh vprašanih, ki so potrebna za aktivno in ustvarjalno delo v skupščini ali, ki zanimajo delavce, ki so jih delegirali;

– da so aktivni pri uresničevanju in pri nadzoru nad uresničevanjem v skupščini sprejetih sklepov;

– predhodno se posvetovati v delegacijah oz. konferencah delegacij, ki so jih delegirala, o vseh vprašanih o katerih razpravlja in sklepa skupščina;

– v skupščini izražati in prenašati stališča svoje delegacije oz. konference delegacij in delati po njihovih smernicah;

– poročati svoji delegaciji oz. konferenci delegacij o sklepih in stališčih skupščine raziskovalne skupnosti.

V. NAGRADE ZA IZUME, ODKRITJA IN IZPOPOLNITVE

43. člen

Za izume, odkritja in izpopolnitve na posameznih raziskovalnih področjih, ki pomembneje prispevajo k gospodarskemu in družbenemu razvoju občine in življenja v njej, ali predstavljajo pomemben prispevek raziskovalne dejavnosti pri uvajanju novosti v gospodarsko in družbeno prakso, lahko raziskovalna skupnost podeljuje nagrade.

44. člen

Nagrada raziskovalne skupnosti se podeljuje za dela:

– če predstavljajo originalen znanstveni dosežek,

– če so rezultati dela znanstveno utemeljeni,

– če so objavljena tako, da so dostopna strokovnjakom,

– če so dali praktične rezultate,

– če prinašajo bistveno nove ideje ali nove metode za nadaljnje delo na določenem področju ali pa prinašajo bistveno nove znanstvene rezultate.

45. člen

Nagrade raziskovalne skupnosti se lahko podeljujejo posameznikom in skupinam za izume, odkritja in izpopolnitve, ki so nastali pretežno v občini Ljubljana Moste-Polje ali so k njim prispevali raziskovalci iz raziskovalnih organizacij s sedežem v občini Ljubljana Moste-Polje.

46. člen

Nagrade raziskovalne skupnosti podeljuje skupščina raziskovalne skupnosti na predlog izvršnega odbora raziskovalne skupnosti in komisije za pospeševanje racionalizatorske, novatorske in izumiteljske dejavnosti po javnem pozivu za evidentiranje kandidatov za nagrade.

47. člen

Kandidate za nagrade lahko predlagajo izvršnemu odboru in komisiji vsi člani raziskovalne skupnosti. Ko prejme komisija za pospeševanje racionalizatorske novatorske, in izumiteljske dejavnosti predloge za nagrade izdelata na osnovi predhodne ocene svoj predlog in ga posreduje izvršnemu odboru. O nagradi odloči izvršilni odbor, ki tudi določi višino nagrade.

48. člen

Nagrade za izume, odkritja in izpopolnitve se podeljujejo na svečani seji.

Nagrajenci prejmejo o nagradi posebno listino, ki jo podpisujejo: predsednik skupščine raziskovalne skupnosti, predsednik izvršnega odbora in predsednik komisije za pospeševanje racionalizatorske, novatorske in izumiteljske dejavnosti.

49. člen

Sredstva za nagrade se zagotovijo v finančnem načrtu raziskovalne skupnosti.

VI. SREDSTVA RAZISKOVALNE SKUPNOSTI

50. člen

Sredstva za delo in poslovanje raziskovalne skupnosti zagotavlja Raziskovalna skupnost Slovenije po merilih, ki jih določi skupščina te skupnosti.

Sredstva, ki jih zagotavlja Raziskovalna skupnost Slovenije zagotavljajo:

- sklicevanje sej skupščin raziskovalne skupnosti;
 - delo organov raziskovalne skupnosti;
 - opravljanje administrativno tehničnih in strokovnih opravil za potrebe občinske raziskovalne skupnosti;
 - sredstva za obveščanje članov skupnosti;
 - sredstva za objavo splošnih aktov raziskovalne skupnosti v občinskem glasilu SZDL „Naša skupnost“;
 - sredstva za izume, odkritja in izpopolnitve.
- Raziskovalna skupnost ima lahko tudi druge dohodke v skladu z zakonom.

51. člen

Skupščina raziskovalne skupnosti razporedi s finančnim načrtom vsa sredstva, ki jih skupnost dobi in uporabi v posameznem koledarskem letu.

Na koncu leta sprejme skupščina zaključni račun, s katerimi dokončno razdeli sredstva raziskovalne skupnosti.

52. člen

Finančno poslovanje raziskovalne skupnosti vodi za računovodske zadeve zadolžen delavec v skupni službi SIS občine Ljubljana Moste-Polje. Akte finančnega značaja podpisujeta predsednik izvršnega odbora in za računovodske zadeve zadolžen delavec.

VII. JAVNOST DELA

53. člen

Raziskovalna skupnost zagotavlja javnost svojega dela s tem, da

- so vse seje skupščine raziskovalne skupnosti in njenih organov javne;
- obvešča svoje člane o vseh zadevah iz pristojnosti raziskovalne skupnosti po delegatskem sistemu;
- obvešča svoje člane in širšo javnost o svojem delu preko sredstev javnega obveščanja;
- organizira javne razprave o predlogih samoupravnih sporazumov, katerih sklenitev sama predlaga ali jih predlaga raziskovalna skupnost Slovenije;
- omogoča delegatom raziskovalne skupnosti kvalificirano in aktivno dejavnost s pravočasno, točno in razumljivo informacijo;
- objavlja svoje splošne akte v občinskem glasilu SZDL Naša skupnost.

VIII. SODELOVANJE Z DRUGIMI SKUPNOSTMI, ORGANI IN ORGANIZACIJAMI.

54. člen

Raziskovalna skupnost sodeluje z drugimi raziskovalnimi skupnostmi, zlasti z Raziskovalno skupnostjo Slovenije in področnimi raziskovalnimi skupnostmi, z organi občinske skupščine in krajevnih skupnosti z območja občine Ljubljana Moste-Polje z drugimi samoupravnimi interesnimi skupnostmi, z družbenopolitičnimi organizacijami, družbenimi organizacijami, društvi in strokovnimi združenji in zainteresiranimi delavnimi organizacijami pri oblikovanju splošnih in skupnih zadev in pri sestavljanju predlogov dolgoročnih, srednjeročnih in letnih programov razvoja raziskovalnih dejavnosti v okviru letnih in večletnih družbenih razvojnih načrtov.

55. člen

Raziskovalna skupnost sodeluje z Raziskovalno skupnostjo Slovenije tako, da:

- sodeluje pri oblikovanju letnih, srednjeročnih in dolgoročnih raziskovalnih programov Raziskovalne skupnosti Slovenije;
- organizira razprave o predlogih samoupravnih sporazumov, ki jih predlaga Raziskovalna skupnost Slovenije in pri organizaciji sklepanja teh samoupravnih sporazumov;
- organizira razprave o gradivih Raziskovalne skupnosti Slovenije v organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih ter krajevnih skupnostih svojega območja;
- obvešča člane raziskovalne skupnosti o vseh zadevah iz pristojnosti Raziskovalne skupnosti Slovenije;
- delegira delegate v zbor uporabnikov Raziskovalne skupnosti Slovenije.

56. člen

Raziskovalna skupnost sodeluje s področnimi raziskovalnimi skupnostmi s tem, da sodeluje pri oblikovanju njihovih letnih srednjeročnih in dolgoročnih raziskovalnih programov, sodeluje pri organizaciji javnih razprav o njihovih programih in drugih gradivih, sodeluje pri obveščanju članov in s tem, da pošilja svoje delegate v zbor uporabnikov področnih raziskovalnih skupnosti.

57. člen

Delegati, ki jih pošilja raziskovalna skupnost skladno s 34. členom tega statuta v skupščino območne raziskovalne skupnosti in v področne raziskovalne skupno skupnosti so dolžni povezovali programske usmeritve, interese in stališča svoje raziskovalne skupnosti s širšimi raziskovalnimi interesi v Sloveniji.

O problemih, stališčih in sklepih v območnih področnih skupnostih in Raziskovalni skupnosti Slovenije poročajo delegati redno svoji delegaciji, konferenci delegacij, skupščini raziskovalne skupnosti oz. njenemu izvršnemu odboru.

58. člen

Raziskovalna skupnost sodeluje z organi skupščine občine Ljubljana Moste-Polje v zadevah, ki so določene s statutom občine Ljubljana Moste-Polje pa enakopravno odloča s pristojnimi zbori občinske skupščine.

59. člen

Raziskovalna skupnost je v svojih organih dolžna obravnavati vsa vprašanja, ki jih v zvezi z raziskovalnimi nalozami postavijo člani raziskovalne skupnosti, organi občinske skupščine, družbenopolitičnih organizacij v občini območje in področne skupnosti ter Raziskovalne skupnosti Slovenije.

Organi raziskovalne skupnosti so dolžni obravnavati na svojih sejah pripombe, mnenja in priporočila Skupščine občine Ljubljana Moste-Polje in njenih organov ter jih obveščati o stališčih, ki so jih po obravnavanju sprejeli.

60. člen

Raziskovalna skupnost lahko vabi na seje skupščine in svojih organov predstavnike organizacij združenega dela, krajevnih skupnosti, družbenopolitičnih organizacij in drugih samouprav-

nih organizacij in skupnosti ter strokovnih društev, da bi se neposredno seznanila z njihovimi mnenji, pobudami in predlogi in tako lažje usklajevala različne interese.

61. člen

Za ugotavljanje, usklajevanje in uresničevanje skupnih potreb in interesov na področju raziskovalne dejavnosti, se raziskovalna skupnost povezuje z območno raziskovalno skupnostjo Ljubljane in področne raziskovalne skupnosti.

IX. KONČNE DOLOČBE

62. člen

Ta statut začne veljati osmi dan po objavi v občinskem glasilu SZDL Ljubljana Moste-Polje „Naša skupnost“, in ko ga potrdi Skupščina občine Ljubljana Moste-Polje.

PREDSEDNIK SKUPŠČINE
RAZISKOVALNE SKUPNOSTI
OBČINE LJUBLJANA MOSTE-POLJE
INŽ. NATAŠA DRŽAJ

IZVLEČEK ZAPISNIKA SKUPNEGA ZASEDANJA SKUPŠČINE OBČINSKE SKUPNOSTI SOCIALNEGA SKRBTVA

Skupno zasedanje je bilo v dvorani skupščine občine Ljubljana Moste-Polje.

Skupno zasedanje je otvoril in vodil predsednik skupščine občinske skupnosti socialnega skrbstva MIRKO KLANČAR v sodelovanju s predsednikom zbora uporabnikov Marjanom Hočvarjem in predsednikom zbora izvajalcev Anico Črešnovcem.

Zapisnik zasedanja obeh zborov je vodila Nevenka Zrim.

Predsednik skupščine je predlagal za skupno zasedanje obeh zborov naslednji

dnevni red:

1. Izvolitev verifikacijske komisije.
2. Potrditev zapisnika 3. seje skupščine obeh zborov občinske skupnosti socialnega skrbstva z dne 10. junija 1975 in ugotovitev izvršitve sklepov.
3. Izvolitev predsednika zbora uporabnikov, člana izvršnega odbora in namestnikov članov svetov.
4. Dokončni sprejem statuta občinske skupnosti socialnega skrbstva.
5. Izhodišča srednjeročnega programa občinske skupnosti socialnega skrbstva za obdobje 1976-1980.
6. Izhodišča in predlogi za oblikovanje programov samoupravnih interesnih skupnosti družbenih dejavnosti Ljubljane in občine Ljubljana Moste-Polje za leto 1976.
7. Stabilizacijski program mestne in občinske skupnosti socialnega skrbstva.
8. Poročilo o realizaciji finančnega načrta občinske skupnosti socialnega skrbstva.
9. Preventivno delo med otroki in mladino.
10. Nadomestilo osebnega dohodka in nagrade voljenim in imenovanim funkcionarjem občinske skupnosti socialnega skrbstva.
11. Plačevanje prispevka samoupravnim interesnim skupnostim za gospodinjstvo pomočnice.
12. Delegatska vprašanja.
13. Razno

Predsednik skupščine je obrazložil, da je potrebno umakniti z dnevnega reda 4. točko, to je „Dokončni sprejem statuta občinske skupnosti socialnega skrbstva“, zaradi dodatnih sprememb, ki jih mora še upoštevati statutarna komisija in izvršni odbor. Zato naj bi bil dokončni statut sprejet na prihodnji seji skupščine.

Ravno tako ne morejo biti opravljene volitve predsednika zbora uporabnikov, kar bo obrazložila predsednica komisije za volitve in imenovanja, ter kadrovska vprašanja v tretji točki dnevnega reda.

Četrta točka dnevnega reda se nadomesti s točko „Soglasje k statutu Centra za socialno delo Ljubljana Moste-Polje in sprejem statutarnega sklepa.“

Predlagani dnevni red z navedenimi spremembami je bil sprejet soglasno v obeh zborih.

Ad 1)

V verifikacijsko komisijo je zbor uporabnikov soglasno izvolil: Albina Pečavarja, Franjo Petrič, Franca Proška.

Zbor izvajalcev je v verifikacijsko komisijo soglasno izvolil: Marto Škedl, Borisa Moserja, Jožeta Šteha.

Po pregledu pooblastil je verifikacijska komisija ugotovila, da je iz zbora uporabnikov od 34 delegatov navzočih 19, iz zbora izvajalcev pa od 17 delegatov 15. En delegat iz zbora uporabnikov se je opravičil.

Neopravičeno odsotni iz zbora uporabnikov:

KS Smartno ob Savi - 2 delegata,

KS Zalog - 2 delegata,

KS Besnica - 2 delegata,

KS Hrušica-Fužine - 2 delegata

KS Zadobrova-Sneberje - 1 delegat

KS Klopce - 1 delegat

KS Lipoglav - 1 delegat

KS Zadvor - 1 delegat

KS Jarše - 1 delegat,

KS Štepanjsko naselje - 1 delegat, 1 se je opravičil.

Neopravičeno odsotni iz zbora izvajalcev:

Občinski odbor ZB NOV in VVI - 2 delegata

Seji so prisostvovali vsi člani izvršnega odbora, predsednik samoupravne kontrole in član izvršnega sveta občinske skupščine Ljubljana Moste-Polje Ciril Udovič.

Predsednik skupščine je ugotovil, da je skupno zasedanje obeh zborov sklepčno.

Ad 2)

Predsednik skupščine je poročal, da so bili vsi sklepi 3. zasedanja skupščine občinske skupnosti socialnega skrbstva realizirani.

Nihče izmed prisotnih ni imel pripomb na izvleček zapisnika 3. seje in tako je bil soglasno potrjen v obeh zborih.

Ad 3)

Predsednica komisije za volitve in imenovanja ter kadrovska vprašanja Branka Jadek je podala obrzaložitve in predloge za izvolitev novega člana izvršnega odbora ter za razrešitev sedanjega člana Jožeta Klešnika zaradi nedejavnosti, dalje izvolitev namestnikov članov svetov, člana sveta delovnih ljudi Centra za socialno delo ter predlog za pooblastitev članov sveta za varstvo družine in sveta za varstvo odraslih za podpisovanje odločb v odsotnosti predsednikov svetov.

Z Javnim glasovanjem so bili soglasno v obeh zborih izvoljeni, imenovani, pooblašteni in razrešeni naslednji:

Član izvršnega odbora občinske skupnosti socialnega skrbstva: Pečavar Albina, roj. 1919, upokojena socialna delavka, delegat splošne delegacije za SIS v krajevni skupnosti Moste, stan.-Ljubljana, Proletarska 7.

Namestniki članov sveta za varstvo družin:

1. BRENKO ZAGORKA, roj. 1934, stan. Kvedrova 28, patronažna sestra,

2. BOGATAJ DARJA, roj. 1951, Ljubljana, Kvedrova 6, vzgojiteljica,

3. NIKOLOV NOVKO, roj. 1935, Ljubljana, Ob sotočju 8, medicinski tehnik,

4. NOVLJAN MARIJA, roj. 1939, Mali Lipoglav n. h., uslužbenka

5. SEMROV MIRO, roj. 1949, Agrokombinatska B/3, uslužbenec.

Namestniki članov sveta za varstvo odraslih:

1. ŠIBLI MARIJA, roj. 1933, Cesta 13. julija št. 44,

2. KITANOVIC MAJDA, roj. 1936, Zaloška cesta 100, upokojenka medicinska sestra,

3. KUNAVER ANČKA, roj. 1940, Klopce 1, gospodinja,

4. ZRNEC TEREZIJA, roj. 1942, Veliki Lipoglav 6, gospodinja,

5. SRČNIK MARJAN, Cvetlična pot 16, Novo Polje.

V sveta delovnih ljudi Centra za socialno delo Ljubljana Moste-Polje se imenuje:

KAMNAR FRANCKA, roj. 1914, stan. Ljubljana, Okiškega ulica 22.

Pooblastitev člana sveta za varstvo družine za podpisovanje odločb v odsotnosti predsednika sveta:

MESEC BLAŽ, psiholog.

Pooblastitev člana sveta za varstvo odraslih za podpisovanje odločb v odsotnosti predsednika sveta:

ZAVRŠNIK VERA, patronažna sestra.

Razrešitev Klešnik Jožeta, Pot na Hreše 9, delegata iz krajevne skupnosti Zalog, dose danjega člana izvršnega odbora, zaradi nedejavnosti.

Ad 4)

Uvodno obrazložitev sta podala Mirko Klančar in Marta Škedl, predsednica sveta delovnih ljudi Centra za socialno delo. Razprave ni bilo.

Soglasno v obeh zborih je bilo sprejeto soglasje k statutu Centra za socialno delo Ljubljana Moste-Podje in k statutarnemu sklepu.

Ad 5)

Uvodno poročilo je podal predsednik izvršnega odbora Bernard Stritih.

V razpravi so sodelovali Mirko Klančar, Branka Jadek, Ivan Pušnik, Ludvik Pečar, Ciril Udovič, Franc Lozinšek, Bernard Stritih.

Ob koncu razprave so bili soglasno v obeh zborih sprejeti naslednji

SKLEPI:

1. Sprejmejo se izhodišča srednjeročnega programa. Izvršni odbor naj na osnovi le-tega in diskusije pripravi osnutek srednjeročnega plana občinske skupnosti, ki mora biti tudi finančno ovrednoten.
2. Republiški in občinski skupnosti otroškega varstva je potrebno posredovati predloge glede regresiranja oskrbe v vzgojno-varstvenih zavodih, mestni izobraževalni skupnosti pa glede prehrane v šoli.
3. Glede nastavitve medicinskih sester v krajevnih skupnostih je potrebno obvestiti zdravstveno skupnost.

Ad 6)

Uvodne besede je podal Mirko Klančar.

V razpravi so sodelovali Ciril Udovič, Mirko Klančar, Branka Jadek, Franc Lozinšek.

Soglasno v obeh zborih so bili po končani razpravi sprejeti naslednji

SKLEPI:

1. V okviru mesta Ljubljane naj se takoj sprejmejo enotni kriteriji za dodeljevanje vseh vrst družbeno denarnih pomoči.
2. Sprejme se naj takšno prelivanje sredstev med občinami, da se bodo odpravile razlike glede višine socialnih dajatev občanom. Prelivanje sredstev naj v mestu Ljubljani zagotovi več sredstev tisti občinski skupnosti, ki nima dovolj sredstev za izenačevanje vseh vrst denarnih pomoči in to tako dolgo, dokler se v mestu ne izenačijo vse pomoči in oblike dejavnosti socialnega skrbstva.
3. Financiranje adaptacije doma v Zambratiji naj prevzamejo tiste SIS, ki se zanimajo za počitniško letovanje otrok.
4. Glede plačila oskrbnin v zavodih za usposabljanje se obvesti mestno izobraževalno skupnost, glede financiranja klubov zdravljenih alkoholikov pa zdravstveno skupnost.
5. Predlog programa za leto 1976 naj se da v javno razpravo in na osnovi pripomb naj se sestavi dokončni program.

Ad 7)

O izvajanju stabilizacijskega programa je podal poročilo Franc Lozinšek, direktor Centra za socialno delo.

Na predlog predsednika skupščine so bili soglasno sprejeti v obeh zborih naslednji

SKLEPI:

1. Sprejme se poročilo o izvajanju stabilizacijskega programa.
2. Sprejme se podaljšanje roka do 31. decembra 1975 za izvedbo revizij.
3. Odbor za samoupravni nadzor naj spremlja izvajanje stabilizacijskega programa in naj o tem poroča na naslednji seji skupščine.

Ad 8)

Uvodne besede je povedal Mirko Klančar, nato pa je podala poročilo o finančni situaciji občinske skupnosti socialnega skrbstva računovodkinja Mija Malnar.

V razpravi so sodelovali: Anica Črešnovc, Franc Lozinšek, Ciril Udovič, Milica Caf, Branka Jadek, Mirko Klančar.

Po končani diskusiji so bili soglasno v obeh zborih sprejeti naslednji

SKLEPI:

1. Pri mestni skupnosti SIS naj se do 12. decembra 1975 doseže prerazdelitev sredstev za socialno skrbstvo, in sicer tako, da bo prelivanje zagotovilo sredstva za normalno poslovanje, izplačilo zimskih pomoči in valorizacijo družbeno denarnih pomoči tistim občinskim skupnostim, ki tega do sedaj niso mogle storiti zaradi omejene dovoljene porabe.
2. Podpisnikom družbenega dogovora o skupni porabi naj mestna skupnost predlaga povišanje dovoljene porabe za leto 1975, če ne bo realiziran prvi sklep.
3. Izvršni odbor naj pripravi do 20. decembra 1975 rebalans finančnega načrta za leto 1975.
4. Seja skupščine naj bo najkasneje do 25. decembra 1975.

Ad 9)

Zaradi pozne ure se točke „Preventivno delo med otroki in mladino“ prenese na prihodnjo sejo.

V zvezi s to točko je potrebno na prihodnji seji zagotoviti udeležbo vseh tistih, ki so posredno ali neposredno ukvarjajo s to problematiko.

Ad 10)

Mirko Klančar je uvodoma utemeljil umestnost podelitve nagrad voljenim funkcionarjem in tajniku, ki ga je imenovala skupščina.

Pripomb ni bilo.

Na predlog predsednika skupščine je bil sprejet soglasno v obeh zborih naslednji

SKLEP:

Komisija za volitve in imenovanja ter kadrovska vprašanja naj določi višino enkratne nagrade navedenim voljenim funkcionarjem in mesečno povračilo za opravljanje funkcije tajniku skupnosti na osnovi že sprejetega družbenega dogovora o osnovah in merilih za določanje osebnih dohodkov in drugih povračil in stroškov delegatom ter voljenim in imenovanim funkcionarjem.

Ad 11)

Nujnost sprejetja sklepa glede plačevanja prispevka samoupravnim interesnim skupnostim za gospodinjske pomočnice je obrazložil Mirko Klančar.

Soglasno v obeh zborih je bil sprejet naslednji

SKLEP:

1. Prispevek občinski skupnosti socialnega skrbstva Ljubljana Moste-Polje iz osebnega dohodka gospodinjskih pomočnic, zaposlenih v zasebnih gospodinjstvih, se obračunava in plačuje po pavšalni osnovi.
2. Pavšalna osnova osebnega dohodka gospodinjske pomočnice, zaposlene v zasebnem gospodinjstvu, znaša 1000 dinarjev mesečno.
3. Ta sklep se uporablja od 1. januarja 1975 dalje.

Ad 12)

Jože Šteh je postavil vprašanje glede dotacije finančnih sredstev Društvu invalidov Moste.

Branka Jadek mu je obrazložila, da je finančna situacija skupnosti tako nejasna, da je nemogoče, da bi lahko sedaj sklepali o kakršnemkoli finančnem nakazilu.

Seja je bila zaključena ob 16. uri.

Zapisnikar:

NEVENKA ZRIM, l. r.

Predsednik skupščine občinske skupnosti socialnega skrbstva
MIRKO KLANČAR, l. r.

